د پښتنو قبیلو شجرې

مؤلف م، ج "سیال" مومند

Ketabton.com

یونیورسټی بک ایجنسی
خیبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځينو پښتنو قبايلو

روایاتي نسبي شجرې

اود

مغومينې اولنډ تاريخ

مؤلف :

م ، ج « سیال » مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی :

یونیورسټی بک ایجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : دپښتنو قبیلو شجرې
مؤلف : م،ج «سیال» مومند
دچاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ هـ.ش
دچاپ شمېر : ۱۰۰۰ زرټوکه
بیه : -/۵۰ کلدارې

خطاط : خان بهادر «سرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

دخپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال
اودبل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۲۳ع کال او د
خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچیني
د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او دخپل ګران شهید زوی
محمدطاهرخان ۱۳۵۸ه.ش جوزا په درنوا وننګیالو
نوموړنو.

«اهدأ»

دخپل مجاهد او غازي ورور محمد جعفرخان حضور،
ته چې د ځناورچیني په جنګ کښې یې د ګائډ پلټنې ته
ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز
فوځ مشرجنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماٌخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	۶	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیراني بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو د ویه حکمرانه کورنئه	۲۲	خدر خیل	۵۱
میاني بن شرخبون شجره	۲۳	رحمٰن	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خیل	۵۳
ترین	۲۵	اکوخیل	۵۴
ابدالیان	۲۵	هامو زي	۵۶
بړېڅ	۳۳	سړ بني قبایل، غوري شجره	۵۷

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکو بن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پڼي	۱۱۵
د خاښي خیلو او غوریاخیلو تعلقات	۸۱	د کدون نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بیټني قبایل - بیټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او دهغوی څانګې	۹۵	د بي بي متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رخشړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکاني	۹۷	غلجي قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خیل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	مندوزي ″	۱۳۵
غوریاخیل	۹۹	اندړ ″	۱۳۶
داؤدزی - خلیل	۱۰۱	ترکی ″	۱۳۹
خوګنی	۱۰۳	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زیړانی	۱۰۲	میان خیل - دولت خیل شجره	۱۴۹
د خمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خیل شجره	۱۵۴
غورغشتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غورغشت نسب نامه	۱۰۹	شیرشاه سوري (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	معریزخېل - ملک زي	۱۸۶
سرواڼي	۱۶۰	منکوخېل - خان خېل	۱۸۷
غلجي اولودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروتو په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
مترکي	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خېل، عیسی خېل - مشواڼي	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سرواڼي	۱۹۰
خروټي	۱۷۰	کرلاڼي قبایل: کرلاڼي شجره	۱۹۲
زېرماني - خدوزي	۱۷۴	اپریدي (شجره)	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	خدران 〃	۱۹۹
د وتاڼي	۱۷۷	خټک 〃	۲۰۱
پرنګي قبیله	۱۷۷	د چنجو 〃	۲۰۴
لواڼي - د ولت خېل	۱۷۸	خټک - بولاق 〃	۲۰۵
د میاخېلو څانګه	۱۸۰	اتمانخېل 〃	۲۰۸
تتور - نیازیان	۱۸۱	خوګیاڼي	۲۱۲
د وتاڼي	۱۸۲	(وزیر) - مسعود	۲۱۳
خیسوري - بېلیچ یا یلیچ	۱۸۲	(وزیر) - احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخېل	۱۸۶	شیتک: (دوړ) شجره	۲۳۵

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګش ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګربز	۲۸۱
اورکزي	۲۵۱	لالي وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتي	۲۸۳
مني	۲۵۲	بنوڅي	۲۸۳
وردګ	۲۵۲	ګنډاپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکي خېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یوپی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې ،،	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې ،،	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځني هند کښې ،،	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیاڼي	۲۷۱	په بمبئي او برووده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې ،،	۲۹۹
د رهان - خاخي	۲۷۳	دجیسور په ریاست کښې ،،	۲۹۹
توریان	۲۷۴	دکشمیر په ریاست کښې ،،	۲۹۹
		په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

بسم الله الرحمن الرحیم

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب «د پښتنو قبایلو دنسب شجرې»، وکوت، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د ډېرې مطالعې به یې کړې وي، اولکه ده چې په ګوته کړي دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه ګکښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې پواځینې اولومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه مننه یې کوم او د لوی خدای (ج)، نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په څوا وشاکښې نور هم زیار وګالي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره ګوټونه هم رڼا شي او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاريخي سرمايه او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــى ، ـــــ

و ما توفيق الا بالله على العظيم .

مسعـود الرحمن مسعـود

پي- اى مومند ايجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه:

ما د څه ليکلو او ځينو معلوماتو او تاريخي يادداشتونو د راټولولو او ليکلو د ډېر پخوانه شوق او مينه وه او دغه مينه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما د عمر سرمايه ده «او څه د ډېره برخه يې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې يواځې هم هغه قيمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځينې مهم يادداشتونه (په زړه کوونې) د ځان سره بېل ليکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځينې کتابونه مې ليکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل تمام دا هم يو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځينو قبائلو د نسب شجرې او د اوسېدانې مېنې مې ليکلي دي، خو زه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کرلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- ایرانو- سوریانو او بهمنیانو – شنسبیانو، تیمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نوڅه شوې؟ او په هغې کارنه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمراني کړې وې، هغه نوڅوک وو، او څه شول؟ پرته د څو نامتوا شخاصو لکه علاؤالدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا ډوڅوک پېژني هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعې او هاند به کوو چې خپلې قومي نیمګړتیاوې و رو- و رو پوره کړې شوا و دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پاتو غنو او کلتور- قصواوا فسانوا و د خپل نسب شجروته په پام شي او دا کار عملاً وکړي.

موږ خو یخپله وسه پره یو، دا دی څه ناڅه خو کوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا موګاللې د ه، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ ه دا لږ خدمت ګوتې پښتانه ومنې او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخرکښې د خپل قام حضورته دلته - د لته سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د دوی بری او برم له خدایه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼاکښې د سید بهادرشاه ظفرکاکاخېل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، دافضل خان ختک تالیف، د وست محمد کامل محتی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یا مخزن افغانی، دخواجه نعت الله هروی تالیف.

۴: پټهان، د سرالف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ سټورارټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبایل، د لیفټېنټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبدالرشید »

ځیني وايي چې قیس عبدالرشید د کسي په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول الله د شرف حاصلولو د پاره په سنه /٨/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ، او خپل نوم یې قیس ؤ خو د خدای (ج) پیغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور د برکه، او د هغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهور شو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینو کښې شامل او بنه توره یې هم کړې وه، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پتهان) خطاب هم ورکړی ؤ.[1]

او دا هم په ځینو کتابونو کښې لیکلي شته دی چې قیس عبد الرشید

---

(١): پتهان د کشتۍ لاندنۍ تختې ته ویلې شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱ / ۱۱۴۶ کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستنی کول دا قصې نه مني نو مایې ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او ...

خو زه تري تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر و، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې درې پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼې.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څو مره موده په نورو ځایونو او غوراتو تېره کړې ده، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هرحال مونږ له دې نه تېریږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو داوسنۍ او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمایښه د پښتونخوا نه لرې خوا وشا لیکلي شوي خو معلومېږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او لیکوال يې هرڅوك چې وو(۱) خو دا معلومات يې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او سترپیا په نتیجه کښې څه خوشته دی، کښه موږه باید د هغوی احسان ومنو او منه يې وکړو او د هغوی کړا او سترپیا ته په درنه سترګه وګورو.

م . ج «سیال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ . ش
نومبر - ۱۹۸۵ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور لیکوال نعمت الله هروی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن | غورغښت | بیټ | "کوړله"(۱)

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو(۲) «خلک وايي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نوځپل ورور بیټ ورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو»، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنستن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې (کوړله) د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. «سیال».

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خو انګریزي مؤرخ الفنستن (کوړله)، هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.
دګیرو کتاب د پټهان په ۳۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دامني او مسالف ګیرو پښپل کتاب کښې کرلاڼ د غورغښتي څلورم زوی بولي او ځیني نور وايي چې نه دی د عبدالله ارمړتبني زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنستن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وايي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی | یا غورغښتي یا بیټني دی
غلجي، لودی له بیټني له لوره | په سړبن پورې بیا کرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

سړبن بابا (رح)

شرخبون (شرف الدين) — خرشبون (خيرالدين)

شرخبون (شرف الدين):

اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دی - داخلک په لوګر، پېښوراو کاڼي ګرام کښې اوسيږي) — ترين — شيراني

خو نوره شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ	بابړ	بړيڅ	ميانه	ترين	شيراني

نوټ: شيخ خرشبون بنه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی دکسي غره نه غوړې مرغۍ ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوربانديـ نه پوهېږم چې به څه دي پېښ په ورانده
د خپلوانو نه بېلېږم په سروسترګو ـ د واړه سترګې مې په وينو دي ژړانده
اسمعيله ستا ناروې زړه سورې کړې ـ په چړو ويرې پرې سي د زړه مرانده
څمه ـ څمه اوبز ديون مې دې ومخ ته ـ د يانه څورې به اڅوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته ـ که داڅمکه اسمان پټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده ورار ه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني وړونه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن ووا و ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ ه کښې زیږېدلی دی او د شرخبون د زیږېدنې نېټه نه ده معلومه، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زیږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون دښ وند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لاښ وندي وو. په دې خبره د تذکره لیکوونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره هم دغسې پر له پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې میندلی دی او د پښتنو ټول قبایل له همدې مرکزه چورلي اګرچې دا وړوستنۍ خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او دا تمې عیسوي پېړۍ په نیمایۍ کښې لا پښتانه د سپین غره شا و خوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتګین په پوځونو کښې پښتانه د برګډ شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دي: (۱) د وینې نسب، (۲) خپلوي، د خوړ-لوړ، ورکړه راکړه، (۳) ګوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

او س به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

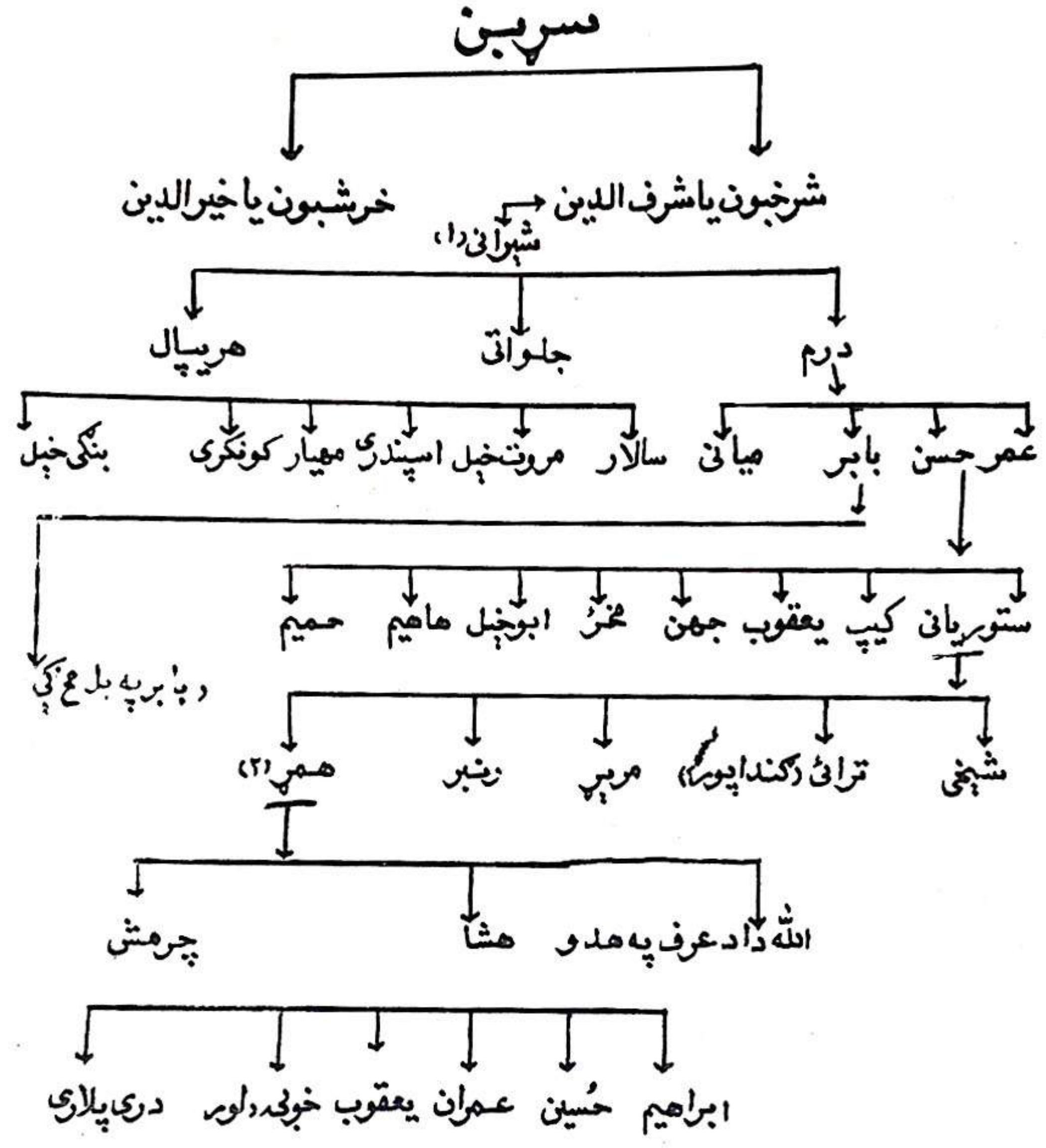

نوټ: شېراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوريي وو نو د شېرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذېلې ۴۰۵ دی. د غسې (۱): سړبنی ۱۰۵ - غور غشتي قبائل ۹۵ بیټني قبائل ۲۵، مستوزي، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاني ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.

(۲): ستوریاني خو عمر په زوی ولحه نیولی ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود ابراهیم ستورانی نه:

شمیر دولتخېل دریاخېل لمند سپین خېل نیازي

د بابړ بن درم نه:

انجر سنجر(۱)

سعودخېل غوړخېل ابراهیم خېل اسمعیلخېل یعقوب خېل

اود هریپال بن شیرانی بن شرخبون بن سړبن نه:

یوسف

توزي تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:(۲)

تور سپین ابدال (د ۴۳۰ هـ خواوشا)

(۱): سنجرد پنځو واړو زامنو ولاده په سعودخېل او غوړیاخېل یادیږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوی، خو مسیال کاکړ څپل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې زیږ) نقرتي هم یاد کړي دي او بور ترین هم وایي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

توره نه:
- ملموني
- کندزي
- سیکي
- بابو

سپین نه:
- وزیر
- جام
- سلیمان
- اومچي

ابدال نه:
- سلیمان
- زختر

- منديزي
- منکل زي
- نیکختاني
- بتي زي
- ترل زي
- هارون زي

هارون زي:
- عردزي
- ملک یار
- اسمعیل زي
- باروزي
- حیدرزي
- یعقوب زي
- بابکرزي
- سیدزي

زختر:
- علی
- زدو
- عیسی
- ماکو
- خاکو

- حسن زي
- پیرزي
- خلوزي

- زیرک
- میر
- توري

او د میرنه اسحاق چي اولاده يې اسحق زي بللی شي او تفصیل به یې وروسته راشي.

او د ماکو نه:
- جدال زي
- فیروزي
- صاحب زي

او د زیرک[1] بن عیسی بن زختر نه:
- پوپل
- بارک[2]
- اتکو
- مستی

(پاتی بل مخ کی)

نوټ: (۱) کیرو د خپل کتاب پټهان په ۳۴ مخ کښي وايي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او د زیرک زامن اڅکزی، بارکزی، پوپلزی او علیکوزی دي.
(۲) بارک په ۷۶۰ ه خواوشا کي و.

د پوپل[1] بن زیرک بن عیسی بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي
    - نصرت
    - گنی
      - معروف خان
        - عمر
      - بهلول
      - علي خان
    - شها

او د اسحاق زی بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسی بن زخترنه:

- چلاکزي
- درزي
- تانوزي
  - گمرازي
  - ستوکنی
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوززي

او د عمرنه سدو او صالح دي

---

(۱): پوپل د ۷۸۰ ه خواوشا کې ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملك سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹٦٥ ﻫ کښې متوفي ۱۰۲۱ ﻫ او بل زوی یې ملك صالح د ۹۵۰ ﻫ د شیرشاه معاصر او د احمد شاه دراني وزیر اعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ.

او د ملك سدو نه (۱) خواجه خضر خان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳٦ ﻫ وو.

(۲): مرود خان وفات ۱۰۵۲ ﻫ او د مرود خان نه حسین خان وفات ۱۰٦۹ ﻫ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ ﻫ کښې.

(۴): بهادر خان او د بهادر خان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادار خان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادر خان د زوی نه جعفر خان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بار خان او مومن خان.

بار خان ← نواب محمد خان، خدایار خان، صالح محمد خان

مومن خان ← حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي عبدالرحمن بن مومن خان نه:

- حافظ رحمدخان
  - عبدالصمد خان
  - نواب شیرمحمد خان
    - نواب سرفراز خان
    - محمد نواز خان
    - ربنواز خان
  - عبدالرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ هـ کې.
      - محمد زمانخان د هرات رئیس (۱۱۲۲ - ۱۱۲۵ هجري)
      - نظرمحمد خان
- خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ هـ کې

د بارکزی بن عیسیٰ بن زخترمن اودل بن قرین شجره نسب:

- بارکزی
  - بالی زي
  - نورالدین زي
  - رکن الدین زي
  - نصرت زي
  - د وتار (نور په بل مخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزي نه:

زنګي زي — محمد زي — ماکمین زي — سیفل زي — تارو زي — جنګ زي

عیسی زي — باکل زي — بیان زي — خونسی زي — کرجی زي — اچک زي — سرباز زي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي — سنجر زي — ولي زي — خواجکزي — جمال زي — بودزي — خواجی زي — ابا زي

د محمد زي بن رکن الدین زي نه:

بارو زی او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي:

پاینده خان — هارون خان — رحیم داد خان — بهادر خان

د پاینده خان لومړنۍ ښځې نه زامن وو: وزیر فتح خان، عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د محمد زمان خان رئیس هرات (۲۲-۱۱۲۵هـ) نه :

زلفقار خان رئیس هرات ۴۲-۱۱۳۶ هـ

- لقمان خان (۱۱۶۲هـ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

- تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله
- سکندر
- سلیمان
- ایوب
- پرویز

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي :

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  - قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران (۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  - شهزاده تیمور
  - فتح جنګ
  - شاپور
  - نادر
  - صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزني کښې مړ کړ. - او شاه محمود خان م حاضر وو د هغه په امر فتح خان ووژلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه: پوردل خان، شیردل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۳) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان او جمال خان وو.

او د څلورمې ښځې نه یې: یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیر محمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران تېر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پادشاه.

د دوست محمد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ء پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء پورې (۲) کاله.

(دا دواړه یوې ښکښې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شیر علي خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء او بیا د ۱۸۶۹ نه تر ۱۸۷۸ء پورې) (۱۰) کاله.

(۶): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸): محمد محسن خان
(۹): محمد حسین خان
(۱۰): محمد قاسم خان
(۱۱): محمد صالح خان
(۱۲): محمد هاشم خان
(۱۳): محمد عظیم خان
(۱۴): محمد رحیم خان
(۱۵): محمد صادق خان
(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شیرعلی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان — د ۱۸۷۸ءنه تر ۱۸۷۹ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان — فاتح میوند ۱۸۸۰ء جولائی میاشت
- عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

- عبدالرحمن خان — ۱۸۸۱ءنه تر ۱۹۰۱ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

- عبدالله خان
- امیر حبیب الله خان
- نصرالله خان (۱)
- شمس الدین خان
- حفیظ الله خان
- امین الله خان
- محمد عمر خان
- غلام علی خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان د واړه سکني وروڼه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میر لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

دامیر حبیب الله خان نه

عنایت الله خان

په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر - او بیالاړ په ایران کښې مړ شو.

امیر امان الله خان

امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا - کښې ؤ، هلته مړ شو او مړی یې بیا راوړل شو او په جلال آباد کښې د پلار تر څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ؛ د بارکزو د لومړۍ کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

- یوسف خان
  - نادر خان — د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۲۲ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۲ کښې شهید شو.
    - محمد ظاهر شاه (۱۹۲۲ء ۱۳۱۲ش - ۱۳۵۲ (۴۰ کاله پادشاه).
      - محمد اکبر خان
      - احمد شاه
      - نادر
      - محمد داود
      - بلقیس
      - مریم
  - محمد عزیز خان
    - محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵ کاله.
  - محمد هاشم خان
  - شاه محمود خان
  - شاولي خان
- اصف خان

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره:

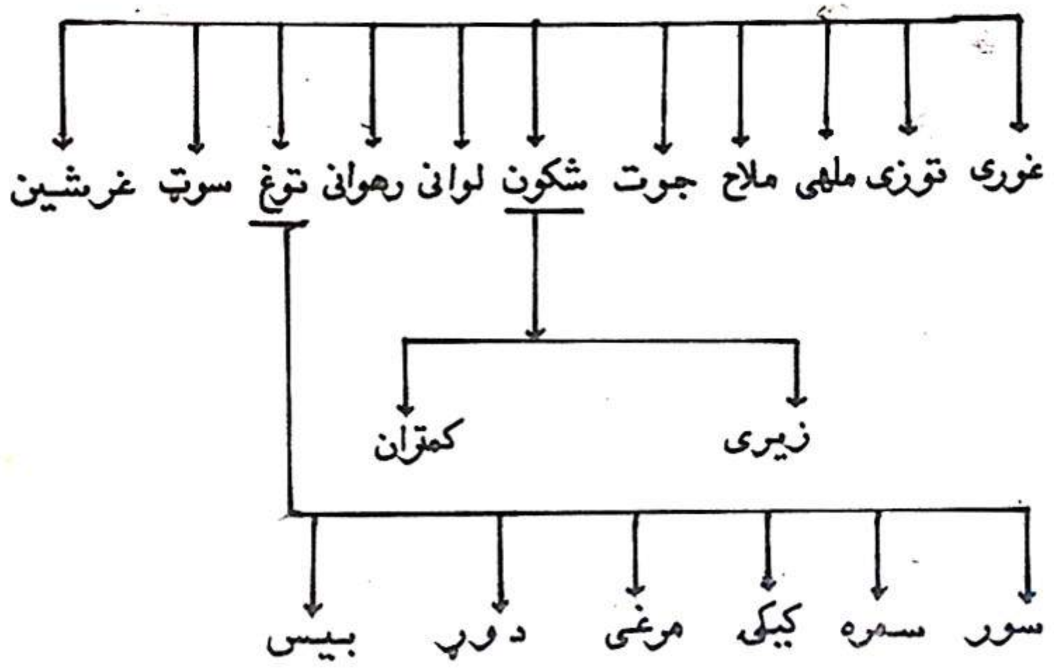

د برېڅ بن شرخبون بن د نسب شجره:

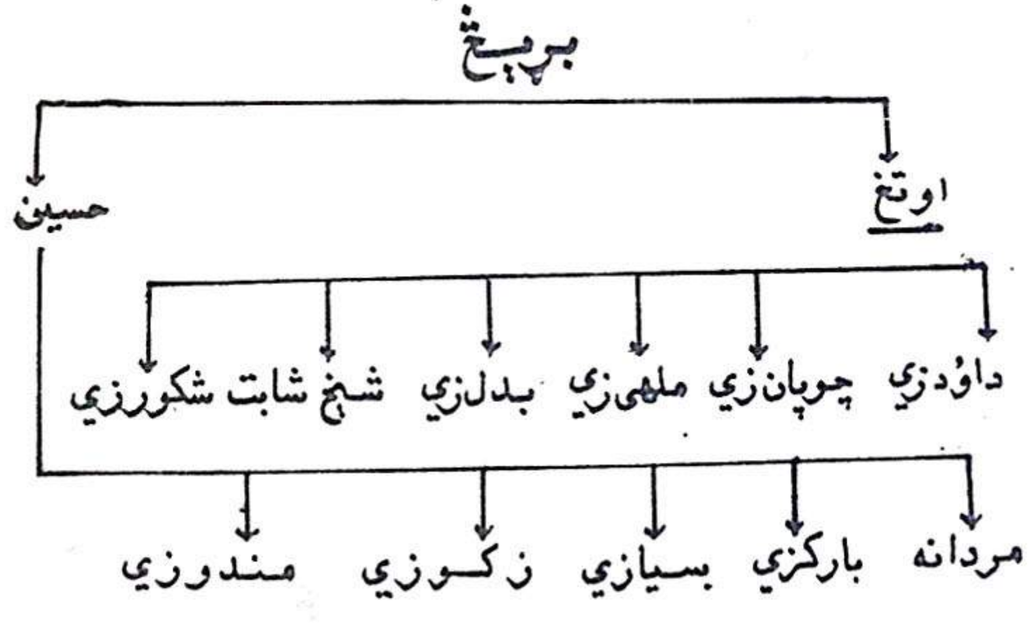

Kitaboona.BlogSpot.Com

د اورمړ بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره

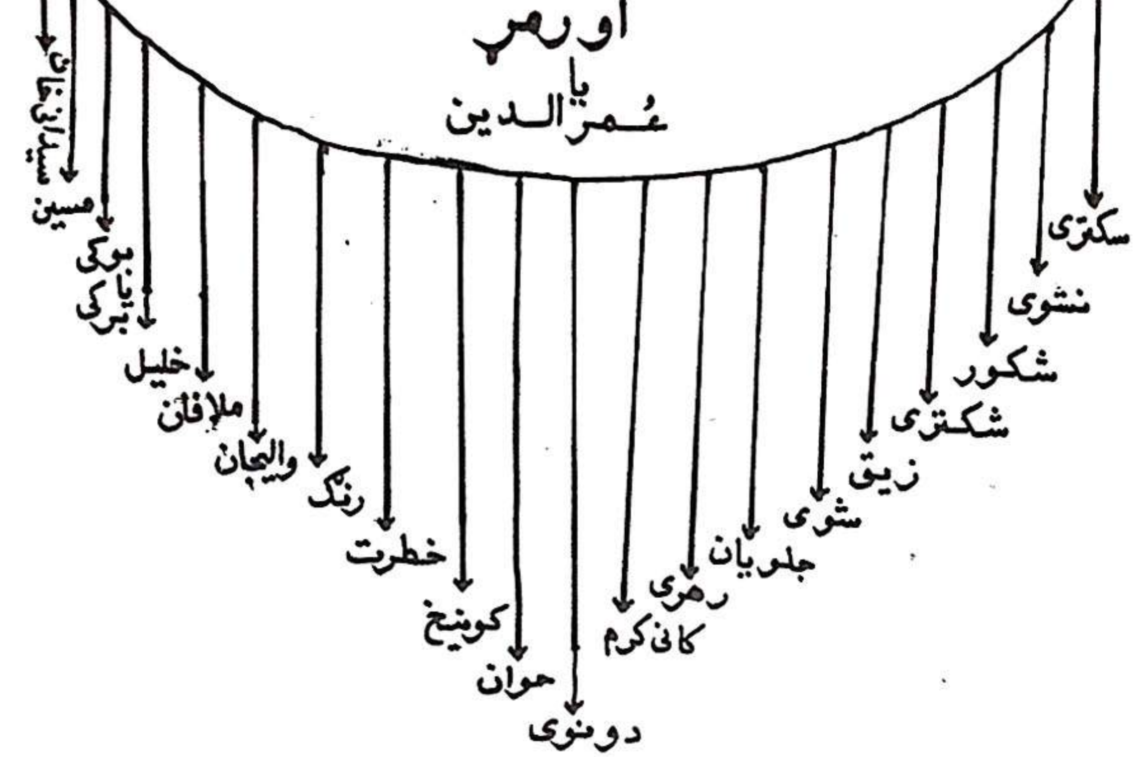

لکه ځکښې چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شېرانی ؤ، خو پلار د مشرۍ پګړه ترین ته تړلې وه نو، شېرانی په دی خفه شواو د پلار نه مرور شو، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شېرانی د کاکړو سره ګډ شو او بیا بیا دی د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه.

د شېرانو علاقه د ګومل د رې سوییل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسی غر هم د دوی په علاقه کښې دی، د دې علاقې په قطبی برخه کښې حسن خیل، منځ کښې ابوخیل او جلواڼي او سوییل ته یې کیپ او هریپال تیپې استوګنې دی او د کسی غره په قبله د کوسې په غرونو کښې کاکړ میشته دي. د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې څمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور، او سپین(۱) او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي څانله پښه یادیږي. تور ترین په پشین ادوکه کښې او سپین ترین په هرنائۍ دوکه کښې او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کور، په گوره ترینو کښې د بتي زی په څانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بتي ده- په نورجانی(۲) په کتي ده».

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرک د اولادې نه پرته نورې ریلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې زیړ ترین هم یاد کړي دي، او لابور ترین هم وائي چې څلور څانګې کیږي

(۲) نورجانی یا لواني.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجپائي یادیږي. دابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اوه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. ددې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلې حد د ایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلي دی، د دوی د علاقې په سویل د شوراوك او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. دابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشر ؤ خو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو[۱] او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډېر خوشحاله وساته.

---

[۱]: اودل په ۱٦۲٦ع کښې وژل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زختر د پلار نه پس۔ زختر د قام مشر شو۔ او ویلې شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او ټر د ړې پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر عیسیٰ د قام مشر شو. د عیسیٰ درې زامن وو: (۱) زیرک (۲) میر (۳) نور. په پلار پسې زیرک د قام مشر شوا و د زیرک څلور زامن وو: (۱) بارک (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرک پخپل ژوند خپله مشري بارک ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په چل او ول خانې خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د پوپل درې زامن وو: (۱) حبیب (۲) بارو (۳) ایوب. حبیب د خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو، د یوه نوم یکښې سردار خان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي جرګې په صلاح بامي د قام مشر و ټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس ترې درې زامن (نصرت، ګمنی، شها) پاتې شول خو په دوی کښې یو هم د قامي مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول د ګمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف د قام مشر شو او په هغه پسې د قام مشري عمر ته ورسېده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه درې زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتې شو، د قام مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ هـ وفات ۱۰۲۱ هـ) مشهور دی او هم دده په نامه قبیله په «سدوزي» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې او غلجو ځینې ځانګې یځپله په را وارولې او ښه قوي مشر جوړ شو او په ډېر عزت او دبدبه یې خپل ژوند تېر کړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه د ابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ، د پنځه اویا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ هـ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ هـ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر و ټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران بادشاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخي توخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱هـ - ۱۶۴۰ع د غلجوا و ابدالیو په منځ کښې حدود د ورورولۍ او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خودې سرې په آخره کښې په کاکړو تېرې وکړو او د ېر کاکړ یې ووژل او کورونه او مېښې یې ور تالا کړې، خو د ېر ژر پېړې پښېمانه شو او د اولس مشري یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایې ژوند یې پرېښود او د خدای(ج) په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانې - بېګلربېګې سره مخالف شو، ایرانې سلطنت په ابدالیانو کښې کورنی نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یو کلک ځای کښې د ېره شو او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړې شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخیست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د ېرش (۳۰) کاله مشر ؤ او (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۳۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاکل شو، خو دی ورکوټي ؤ نو تره یې حیات سلطان به د مشري کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایراني حاکم "ګرګین خان" ګرجي ؤ، دغه ایراني حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی منظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم ګرګین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونو ته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې باد شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنګ وکړ او اسدالله ابدالي مشر یې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان د ابدالیو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ هـ نه تر ۱۱۳۲ هـ پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقارخان (۲) احمد خان، چې وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ ع نه تر ۱۷۷۳ ع پورې (۲۶) کاله د افغانستان باد شاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وېي حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ کښې وفات شو او زوی یې تیمورشاه په ۱۷۷۳ کښې بادشاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ پورې پادشاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ نه تر ۱۸۱۸ پورې په افغانستان کښې آن تر پنجابه حکومت کړې دی⁽¹⁾ او په ۱۸۱۸ کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی بادشاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ کښې یې کابل ونیو او بادشاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشري د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د بادشاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د بادشاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمدزو وي. خو په ۱۸۱۸ کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان ړوند او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷۱) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کېږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲۶ع نه پیل کېږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوره یې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، بادشاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پادشاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یادېدل. د سلطان محمد خان مشر ورور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې ووژل شو او د وه ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته نیولی تر سردار محمد داؤدخان د وخته ۱۳۵۷ه.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد تره‌کی ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې پکښې زمینداري هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمدشاه بابا د څانګه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله بېله تپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خود وی د ملك په قبلیز و غرونو او د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نو ځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علی زي په زمینداري کښې آباد دي او د کرکیلي کار کوي، د دوی په خواوشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداري په سویل کښې اسحاق زی هم اوسیږي، دوی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشك، فراه لوی ښارونه دي.

بربڅ:

بربڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته یې دُراني او په سویل بلوچ آباد دي، نمرخاته یې دخواجه عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله یې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلورے سیند بهیږي له دې کبله داعلاقه ودانه ده. داعلاقه چې بړیڅ پکښې پراته دي، لږ و ډېر شیبته میله مربع به وي.''

اُرمړ:

داُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدین دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. داُرمړ ځینې خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې یې او څه د وزیرستان په کانی ګرام او ځینې د پېښور په دریوو کلوبرار اُرمړ، کوز اُرمړ او میانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ یا عمرالدین د شرخبون زوی، د سړبن لمسی اود قیس بن عبدالرشید کړوسی کیږي. اُرمړ خپله یوه خاصه ژبه لري چې په کانی ګرام کښې پرې اوس هم خبرې کیږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وایي او په پښتو خبرې کوي.

---

(۱): د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع کال د جنګ آزادی میړه جرنیل بخت خان هم د واړه د بړیڅ د قبیلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

کند — خمند — کسی

او د کند نه خشی یاخښی زځینی اوغوري دی.

(۱) بسود شیخا ښځه وه

د بسونه ترکاڼي دي چې په باجوړ
کښې مېشته دي .(۱)
اولاده يې ماموند او سالارزي دی.

(۲) میرجا نه د شیخا بله ښځه وه.

مک — مند

د مک نه یوه لور وه کاکۍ.
اولاد يې «کیګیاڼي» دی.

---

(۱) نوټ: ویلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼي نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه بړوزی، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدین او لرسدین او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼي د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځني يې څلور قامه کېني: عیسی زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې د ترکاڼي د وه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسی اولاده ۱، محمود یعنې لوی ماموند ۲، اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲-کاکټوړ ۳- حسن ۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدي چې اولاده یې خوړجي، معروف او الیاس دی ۶- هارون ۷- موردی ویلی شي چې د کاکټوړ اولاده ده بدخشان او هرات ته تللې ده او دکې زی اولاده پنجاب ته تللې ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خېل قبیله هلته ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې وو او تاریخي معلومات یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلي با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي دلته په باجوړ کښې نه وو او وروسته راغلي، خود یوسفزو او دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي وو او د ملک هیو دله زاک او د هغه ورور شاه جهان د پاینده او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او ماموند زي او بشپې داسې دي:

کاکازي، وریا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

شمه خېل ، تورخېل ، هلال خېل او خانزادګان دي . د ترکا ړودخانې کوړ براهيم خېل هم سالارزي دي او په هلال خېل ګډېږي .

منډ

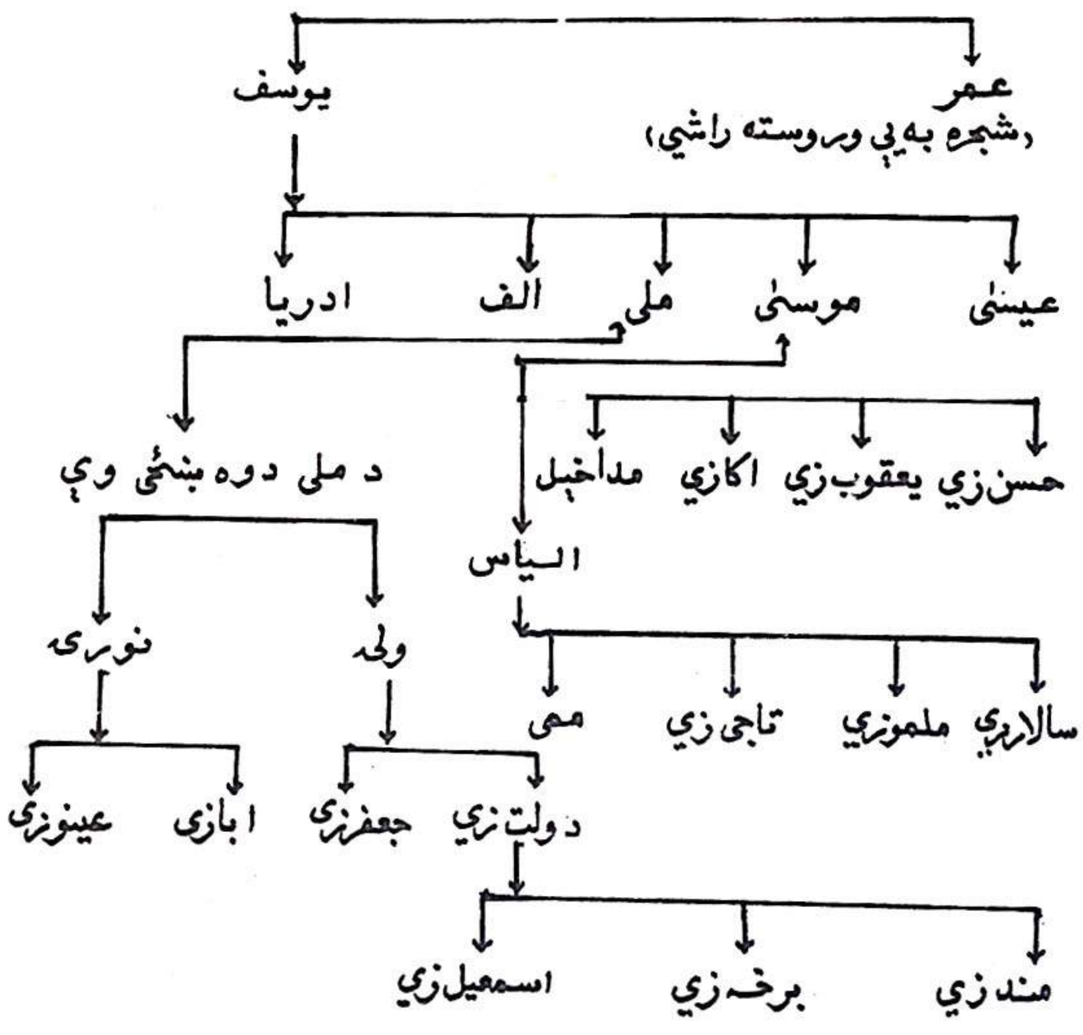

د سالارزي بن الياس بن موسی بن يوسف نه :

ايپخېل او علی خېل دي ، چې د ايپخېل نه مرجان خېل ، علی شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com
(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او د هولي خېل نه ، فريدخېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د ماموزي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف بن پنجپا او مخوزي دی.

او د تاجي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف نه ګدري زي دي . او دګدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علی شېرخېل او سين خېل دي[۱].

د ممی بن الياس بن عيسیٰ بن يوسف نه عايشه زي[۲] او د عايشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسارخېل او خاکي زي - دي .

---

(۱) دعيسیٰ بن يوسف اولاده په اګره دره او د اباسيند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنير پرته ده.

د ملي زي اولاده په دير او پنجکوړ پرته ده.

د اکود اولادې شجره بنودل شوې ده او ريا زي د مور دازاره کبله نه دي ښکاره شوي او څه لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سيري دي .

(۲) اولاده يې د بنځې په نوم عايشه زي يا ديږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

داکو بن یوسف شجـــــره

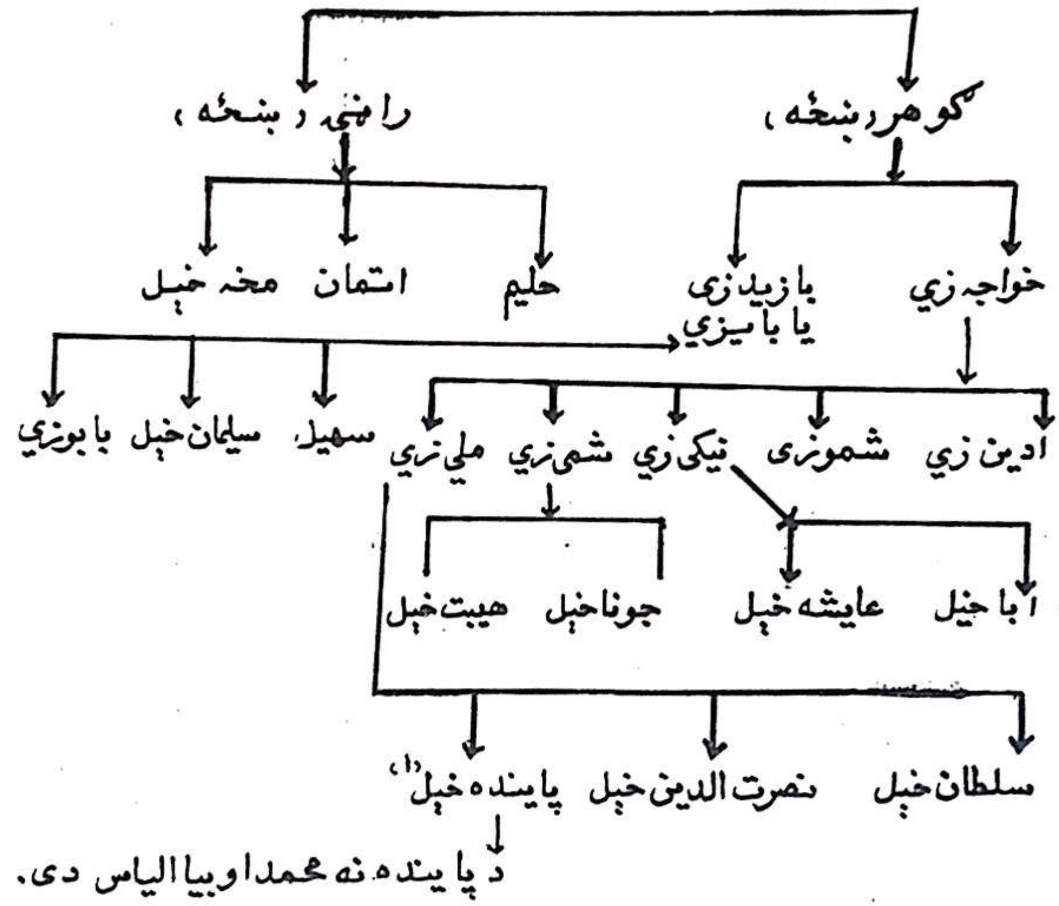

---

(۱) د دیر نوابي د پاینده خېلو په څانګه ملیزو کښې راغلي ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خو کېږي ولیکي چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ- وايي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابا نه: اسمعیل، خضرخان او غلام جان دي. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زېب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛

- اباخېل
  - خانخېل
  - شېراغاخېل
  - خشالي خېل
  - حاجي خېل
  - سمعیل خېل
- عزین خېل

او د سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لالخېل
  - بهلولخېل
- موسی خېل
  - فتون خېل
  - درویزخېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بایزي بن گوهر بن اکو نه؛

- اباخېل
  - هندودخېل
  - پیره خېل
  - بازیدخېل
  - میروخېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنگ خېل
- اکاخېل
- معروف خېل

او د اکو د بلې ښځې را منځه نه درې زامن وو چې ځکښې لیکلي شوي هم دی: (نور په بل ځ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

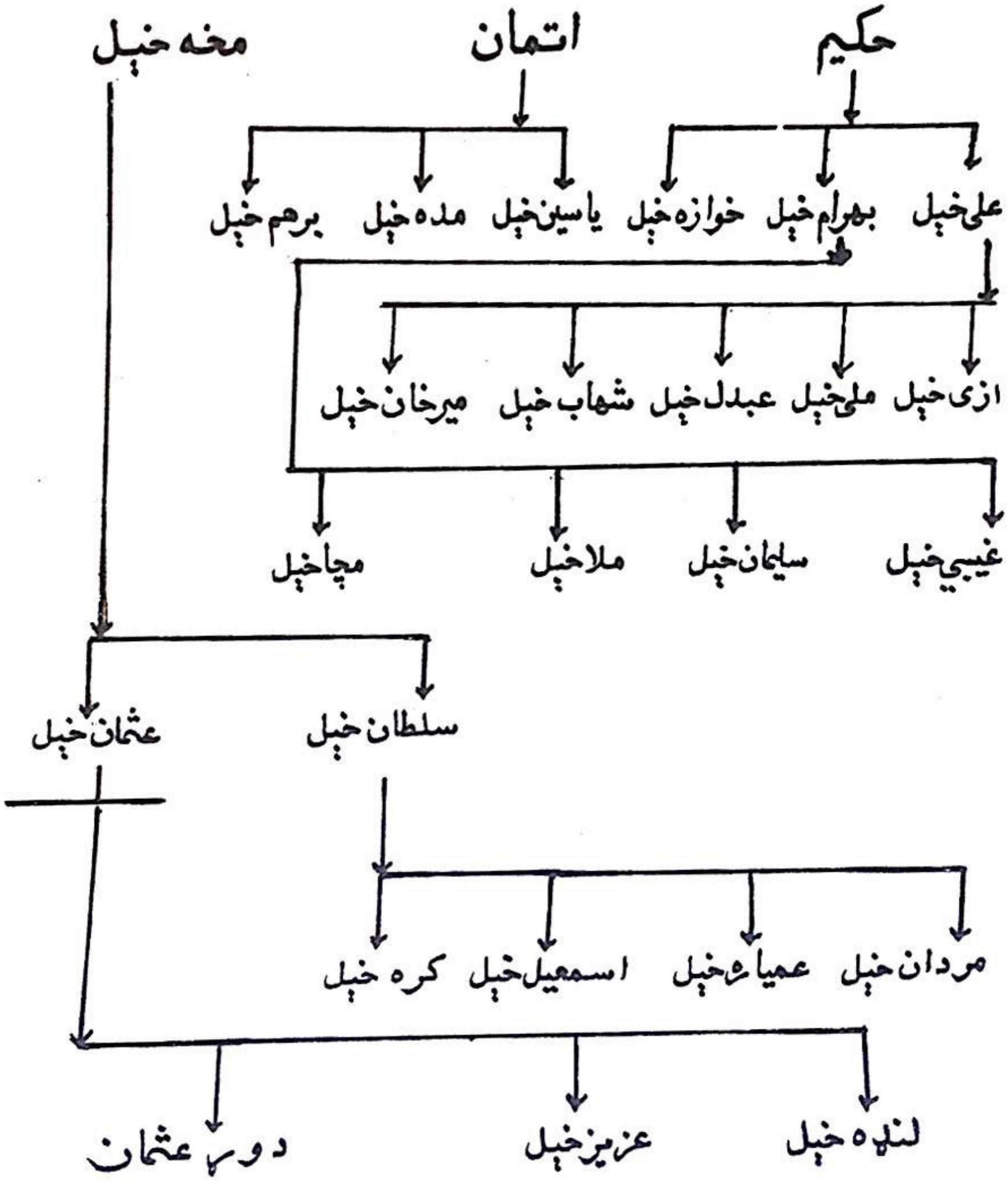

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبایل

منډړ

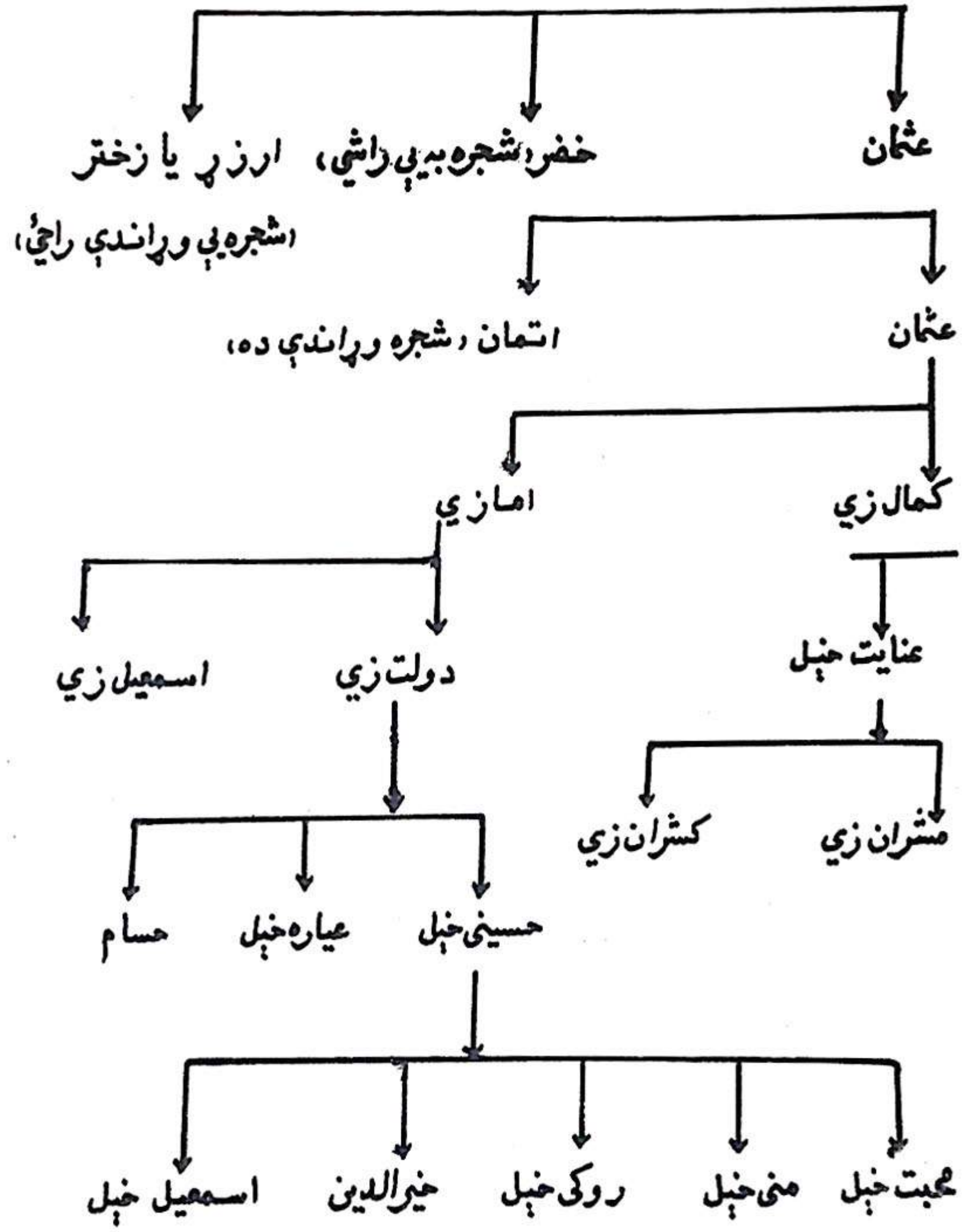

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسمعیل خیل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

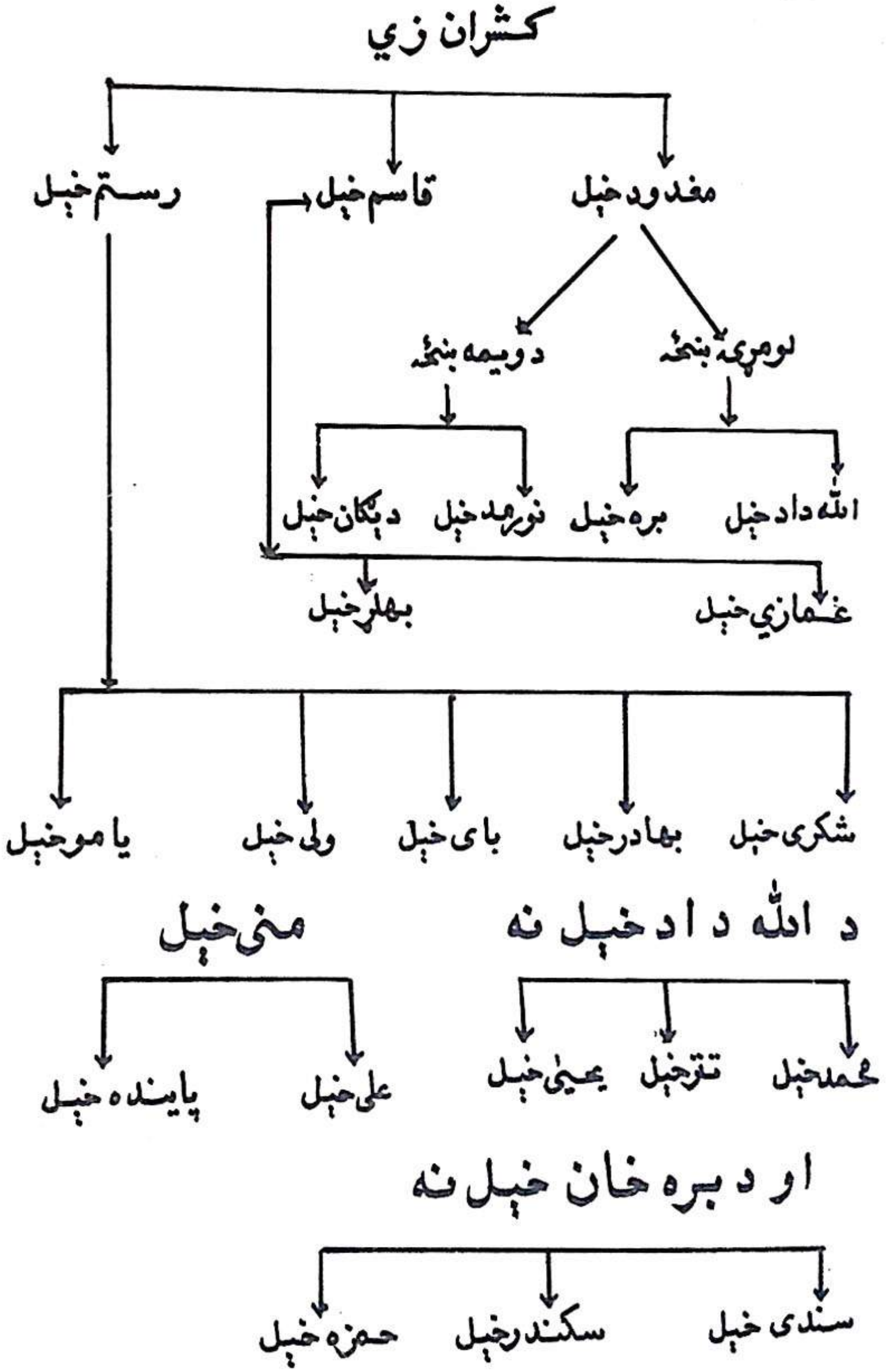

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن كال زي بن عثمان بن مندړ نه

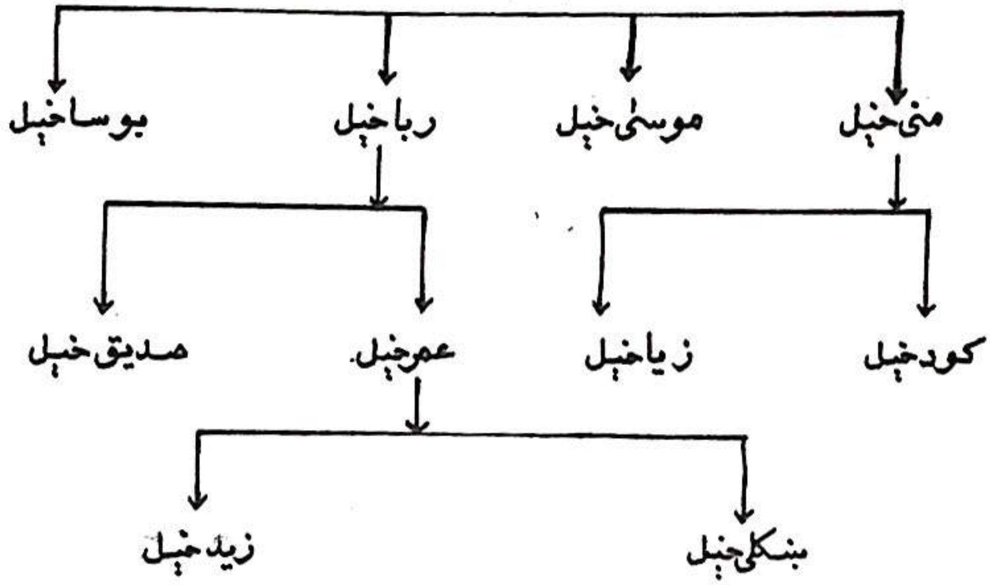

د عياره خېل بن دولت زي يا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی. او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمد کوړ دی.

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعيد کوړ دی.

او د اسمعيل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جونا خېل ، سکندرخېل ، يعقوب خېل ، د يعقوب خېل نه او ريازی او اسحاق زي دی.

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی. او د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال، جلال او نيکنام دی، او د سليمان نه - ملاميرداد، الله داد د ملامير نه پيروخېل، نقره دين خېل، عيسیٰ خېل يا نوخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مندړ

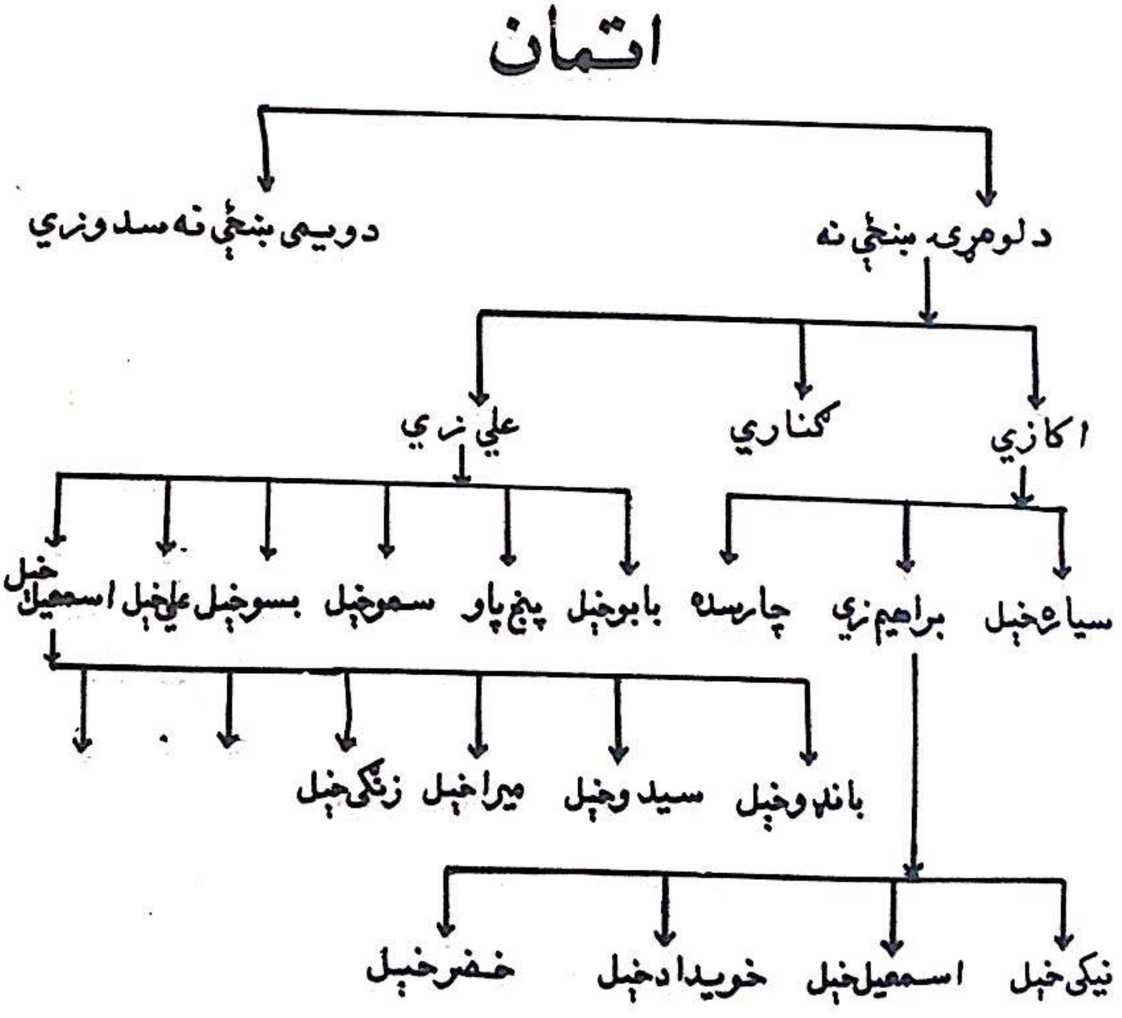

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنازی

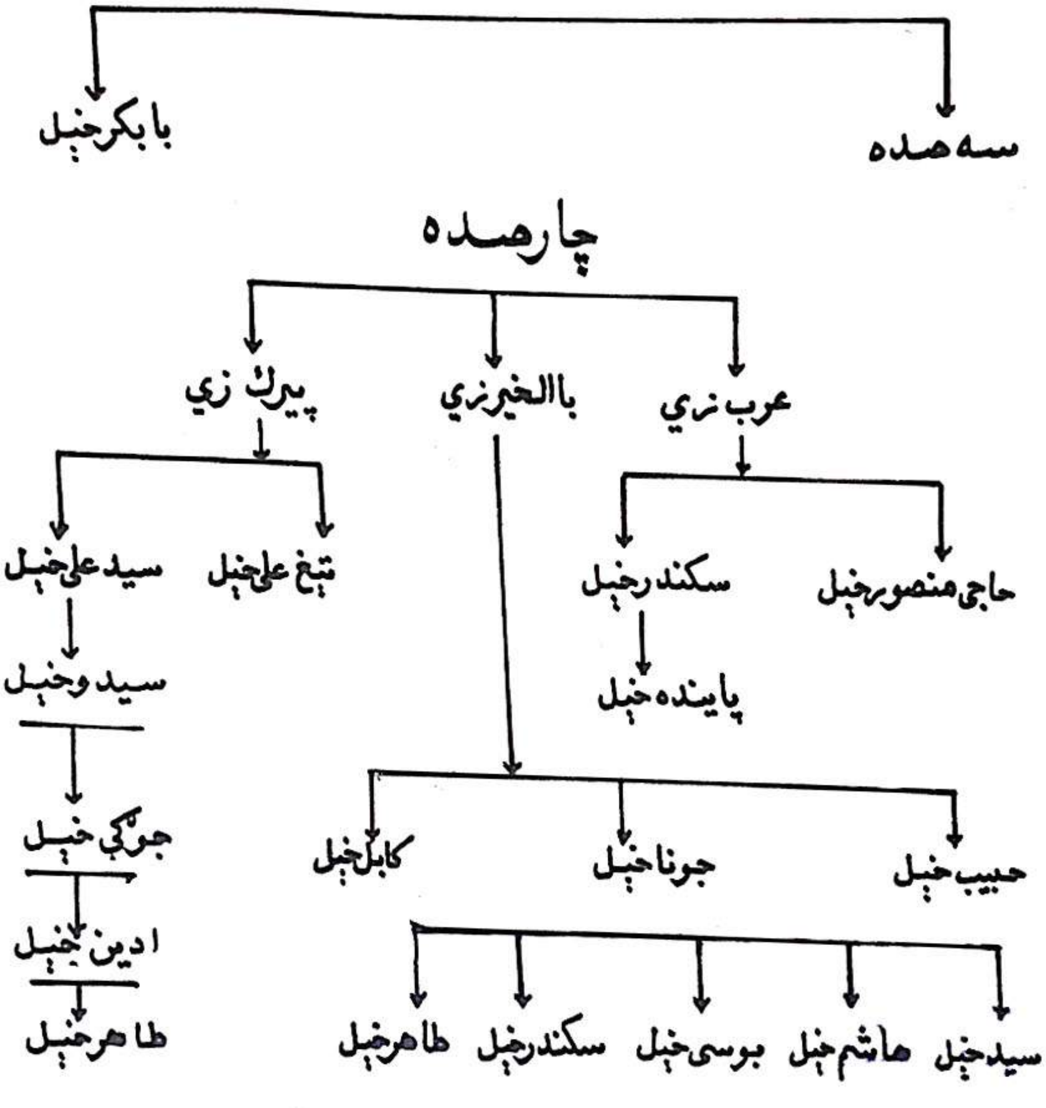

بابوخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - د وني خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- امیرزي خېل
  - بابرخېل
  - پانوخېل
  - مددخېل
  - اوریاخېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل

د شیخ علی خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

د سه صده بن کنازی نه؛

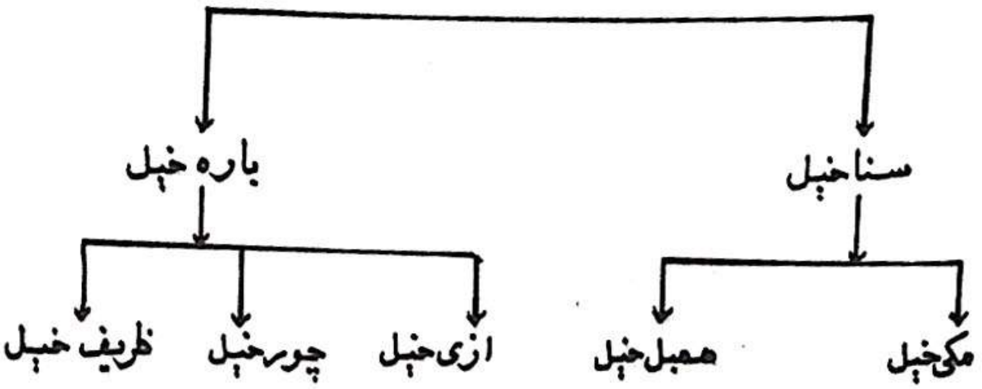

د باکو بن کنازی نه؛

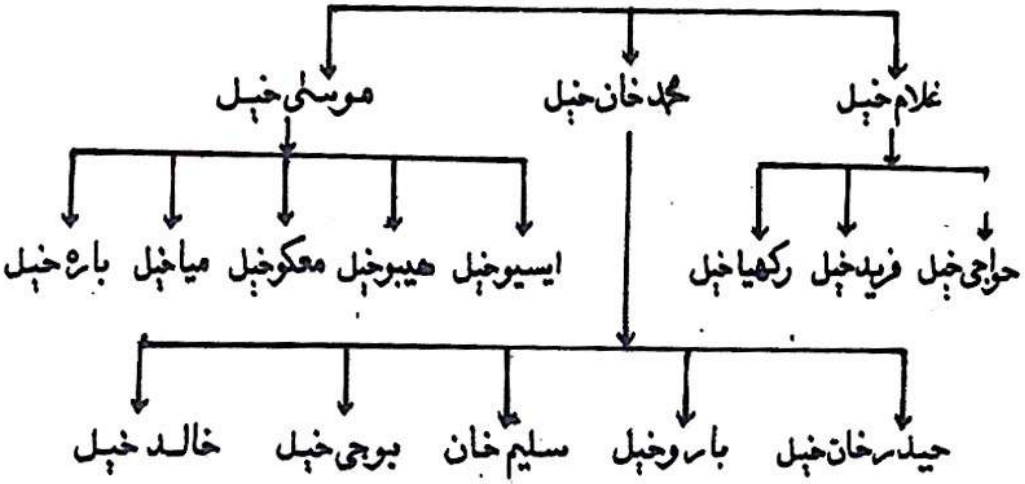

د سدو بن اتمان د (۲)، ښمې نه؛

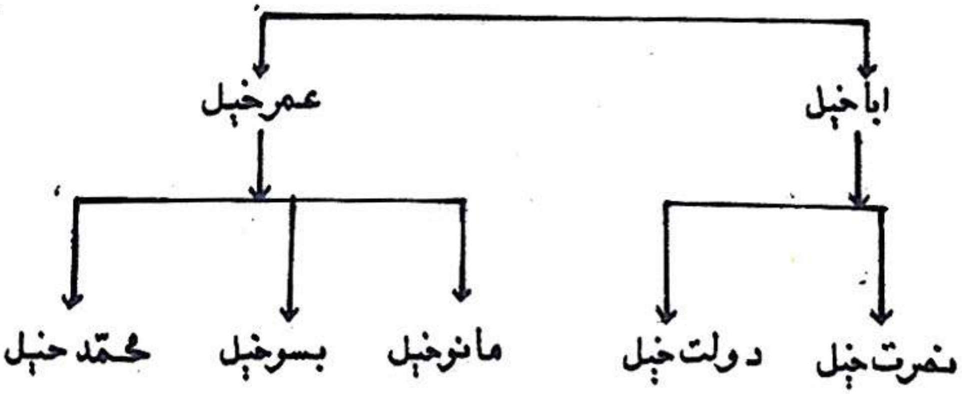

(نور به بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

- میوخېل
  - ایسوخېل
  - غازي خېل
  - درې تپې
  - منصور خېل
  - خضري خېل
  - یاب خېل
- اوسني
  - د اوسني خېل نه بلړ خېل - طاؤس خاني، ایپ خېل، یحیائي جوخېل - زکریا خېل دي. او د بلړ نه د زکریا خېل دي

او د ،، درې تپې، نه: حکاخېل، مکاخېل ، حسن خېل دي.

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- دنیاخېل
  - معروف خېل
  - بره خان خېل
- سه صده
  - داود خېل
  - مچي خېل
  - بره خېل
  - شرفه خېل

او د ماني خېل بن عمرخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- طاؤس خاني
- مشمه خېل
- کرم خېل
- شېرزاد خېل

او د یسوخېل بن عمرخېل نه: زید خېل، مستي خېل، سلطان محمدخېل، جوخېل او قېمي خېل دي.

او د محمد خېل بن عمرخېل نه: میري خېل، سامل خېل، ایوب خېل او نیکنام خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د دري زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره:

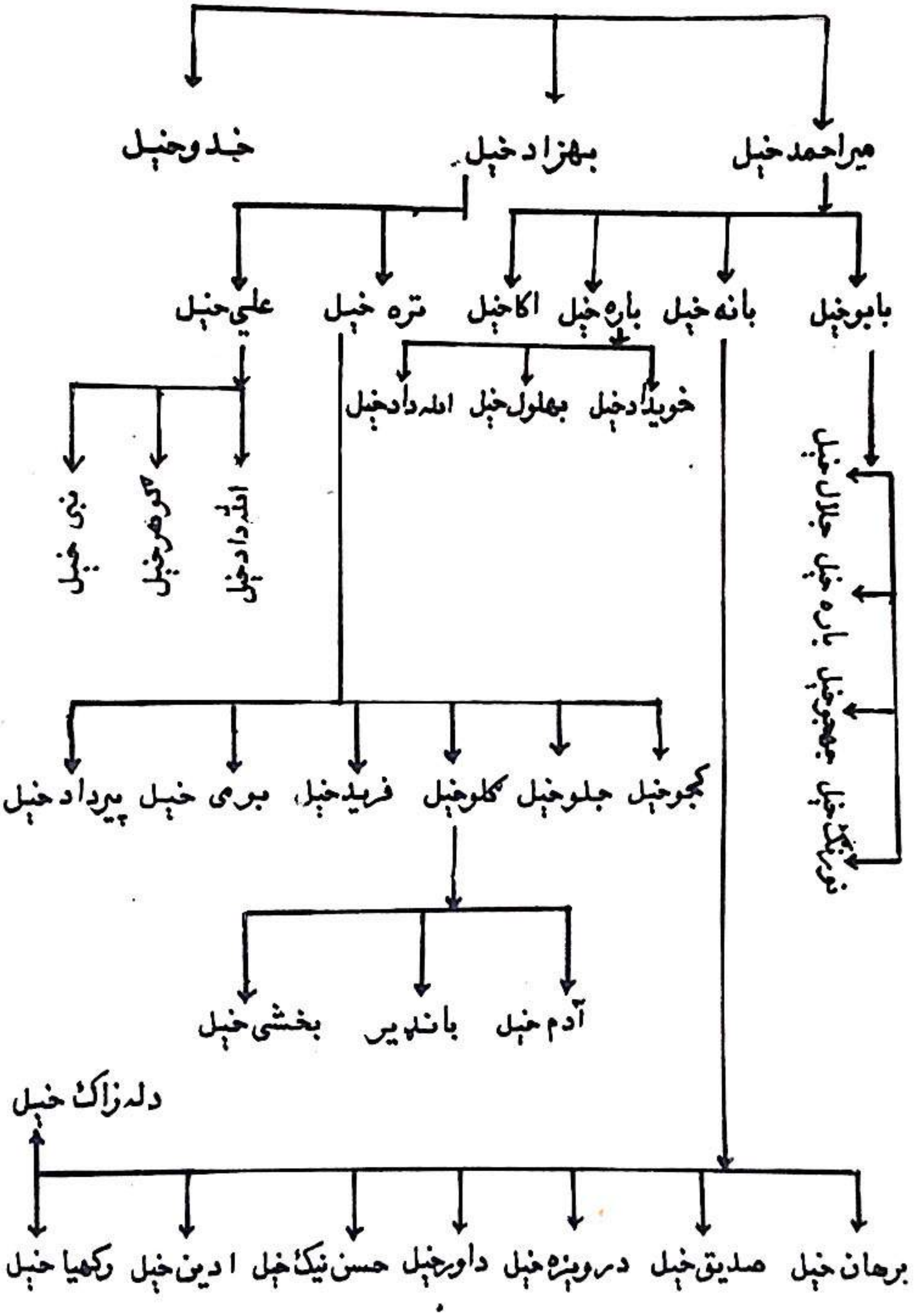

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

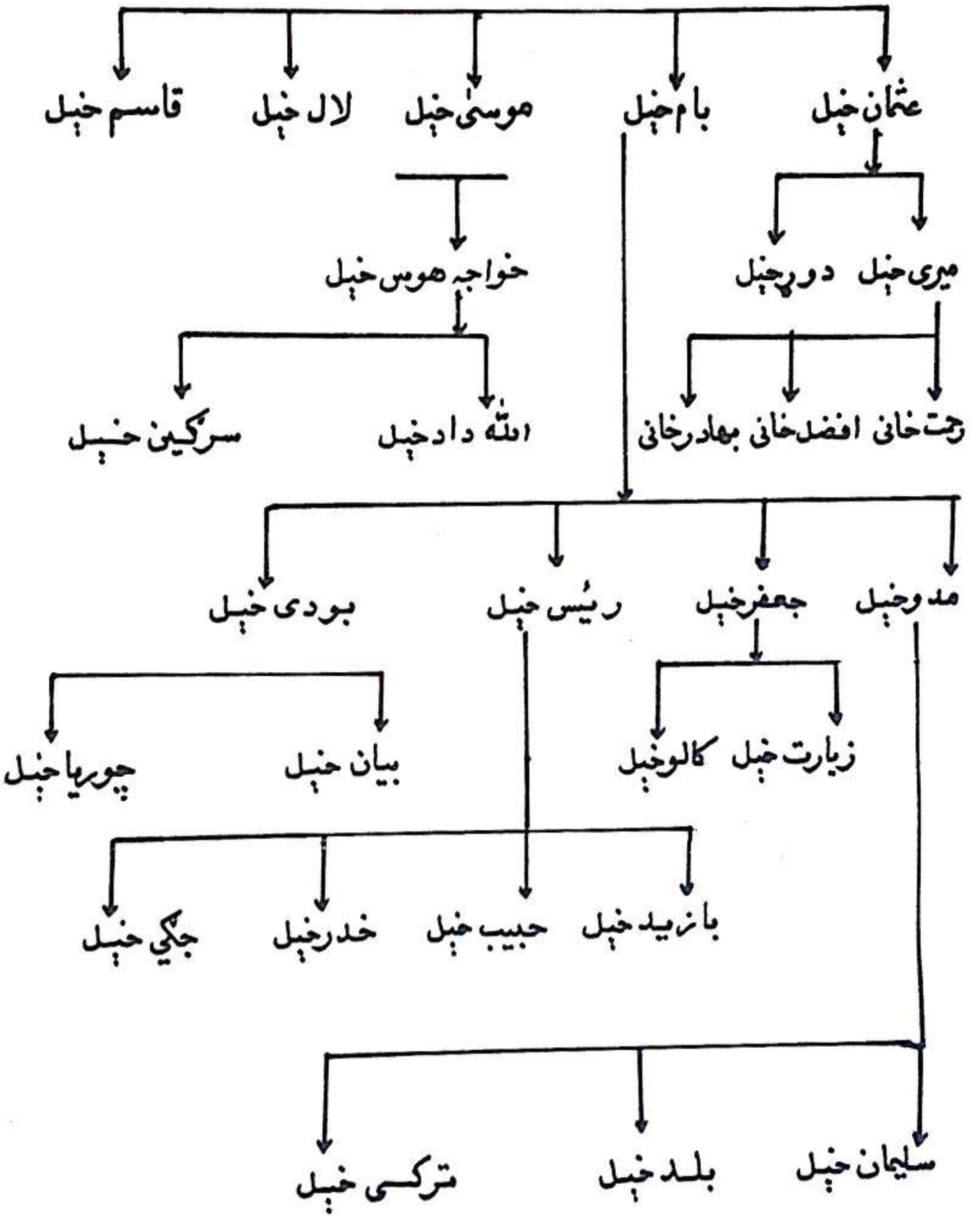

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن منډړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

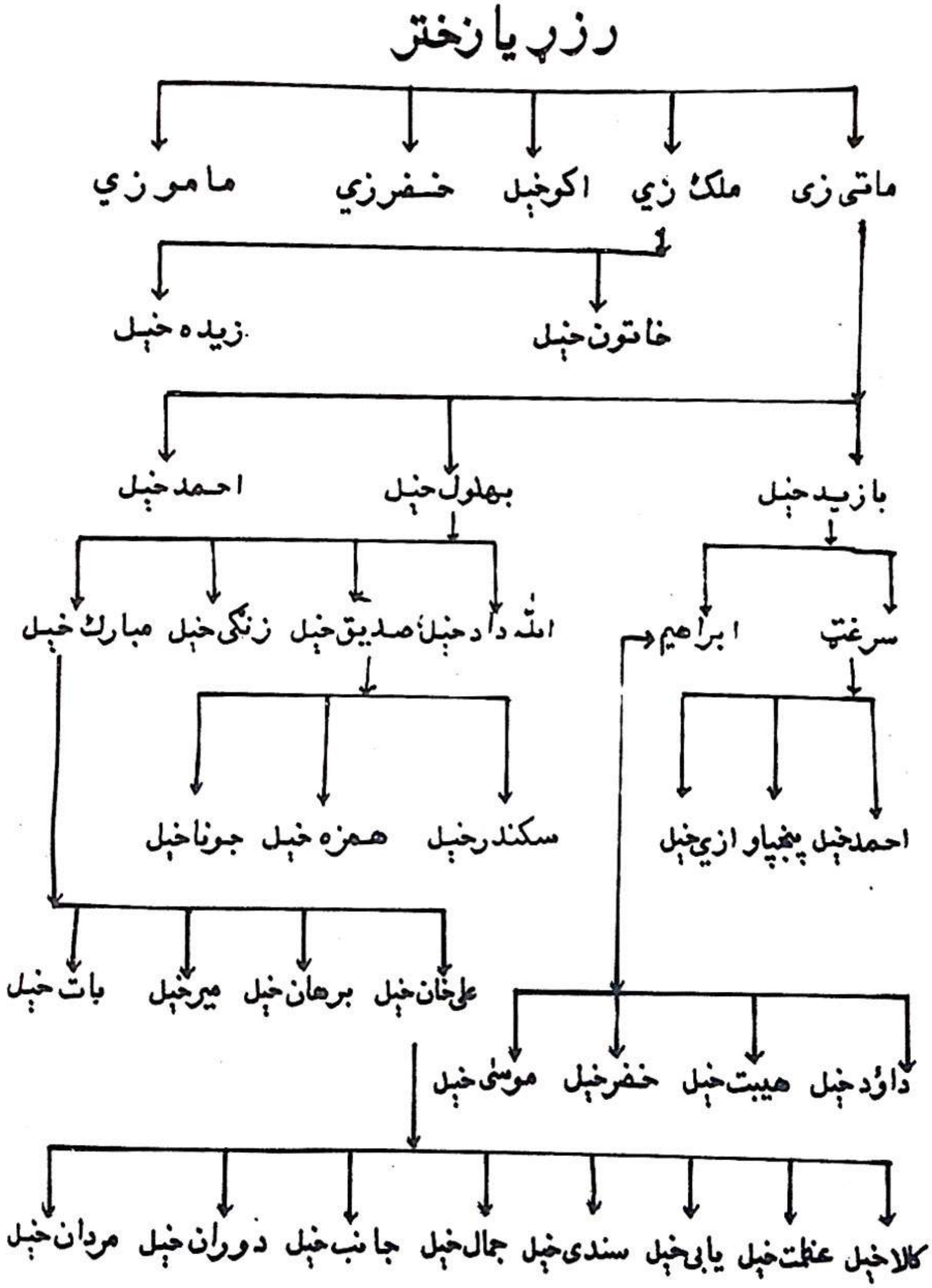

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

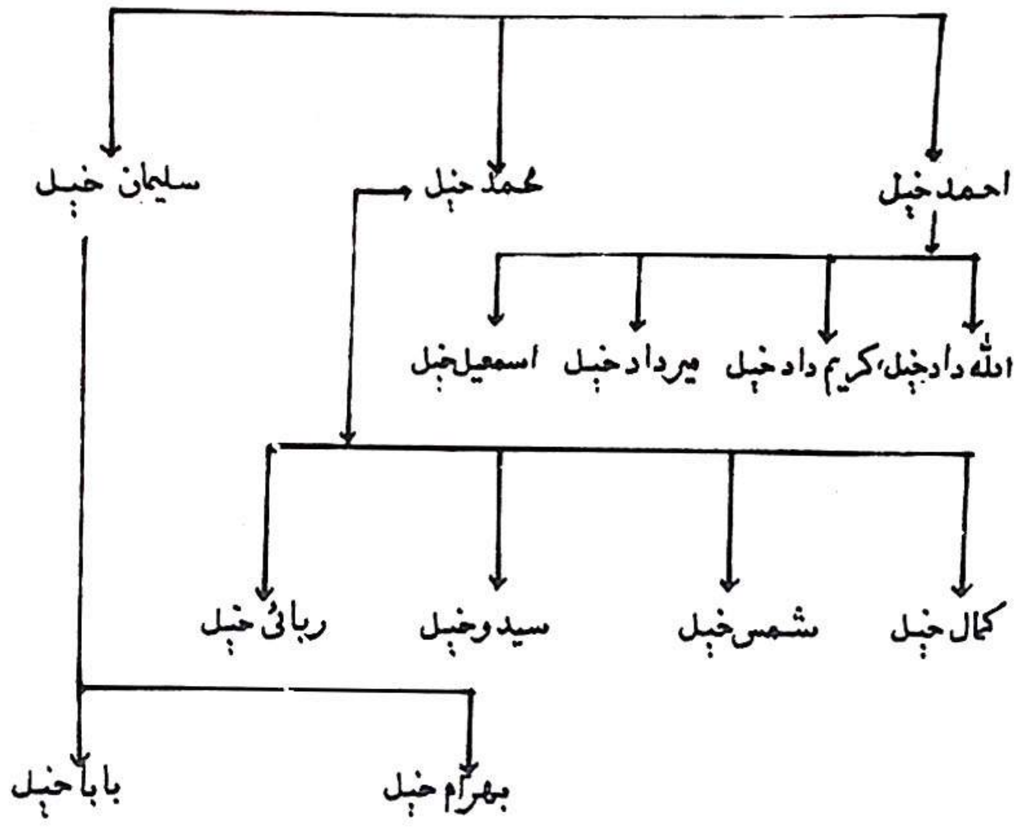

او د زید و خېل بن ملک زی نه :

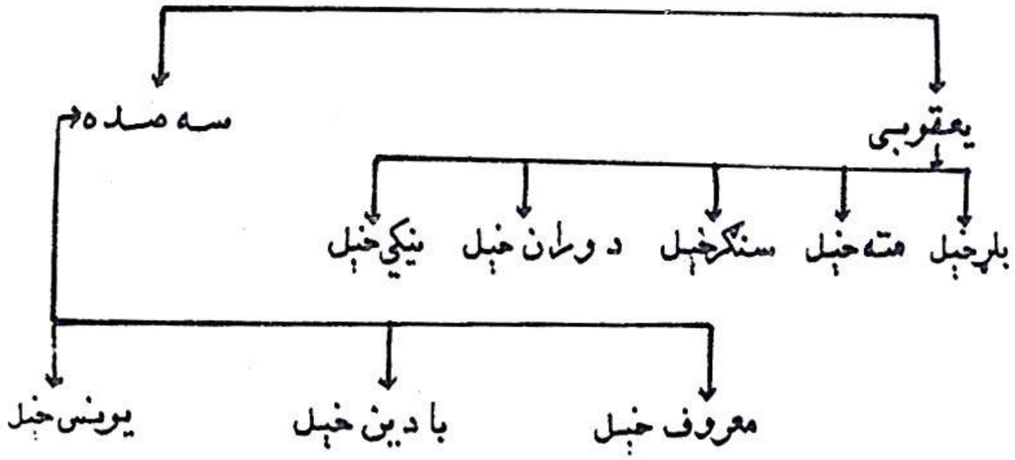

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود اکوړ خیل بن ررړ نه:

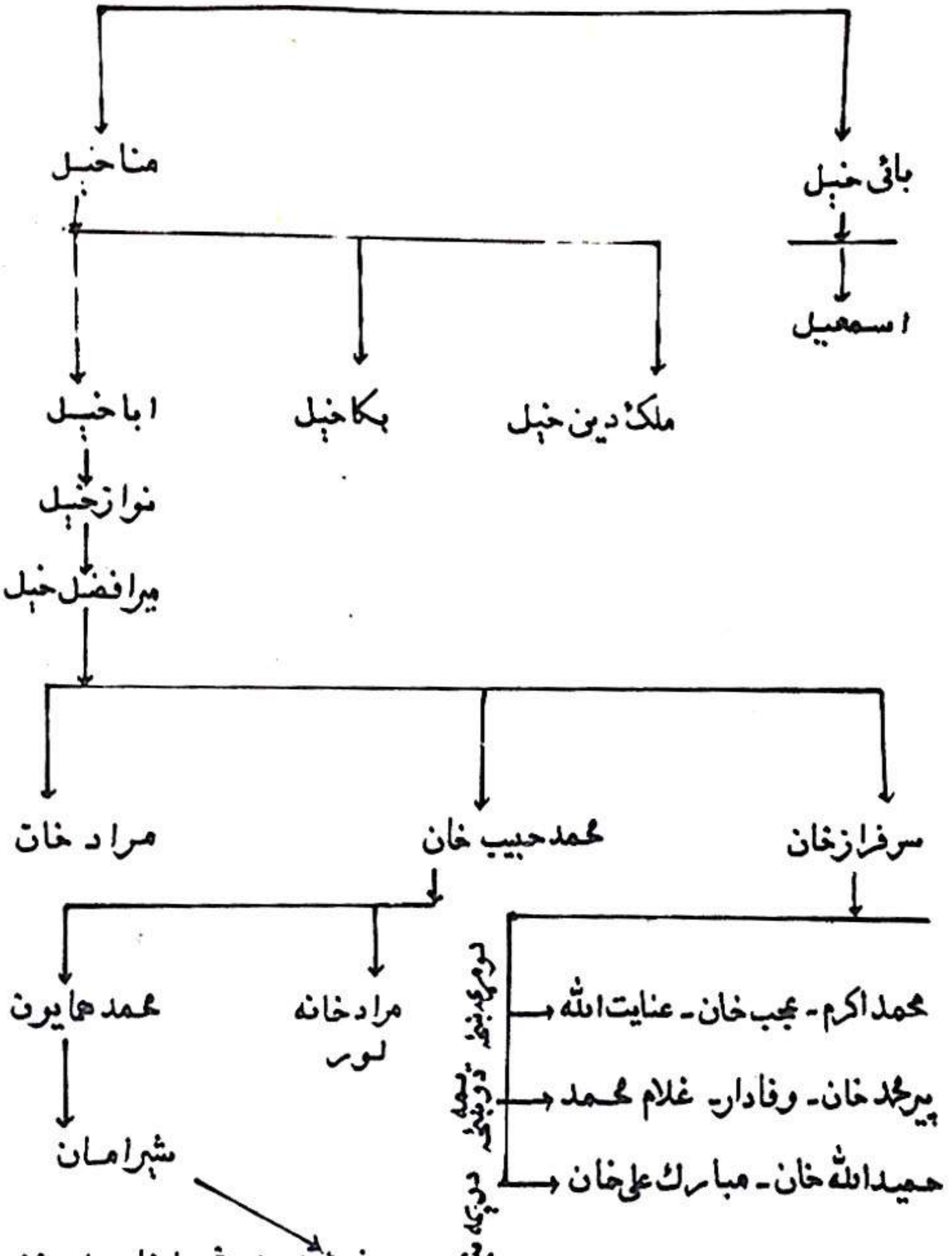

اود شهرامان نه: شهریارخان، اسفندیار اوخوړي تبسم ده. اوالله یارخان، شاروم خان اوابن امان د بلې مور دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

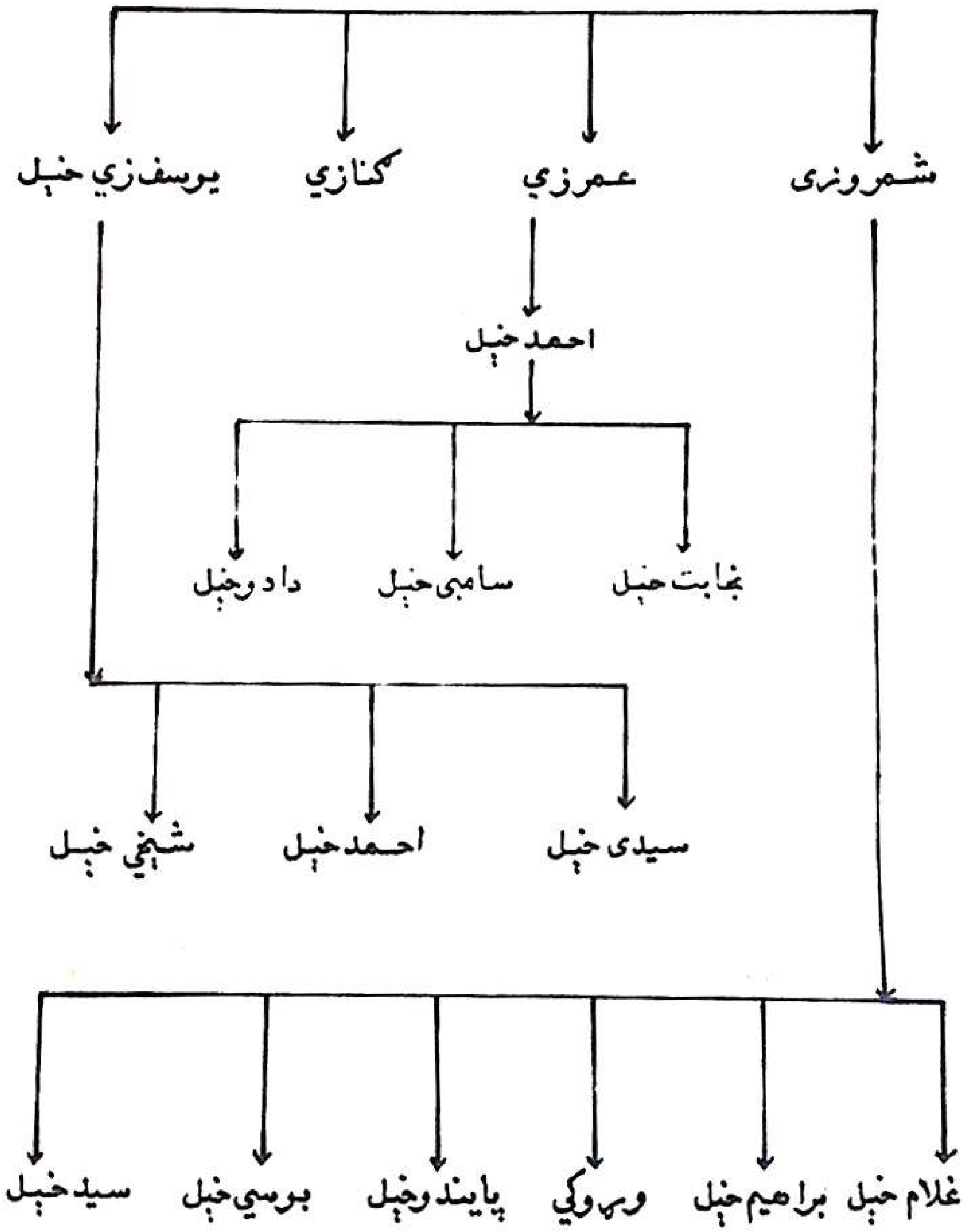

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه:

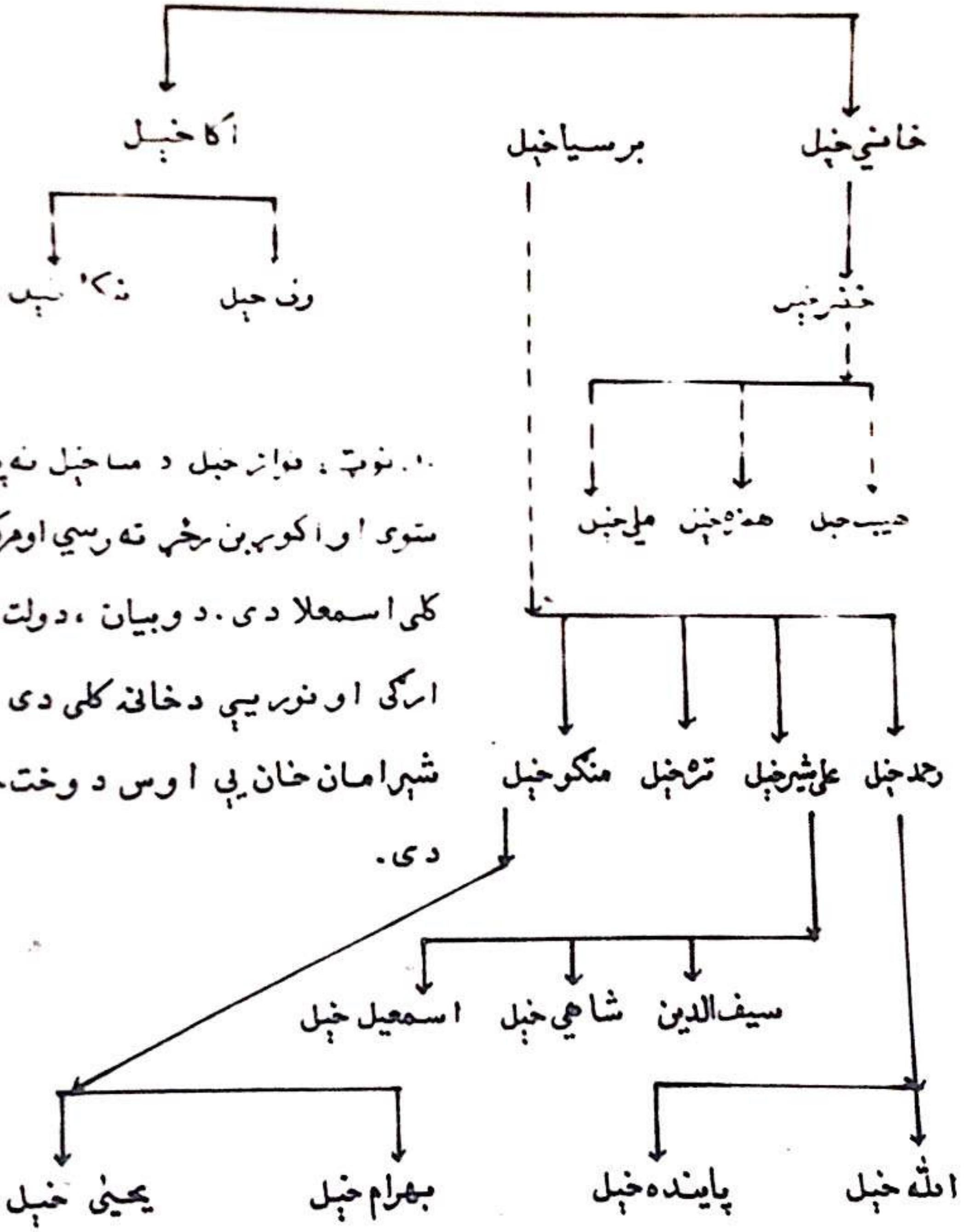

نوټ: نواز خېل د ماخېل نه پېل شوی او اکوړ بن رزړ ته رسي او مرکزي کلی اسمعلا دی. د وبیان، دولت باړ ارګی او نور یې د خانانو کلي دی او شېرامان خان یې اوس د وخت خان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخېل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید

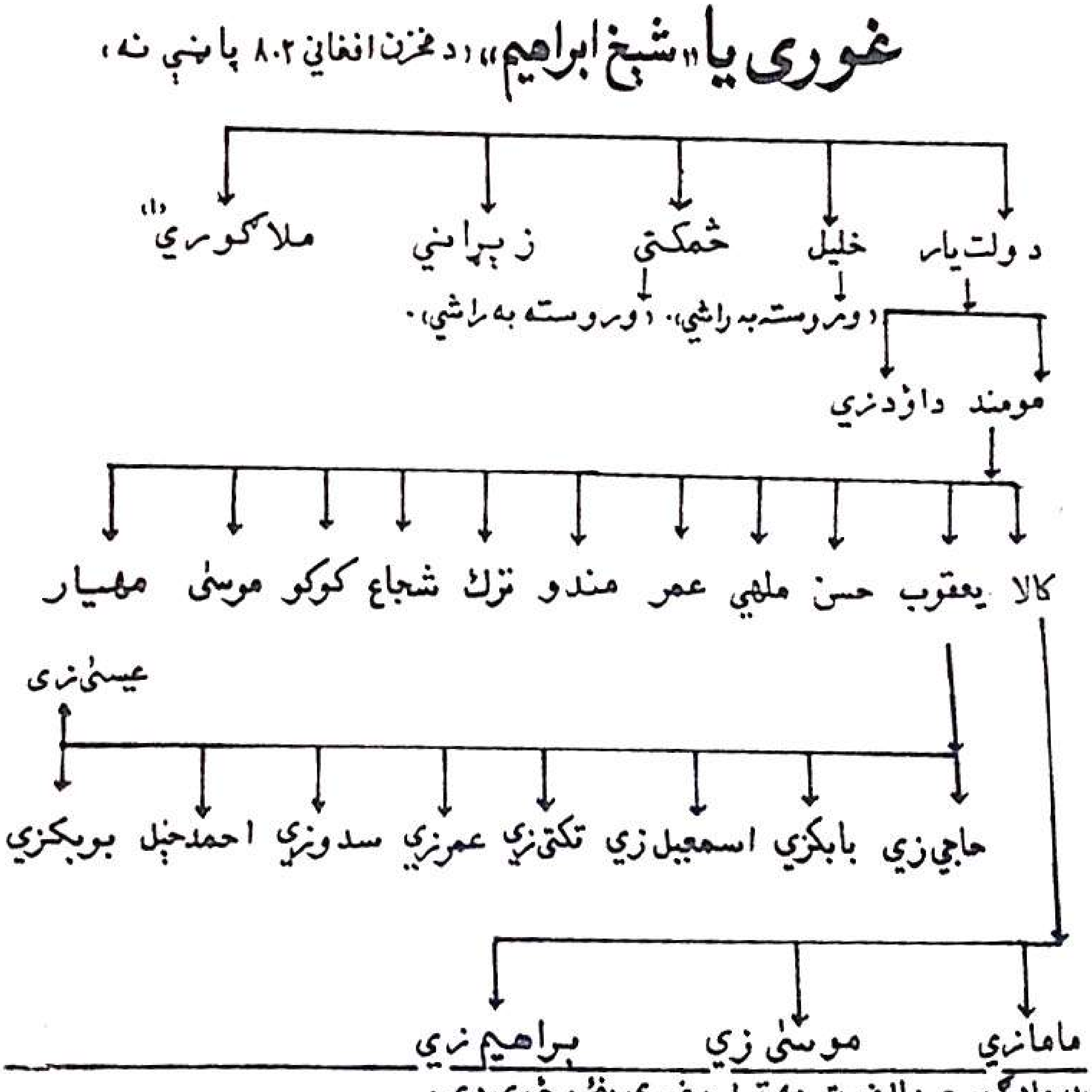

(۱) ملا گوری دالفنسټن په قول دغوري پنځم خوری دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

"حسن"

- ایوب خېل
- شابو خېل
- ساک خېل (۱)
- تور خېل

ملهی

- اباخېل
- غازی خېل
- متی زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازی
- مندوزی

د "کوکو" بن مومند نه

- رحمدزي
- اکازي
- حیدرزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بایيزي
- خوږیزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

نوټ: خو عام روایات وائي چې د مسي زي نه بایزی، خوږیزي، حلیم زي، ترکزی، اتمان زي او دریکي زي.

(۱) په ځینو تاریخونو کښی داخیل شوی هم دی.

«کوکو بن مومند»

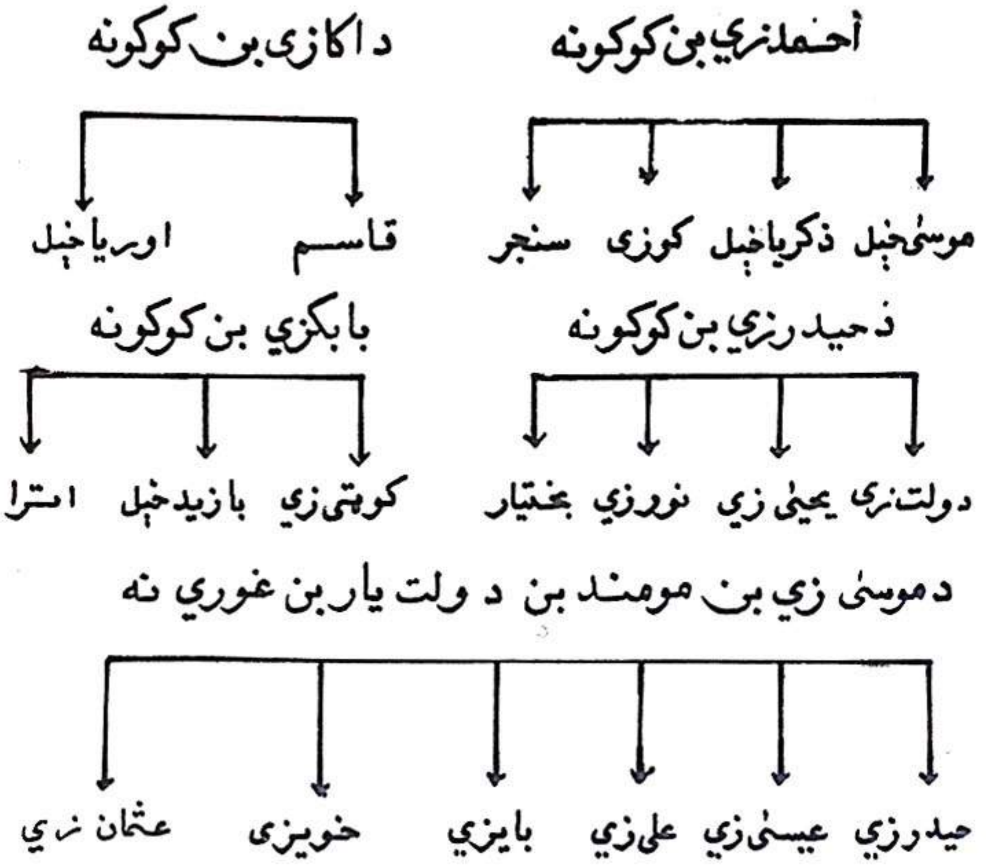

الف: د حیدرزی نه: تاجوزي، عمرزي، بائي زي، حاجی خېل دي.

ب: د عیسی زي بن موسیٰ نه: حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه ګند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بورشا او همزادی).

او د ترک زي نه: برهان خېل، عیسیٰ خېل، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسیٰ نه: اسمعیل زي او ننتازي دي.

اود بایزي بن موسیٰ زي نه: بابا او عثمان دي.

د بابا نه: موسیٰ خېل، باره خېل، میرو خېل دي، چې په سه پايي م یادېږي او ماما زي او نظرخېل يې هم ورونه دي، چې ماما زي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمور تړلي دي.

دعثمان بن بایزي بن موسیٰ زي بن مومند نه:

۱: کریم	۲: اتمور

دکریم نه: عیسیٰ خېل، خوګا خېل، ادو خېل او میتا خېل دي.

او د اتمور نه:

۱: ابر خېل	۲: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تترِ، اتم کلی، او نظرخېل م په دوی تړل شوی دي.

دخوازه خېل نه: کُدا، دوړ، میرزا، یعقوب، اکرا و جمال دي.

دکُدا نه: ازاد، ولیداد، میاخان او علیخان دي.

دخویزي بن موسی نه: اتمان زي، اکارزي، حبیب زي، دویزی دي.

دعثمان زي بن موسیٰ زي نه: سدوزی، ابوزي، کوردین او بهدین دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي.

دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بایزی او خویزی په برمومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا نور څلورزي په کوز مومند یادیږي.

د داؤدزي مومند د ورور دولت یار د زوی نه؛

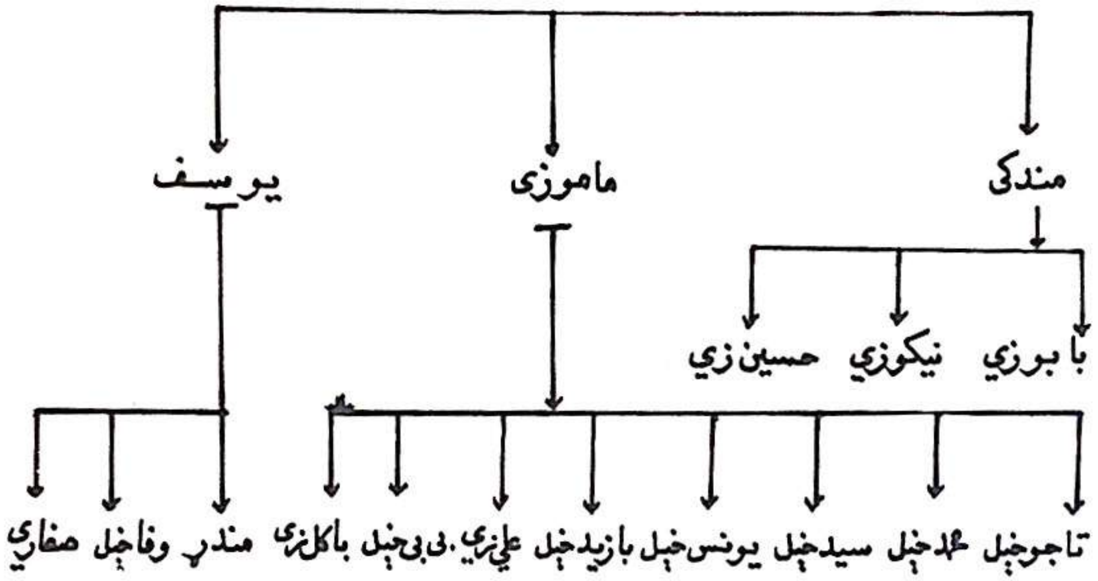

د خلیل بن غوري نه

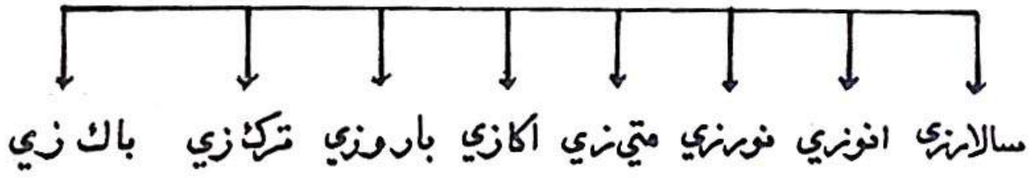

څوکني بن غوري نه

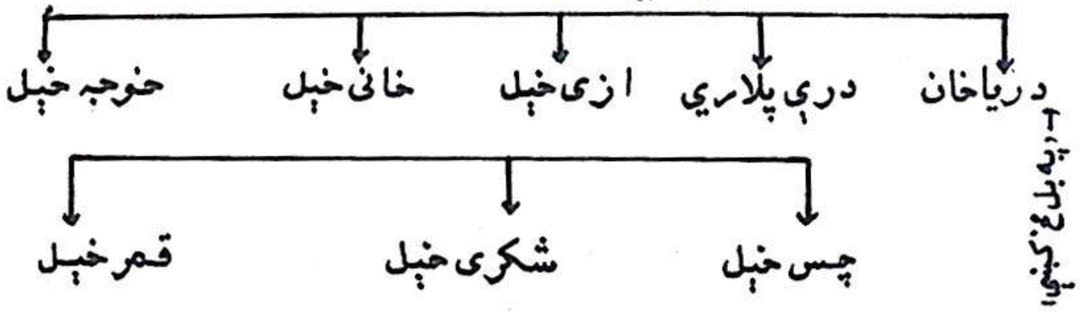

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رياخان بن څوكني بن غوري نه

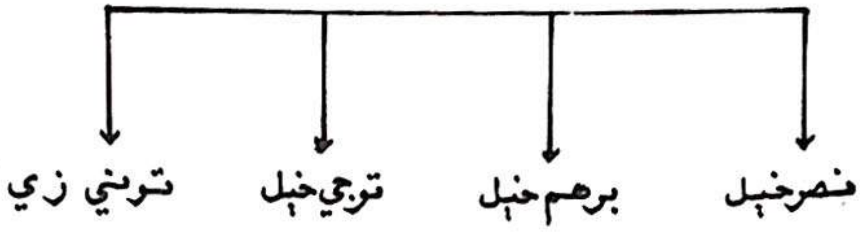

د خاني خېل بن څوكني نه

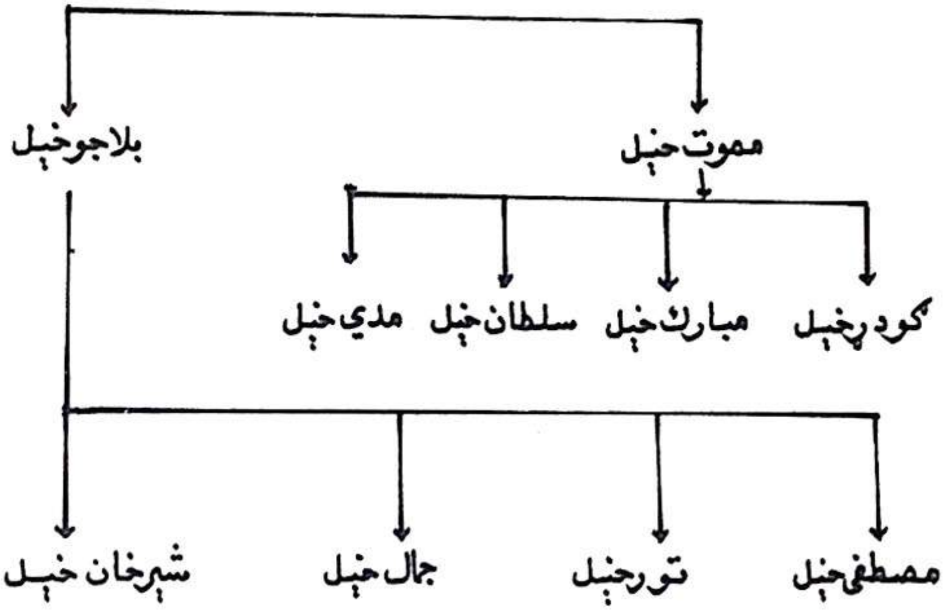

خواجه خېل بن څوكني نه؛

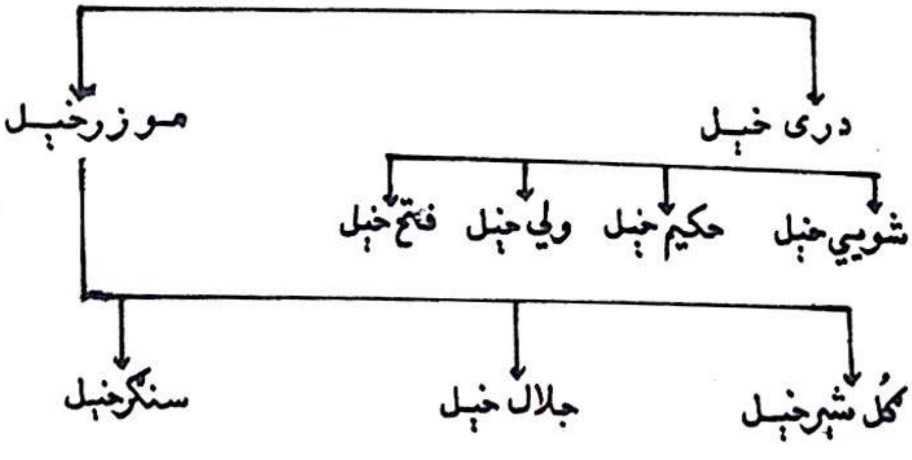

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبدالرشید نه:
خوبښکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خیلونه دي؛

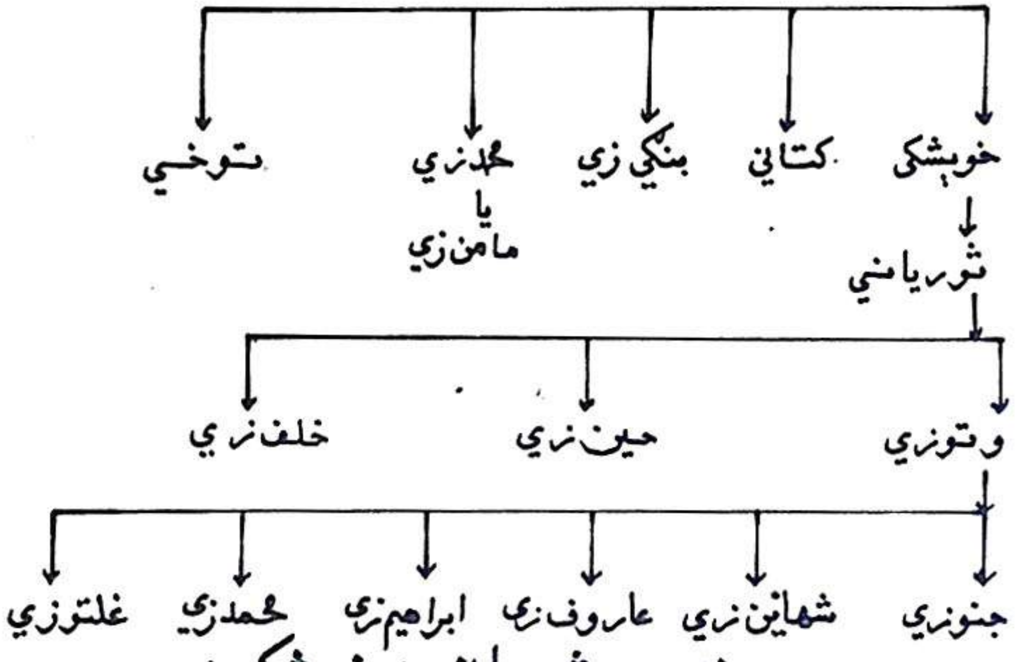

دحین زی بن ثوریانی بن خوبښکی نه

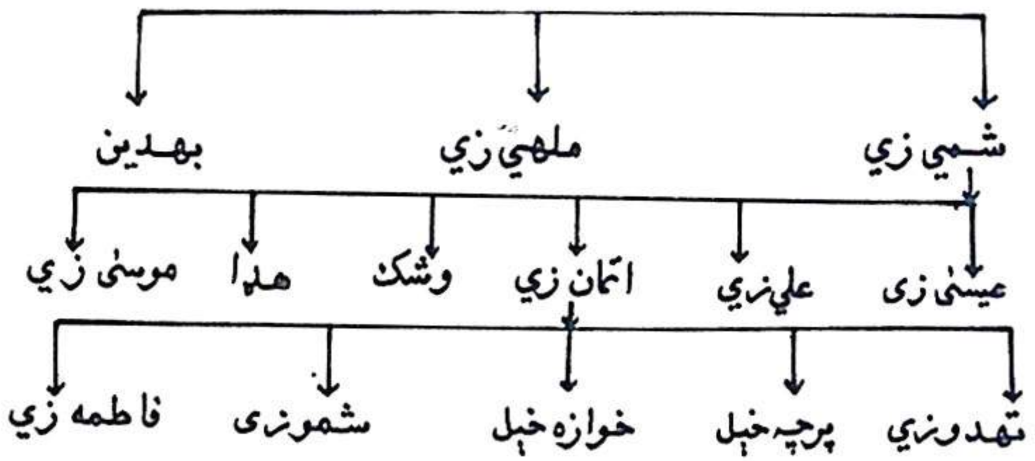

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزی نه عیسیٰ زي، علی زي، اتمان، وشک، هدا او موسیٰ زي. ((دا د خورشید جهان لیکنه ده)).

د کتای بن خُمند نه

عزیزی — بتیکزي — عمرزي — غیبي زي

دعزیزی نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني دکزلاني نه مچوزي دمچوزي نه سلمان دي، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي.

دعمرزي بن کتای بن خُمند نه: ۱. ملازی ۲. علازي.

عمرزی

ملازی — علازي

او د غیبي زي بن کتای نه؛

موسیٰ زی — خدر — سیپسل

او دمحمدزی یا مامن زي بن خُمند نه؛

الیاس زی — بارکزي — مِتوزی — عمرزی — انغان زی — قتیبي — رخم — مشرپاو

خو خورشید جهان په ۱۱۹ پاڼه کښې وتمان زي پسې تورم زی هم لیکي.

او د توخي بن خُمند نه؛

بتیي زي — میي زي — چاچوزی — جمل زي — منصورزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

«کسی»[١]

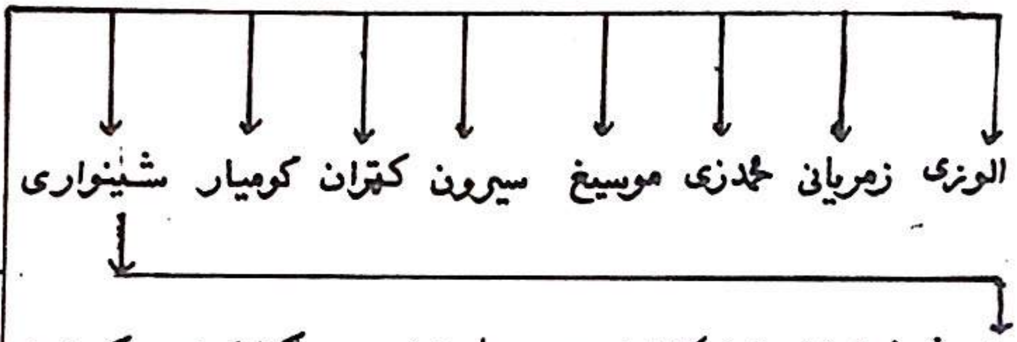

(١) شیخ ملي خېل (٢) خوګا خېل (٣) میرداد خېل (٤) سنګر خېل (٥) سرکی خېل (٦) سلیمان خېل (٧) خضر خېل.

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ٨٠٢ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (١) عثمان (٢) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه حاجي[٢] (٢) بو سعید (٣) مندي زي (٤) کوبی زي (٥) یحیی زي (٦) الوزي دي. د حاجي نه عبدالرحیم خېل (٢) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګو خېل، عدل خېل او علي شېر خېل دي او د مندي زي نه همزه خېل، حسن خېل او الیاس خېل (بر شینواری) دي.

---

(١) خو سرالف پخپل کتاب پټان په ٣٥ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (١) کټران (٢) شینواري (٣) کاسی دی، چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د دې واړه زامنو کند ، ځمند او کسي شجرې ولیکلې شوې ، لکه په شجرو کښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو ، شېخا یا شیخي یا خیشي خېل یا خبني او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم ؤ چې اولاد ئې په غوریا خېل باندې یادیږي .

د پیټې خزانې په قول چې شرخبون د خپل پلار سړبن او تره بیټ نیکه په ژوند او اجازه د هغوی نه راغلی ؤ او د ارغستان په علاقه کښې د غُنډان او سور غر په شاوخوا کښې اوږولي وو . او دا هغه ځمکه ده چې په غوره مرغی یادیږي .

اخون درویزه لیکلي دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې ویش شوې ، نو د ترینو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او ځمند یعنې د خابني خېلو او غوریاخېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه یې یو له بله سره بېل کړل ، څه موده پس د خابني خېلو او ترینو په منځ کښې په وياله څه بدرنګي او مرګ ژوبله وشوه او خابني خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوریاخېلو سره یې واړول او هغوی ورته یو څه ځمکه ورکړه ، خو یو څه موده پس بارانونه ز ور شو او غوریاخېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خابني خېلو نه یې خپله ځمکه بېرته وغوښتله ، خابني خېلو په دغه ځمکه ټینګار وکړو ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خابني خېل بیا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د کوملي له خوا۔ اتمان خېل هم راکوچېدلي وو او د خابني خېلو سره یوځای شول او د هغې ورځې نه ^(۱) خابني خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره۔ یوه جوړه شوه. څه موده پس مامن زي چې د څمند یوه څانګه ده د خپلو وړونو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د خابني خېلو سره یوځای او ملګري شو۔ او د اخلک نور هـو۔ زورور شول او د کابل په ورشوګانو ډېره او ښه اسوده شول او مال او لادې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د یوسف او منډ ر مال او لاد ډېر شو او د دوی قوت څرګند شو، په دغه وخت کښې د تیمور په کورنۍ کښې میرزا ابو سعید۔ حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی الغ بېګ حکمران کړی ؤ، الغ بېګ میرزا په اول کښې د دې خلکو سره ښه سلوک کولو او دی خلکو یې هم مرسته کوله . میرزا الغ بېګ په کال ۱۴۶۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع کښې مړ دی. میرزا چې وروسته قوی نشو، نو د دغو پښتنو د ومره قوت او زور یې نشو زغملی. په دغه خلکو یې د اطاعت

---

(۱) خابني خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ، خو په دله ټپله کښې سره یو شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا الښکر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل بریالي شول ۰

د پښتنو دا بدبختي دېخوا نه لاملګرې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي ، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبیلي په منځ کښې په یو ښځه باندې بدي او جنګ جګړې پېښې شوې میرزا الغ بیګ[۱] هم دې اوږ ته لمن ووهله او نور لا هم پسې د ېر کړه او د خاښي خېلو سره یې هم د وستي جوړه کړه. او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه ۰

د خاښي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل ، یواځې دَ یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په بدن وه ۰

د ګګیاڼو یو مشر چې چښکا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، ځکه نو د دوی کار خلاص کړه ۰ میرزا هم ور ته زړه ښه کړ او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل ۰ محمود په دغه حال

---

(۱) : میرزا الغ بیګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ء کښې مړ دی او وروسته د مرګ یې بابر کابل په ۱۵۱۰ ء کې نیولی دی (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې به زه د میرزا الغ بېګ کار خلاص کړم ، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته د وه سوالونه وکړل ، یو دا چې مونږ وژني نو زه مونږه وابه زابه او زنانه پرېږده چې چرته چې هلته لاړه شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلې شي چې دا پېښه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړې واقعې نه څه وخت پس د خاښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې ، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره ښنښته وشوه او مامن زي یې مات کړه او دېرتاوانې شو ، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامن زو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بېګ خپل ملګرې ګګیاڼي هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باجوړ او نورو شاو خوا ځمکو دله زاك (چې د کرلاڼو یوه څانګه ده) پراته وو، (خوځینې مورخین وایي چې د نورو پښتنو قبایلو هم د هر خلك د پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو) .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله ، دله زاکو د « دواوې » ځمکه ورته ورکړه ، چې ښه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه ، خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم راپسې را روان دي ، دا ځمکه به موږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او دامبار کځې آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزي او مندړ راغله په دواوه پر یو تل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی ، دچلرسدي په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ورغلل او د لاشوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تيمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترينو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوريا خيل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خابني خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څکښې چې ليکلي شوي چې په ننګرهار کښې ګګياڼي او مهمنزي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوريا خيل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبايلو سره يې ماتې کوونې پېښې شوې. د غوريا خېلو په راتللو ګګياڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته يې يوه ډله سپاهي ولېږل[1]. ګګياڼي هم چې خبر شول، دد وی په سيالۍ کښې خپل سړي د وی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه يې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګياڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح يې خپل مشران او سپين ږيري يوسفزو ته په ننواتې ولېږل او د ملک احمد نه يې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نيولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم يقيني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خانښي خېلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح دګیګیانو - نتواتي ومنله او هغوی ته یې د دواړې ځمکه دا ستوګنې دپاره ورکړه او مهمنزو سره یې داشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې دا ستوګنې د پاره «دواړه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یکانانو، نه اشنغر مېنولی ؤ، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړل او د تاهنې خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي دپاره د ملکنډ درې هم ونیوله او د شاه کوټ په درې یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ دالارې یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیاڼي په دواوه مېشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را- واخېستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو دګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو کیکیانو ته ماتې ورکړه ، ملك احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پریکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملك احمد ټول یوسفزی مندړ ، کیکیانی ، مهمزي ، وتمانخیل او ګدانه سره یوکړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ . دله زاك هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خاني خېلوا او دله زاکو دا جنګ د کاتلنګ او شهباز ګړهي ترمنځه وشو او زړور جنګ د ګدر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېرې مېړانه وښودله او د دې وجه یو ډول د خړمني ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیرانداز راروان ؤ . دله زاك د لنګرکوټ له خوا جنګ ته را ووتل . اخون درویزه وایي چې د ټولونه لومړی دعلي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راووتل او د زرنګي دله زاك زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ ونښتلو ، خو د دله زاکو پښنه ونښویده او په تېښته شو . د یوسفزو لښکرو ورپسې ؤ او د سویل په لوري یې د دله زاکو لار بنده کړی وه ، نو دله زاك د لنډی سیند په سویل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی چې په ۱۵۱۹ اع نه پس او د ۱۵۲۵ اع نه مخکښې څه وخت به شوي وي ۰

لکه مخکښې چې ويلي شوي دي سواتيانو د يوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللې تړلې درې، لکه: موره دره، مالکنډ، شاکوټ او چرات او نور نيولي وې، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ويس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوك دی؟) دغه سلطان د يوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملك احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خورې واده کړې وه. د سلطان ويس صدر مقام مينګوره وه، څه موده پس چې د ملك احمد خور مړه شوه او د سلطان ويس سره بيا د يوسفزو نه وېره پيدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې يوسفزو په دله زاکو هم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نيولو په تکل کښې وو، سواتيانو خپل د برنوړ په موړ دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ويس په ماتحتی کښې په مالکنډ درهٔ ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنګ ټول زور په موړ دره ؤ، يوسفزو چل وکړو خپل لښکريې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتی لښکريې مات کړو او مالکنډ يې ونيوه، مېرهنډه هم د موړې نه د سوات تاڼې ته ورغی چې د سلطان ويس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تېر ؤ. یوسفزو سوات قبضه کړ او وړو - وړو یې ټول سوات آن د پوړنړ او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاتکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړ، دا رنګ برنګ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح «شیخ ملي» چې د مندړو په اولس کښې د پیرک په ذیله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره ښه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولې شوو علاقو د وېش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د دواوو او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بونېر او باجوړ په څه برخه او دیر او نورځایونه کېدی شي داوېش د ډېر تدبر او فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارنې ځمکې د جغرافیه نه ښه خبروي او «شیخ ملي» د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوندا د کال (۱۵۳۰ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی چې سړی ورته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پېښه کېدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې سټانداري کوړ نه ته د ځېرې یا «سېرې» په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د وتمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه توته ځمکه نوره هم وتمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او مندړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملک احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملک احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وړه هم دی او ښېله مؤرخ هم، اوریدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ما ته معلوم دی.)

دا دواړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو. ښخو په دې وېش کښې بیا څه بدلون راغلی چې د سوات پښجکوړې-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر ټوله غریزه علاقه د یوسفزوا و مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان کجو د قبر نه هم معلومېږي. دا قبر د صوابۍ د مانېرۍ په منځ د بدرۍ نالي په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړو علاقه وړانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو نن د مندړو علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیر او دوړو ځایونو کښې شېړ لویې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړېدو سره ختمې شوې، . د ملك احمد قبیله ځکښې هم د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکو مشر هلته ملك هیبو ؤ او ښه د اقتدار خاوند ؤ، یوسفزيي هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریاخېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا ته ملك هیبو پخپل قوت او قدرت ډېر غاوره ؤ او پخپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي يې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او سروغه ونښوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم یې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ورډ بدل ، په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومي وېوړه او په ښېړ دره
کښې د هغه سره ترډېرې مودې وه.

یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او دله ژاکو
پاتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پیښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد پخپلو عزیزانو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ښواتې
ور ولیږه ، هغوی د میرجمال ښواتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ور ډ بدل ، یو خو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکرې یې باجوړ ته راټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک احمد هم د پنډيالۍ او د انشکول په لاره تر ناوکې را ورسېد او د خليلو او يوسفزو جګړه جوړه شوه او خليل مات شول او ښځې او وار زاره يې د ملک احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملک احمد او ميرجال جګړه وکړله او په سوله يې د خليلو بنديان، په دې شرط چې د وی به باجوړ د رې ته ورپريږدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د وينا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خوا وشا کې شوی وي. په باجوړ کښې د غوريا خېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خوا و شا علاقو د قبائيلو د مهاجرت اغاز وُ.(۱)

د غوريا خېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خيبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خيبر نه تر خيرآباد پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خليلو او مومندو هم د دله زاکو نه دا ستوکنې د پاره څه حمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوريا خېلو يوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجيو پښتنو دا رام کولو د پاره هڅه خواتللې وُ د مومندو ياد هم کوي. په دغه وخت کښې مومند و مقر خوا وشا او د غزني په ناني او سرده کښې آباد وو، د بابر د وينا نه د مومندو د مهاجرت تصديق کيږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شوېدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیگړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لیدلې وه ، هغه لاورته یاده وه ، نو دوی ته یې انکار وکړ، نو خلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو د وېرې نه د یوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول.

نو دلته داویلی شو او یقین کیږي چې پېښورته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي.

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یادېدل او د اپریدو سره یې هم بنه تعلق ؤ نو مُغلو ، سیکانو او انګریزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د دوی د اپریدو په خوی بوي - بنه بلد وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خابنی خیلو او غوریا خیلو

تعلقات

د پېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه علاقه یې په لاس کښې شوه او ورسره د کندا او مېچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سیند محصول به یې اخیستلو، نو خلیل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نو د دولت او طاقت په زورېې د دواوې او هشتنغر د نیولو هوس هم ورسره پیدا شو او د یوسفزو په علاقه به هم کله ناکله بلوسېدل.

په دې وخت کښې د یوسفزو او مندړو مشر ملک خان کجو و، هغه په سړه سینه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه یې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان وُ چې د هشتنغر مځمزي به د ده ملګرتیا و نه کړي، نو یوه مناسبه موقع یې کتله.

په دې کښې د ګیګیانو یو محترم د روند ملک د څه کار د پاره پېښور ته روان ؤ او د خلیلو د یو کلي په جوماتکښې د نمانځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نو د خلیلو څوانانو د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نماځه په وخت دغه ملك ووړلو او په دې خبره خاښي خېلو ته ښه موقع په لاس ورغله او د خاښي خېلو د ټولو ټپورنه۔ يې يو زوروړ لښکر تيار کړو، په دې لښکر کښې يوسفزي، مندړ، ګيګيانې، مهمنزي او وتمانخېل او ترکاني هم شامل وو. خان کجو په غوريا خېلو د حملې په نيت وړاندې شو، غوريا خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډي سيند ديو سويلي خاښن (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شيخ تپوري په نوم مشهور دی.

شيخ تپور په دواوه کښې د يوکلي نوم دی. ويلې شي۔ چې د دې جنګ په نتيجه کښې غوريا خېل و وهلې شول.

راورټي يو انګريز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا۔ وخوا کښې وايئ، او افضل خان خټک دا ټولې قيصې ګډې وډې او بې ترتيبه او بې تاريخه ليکلي دي. او د خرشبون او شرخبون د اولادې په منځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق مؤرخين شکيان کړي دي چې دا څنګه د يو بابا اولاد دی؟ خير په هرحال روايات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون يا شرف الدين او خرشبون يا خيرالدين ورونه او د سړبن۔ بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرخبون يا شرف الدين په اولاده کښې ترين او ابداليان مُهمې څانګې دي او شيراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړیځ او میانه اوږمړهم پکښې راځي او دخرشبون یاخیرالدین په اولاده.
کښې خابنې خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي اودا
دګند اولاده ده او د څمند اولاده لکه خوېشکی، مهمنزي اوګیګیاني دي
او ترکاڼي هم دګند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د روایاتو مطابق دخرشبون یا خیرالدین بن سړبن د
شروند زمانه ۳۰۵ ھ نه تر ۴۱۱ ھ پورې ده. نو د بل ورور دشروند
زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کېږي که څه هم دا خبره پوره
معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ ھ) کښې په غزنې باندې
دآل ناصر حکمراني وه. د البیروني وینا خو داده چې د د غو تاریخونو
نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو. او د تاریخ فرشتې په۔
قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدۍ په اوایلو کښې لاپېښور ته راغلي
وو. دا یواځې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.(۱)

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ ع کال نه راښتې ده او میرزاالغ
بیګ(۲) د ۱۴۶۹ ع نه ۱۵۰۲ ع کال پورې د کابل او غزني حکمران ؤ، نو
د میرزا الغ بیګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابني خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې د اتفصیل وګورئ.

(۲) میرزاالغ بیګ د بابر تره ؤ. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشره کښې د خاښي قبائیلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نیولو په مینځ کښې به شل دوه ویشت کاله وخت تیر ؤ. لکه هغه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانړو، بنګښوا و اپریدو، وزیرو، بنوڅوا و نوړوکړلانړو چې لو خپلو علاقو یادکړي دي او داسې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په د غو علاقو باندې مېشته وو، ځکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملك شاه منصور، د ملك سلیمان د زوی لور "بی بی مبارکه" یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع-کښې شوې ده او دا خلك د بابر نه مخکښې د غو خپلو، خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل-دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روایاتو ته اهمیت ورکوو.

اوس راځو د خاښي خېلو یاد ته، د خاښي خېلونه مطلب یوسفزي، مندړ، ترکاڼي، ګیګیاڼي، مهمنزي او نوړ دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزي

دا قبیله په ټول منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې -
یوه د یوسف او بله د منډړ ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرینکه مندو ؤ او د هغه
دوه زامن وو ، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي
او د بل نوم عمر ؤ ، د عمر زوی منډړ ؤ ، چې اولاده یې په منډړ
یادیږي .

ویلې شي چې د یوسف پنځه زامن وو ، چې په عیسی ، موسی
مالی ، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ ، د عیسی (۱۱) زامن وو ، خو
د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسی او (۹) زامن
یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې
شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په -
یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوی پس مرګي شوی ؤ
چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي .

دغه دریواړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر مابن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي. حسن زي او اکازي دا باسيند په مشرقي غاړه او مداخېل په مغربي غاړه آباد دي او د يوسف د دوه زامنو موسی او مالي اولاده د بُنير په علاقه پرته ده، د بُنير په قطب د سوات غرونه دي، قبلې ته يې سمې راڼي زي، نمرخاته ته يې آباسيند او سويل ته يې د چملې علاقه وه، د بُنير نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ايلم او دوه سرې او چت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه او چتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کڅې دي، چې خلک پکښې کرونده کوي.

د بُونير آب هوا ښه ده او په غرونو کښې يې واورې کېږي. د يوسفزو خلک په بونير کښې دا ډول آباد دي: په نمرخاته يې چعرزی، قطب ته يې ګدای زی، قبلې ته يې سالارزي سويل ته يې نورزي ـ په منځ کښې يې عايشه زي او دولت زي پراته دي.

د بونير په پاچانومي کلي کښې د پيربابا مشهور ولی الله مزار دی. د پيربابا نوم سيد علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کورنه سره راغلي وو، او سيدان دي او پلار يې بيا څه وخت چې همايون، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو، د ده پلار بېرته دافغانستان قندوز ته لاړ او پيربابا بونير ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

راغي او هم دلته وفات او ښخ شو.

د يوسف يو زوی اوريا ؤ، چې په بادي مشهور ؤ اخون - درويزه ويلي چې دی خپلې مور ته سپکې سپورې ويلې وې، نو هغې ور ته ازار وکړو، اولاده يې ډېره نشوه، څه لږ وډېر چې دي هغه د چغرزو سره اوسيږي او په هغو کښې دي. او د يوسف د بل ځلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دير او پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو د وه څانګې دي، يوه يې خواجه زي او بله يې رانيزي زي دي. د سمې رانيزي زي د ټولې علاقې نه د مالکنډ تر غرونو پراته دي او بر رانيزي زي د مالکنډه پورته پراته دي، د خواجه زو ځينې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ يوه - څانګه ملي زي په دير کښې اوسيږي.

سوات يو ښکلې ځای ؤ، خو د يوسفزيو د کورنيو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وايي يو وران رباط ترې جوړ شوی ؤ، خو مياګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په - اوايلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بيا ښه ودان کړو.

د مياګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وايي: په برسوات شاميزي قبيله کښې عبدالواحد نومې سړی او سيده چې په قام سايي قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې يو هلک پيدا شو، چې نوم يې عبدالغفور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت ، عابد ، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهور شو ، څوك وړته د سوات اخون صاحب او څوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايئ تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نوړې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته وړغی او څه موده يې په ګجرو ګړيه کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو. بيا څوکنو ته وړغی او هلته يې د ديني پوهې زده کړه وکړه ، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه يې فيض حاصل کړو ، د هغې نه وروسته د صوابۍ تور ډېره ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحب (رح) نه يې لاس نيوی وکړو او بيا ـ څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل بانډې نومي کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړواو وروسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار ، متقي او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمٰعيل شهيد ټينګ ـ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورګیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه یو روحاني پیراو بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د مومندو دلښکر مشر، او ملا پیوند صاحب سید، دوزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشک عالم صاحب، د موسیئي اخونزاده صاحب او نور ستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سیدعبدالجبارشاه د ستّه[1] ئې د سوات حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبارشاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزي حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ءکښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یو غیرمعمولی سړی نه ؤ ښه منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانئ اختیارات

[1] ستانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډگری کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړې شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجر جنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي .

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوزو خانګې د خواجه زي ملیزي اوسیږي .

د دیر علاقه اکثره غرېزه ده، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست، قطب په نمرخاته کښې یې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لګېدلی دی، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی.

رقبه یې ویلی شي چې دری زره (۳۰۰۰) مربع میله ده، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتوانې تاریخ کښې د ګوړې شهرت لري.

د دې علاقې اولس به غالباً لږ و ډېر د شپږ(۶) او اوولسو(۷) تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل وقوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر باني ملاالیاس صاحب نومې سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه داخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملیزو کښې د - پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، ده په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې دیو ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان(۱) د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوګېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

(۱) خوګېرو د خپل کتاب پټهان په ۵۲۶ مخ کښې د الفسټن په قول وائي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وائي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خود جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاینده بابا ځوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفرخان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزیب خان او وروسته شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې د نوابۍ خطاب ورکړ او په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شو او دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شو او د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای یې شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به د باجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کولو. دا مخالفت ورو- ورو ډېر شوا و جنګ ترې جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي)، د میاشتې وظیفه مقرره کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړ او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د رياست د خلکو په ژوند کښې هيڅ د ول بدلون نه تيار نه ؤ. هلته د منظم تعليم هيڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پاليسۍ په اساس دې په اکتوبر ۱۹۶۱ع کښې د رياست نه لرې کړو او لاهور ته ولېږلی شوا و په ځای يې ولیعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو.(۱)

اوس د دير رياست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړی شوی دی او يو کمشنري اداره کوي.

د يوسفزو بله مهمه قبيله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبيله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسيند، قبلې ته يې يوسفزي قطب ته يې بونير او په سويل مهابن دی.

دا علاقه يوه دره ده، ميداني علاقه يې لږه ده او ځمکه يې هوا واره نه ده غريزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاه جهان سره يې د هغه زوی شهاب الدين خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ د پرش (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلی شوه . د امبېلې مشهور جنګ په ۱۸۶۳ ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی . دچملې نه سویل ته د صوابی علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده .

د مندړو څانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منور، خضر او رجړ بنومونه یې وو.

د منور هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ . د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ . د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پښتو کښې هم په دوو څانګو ویش دي ، چې یوه څانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي . (د طوروخانان په مشران زو کښې دي .) او د رهوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي .) په کشران زي کښې اکوزي هوګړ دي چې د عنایت خان د دربې بنځې اولاده ده او په معیارو کښې استوګن دي . د وتمان اولاد هم دوه بناخه ده . یوه یې اکازي ، کنازي او علي زي دی ، دوی ته وتمان نامه هم ویلی شي او دا خلک دا باسیند په غاړه د مهابن په سویل پراته دي ، توپی ، مینې ، کوټه ، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي . او په دویم بناخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدواولاده ده چې دوی دوتمان نه په قبله پراته دي او د دوی د ذېلې ښاخونه په دې ډول دي:

اول - اباخېل: په کونډه، زیده، هنداو شامنصور کښې.

دویم - عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانیرۍ کښې او میراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتالۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داشپه په پښتونخوا کښې ویش ده: ماني زي، ملك زي اکوزي، خضرزي او محمود زي.

ماني زي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرموللا دینا کښې.

ملک زي: په یارحسین، شېردره او یعقوبۍ کښې استوګن

اکوزي: په دوبیانو، سره چینه او اسمعیلا کښې.

خضرزي: په شیوه، کالوخان او شېره غونډ کښې او محمود زي یا مامون زي په دنوي کلی، شېخ جانا، سوتا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درویزه لیکلي چې د شیخا یاخاڼي د وه ښځې وې یوه یې «مرجانه» او بله «بسو» نومیدله. د مرجانې زامن یوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نورو ځایونو کښې پراته دي او په لویه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خوځینې لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نور د برزي او خپلونه دي چې څکښې یې یادونه شوې ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ویشت (۲۵) میله اوږده او شل (۲۰) میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو ویشلې شوې ده:
(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) روډ (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده او څلور میَلهَ پلنه ده.
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امَان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و. د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د ورور شیرعالم خان تر منځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱)، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمّد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو. او په همدغه کال (۱۸۹۵ع) کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده.

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی، چې د شاهي خانان وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ګيګياڼي»

داقبيله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روايات داسې دي چې د شيخا د مرجانه بنځې نه دوه زامن وو چې يو يې «مند» چې اولاده يې يوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه يې «مکئ» ؤ او د ده يوه لور وه چې په زيرکي نومې سړي واده وه، اولاده يې په ګيګياڼي مشهوره ده.

ګيګياڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

«غورياخيل»

دروايا تو له مخې د کند د ويم زوی غوري يا ابراهيم ؤ، چې اولاده يې په غورياخيل يادېږي.

دغوري زامن: دولت يار، خليل، زېړاني، ملاګوری دی ملاګوري، متبنی، دی.

د دولت يار دوه زامن وو، ۱، مهمند يا مومند، ۲، داؤدزي. د مومند يا مهمند هغه اولاد دې ته چې په سمه يعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وايي، او هغه چې په غزيزه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند يا ديرېږي او دا دوا ړه يو شئ دي خو پردي حکومت پرې راغلی او سياسي پولې او بندېزونه جوړ شوي دي ، نو دا دوه وروڼه هم سره بېل شوي او د ورو ر ه عزيزولۍ هغه پخوانی نږديکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سيند په د واړو غاړو د ننګرهار په علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوږيزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ، او په نورو ځايونو او په غره کښې د مېچنې نه نيولی د کوهټې تار اپوري او په سارهٔ د ناوګه نه نيولی تر لالپورې پراته دي چې مشهور ځايونه يې ګنداو ، پنډيالی ، دانشکول ، وتمانزي ، دوبړی ، مېټې کوهي خانزادګان ، بېدمنۍ ، شبتا ، طورخواه ، سپينکی تنګی ، د خوږيزو علاقه ، ګونګ ، سم غاښی ، وچه جوړ ګاټ ، ورسک ، خامبېک ګوړ ، ګدای تنګی ، ځنا ورچينه ، مزرينه ، اتاجوړ ، احد کور ونه بخشي کور ، جمعه خېل او قوطی دي. د کړتۍ او خاپښی مشهور غاښي هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ايله ز ي غرېې مشهور غر دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاو دي او ځينې درې هم پکښې شته او څه وبې ځمکه هم لري اکثره خلک للمي کروندې کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کيږي او اکثره ځوانان يې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي، غريزه علاقه يې يخه ده ، واورې هم پرې کيږي ، خو ميداني علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤدزونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سویل ترې خلیل دي. دوی د خلیلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سوونه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سیند د بناخونو په منځ- منځ کښې پراته دي او ښه ورداته ځمکه یې په برخه شوې ده.

خلیل:

د خلیلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل میله اوږده او لس میله پلنه وي.

د خلیلو ملکانوته اربابان ویلی شي، تهکال، سپینه وړه لنډه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مځکښې د باړی نه او به کېدلې، خو اوس د ورسک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوې دي.

څوکني:

د اخون درويزه په قول څوکني د خپلو وړونو نه مرور-
شوي وو. او تللي د سپين غره په لمنو کښې يې استوګنه اختيار
کړې وه.

د څوکنو په نمرخاته اپريدي، په سويل يې وړکزي او
قبله په سويل يې (طوري)، دي او قطب ته يې سپين غر دی. دا
خلګ د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګيالي او
کارګن خلګ دي، ښځې نرتول کار کوي، د باندې تګ را تګ
يې لږ دی. علاقه يې يخه ده نو اکثر جامې يې د وړې، شړې
نه وي.

د وی ښه اتفاق او سُنّي مذهب دي. د څوکنو يو کلي په-
پېښور کښې هم شته دی چې د مياعمر صاحب (رح) د زيارت له کبله
ډېر مشهور دی.

زيراني:

د زيرانو خېنې تپې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسيړي او د جلال آباد نه په شمال قبله ېي غټ کلي شته دی.

او نور لکه پهار خېل ، دولت خېل ، احمدخېل او تارخېل د برو مومندو سره کور کلي کوي.[۱]

---

(۱) خو دا ماته نه دی معلوم چي چېرته اوسيږي. (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځمند اولادهٔ

دخرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند) د اولادې حال خوځه نا ولیکلی شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند د اولادې څه مختصر احوال لیکلی کیږي.

ویلی شي چې د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خویشکی (۲) کسانی (۳) مهمنزي (۴) تورخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خابني خپلو په دله کښې ورګډ شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ورسره بله قبیله د خویشکو ده. ویلی شي چې د اخلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلي د پښین په ځمکه اوسېدل، خولکه نورځنی پښتانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې د وی هم د ترینو نه تنګ او راپاڅېدل، ځنې خویشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غور بند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلي بادشاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکرکښې ډېر پښتانه وو، چې ډېره برخه یکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون به خوږشکو ته په درنه سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوریه مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

دخوږشکوځنې تپې لکه: بهک زي، حُسین زي، شهاین زي سلماک او کزلانی د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته بهخوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او ځنې تپې لکه: عزیز زي جنوزي، ابراهیم زي او نورچې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس داخلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او ځنې تپې تري لاړې، په خواجه او تانډه او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوریه مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

دخوږشکوځینې خلک په پښین او قندهار کښې هم شته دي او یوه تپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبهار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی ننګرهار په قطب د لنډي سیند په غاړه په خوګښکي نومي کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بایزید روښان انصاري همعصر ؤ او روښاني پیرؤ ارزاني د خوګښکو په قبیله د عزیزي په زیله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ویلې شي چې د کاسیانو پولس تیې وې چې مخکښې یادې شوې دي او شینواري هم پکښې داخلې دي. لکه د پټې خزانې په قول ویلې شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او ځمند چې د غوري مرغې نه کډې کولو ته مجبور شوا او د غزنې او کابل په لور راوکوچېدل او بیا ښکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی د بلې څانګې ورونه کاسیان بیرته د سلیمان غره ته ور غلل او هم هلته مېشته شول، خو یوې قبیلې شینواري د خاښې خېلو سره کډه را وکړه او د خیبر نه په قطب پلو غرونو کې واړول او هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سیند بنې لور ته د پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبیلې ته یې خوګیاني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومند و علاقه او په
نمرخاته یې خیبر او ملاګوري دي . د شینوارو څه خلک د
د شیخ بابا په دره علی‌نګار او ښاګه کښې د برو مومند و سره،
او څه خلک یې د کوټ په شیګل دره ، او د کوز کنړ د بوډیالی
په „کنډ، نوي کلي کښې استوګن دي .

د شینوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لواړګی دی ،
څه خلک یې کواټ او کشمیر کښې هم شته .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبایل»

دا قبایل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلی شي چې غورغشت د ۳۸۸ هـ کلونو خواو شا لاژوندی و. د غورغشت درې زامن وو (۱) دامنی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د دامني اولاده مهمه کڼلی شي د دامني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړ ده چې وروسته به يې ذکر او یاد راشي.

بابی: د دې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټی خواو شا هم مېشته دي. د جونا ګړ نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغور غشت نسب نامه»

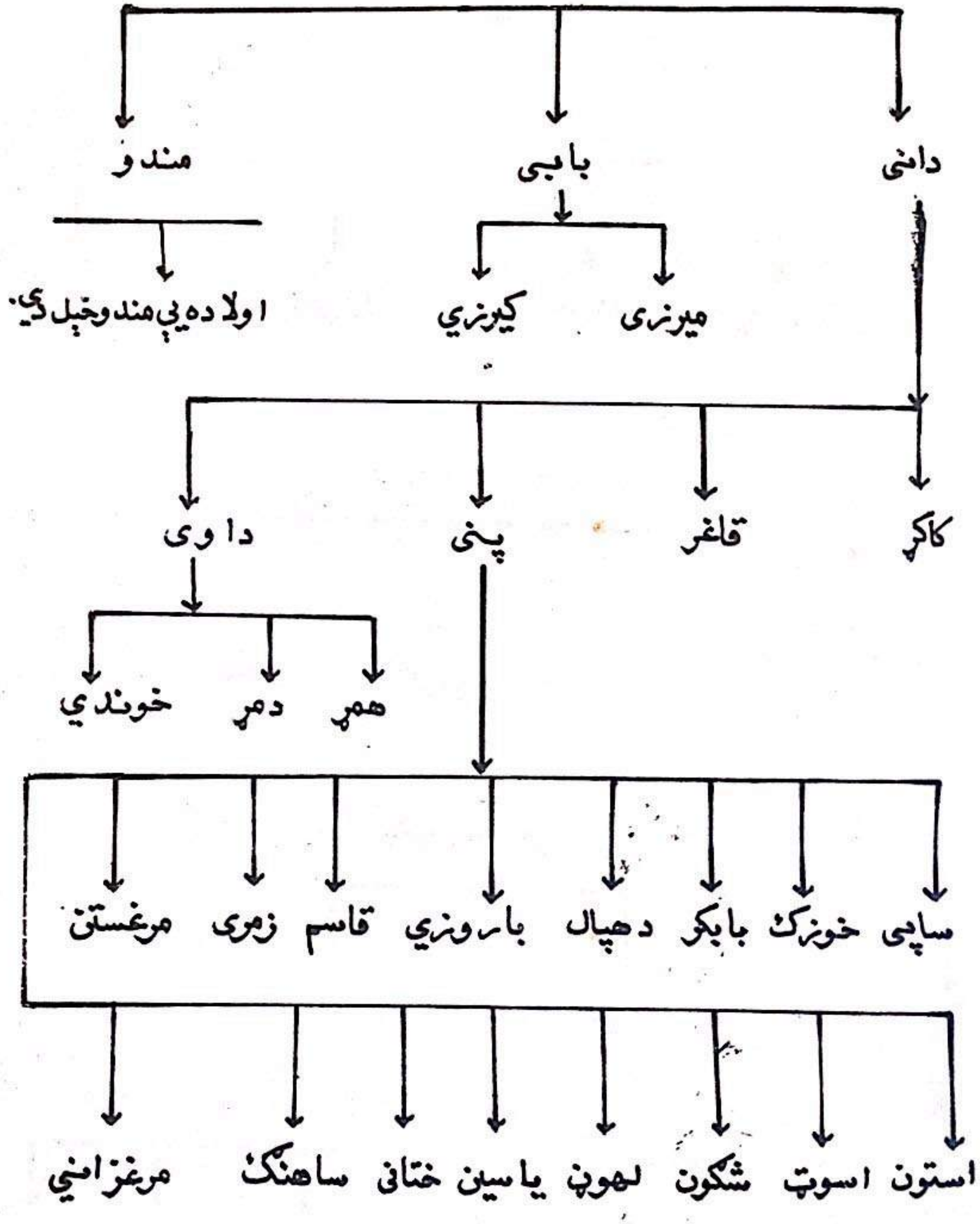

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

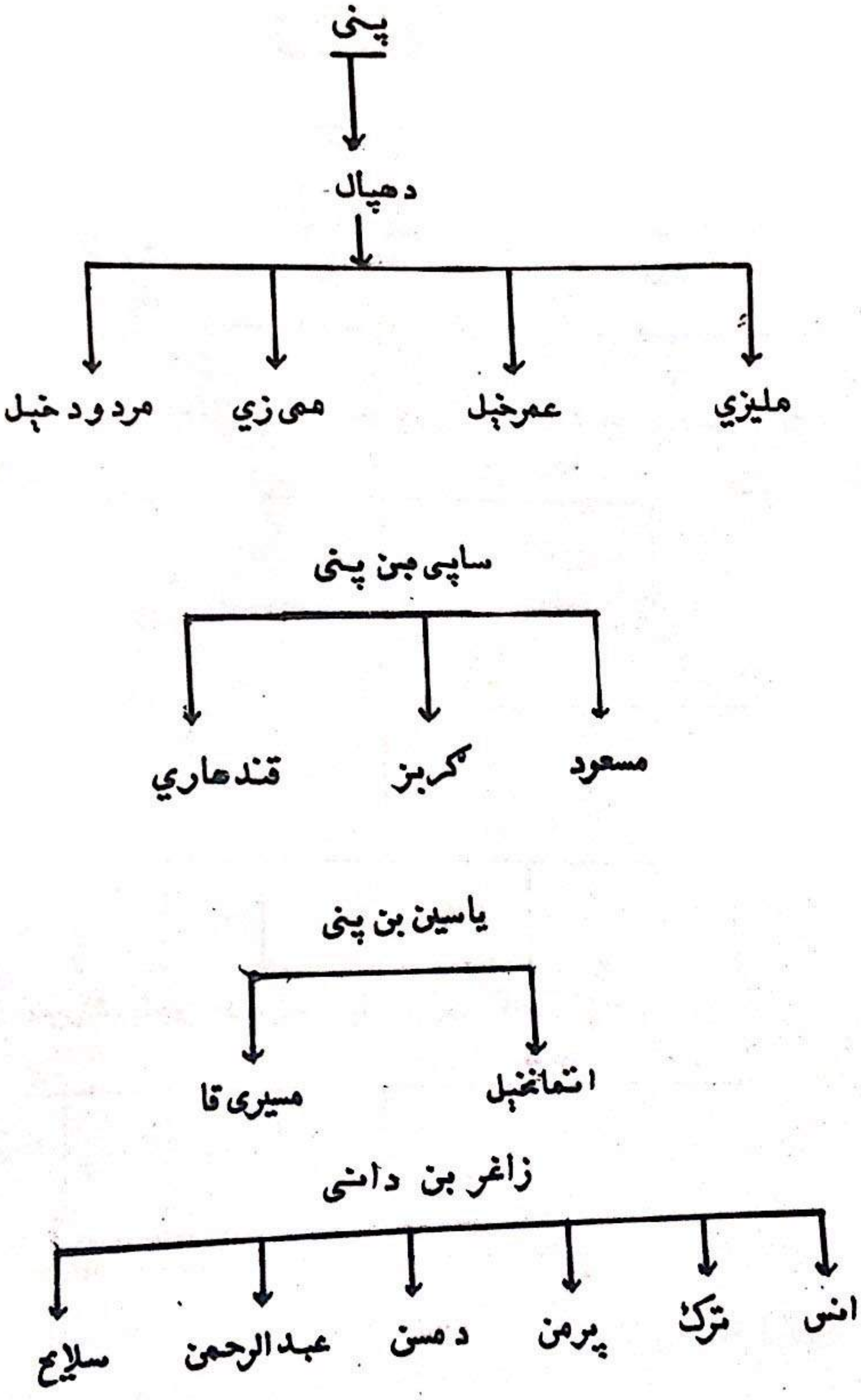

(داتي په بل ځای کې وګورئ)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

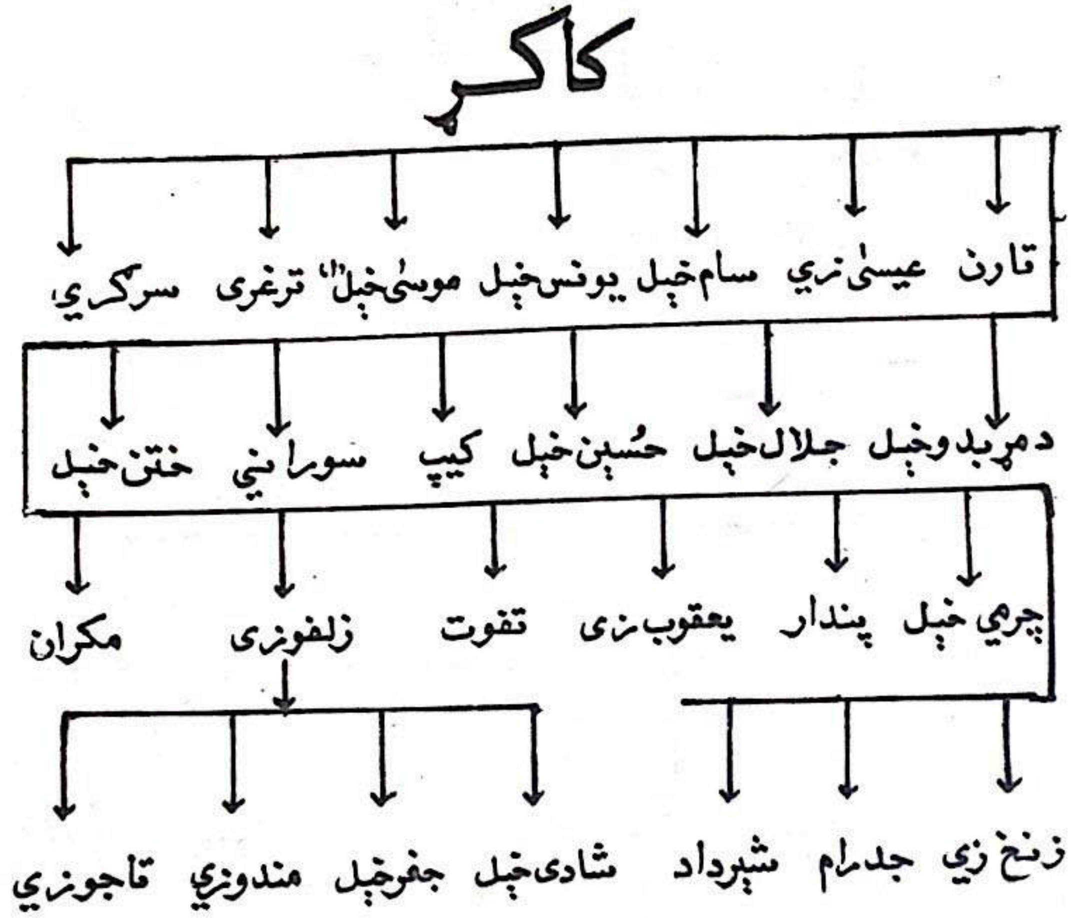

(۱) موسی خېل په غزني کښې له اندړ سره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګورئ تذکرهٔ روښان خان ۱۵۳ مخ) تایمني د دکن حیدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکرهٔ روښان خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غور غښت نه :

- ادم
- سنام
- عمر
- حصام

او د بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه :

- الیاس
- منت

او د یعقوب بن کاکړ نه :

- یونس خېل
- سالارخېل
- سنجر
  - کیوی
    - حسین زي
    - یاسین خېل
      - ادوخېل
      - شمکورخېل
      - اتمانخېل
    - شمس الدین خېل
    - شموزي
      - داوړ
      - حسهار
    - شمعون
      - احمدخېل
      - کمال زي
      - ابوسعیدزي
      - مردان زي
      - جلال زي
      - دوپزي
  - برم خېل
  - اتمان خېل
  - اودل خېل
  - خضرخېل
  - علی خېل
  - اوپی خېل
    - اجهزي
    - بابکرزي
    - انوزي
    - احمدزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي خېل بن سنجر نه:

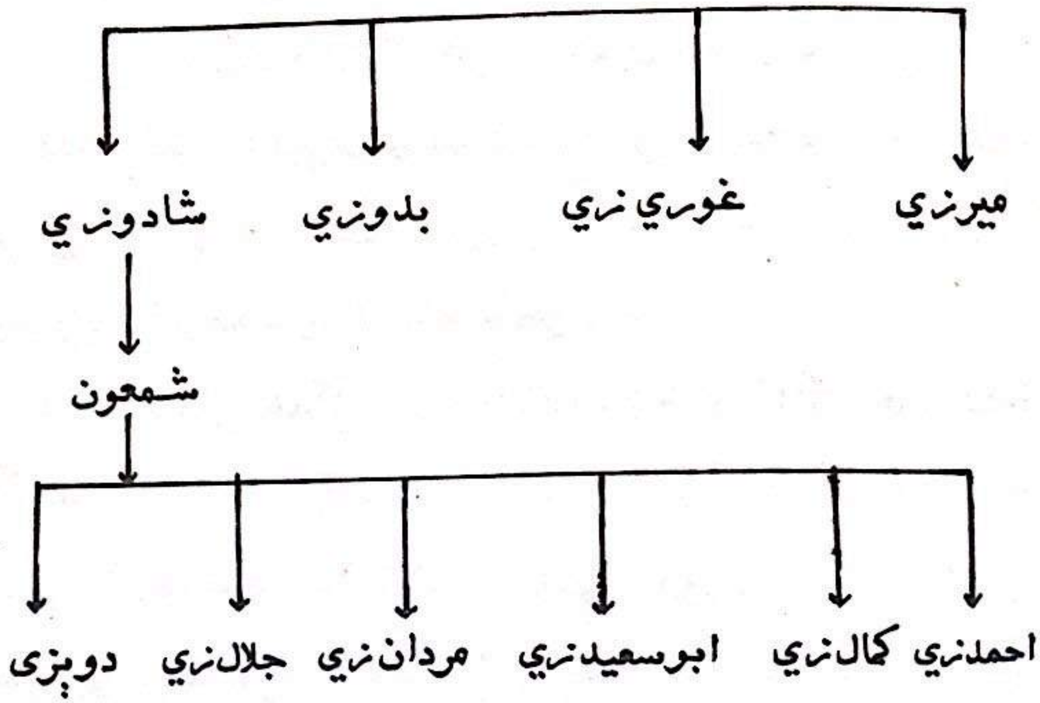

او د بابي بن غورغشت نه:

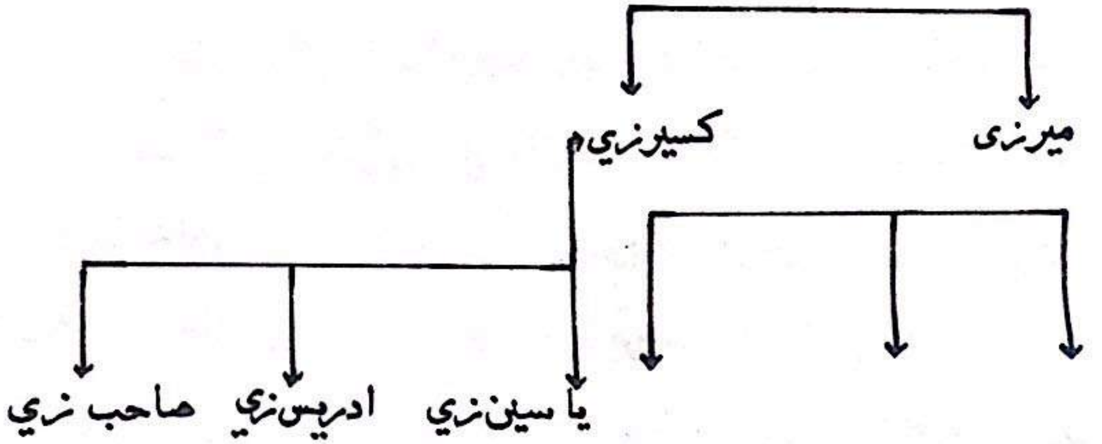

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلیٰ کاکړ نیکه ؤ، چې ډېر ښه سړی ؤ، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېي د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلګ یې زیارت کوي.

داسې ګومان کیږي چې دا قبیله ډېره لویه ده نو دا به پخواني وي او کاڼ نیکه به وروسته کوم سبب سره پکښې پیدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو د وه ځانګې دي: داې د سرزخېلو ځانګه (۲) سنتیا ځانګه ده او د دې د واړو ځانګو نه ډېرې ځانګې او ذیلې هم جوړې شوې دي. دا خلګ د کویټې د وېژن په څلورو واړو ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په بلند شهر هم کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هیبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغاني په تاریخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتیا ځانګې سره تعلق لري، او موسیٰ خېل د غزني په ولایت کښې د اندړو سره چې او سیږي، او لوی مجاهد نجم الدّین اخونزاده صاحب د هډې هم موسیٰ خېل ؤ.

ناغر:

ناغر وړه قبیله ده اوس د کسي په تېر کهتر انو کښې ورګډه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د يو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان - هم د دې قبيلې غړى دى.

پنړي:

پنړي هم د کاکړو په شان يوه پښتنۍ قبيله ده، خوړه قبيله ده.

د پنړو څنې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبيله کښې د خانځکوړ د باروزو په شانګه کښې دى.

نوټ: لکه څنګه چې د خانيي خېلو ټپې مشهورې دي، د غسې د کاکړو نارې په پښتو موسيقۍ کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمد ګل نوري دا نارې د يو کتاب په شکل راټولې کړې دي، او په کابل کښې چاپ شوى. - - - - - - - - - - - - - - (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

د
«ګدون»
نسب نامه

د شجرونه ګدون هم د غورغشتو یوه څانګه ده او په وروړه کښې ګدون، موسی‌خېل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه یې هم شته دي، خو ګدون د مخکښې نه د خابني خېلو په ګند کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شیخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي.

ګدون یا جدون

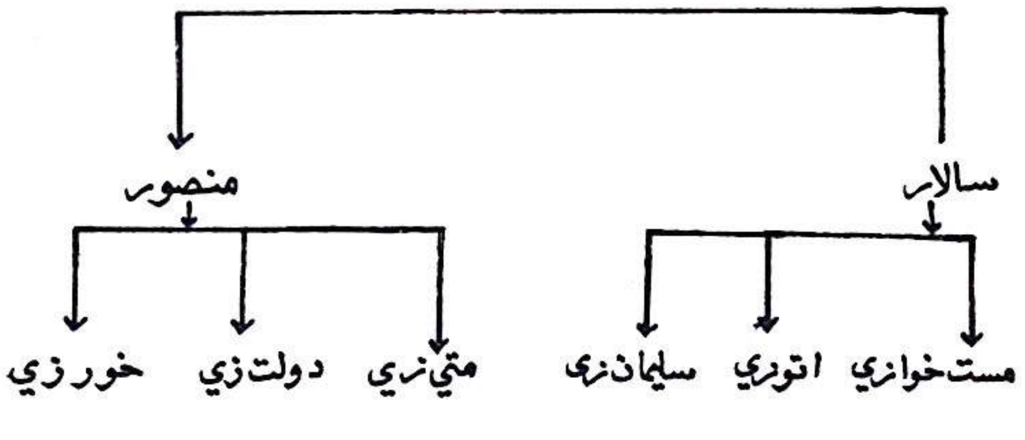

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږزي بن منصور

- شایب زي
- مامازي
- خلیل زي
- امرازي

دولت زي بن منصور

- یعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متی زي بن منصور

- الدرزي
  - ولي خېل
  - قاسم خېل
  - شاهي خېل
  - الله داد خېل
  - خواجه رستم کور
  - ادين زي
- عمرزي
  - ګوارزي
  - یعقوب خېل
  - عیسی خېل

اتوزي بن سالار

- عیسی خېل
- عبدالرحیم زي
- محمد خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

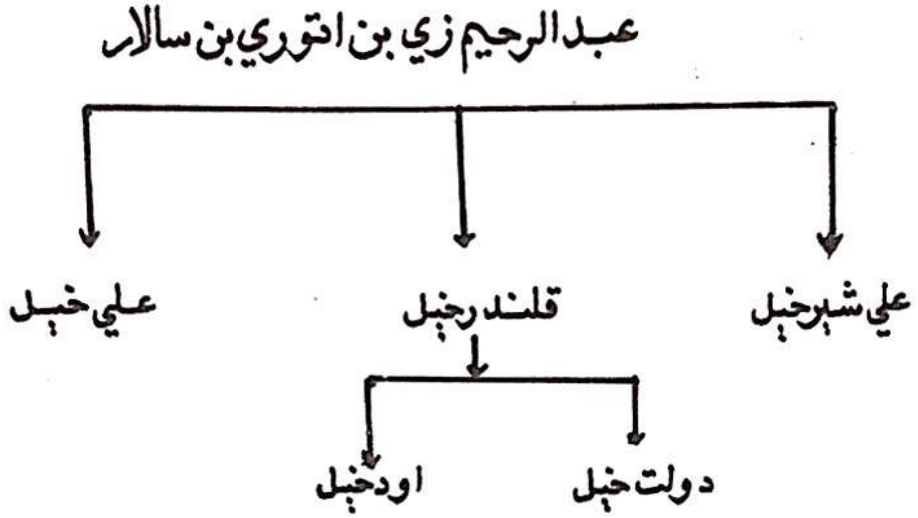

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

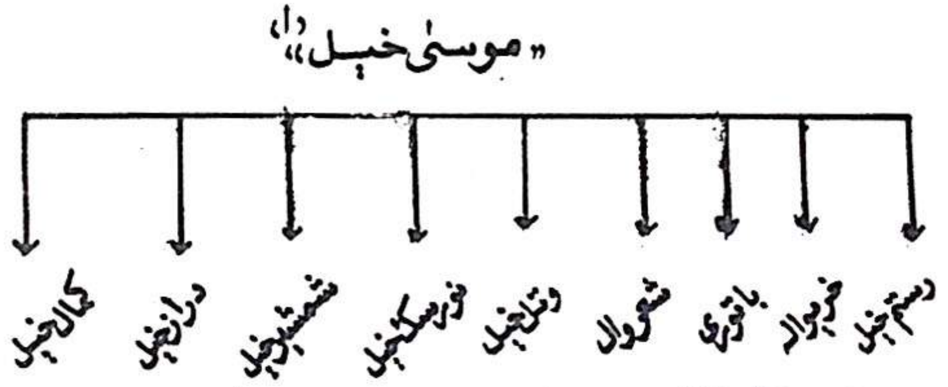

نوټ : دا خلک د غزني په ولايت کښې د اندړ و سره اوسيږي ، لوی مجاهد نجم الدين اخونزاده صاحب هم ددې ټبې نه ؤ . (ښتيال)

د شجرونه چې معلومېږي نو کډون قبايل په دوو څانګو . سالار او منصور باندې وېش دي . د سالار د څانګې خلک اکثر د هزارې په غرونو کښې ان تر (ر ش ، پوړې پراته دي . د د وی علاقه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پره نړ رخېزه او ودانه علاقه ده او دد ې دوارو څانګوپه منځ کښې اکثر بدۍ هم وې .

ویلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابن - غرونو پراته دي او څه د مردان په علاقه د باینی په کلي کښې هم استوګن دي، لږ څه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه کښې اوسیږي.

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آبادکړی ګڼلی شي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«ببتني قبائل»

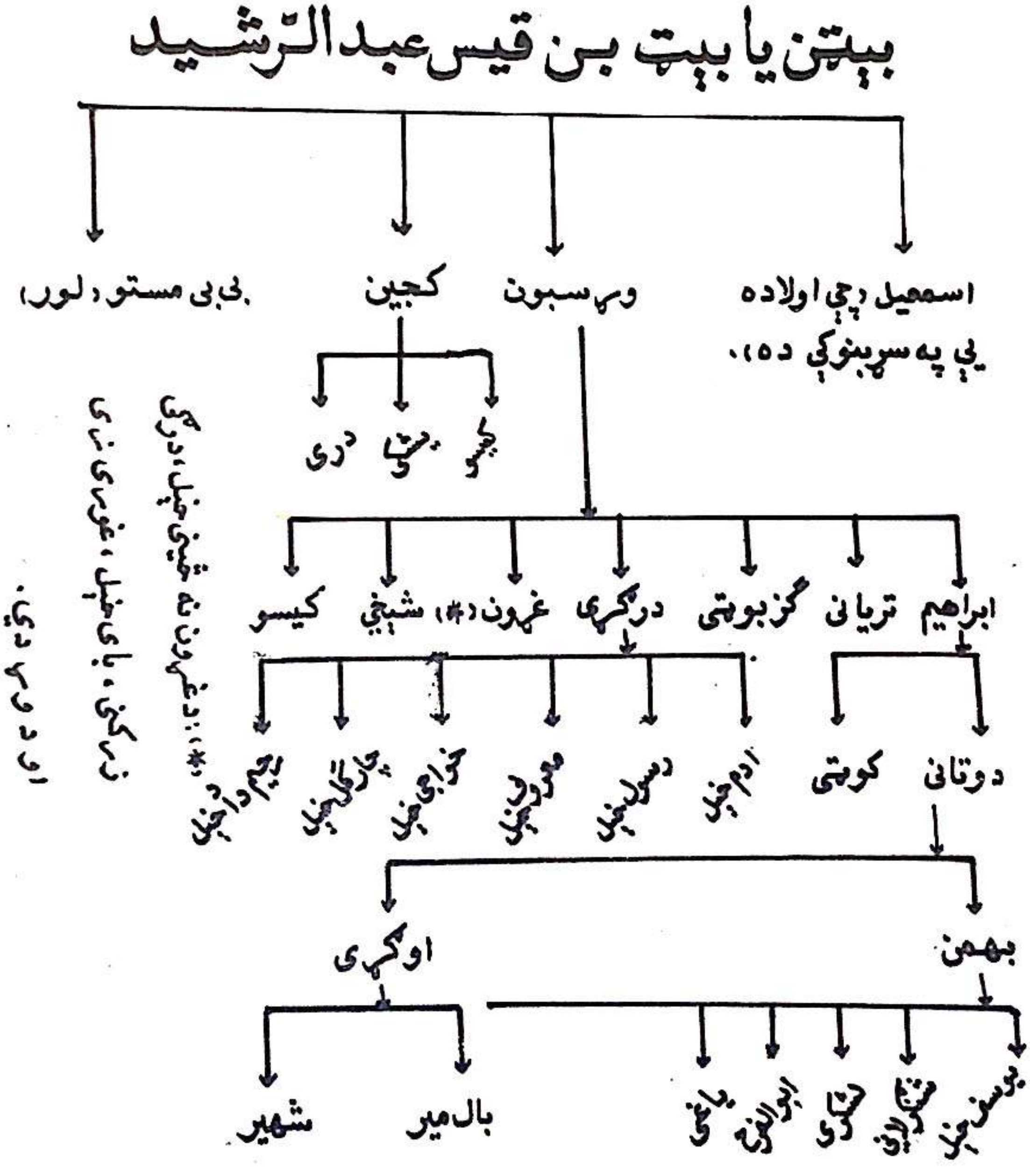

(*): دغږون نه څیني خیل، درګي، زرکني، بابي خیل، غوري زي او د وړ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود شېخي نه: مېرباز، اسمعيل صاحب خېل، غرتون، چلاک خېل، فتح خېل، دړی پلاری.

دتريانې بن وړسبون نه: دمړ او چاکي دي.

دمړ

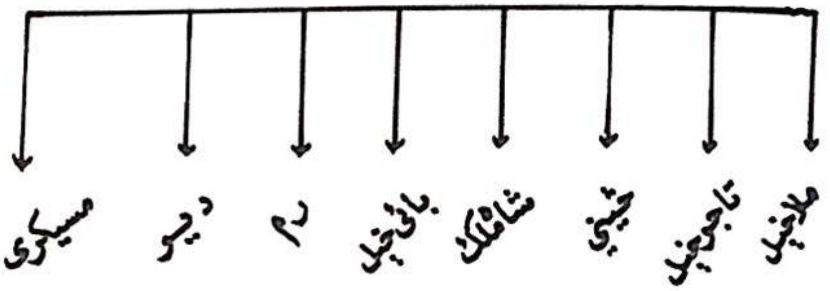

د چاکي نه

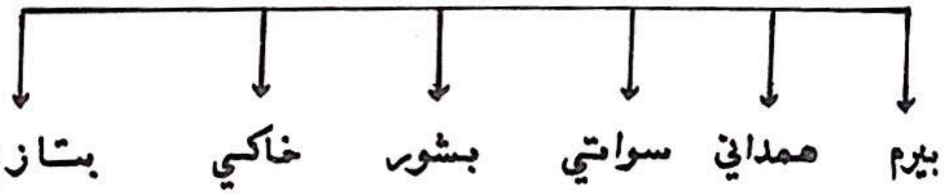

ويلي شي چي ښېټن د قيس عبدالرشيد زوی دی نوموړی د ښېټ نيکه په نامه يادېږي، د تولد او وفات نېټه يې ښه نه ده معلومه خود "پټې خزانې" په قول چي ښېټ نيکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هم ژوندی ؤ، او خرشبون په ۱۱۴ هـ کښې وفات شوی دی، نوبناً په دې شهادت موږ د ښېټ نيکه د مړينې نېټه د څلورمې هجري صدی اخري کلونه ګڼلی شو.

ښېټ نيکه يو خدای دوست او متقي سړی ؤ او پخپل ژوند کښې يې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

Kitaboona.BlogSpot.Com
(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بېټ نیکه ته منسوب دی:

لویه خدایه، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرونه دی د رڼا وی کښې تولې ژوی په زارۍ کښې
دلته دي د غرو لمنې زمونږ کېږدۍ دي پکښې پلنې
دا وکړې د ېر کړې خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

دلته زمونږ اوربل دی وړه کوږکی دی وړه بورجل ګډ
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په ملا تله نه یو
هسکاو ځکه نغښته ستا ده د مرو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

د بېټ نیکه په اولاده کښې د وړه سبون او کچین اولاده ګڼلې شي، او اسمعیل په ژوند کښې بېټ نیکه خپل فتره سړبن ته ورکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګډه ورده شوې ده.

د بېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو سلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونو کښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او په شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلي دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلی شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بیټ نیکه لور وه.

(۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بی بی متو او شاه حسین

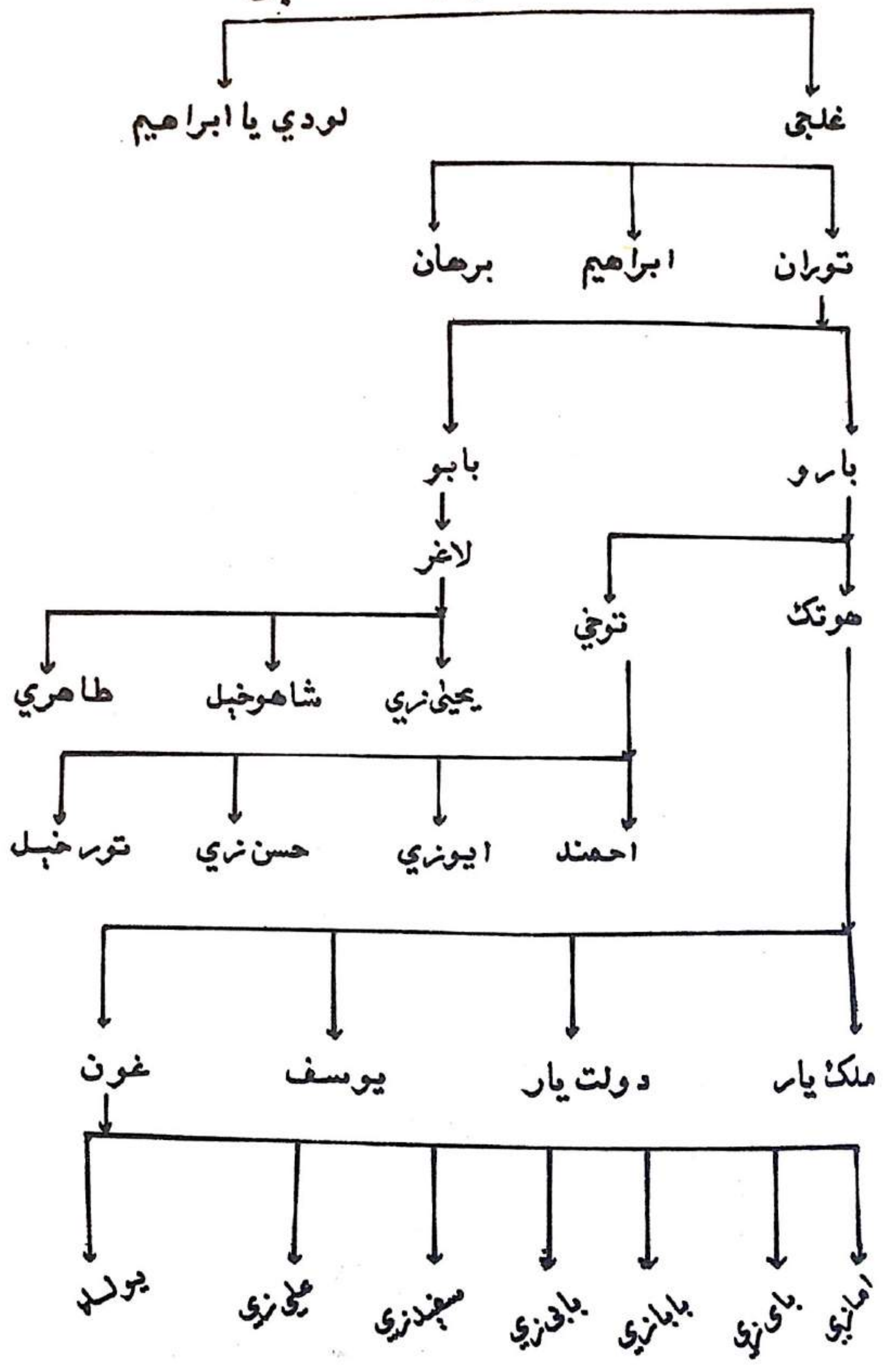

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

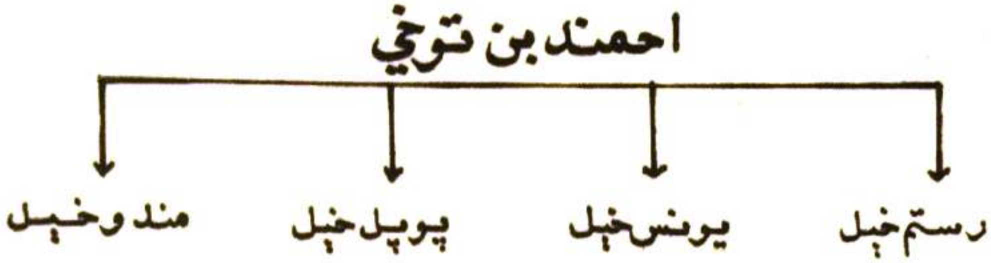

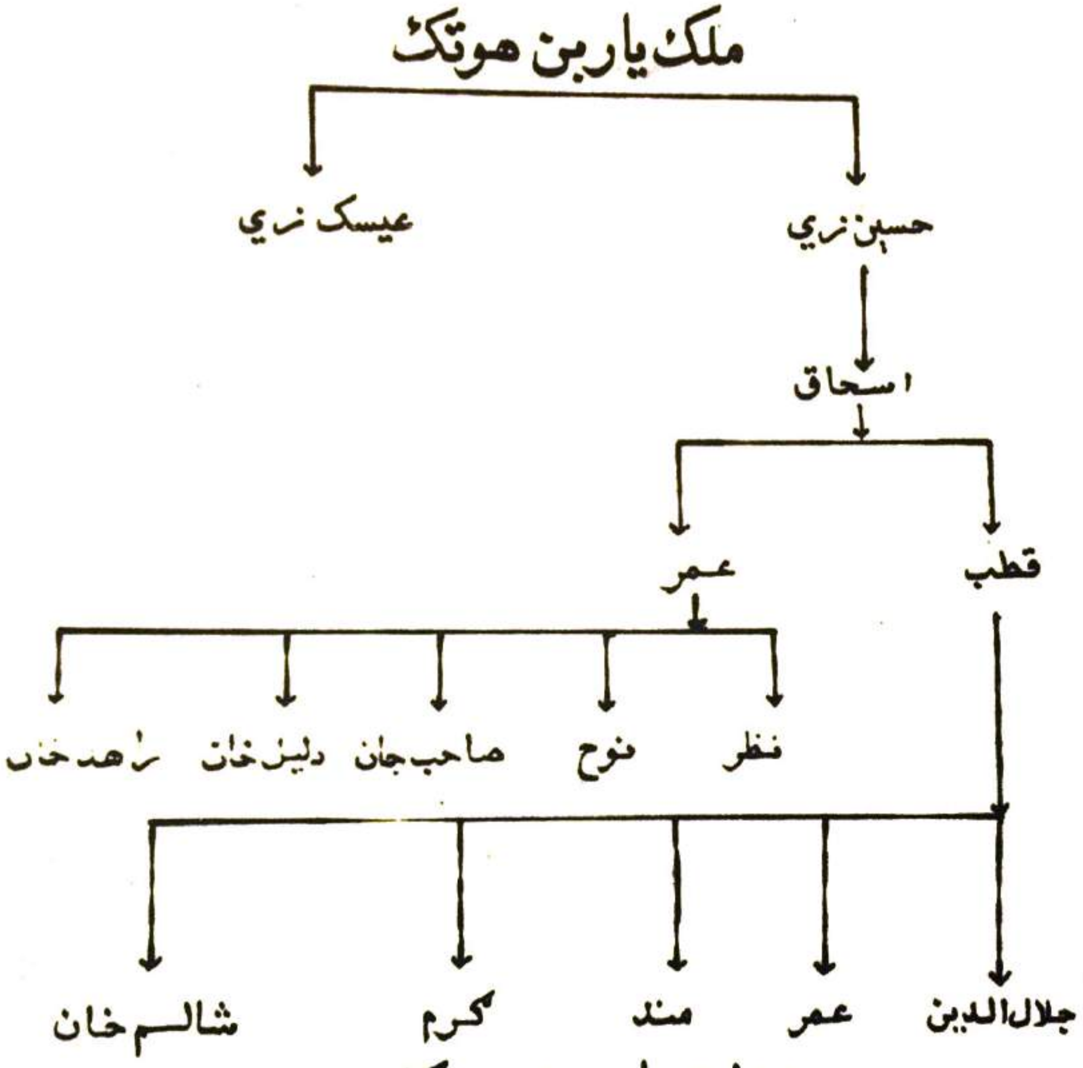

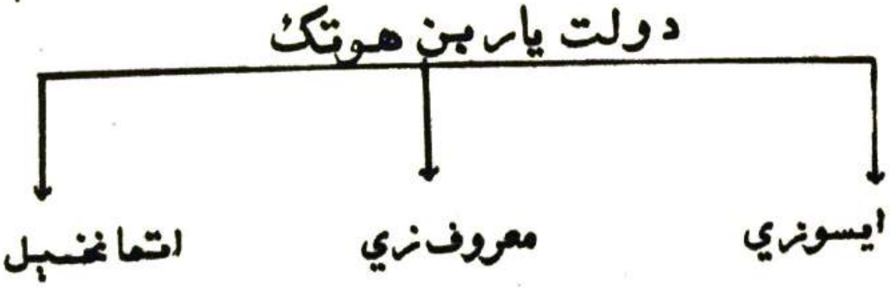

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن هوتک

کتي زي　کدین زي　کندلی زي　خادي زي　صدیق زي　عمر زي

نوټ: "هغه غلجو چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ع نه تر ۱۲۹۰ ع پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده. لومړنی مؤسس یې جلال الدین فیروز غلجي و چې په ۱۲۰۶ ع کښې یې د کیکاووس د التمش د زوی غلامانو نه حکومت ونیواو وروستنی سړی او بادشاه یې مبارک خان و چې بادشاهي ترې ناصر الدین تغلق ونیوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د میرویس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې یې حکومت نیولی و، او تر ۱۷۳۷ پورې یې حکومت و، نو د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله مخکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین زي بن ملک یار بن - بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسین نه

"شالم خان"

حاجي میرخان (میرویس)　عبدالعزیز　عبدالقادر　یحیی خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

حاجي ميرخان يا (ميرويس خان)

بن شالم خان

نه

ميرخان (ميرويس خان) نه

شاه محمود — شاه حسين

عبدالعزيز بن شالم خان نه

شاه اشرف

يحيیٰ خان بن شالم خان نه

محمد خان

نورالله — حاجي عبدالرحمن — حاجي زمکه

(حاجي عبدالرحمن)

شېرخان — عبدالرحيم

نوټ: د ميرويس خان شجره: ميرويس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين بن ملک يار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بي بي متو او شاه حسين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرویس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښې لوی شخصیت دی او ډیر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم گرگین کرجي یې و واژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرگه یې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو وژل شو او یا پخپل مرگ مړ شو او په ځای یې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ور تیر، د ایران نه یې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، خو څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ وواژه او ایراني لښکري د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسېدلې او شاه حسین چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په مازندران کښې یې مړ کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ ع تر ۱۷۳۷ ع پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم یې د نیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان زوی ؤ، چې شجره یې داډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسین هغه د ملک یار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی ؤ چې شجره یې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

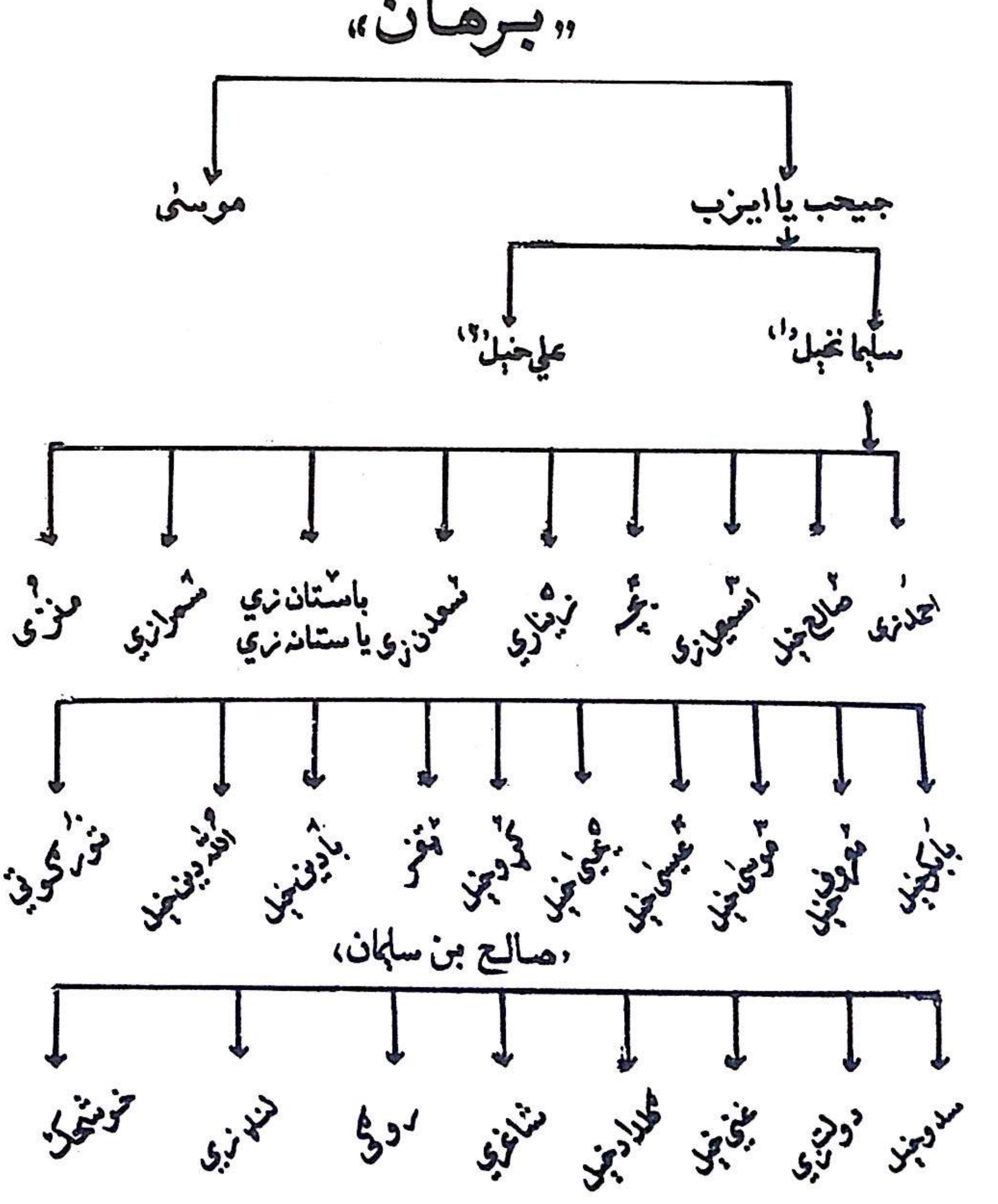

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل زي بن سلیمان

- عبدالرحیم خېل
- سلطان خېل
- ډاسو

«بچه بن سلیمان»

قیصر

- شورزي یا متوړی
- نسوخېل
- خواجخېل
- ګل خېل
- مشه خېل
- سرخان خېل
- ببري
- ماموزي

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پیاروخېل
- اتمان خېل
- شېرپای
- جابرخېل
- امیرخېل

«سمرازي بن سلیمان»

- پاینده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دینارخېل
- سلطان خېل
- نیزب خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

سلطان خېل بن ــ مرازي بن سليمان

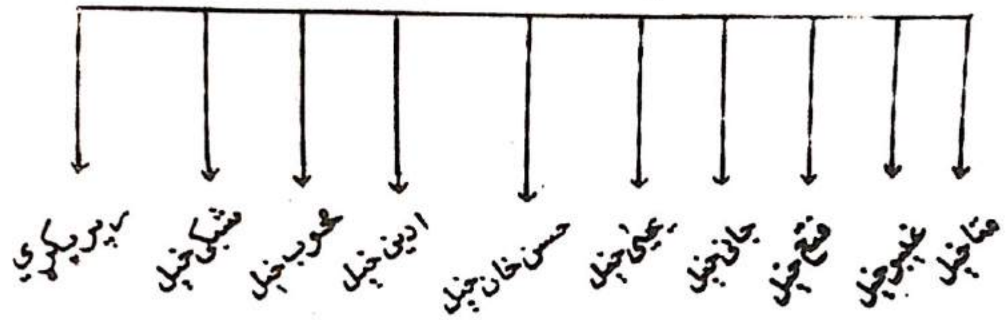

غلجی قبائل:

«متوزی» - اوله څانګه

«علی خېل» (ب)

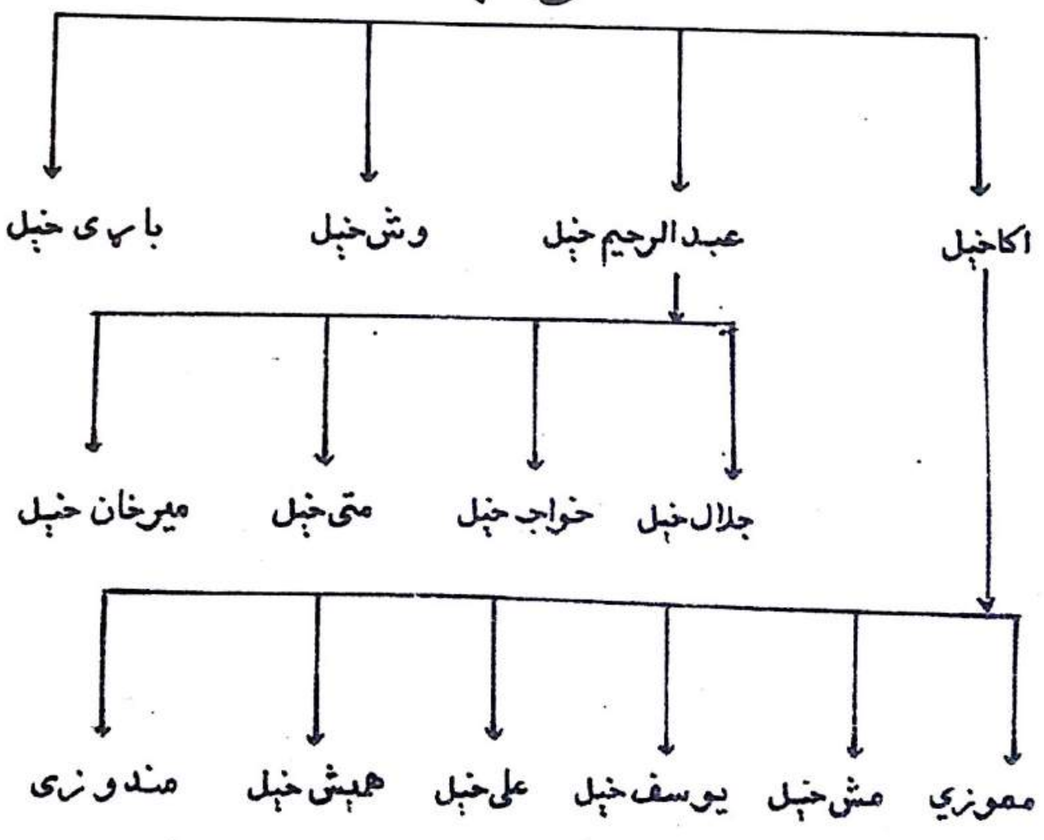

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مموزی بن اکاخیل»

- مرعست خیل
- آزاد خیل
- بنگښ خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنگ نام خیل
- موزا خیل
- محمدائی

«مش خیل بن اکاخیل»

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوید خیل

«یوسف خیل بن اکاخیل»

- کریم خیل
- مشی خیل
- نوروز خیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

«علی خان خیل بن اکاخیل»

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

«همیش خیل بن اکا خیل»

- محمدزي
- مقام خیل
- پیر خیل
- خودي خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخېل»

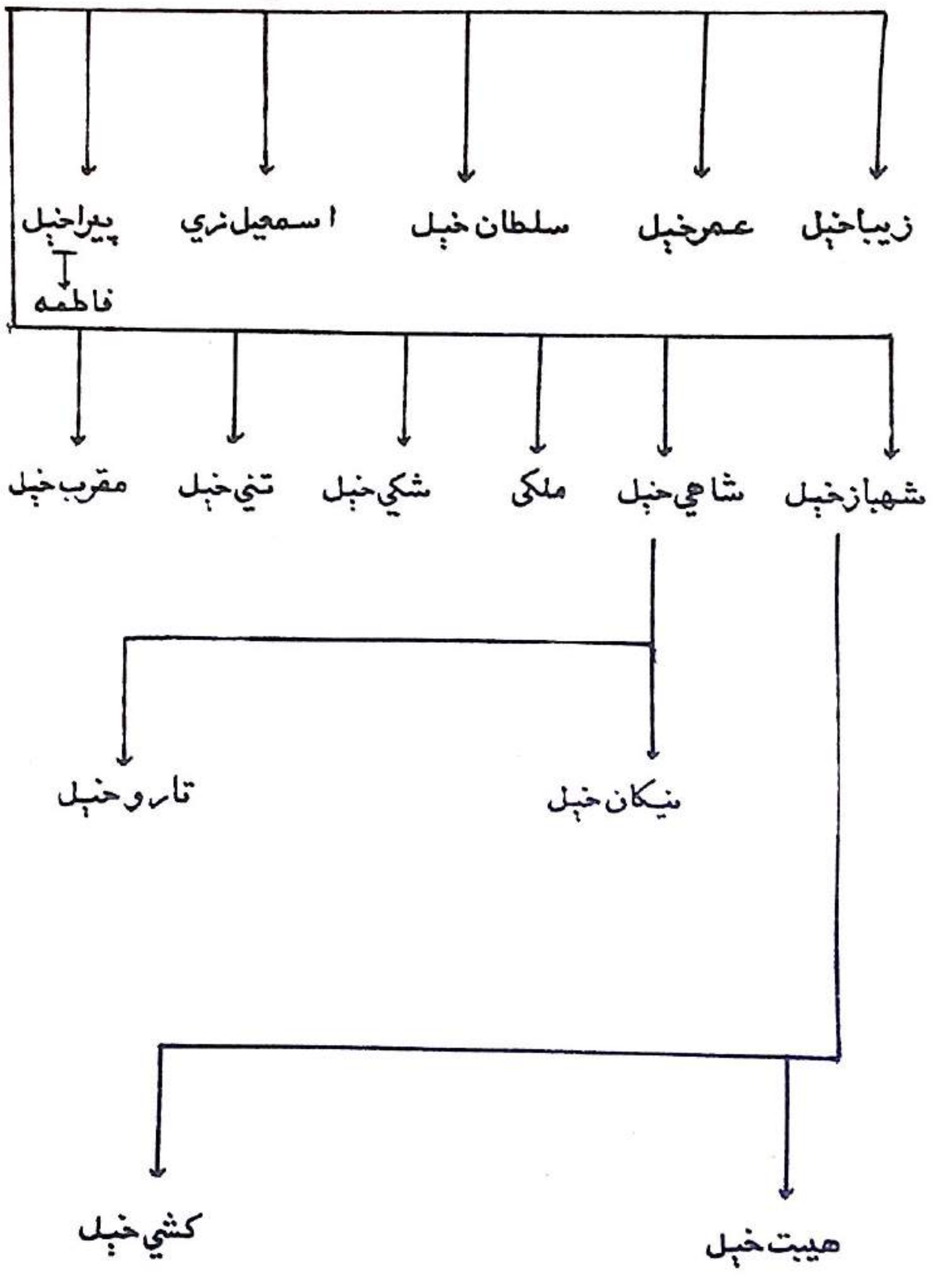

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبایل:

متوزی ـ اوله څانګه

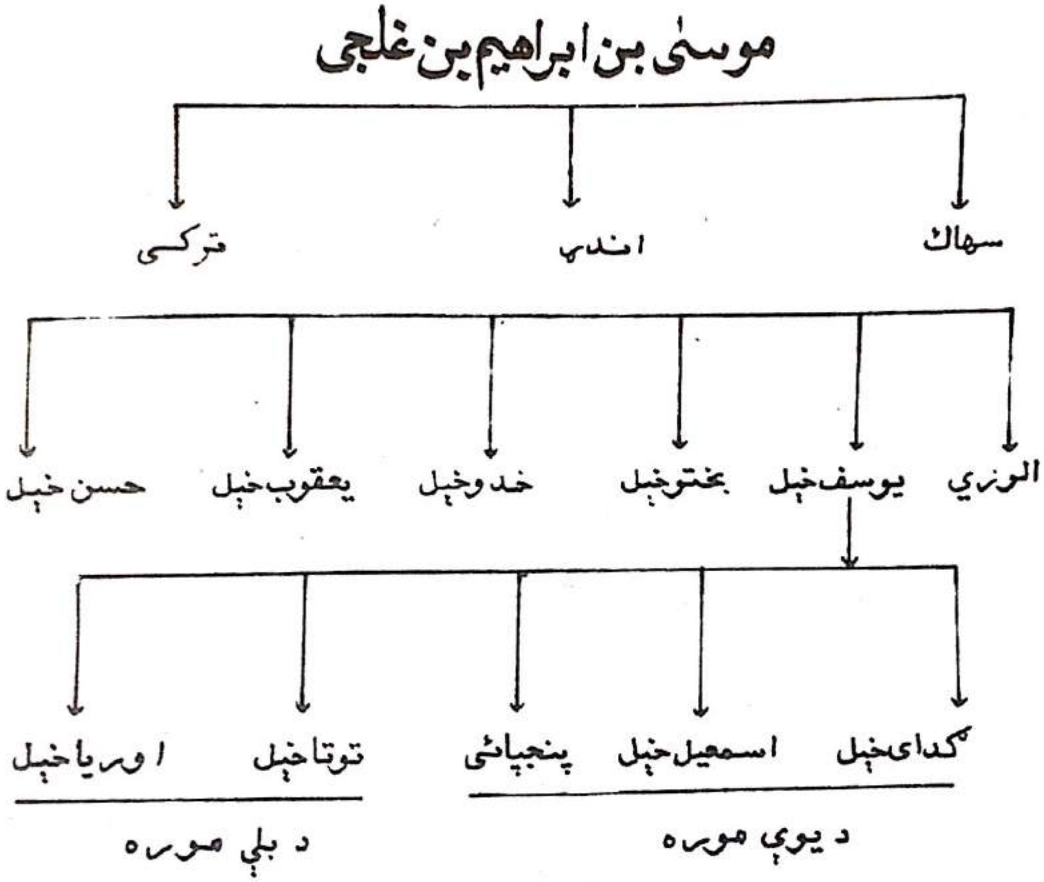

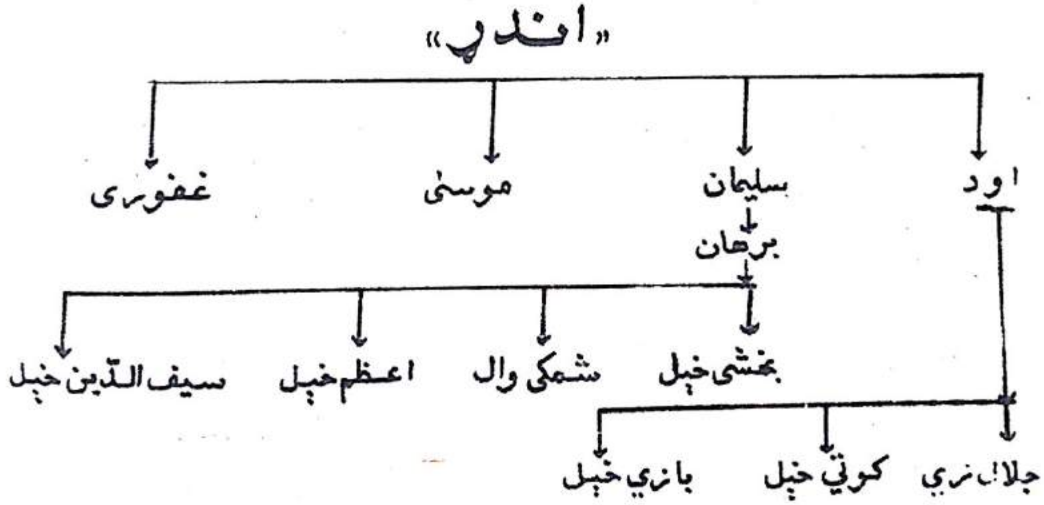

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

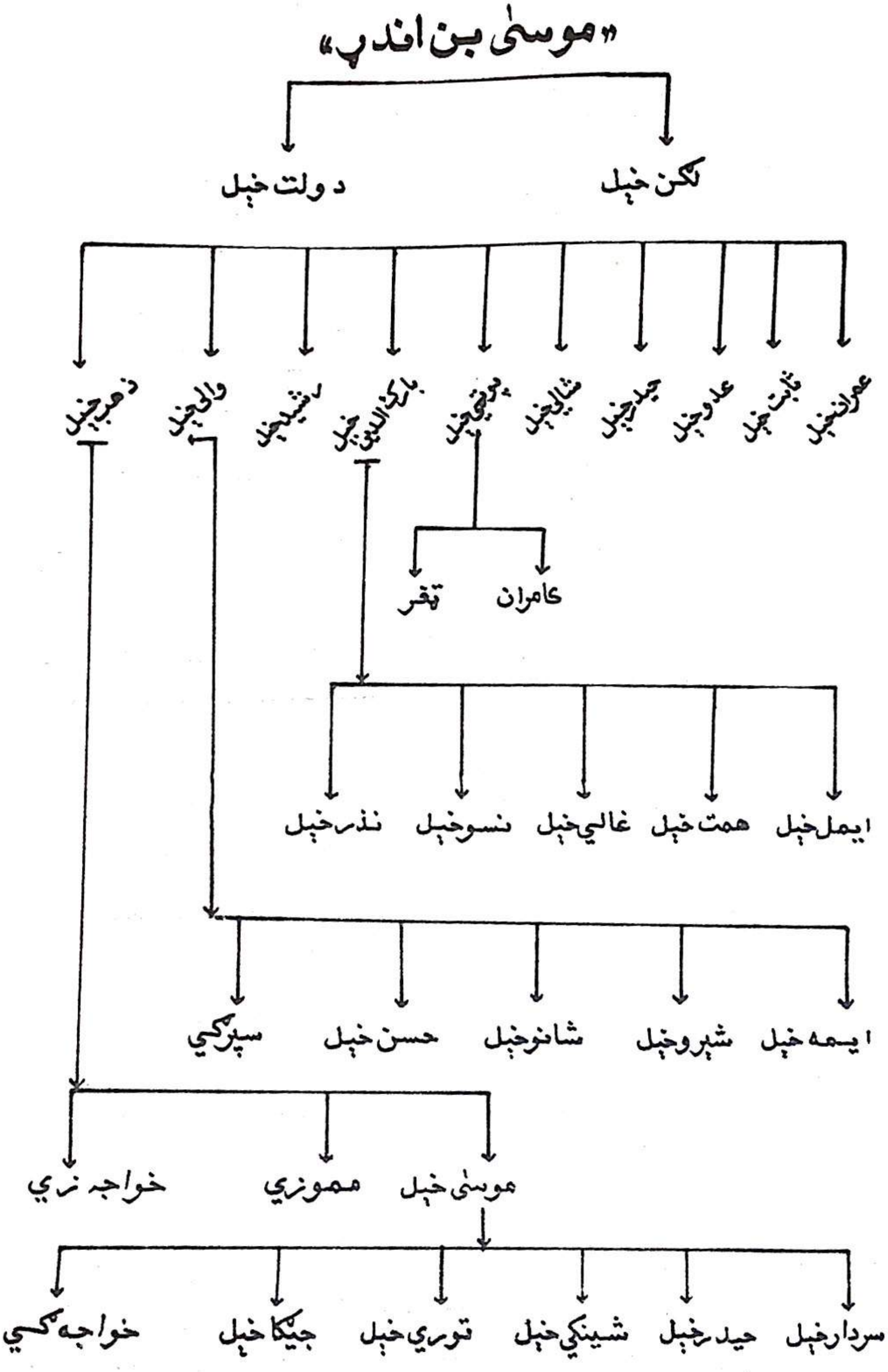

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«د ولت خیل بن موسیٰ بن اندړ»

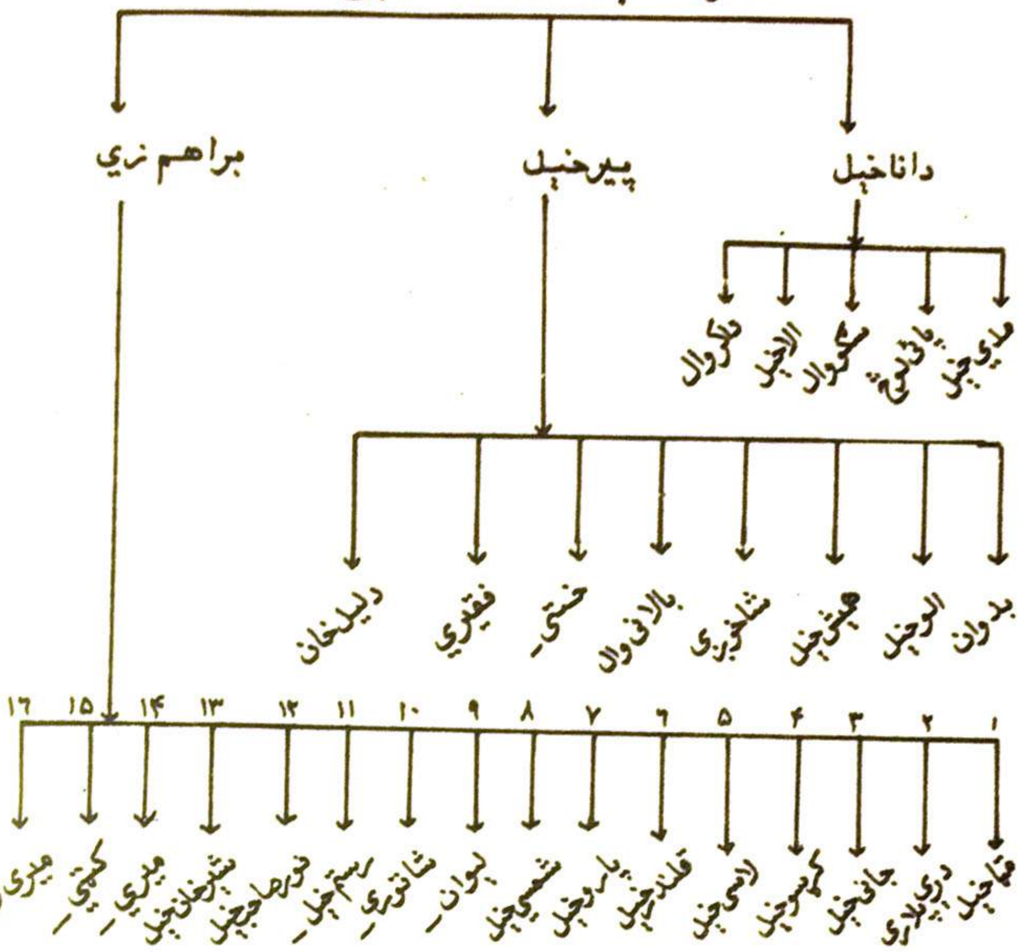

«جلال زی بن اود بن اندړ»

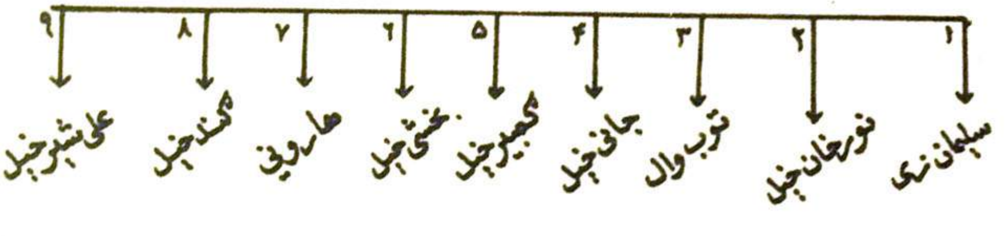

کوتی خیل بن اود بن اندړ

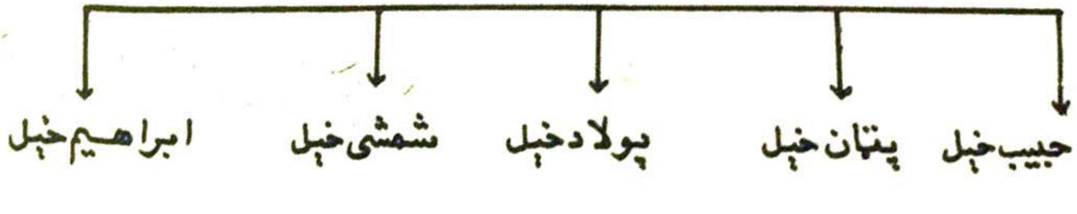

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبايل

"متوزي" اوله څانګه

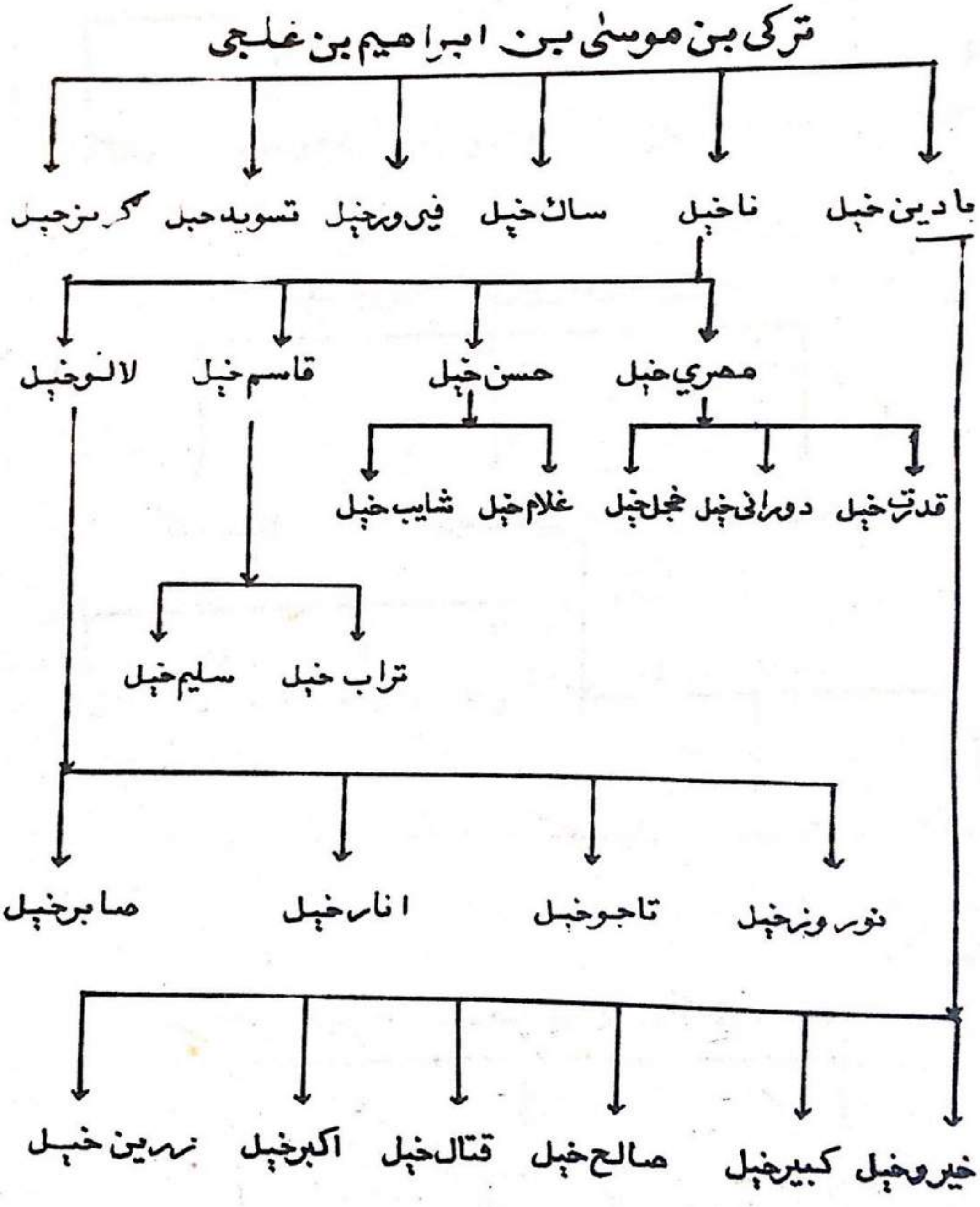

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیروز خېل بن ترکي بن موسی...

- جمال خېل
- ګوړ خېل
  - شاګل خېل
  - شیخ نور خېل
  - شیرین خېل
  - نور خان خېل
  - سدو خېل

ګربز بن ترکی بن موسی بن...

- ګلان خېل
  - تارک خېل
  - دلدا خېل
  - شبکی خېل
  - المري
- حریف خېل
  - کنجو خېل
  - میوی خېل
  - ګلا خېل
- بارک خېل

...رو خېل بن بادین بن ترکی...

- قباد خېل
- سنتي زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خېل بن خیرو خېل

- نوړزي
- ملک دین خېل
- بوسي خېل
- ګران خېل
- براهم زي

سنتي زي بن خیرو خېل

- پیکو خېل
- شاه عبدالخېل
- زلو خېل
- خان خېل
- صاحبداد خېل
- فرات خېل

نوټ: غلجي د پښتنو نه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنی سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار یې ترې ونیو.

د غلجو شربه هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ ع کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ ع پورې ؤ او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لودی قبایل»

"متوزي"- دویمه څانګه

ابراهیم "لودی" بن متواوشا حسین غوری

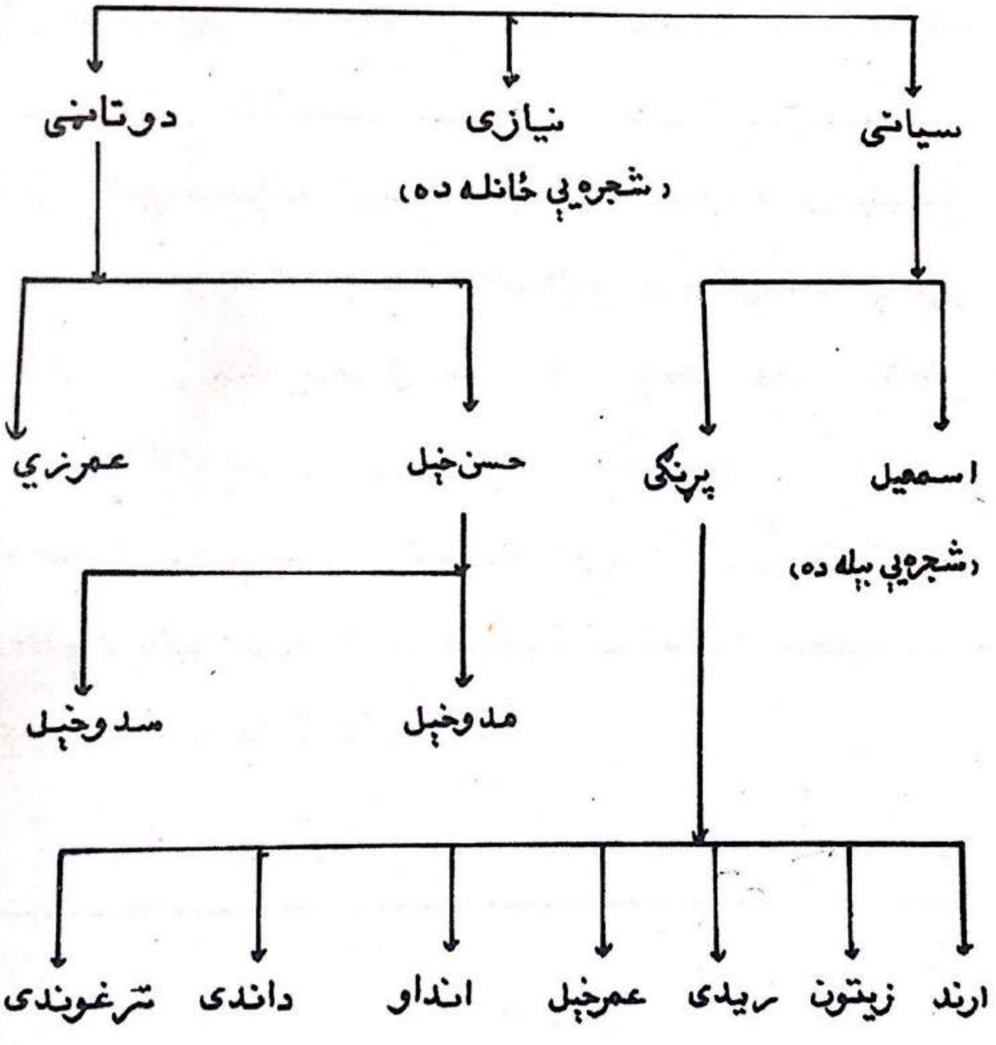

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاني بن ابراهیم لودی

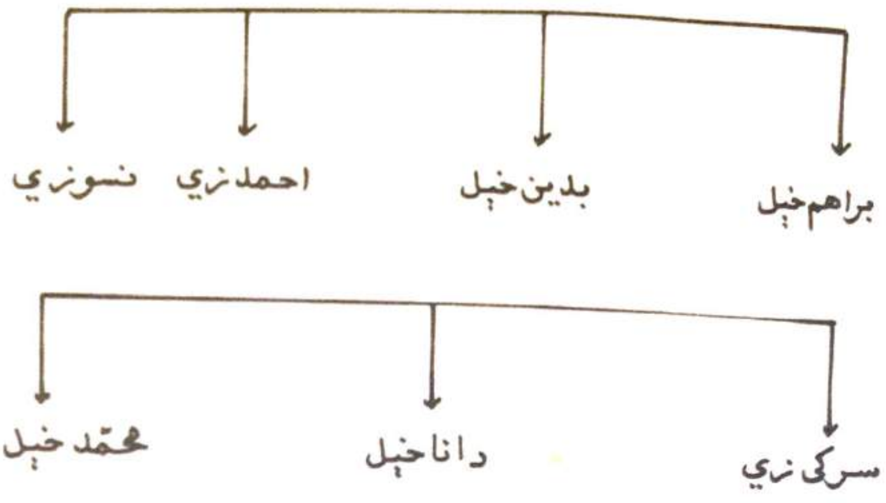

عمرخیل بن پرنگی بن سیانی بن ...

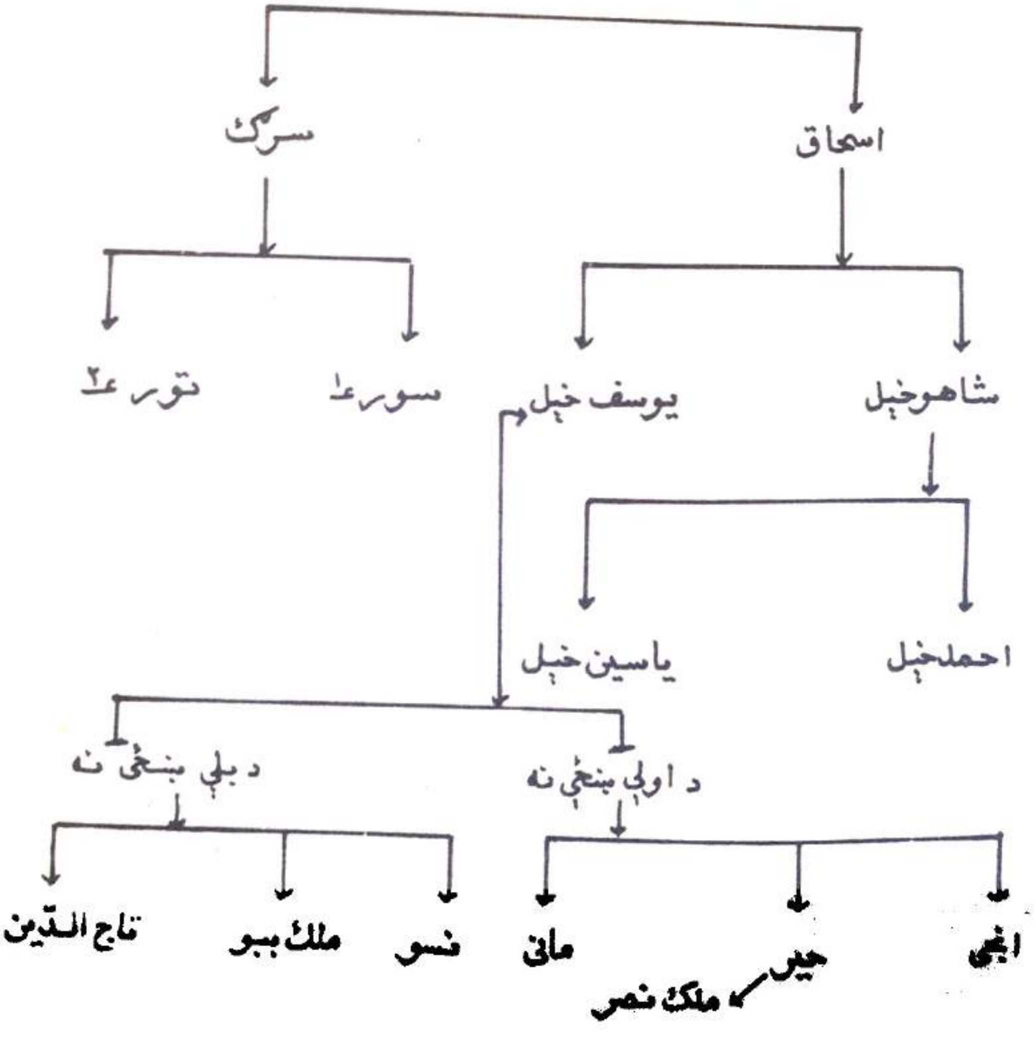

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک ببو بن یوسف خیل

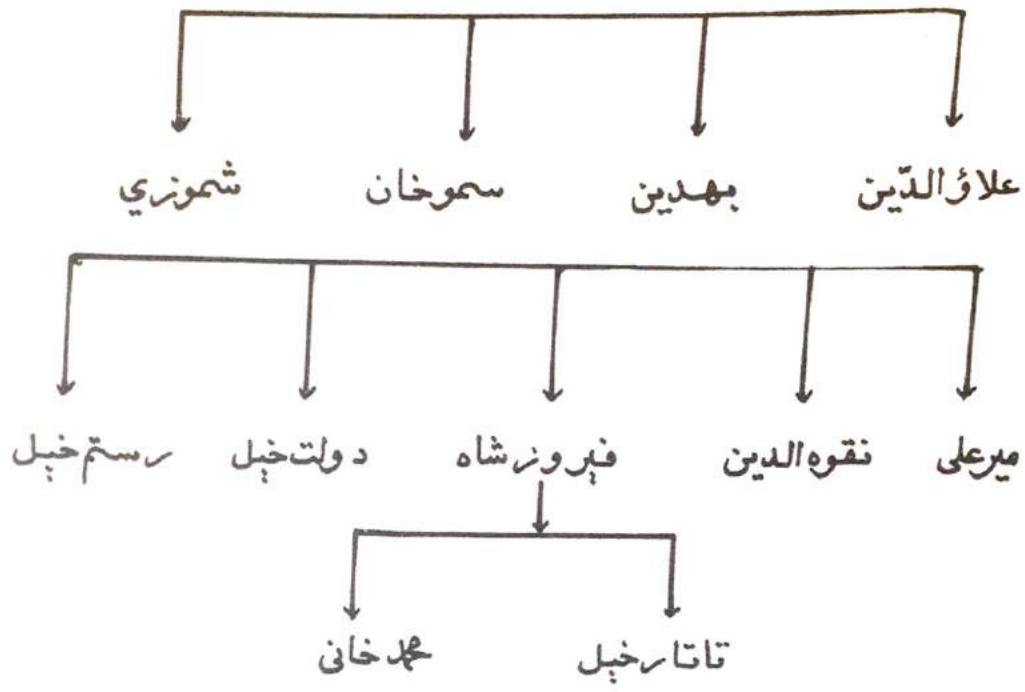

احمد خیل بن شاهو خیل بن ...

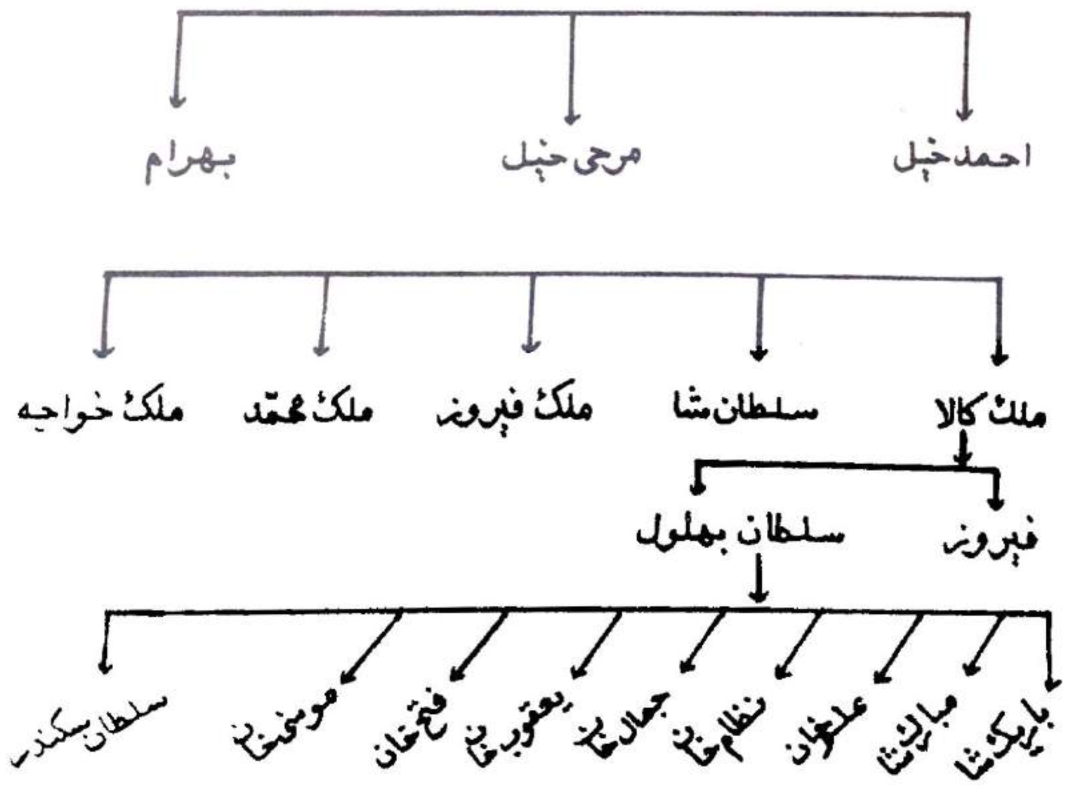

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

„سلطان سکندر بن سلطان بهلول"

- محمود
- سلطان ابراهیم
- جلال خان
- حسین خان
- اعظم خان
- همایون
- اسمعیل

د „سور ع۱ بن سرک" نه

- اسحاق زی
  - شیخ زي
- ابوسعد زي
- حسن زي
  - یوسف خېل
  - پیار خېل
  - عمر زي

د „تور ع۲ بن سرک" نه

- توجی
  - احمد خېل
  - مېدی خېل
  - گدای خېل
- محمود زي
  - الف خېل
  - ذکریا خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په ټبه د پرنګي په تېر په شاهوخېلو کښې د ملک کالاپه په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودي په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوچې په هندکښې د لودي سلطنت باني دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شواو (۳۸) کاله بادشاه ؤ، د (۸۰) کالو په عمرپه ۱۴۸۹ع کال مړشواوزوی یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوچې تر۱۵۱۷ع پورې ؤ او په دغه کال وفات شواوزوی یې ابراهیم بادشاه شوچې په ۱۵۲۶ع کښې تر ډیلي بابر ونیوا و ابراهیم یې په «پاني پت» کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده. بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوري دی، چې په هند کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر۱۵۵۷ع پورې وه چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و، دا دوره (۱۸) کاله وه. خوشېرشاه ډېرمدبراو په کاراګاه سړی ؤ، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم منصی دی په ۱۴۷۹ع کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډ ستائي. وروسته د کرلاڼو قبیلې تاج کراني چې د شېرشاه امیراو داسلام شاه هم امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لډیسرپه او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ء کښې د یو سلطنت تاداو کېښود، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شوا و ورور یې سلیمان کرلاني پادشاه شو. خو هغه هم په ۱۵۷۲ع کښې وفات شو او زوی یې بایزید بادشاه شو. خو په (۱۸) مه، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داؤد بادشاه شو چې په ۱۵۷۶ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه ونیوا او مړیې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق، هغه د پرنګي، هغه د سیانی، هغه د ابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضر خان له خوا په سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مرګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا و اخر بهلول د علاؤالدین سید نه چې د محمد شاه زوی ؤ ډیلی ونیوا و په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ع کښې بهلول د ډیلي بادشاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"متوزی" دویمه څانگه

لودی قبایل:

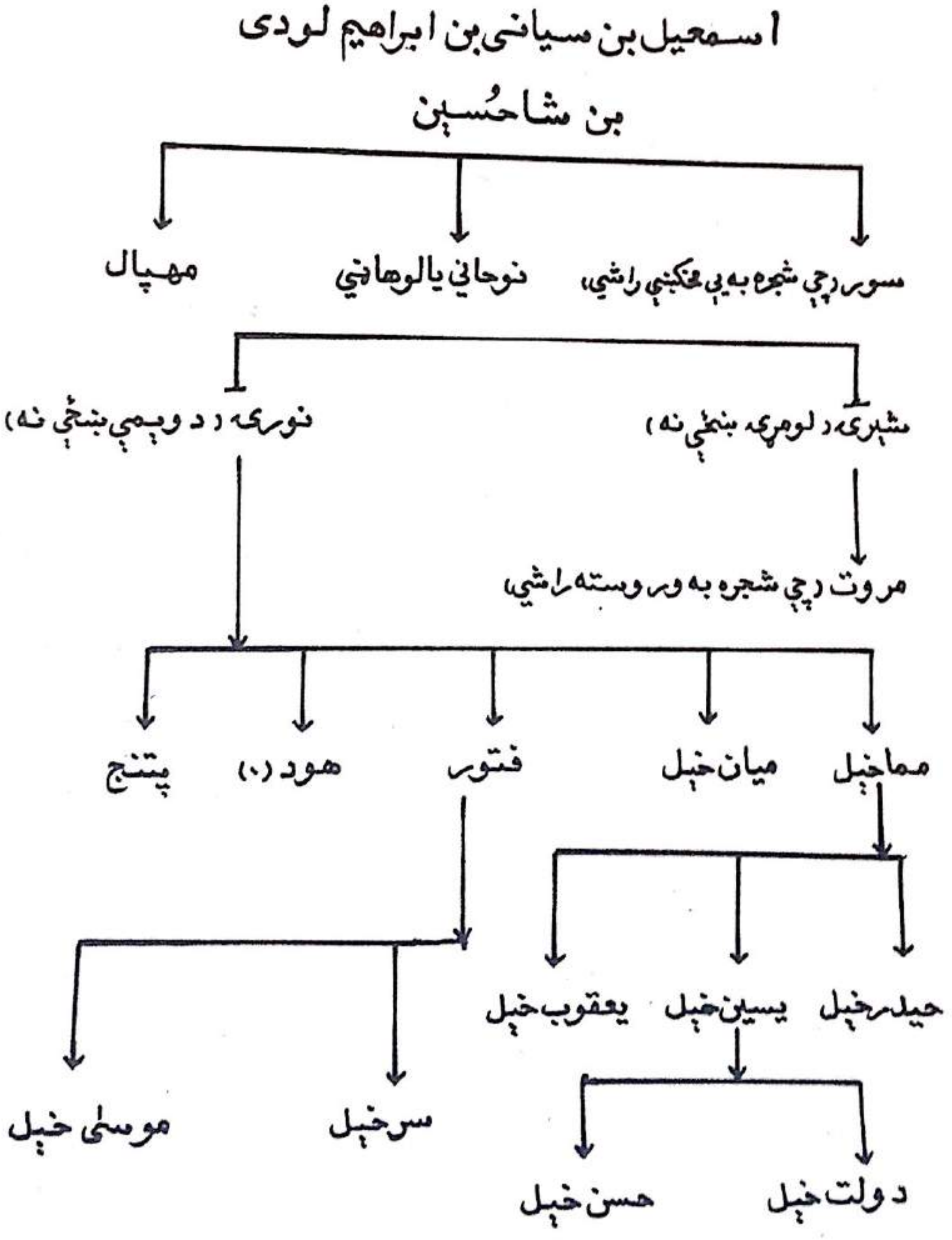

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

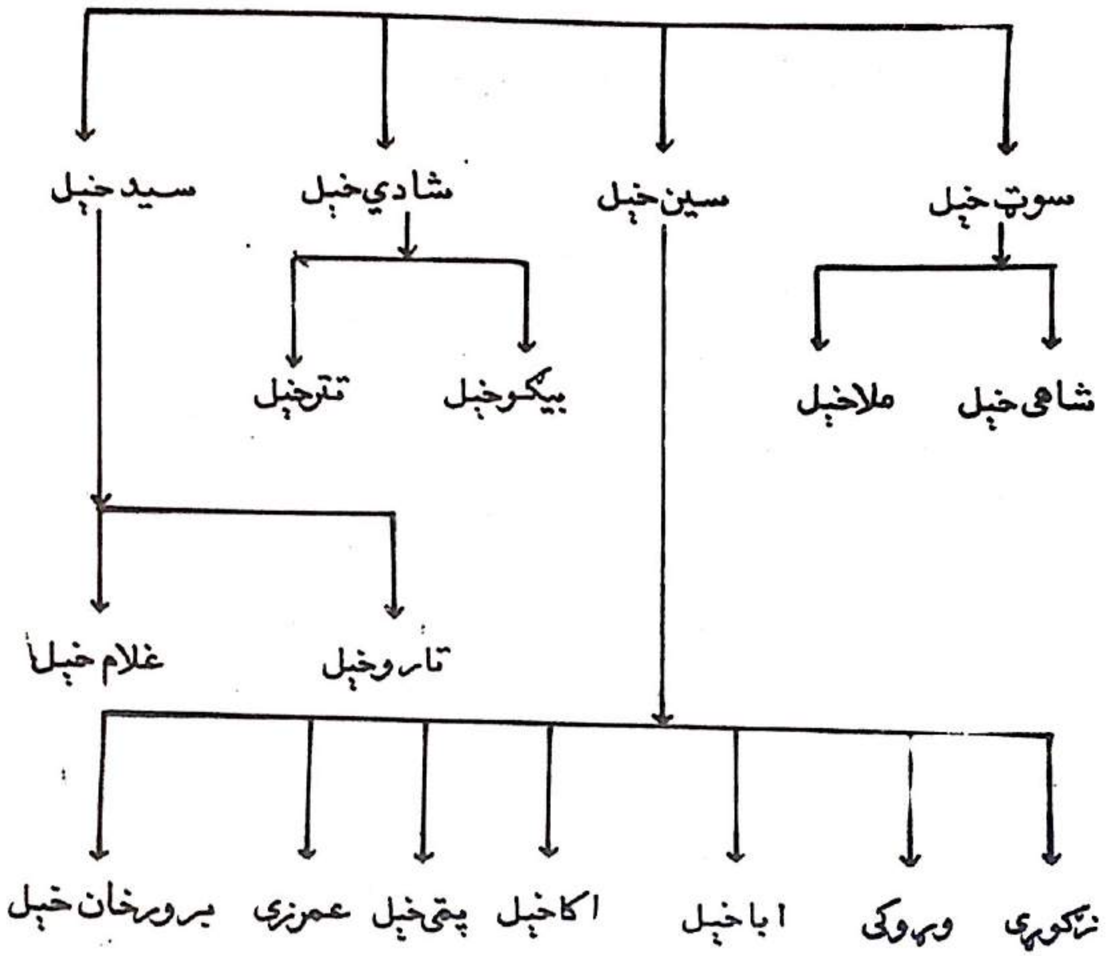

دولت خیل بن یسین خیل بن مماخیل

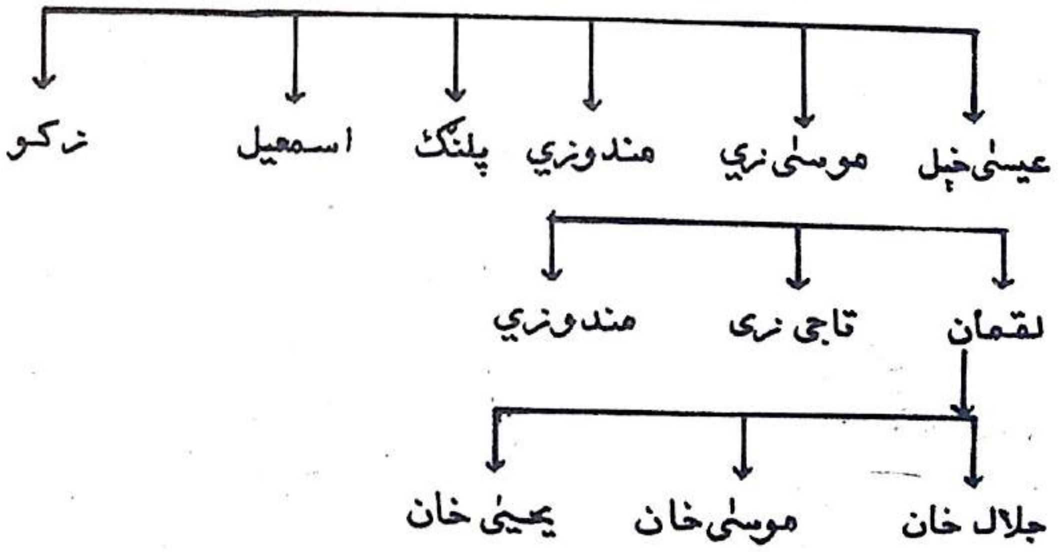

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

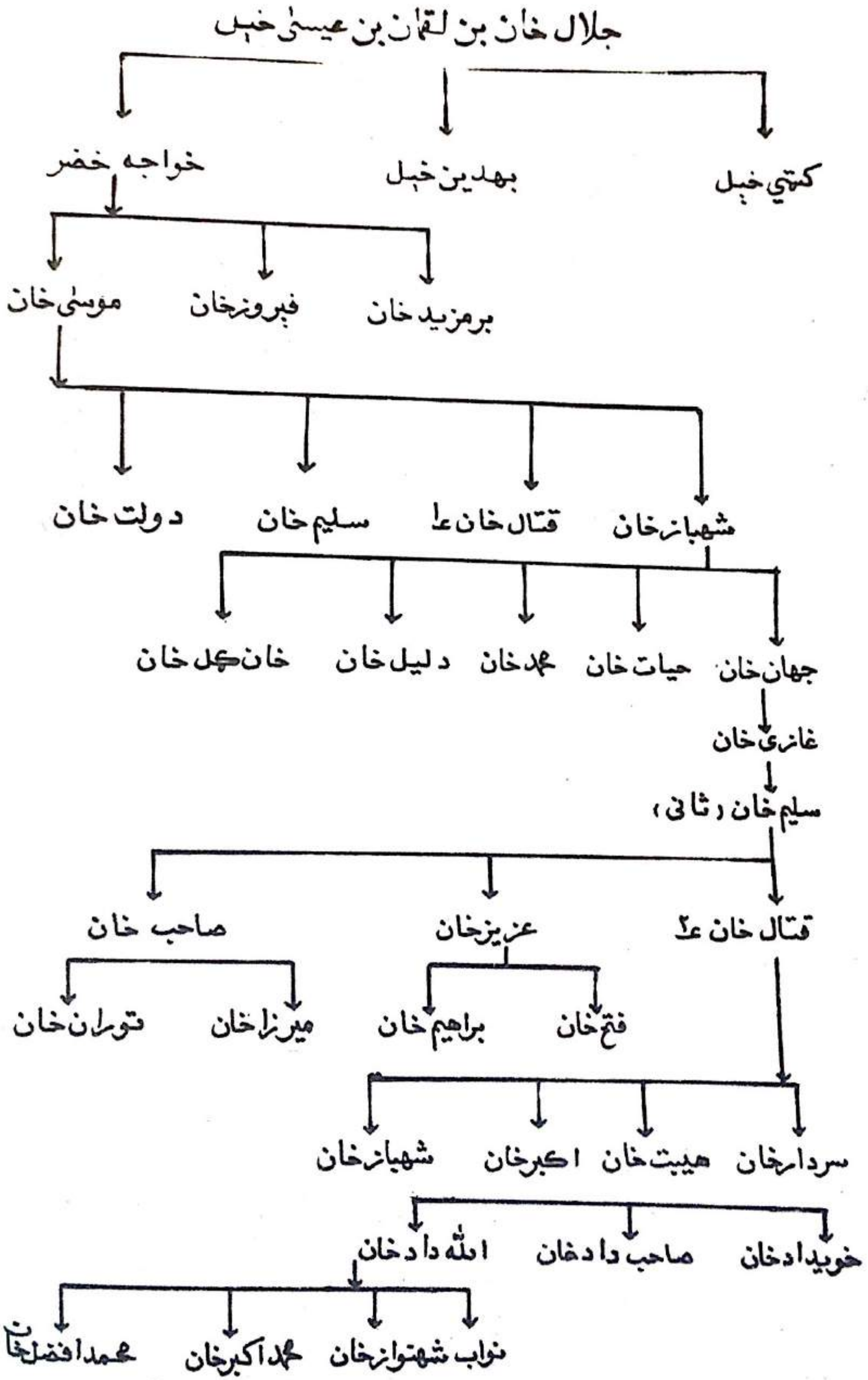

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبائل؛

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

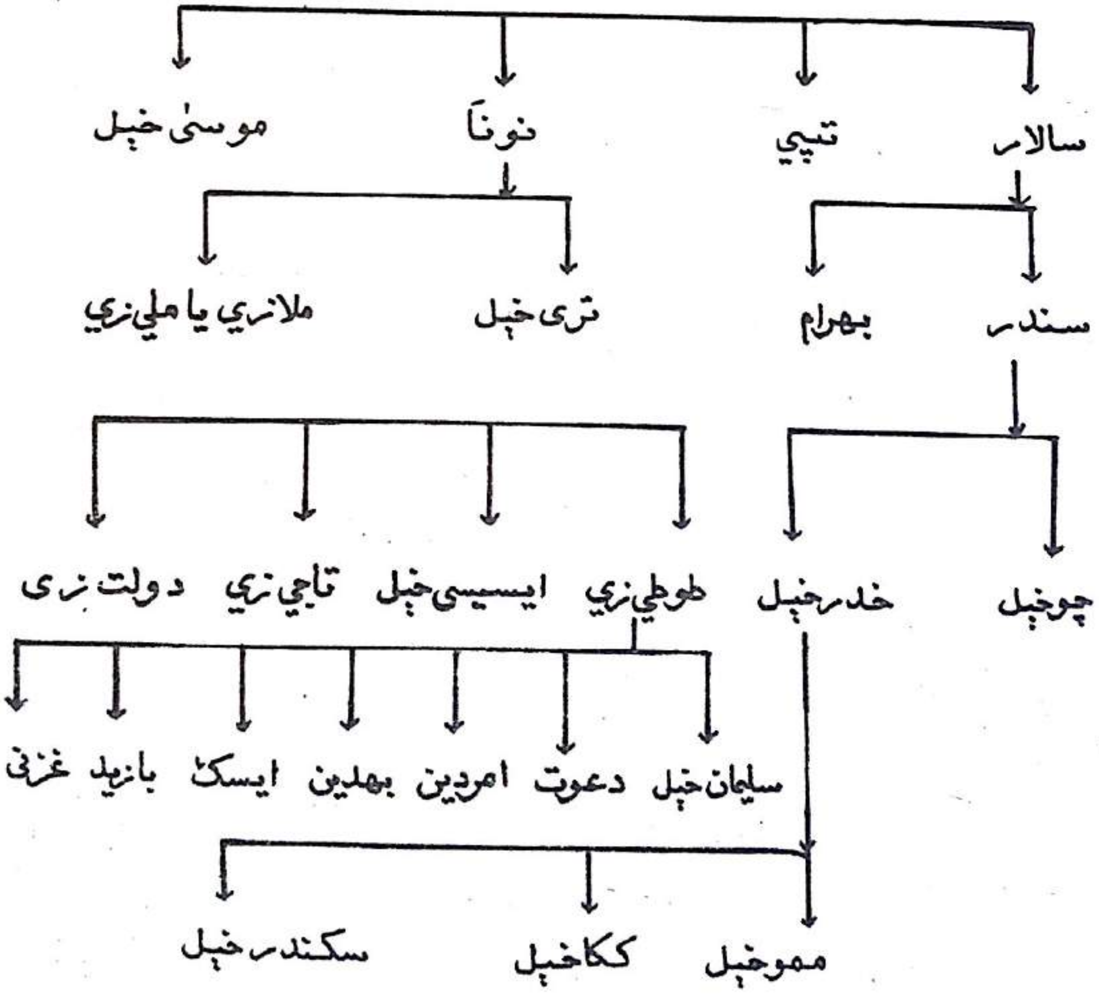

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

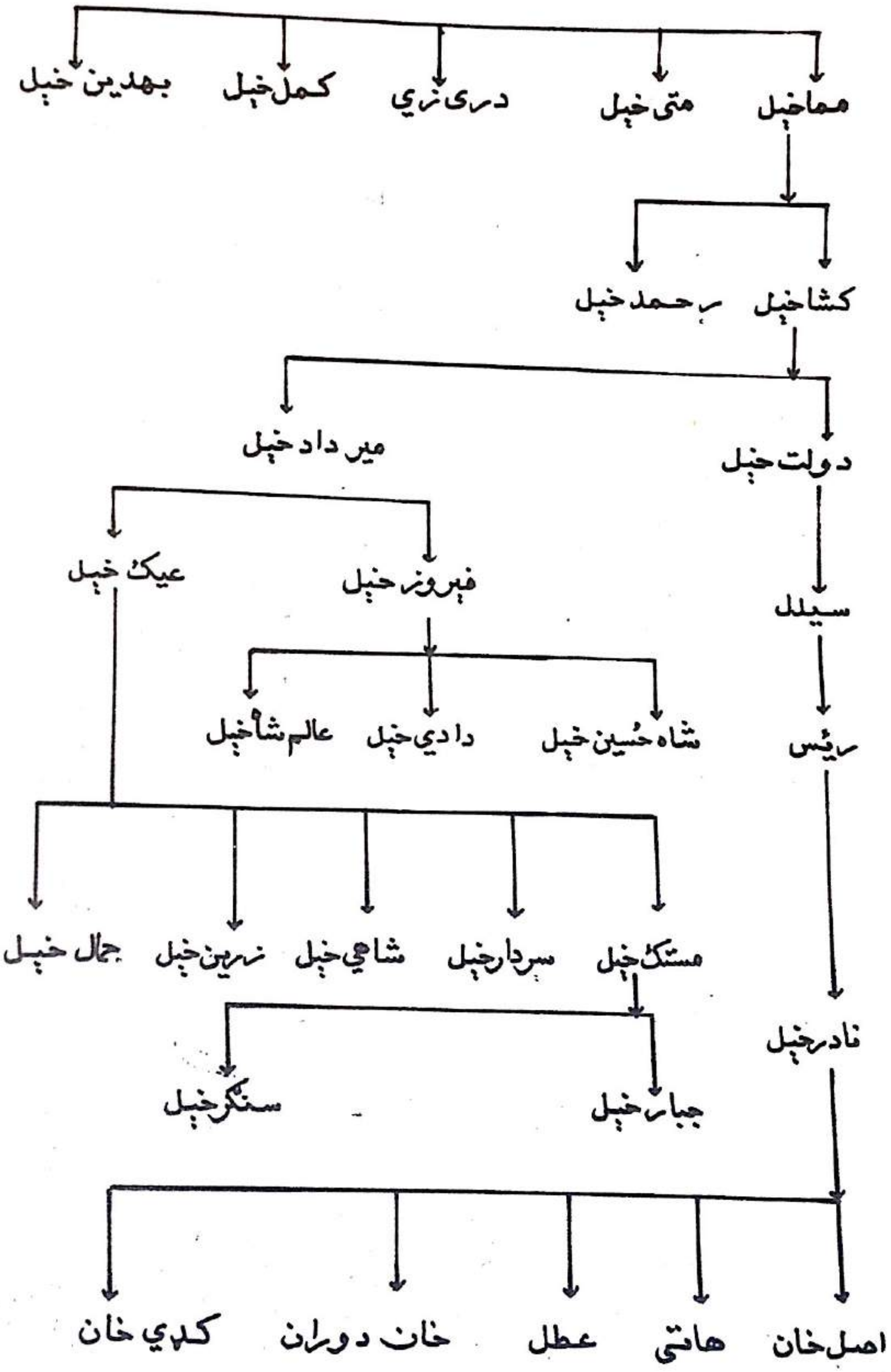

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سليمان خېل بن طوطي زی بن بهرام بن سالار بن مروت

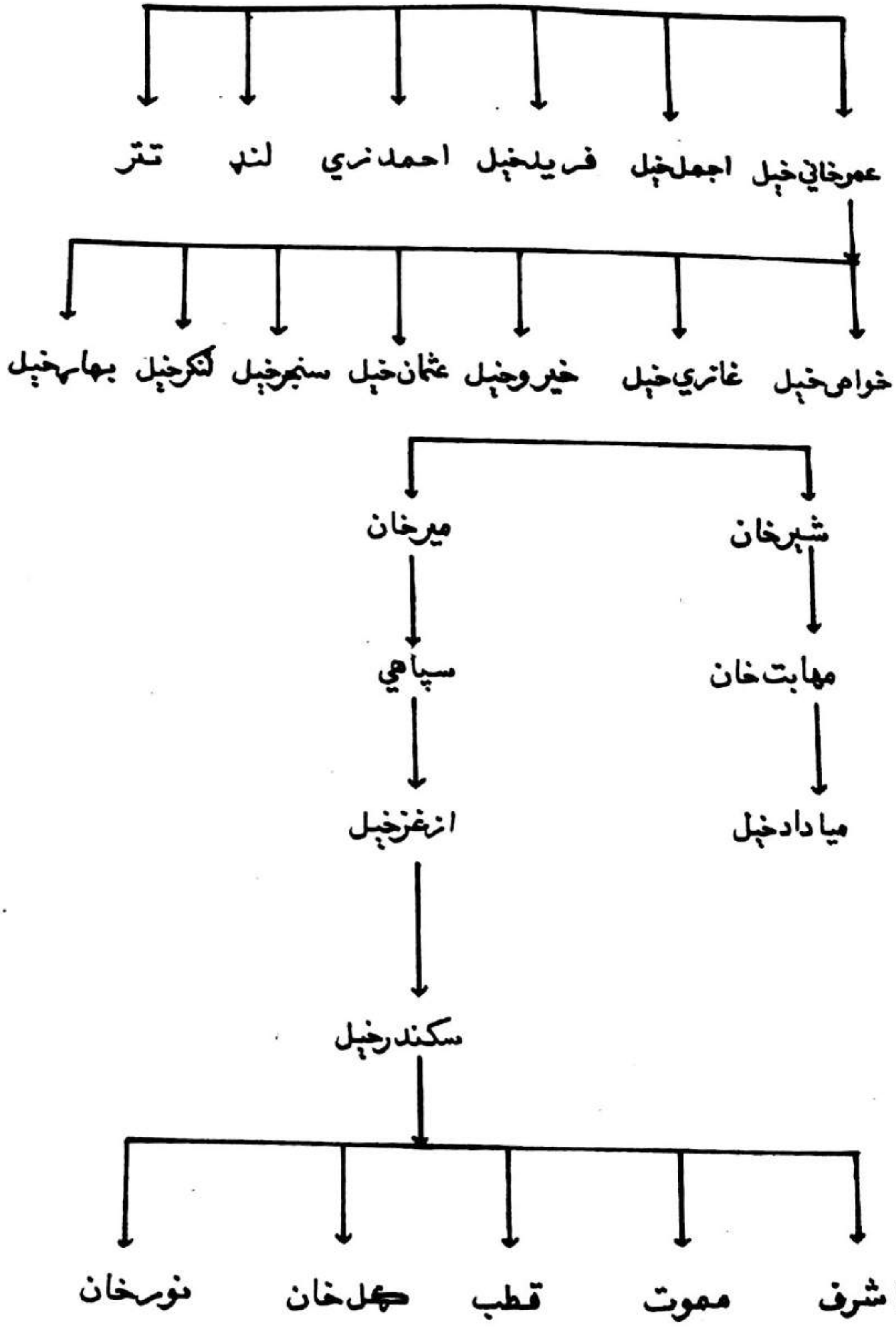

Kitaboona.BlogSpot.Com

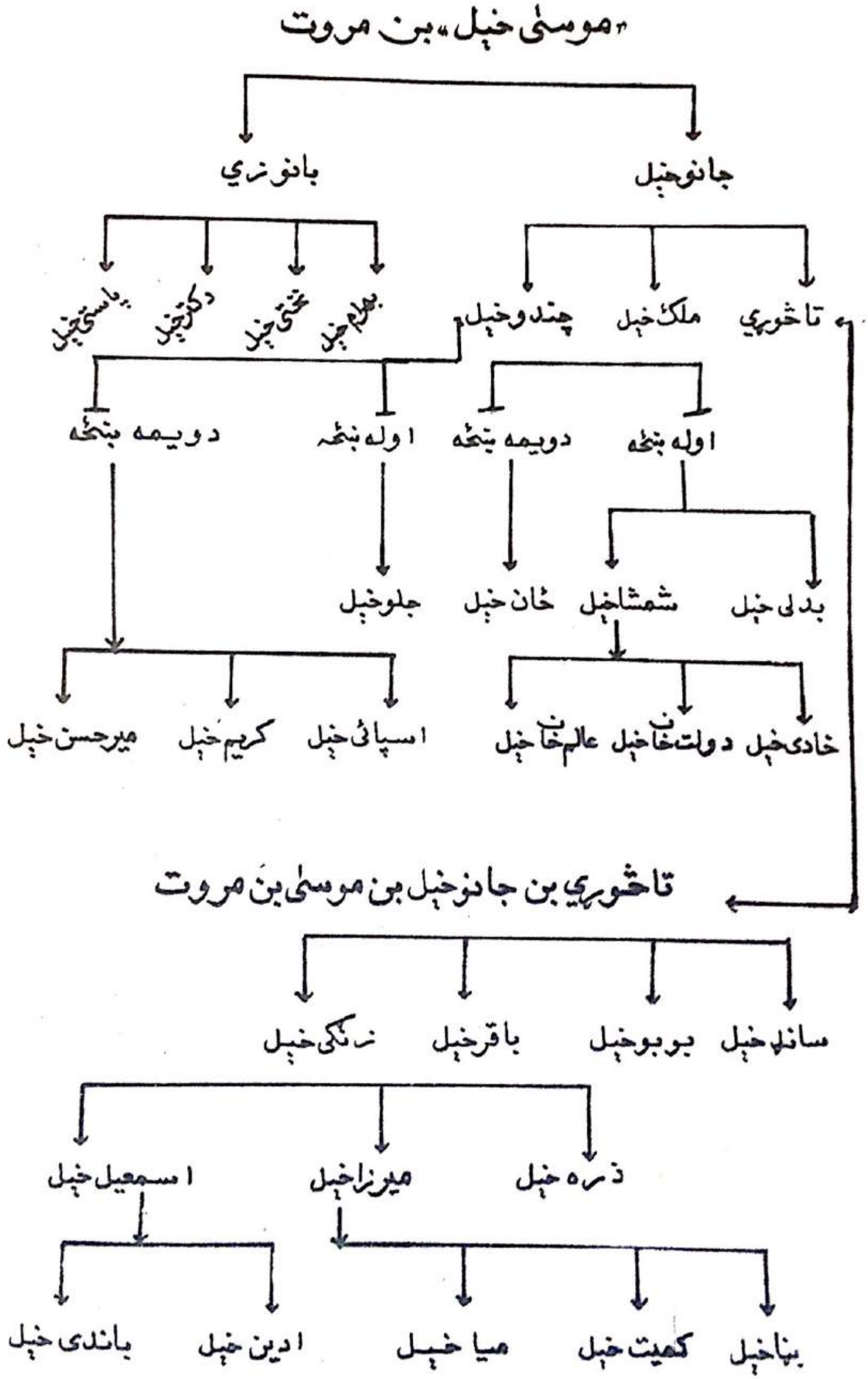

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبايل:

متوزي- دويمه څانګه

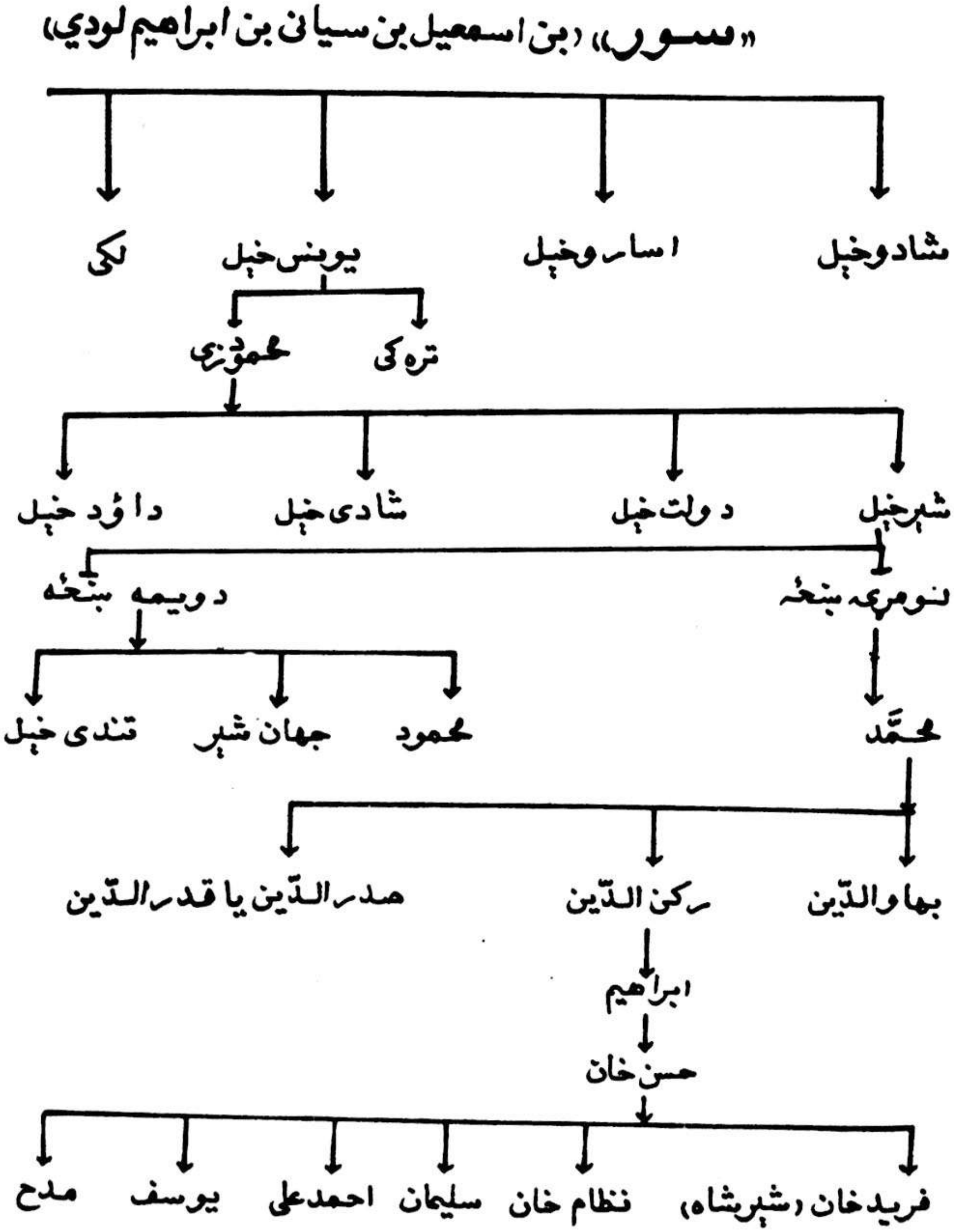

Kitaboona.BlogSpot.Com

فرید خان (شېرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د "نظام بن حسن خان" نه : مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شېرشاه) په هند کښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زېږېدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شېرخېل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سور بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د بېټ نیکه لور وه او بېټ نیکه د قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شېرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کار کولو، بیا د پلار نه خفه شو او د یوبل پښتون جاګیردار جلال خان سره په جونپور کښې نوکر شو او اخر یې ډېر اقتدار پیدا کړ او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړې کړې د بابر له زوی مغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شېخ خلیل ملا نظام او دریا خان شېراني سره په اور وسوزېد او د (۵۹)-کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان، اته (۸) کاله بادشاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړشو او په دغه کال یې زوی فیروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو دری (۳)، میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او خپل خوریی یې مړکړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز باد ریا بهادرخان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وژلو او مړیې کړاو دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو باد شاهۍ-دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېر مدبّر او په کاراګاه-باد شاه ؤ او د پښتنو د یرلوی سلطنت بنیاد یې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړ شو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی.(۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجرد قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخیست او شېرشاه پکښې وسوزېد او مړشو. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

متوزي ــ دریمه څانګه

لودي قبایل:

نیازي بن ابراهیم لودي بن شاه حُسین
او بي بي متو

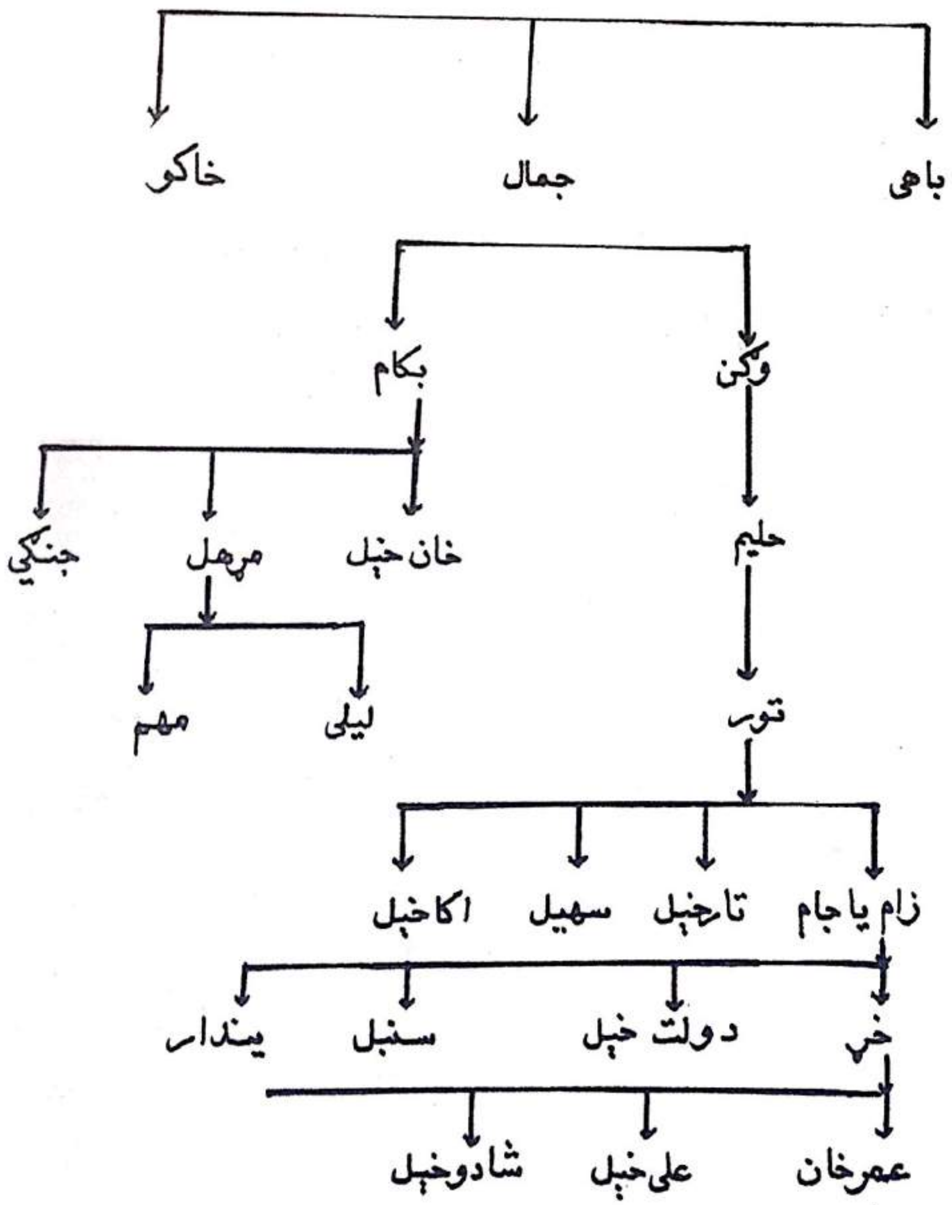

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکوبن نیازی بن ابراهیم لودی

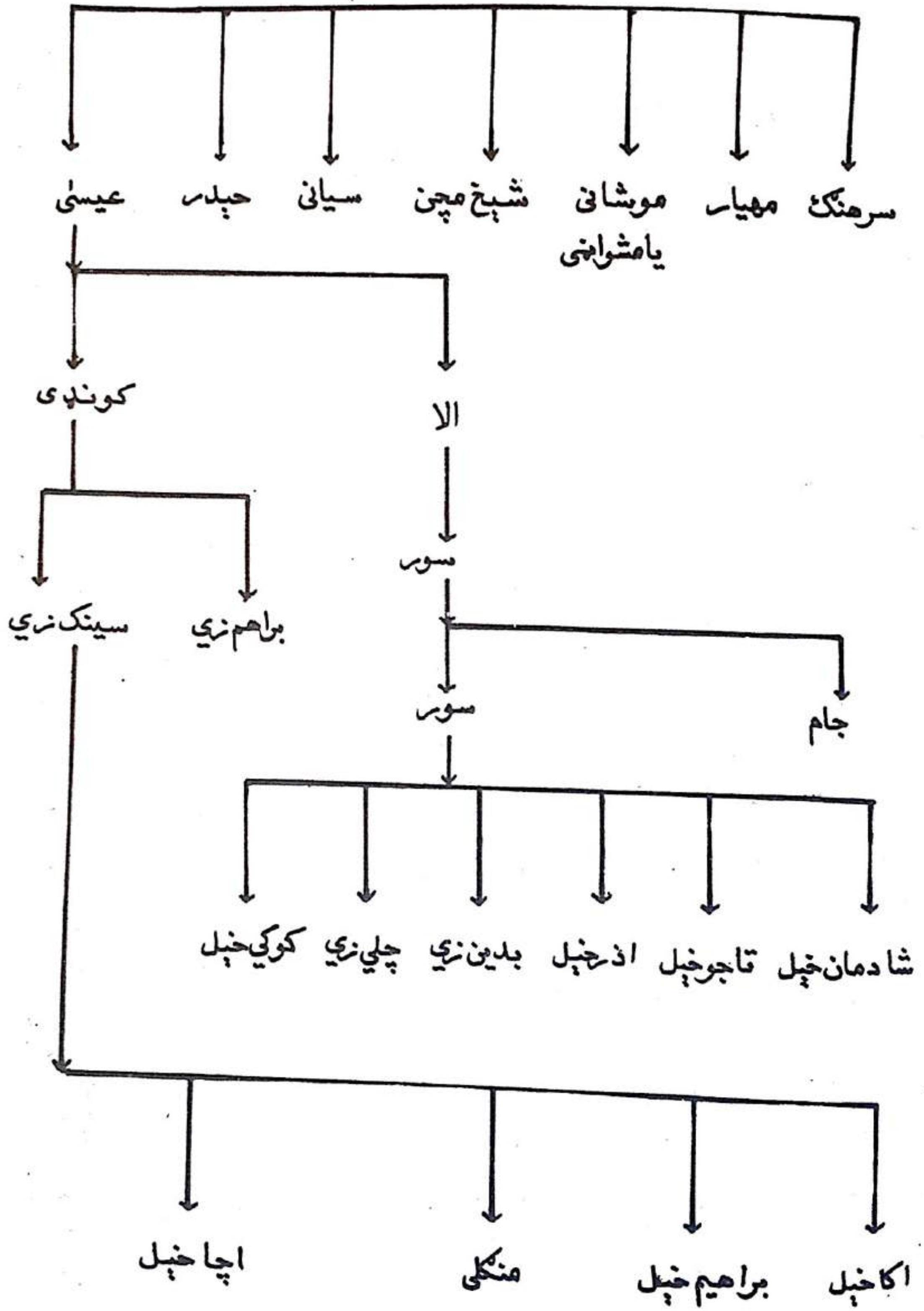

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل؛

«سرواني»

د سرواني د (مهی زوی) بن شاه حُسین (د غلجي اولودی ناسکه ورور)

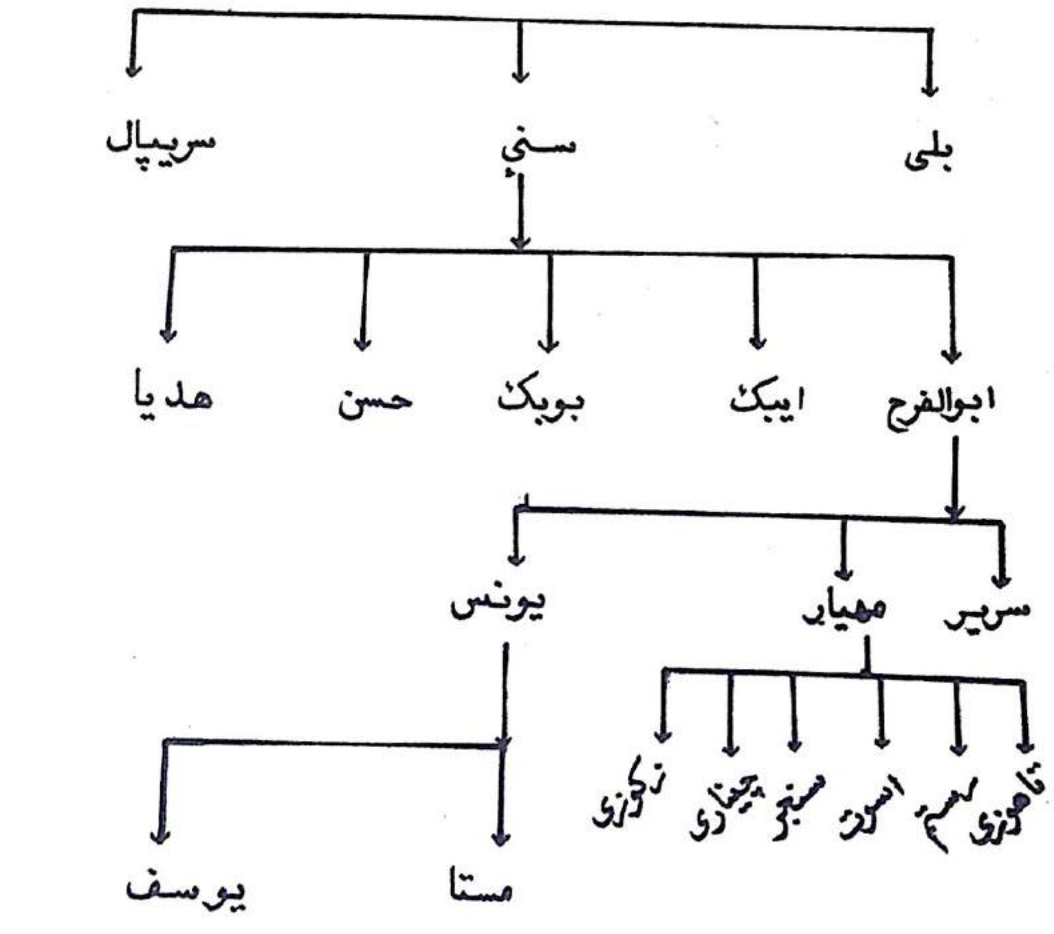

(د بلخ کښي)

Kitaboona.BlogSpot.Com

یوسف بن یونس بن الفرج بن سنی بن سروانی

«یوسف»

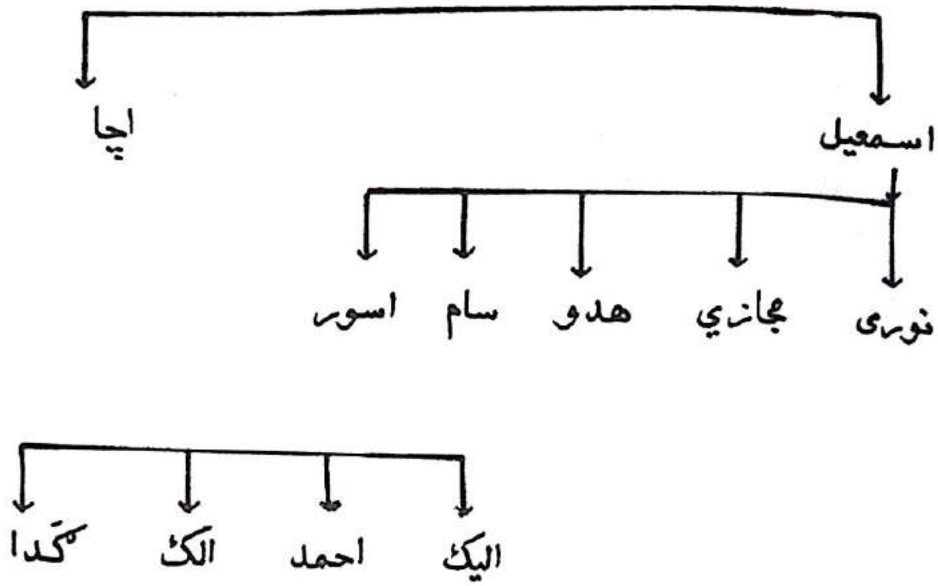

«سریپال» بن سروانی

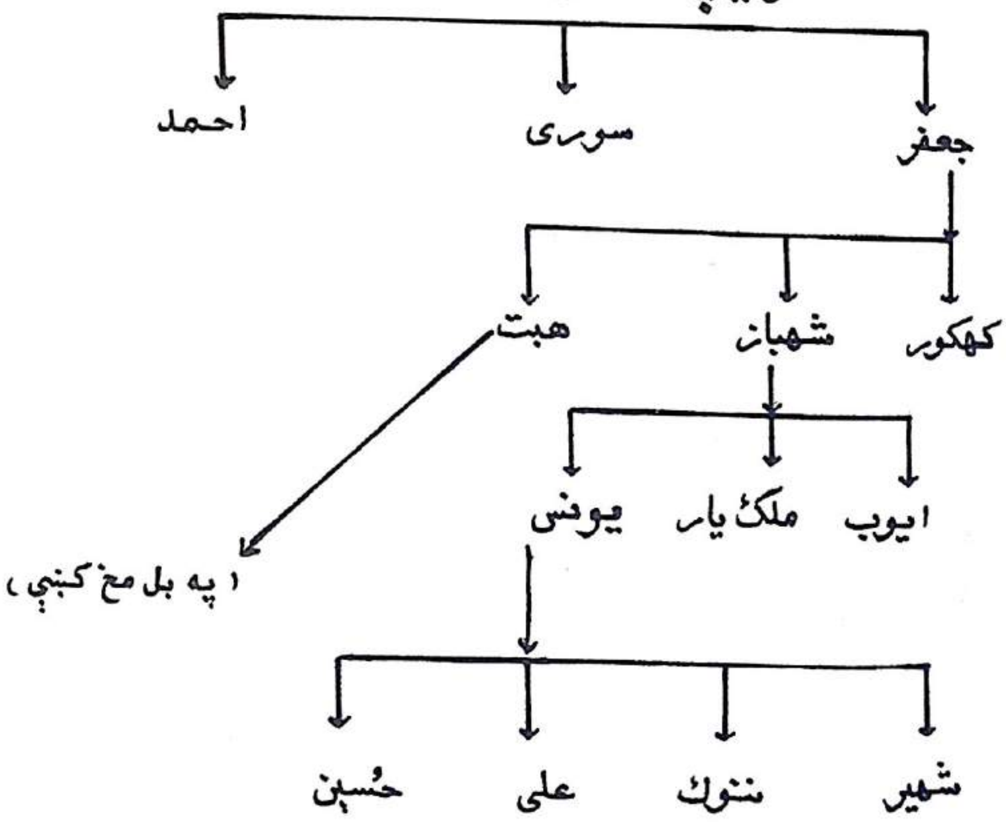

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هبت بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانار
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کهکور بن جعفر بن سرپپال بن سروانی

«کهکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کزولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (یہ بلخ کی کوہ پہنچی)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ....بن سروانی

« شیخ ملیح »

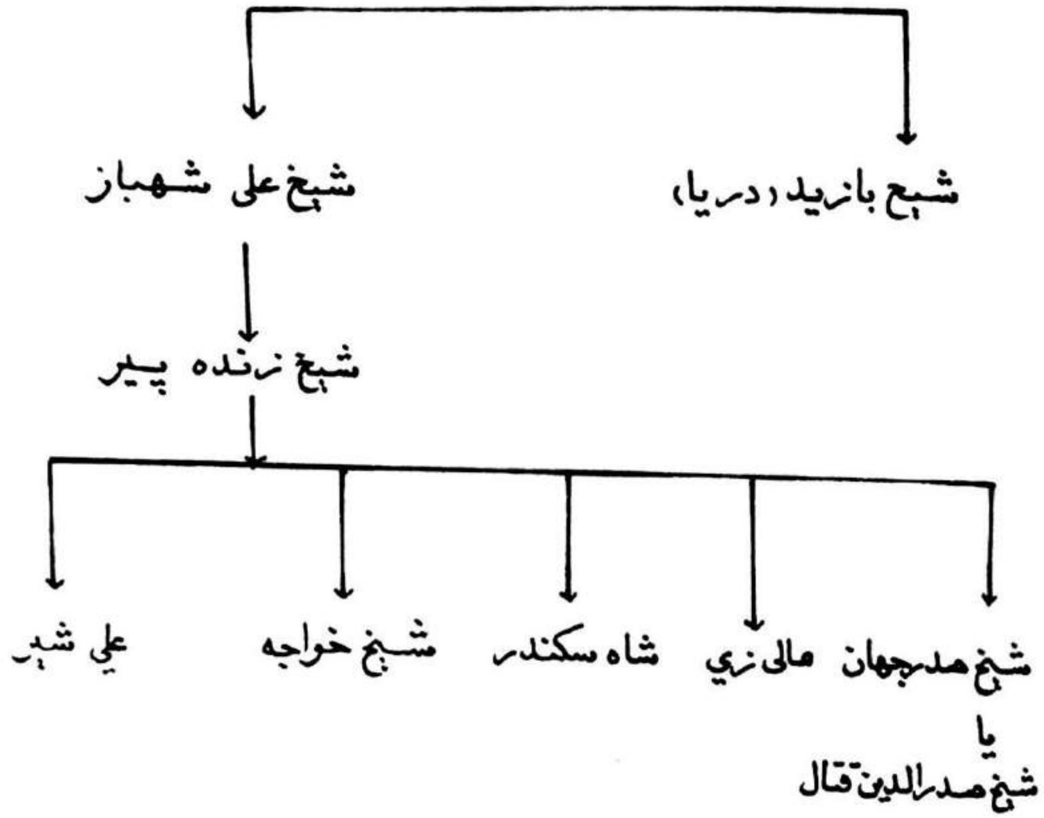

نوټ؛

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هندکښې په کرتئ مالیر کښې د یو ریاست بنیاد کېښود او دا د سروانیو ریاست ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائل)

روايات داسې دي چې شاه حسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی و او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د بېټ نيکه (د قيس عبدالرشيد د دريم زوی) سره ديره شو. شاه حسين يو اصيل زاده زلمی او د ښوا خلاقو خاوند زلمی و. د شيخ بېټ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ور کړه. د بي بي متو نه د شاه حسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يالودی کېښودی شوا و د بلې منځنۍ مهې (د کاغ د وه لور) نه يې يو زوی وشوچې نوم يې سرواني کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې ډېرا وخواره شول.

غلجي قبائل د کابل سيند په کڼي کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لرکښې سوېل ته او د سپين غره په زنځيري کښې قطب ته هغه ټولې ورې وړې کڅې يا درې د کابل سيند سره يوځای شوی دی، په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دې علاقه به د قطب نه د سوېل په لور اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لورې به (۸۰) ميله پلنه وي او زوری (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی . دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده، قطب ته یې هزاره قبائل دي ، په شمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې دکسی غر دی .

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو کښې وېش دی او دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمنی وې ، او ویلی شي چې نادرافشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کهې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لنګه و ، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو. د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب شمرخاته څلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل شمرخاته یو پړاو لرې پرته ده ، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي . د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان-خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده . د سلیمان خېلو څلور سباخونه یعنې فقیرخېل ، اسمعیل زي ، احمدزي او سلطان زي یا رستانه زي ډېر مشهور دي .

د دوی علاقه په دوو برخو وېش ده ، په سویلي برخه کښې - ادین خېل ، نسرخېل ، قلندرخېل ، شنګي خېل ، شاتوري ، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممت خېل او سېږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي
رستانه زي ، او احمد زي استوګن دي . د ستانيزي ځنې ټبې خلک
لکه جبار خېل ، بابکر خېل ، په جګدلې او سره رود ، ګندمک او حصارک
پراته دي ، او څه جبار خېل د لغمان په کڅونو يعنې : عزيز خان کڅ ،
کالخ ، چهار باغ او علي شنګ کښې هم اوسېږي .
احمد زي په مشرقي لوګر ، پېکی او سرخ آب کښې هم آباد دي .
خوخېل مالوبه د خوږيانو د پاره آن تر جلال آباد او نورو ځايونو ته
هم بيايي ، او د ککوکورنې سرور خان او نور په مارکو کښې اود
تر بريونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسېږي .

علي خېل : څه په زرمت او څه په مقر پراته دي ، او اکثره
مالدار دي او د لمڅو او غوندو جوړولو کار هم کوي .

داندړو ټپه : په شلګر د غزني پرته ده او څه برخه يې په
جان مراد کښې هم اوسېږي . د دوی ښاخ جلال زي په زرمت کښې
او يو کلی يې په شيبار کښې هم شته او د کاکړو يوه ټپه موسی ـ
خېل کاکړ په اندړو کښې هم ګډه شوې ده او د شلګر نه په قبله
د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم الدين ـ
اخوند زاده (هډې صاحب) نامتو مجاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

ترکی : ترکی په شمار کښې د اندړو نه ډېر دي او يو څه
ځمکه د پشين پراته دي او کوچيان هم په کښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مقرخوار شاده، اسحاق زي چي په سهاك مشهور دي، ځني په زرمت . ځني په لغمان او ځني د كابل په يكه توت ، تكاو او سرو بي كښې استوګن دي .

خدرزی: خدرزي په مقر كښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اكثره د كروندې كاركوي په غلجيو كښې ځنې داسې قبيلې شته، لكه ناصر او خروټي ، خدرزي او زمرياني چې ځانونه غلجي ګڼي ، خو غلجي دوی په غلجيو كښې نه ګڼي ، ناصرخان په هوتكو كډ وي ،- خو په هوتكو كښې داسې ګوري نه ده معلومه چې دوی پرې ور ګډ يږي .

د ناصر مشهورې قبيلې دا دي :

۱- داؤد خېل . ۲- اتمان خېل . ۳- ملي زي .

د دوی ګراف په دې ډول دی ،

(په بله صفحه كښې يې وګوري)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

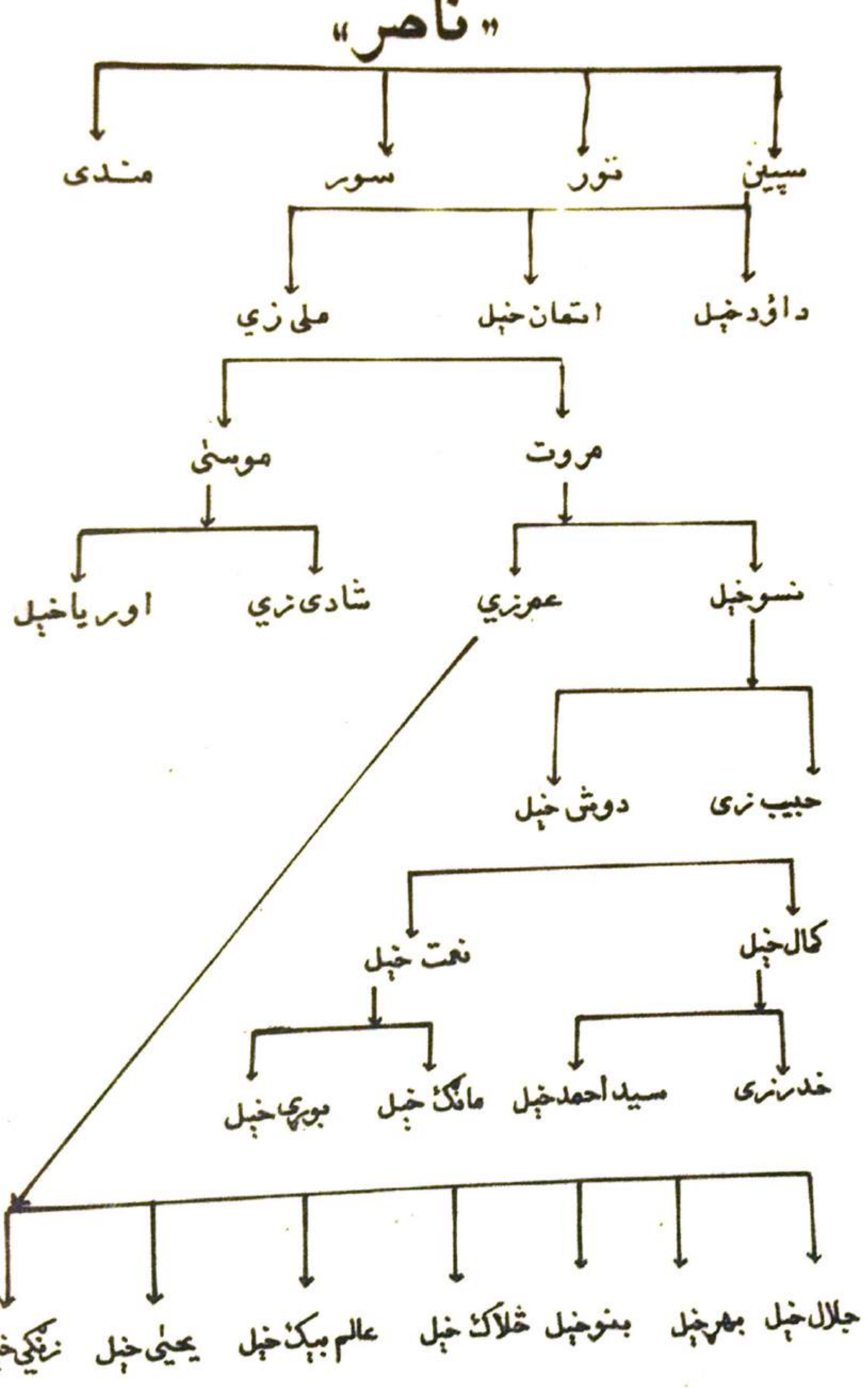

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وی د ناصر، خان غلجي بولې خو په غلجو کښې لکه پاس چې ویل شوي چې د وی پرې ورکه شي په غلجو کښې داسې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې د وی ښه سوچه پښتانه دی، د هر ‹‹خېل›› او ‹‹زی›› چې دي پښتانه دی، په د وی کښې ښه شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.⁽¹⁾

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او خینې په پغمان او نورو ځایو کښې او سیږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحٰق خان، جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمر خان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف:

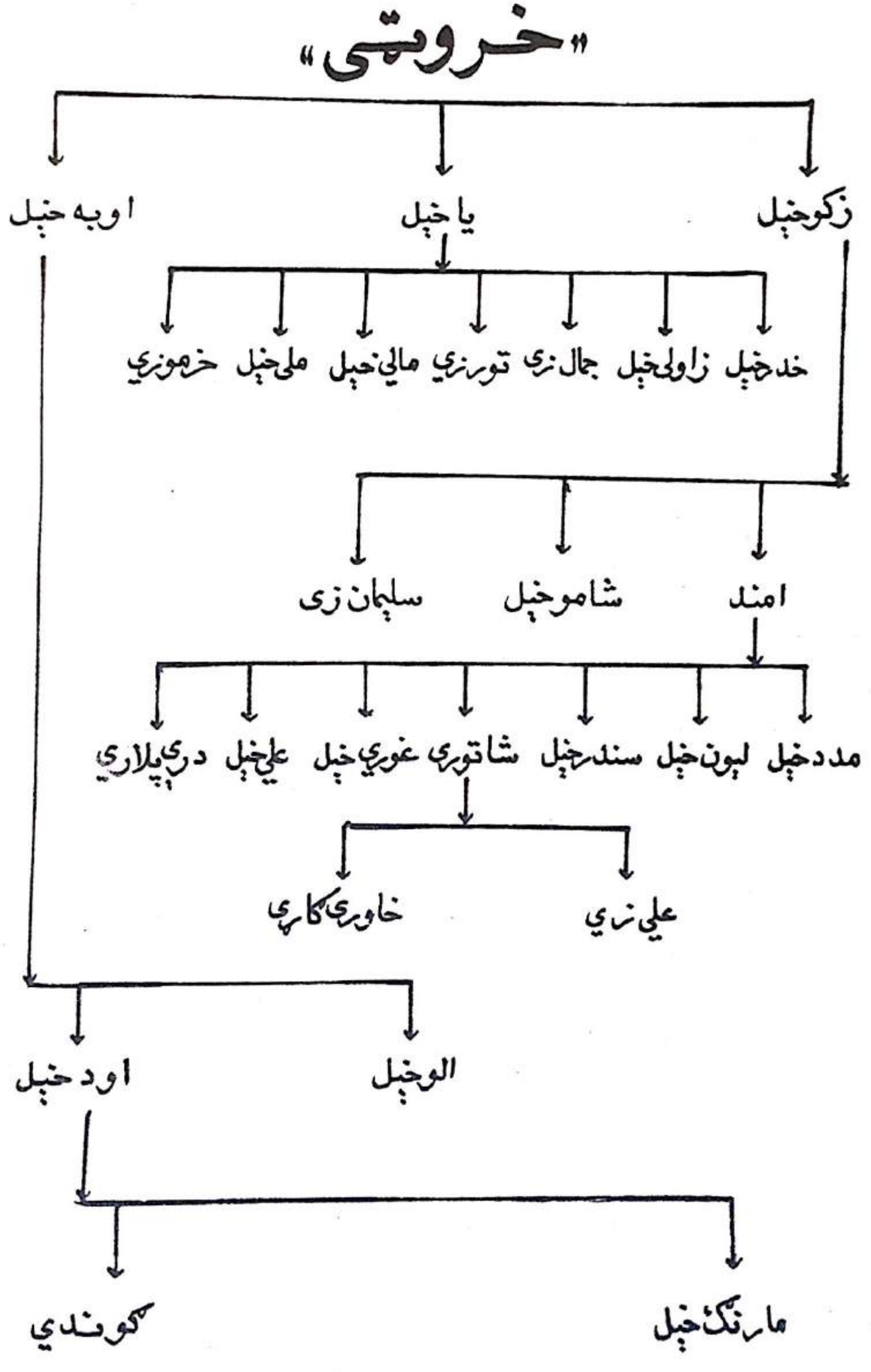

Kitaboona.BlogSpot.Com

ګوندی بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

«ګوندی»

- بانده زي
- ګوندزي
- بهرام خېل
- سلطان خېل
- حیدرزي
- لاجی خېل

مارنګ خېل بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

«مارنګ»

- نورالدین
- بدین
- کاکازی
- شهاب الدین
- کرایه دین
- متوخېل
- میرخان خېل
  - خویداد خېل
    - میرک خېل
    - غیبي خېل
  - عباس خېل
  - شهباز خېل

- هریف خېل
- پاچوخېل
- بهرام خېل
- بناس خېل
- یحیی زي
- سوران خېل
  - نیچوخېل
  - کریم خېل
- بي زي
  - زغرخېل
  - دولت خېل
  - بهادرخېل
  - نوروزخېل
  - شالي خېل
  - نادرخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنگ بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروتی

«میرخان خیل»

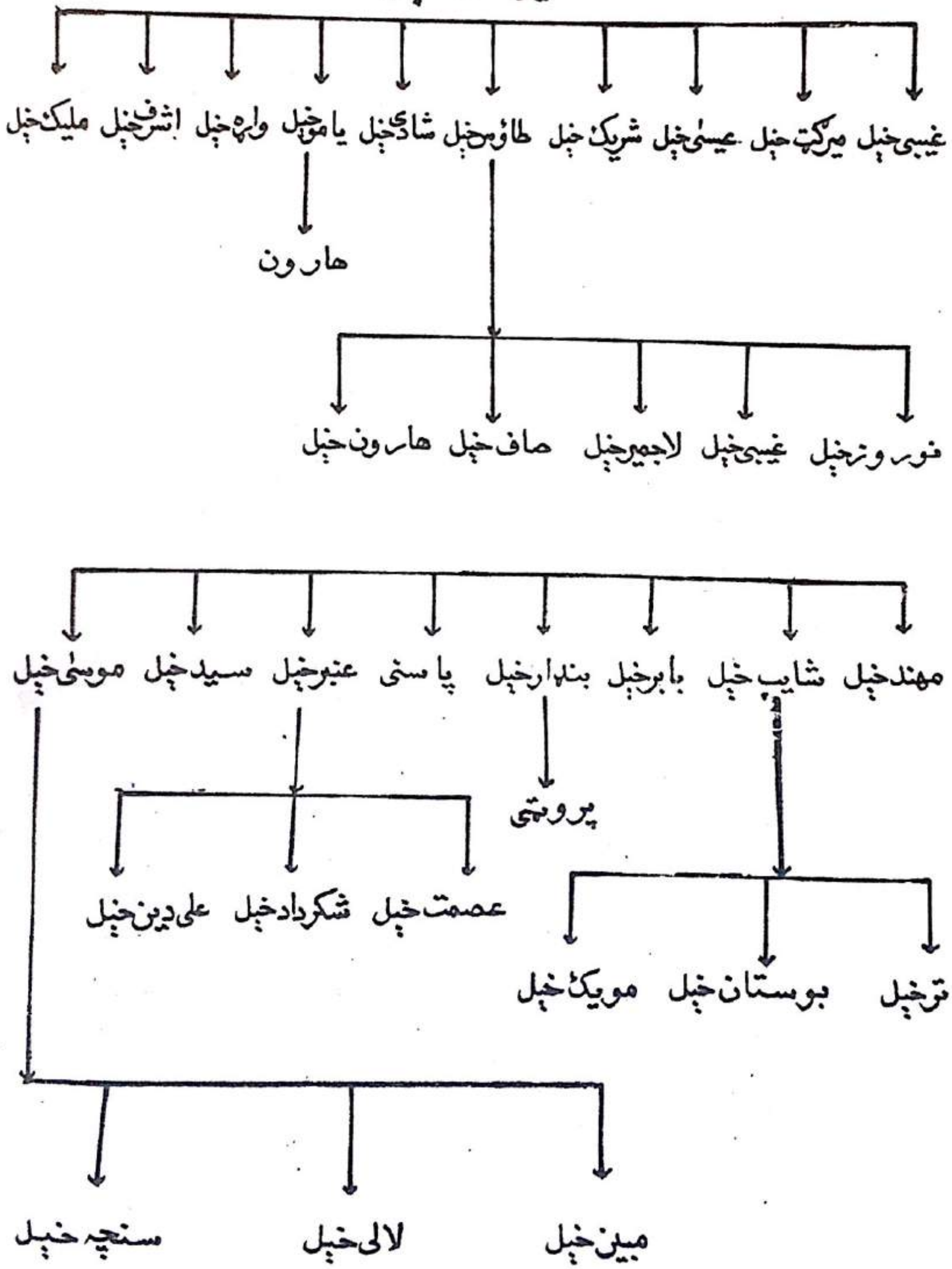

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې وايي چې : سهاک او جيجب د واړه چېرته تللي ؤ يو ځړيې په لاره کښې له باره سره ومونده. جيجب ويل ځړ زما سهاک ويل بارېې زما. بار چې يې ولټاوه يو پلو ورکومتي هلك پکښې ؤ او يل پلو د روغتو اوړه وو، يعنې داوړبشو اوړه وو، او بيا د سهاك په کورنۍ کښې وروسته يوه بنځه وړکړې شوه او درې زامن يې وشول: زکو، ياخېل، او به خېل دی او د ځينې نه خروټي ډېر شول، خو دا يوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو وړګډېږي، دالږ و ډېر ښېن- زره کوره کيږي او اوس به لا نور ډېر شوي هم وي. دوی د کتواز په مشرق او د سليمان غره په لړه کښې او ځه په ارګون او سرروضه کښې او ځه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نورو ځايونو کښې هم استوګن دي. دوی زميندارې کوي او مالدار هم دي. له وزيرو سره به يې جګړې رهرې کېدلې، خو د وزيرو مشر قنبر نومي او د خروټو مشر شمس الدين دا لانجې غوڅې کړې او څه روغه جوړه يې ترمنځ وشوه.

زيرماني : له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزي: داخلك اکثره په مقر کښې له علي خېلو سره اوسيږي او څه په « ده خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسيږي، داخلك څوك پرپلزي او څوك يې غلجي گڼي، خو ښه يې نه ده معلومه. خو دا منلې خبره ده چې منه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دا نه ده معلومه چې د میرویس خان نه مخکښې د غلجو مشر څوك ؤ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملخی (چې د میرويس نيکه د مور « نازو » انا پلار ؤ)، د شاه جهان او بيا د اورنگ زیب له پلوه د قلات او قرنتو دلار د حفاظت په کار مامور ؤ او د توخود قبيلې نه ؤ، د خداد سلطان د سدو زو د مشر همعصر ؤ او دې د واړو مشرانو په جرگه، صلاح، رضا د غلجيو او ابداليانو په منځ کښې د گرم آب دره د جلدك په خوا کښې د غلجيوا و ابداليو پوله او بريد ټاکلی دی

سلطان ملخي د اغزگي او سرخ رود تر منځه په جنگ درواره کښې ووژل شو او له هغه نه پس يې زوی حاجي عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی ر بابۍ خان، د قام مشر شو. دی هم په يو جنگ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم خان د علي خان زوی د غلجو مشر شو. دی د بابۍ خان وراره ؤ، بيا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزني پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ، د شاه زمان او شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پېل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانې شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړ او د امیر دوست محمدخان سره یې څو وارې ماتې کوونکې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کورؤ او با اقتداره وه.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن د عبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړ، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظربند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشرنیکه ابراهیم دی چې وروسته ، لودي مشهور شوی دی . د بی بی متو او شاه حسین زوی ، د غلجي ورور او د بېټنیکه دلوړ له پلوه نمسی ؤ.

ځکښې د لودیانو د مهمو څانګو لکه : اسمعیل خېل ، پرنګي ، لوهاني یا لواني ، دوتاني ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې دلودیانو د نورو قبیلونه د لواني قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلګر ، قلات او قندهار کښې په اوږه د همسایه ، ډول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د څمکو څښتنان دي ، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي ، او اکثره د تجارت کار و بار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لواڼو نه پس په افغانستان کښې د نيازيو شماره ډېره ده او دا خلک مالداره او پوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. د اخلک داوښانو ګلې او دګډوا و بزوړې لري. د دې خلکو نه څه ځاى په ځاى ستوي هم دي او د ده شين په توګه په شيلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غورېند او لغمان کښې او سيمې او د کرکيلې کارکوي. دا خلک په زميندارۍ معامله کښې ښه کړه دي او د ښې ګذارې خلک دي.

دوتاڼي:

دوتاڼي هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکيلې کارکوي.

پرڼګي قبيله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک دخپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسي غره لمنوته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړې په حصکه پرېوتل دغلته دوى ډېر وخت تېرکړو. د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولتخېلو، مياخېلو، مروتو او نورو لواڼو په پرڼګي قبيله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبيلې ډېر خلک و وژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټو مجبوره شول او د دوی ځمکې لواڼو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه (چې د غزنوي سبکتګین همعصر ؤ)، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهاڼي یا لواڼي :

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي . د تور لواڼي مشهورې ټبرې دا دي :

۱ : **دولت خېل** : د دولت خېل د شجروته معلومېږي چې دلواڼي د زوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو ځانګړه ډېره وه ، نوښور، مما خېل، یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د مماټوله اولاده په دولت خېلو یادېږي . د دولت خېلو نه په پنځم پشت کښې کټه خان پیدا شو او اولاده یې په کټي خېلو مشهوره ده ، دلواڼو ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واړ ول . د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالونو خړ ولو د پاره راتلل او څه خلکو پکښې د کرکیلي کار هم کولو او د ځمکو خاوندان په کته وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی ، پراته وو، او څه خلک به یې د مالونو خړ ولو د پاره د "وانه" غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروتو د سلېمانخېلو سره د یوې مېنځې د ناموس دارې په باب بدي پېښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله یې د کېږه وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د هرې تپې څانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه رغولې.

د لوانو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو یوه پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا ټاکل کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزیزولۍ سلوک کولو.

د نولسمې[۱۹] میلادي پېړۍ په اوایلو کښې قتال خان د قام مشر شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تریخ ؤ او د خلکو سره به یې سپکه ګذاره کوله، او خلک یې ډېر تنګ کړي وو، د دولت خېلو کمتي خېلو په کړه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل او د هغه مشر زوی سرور خان کابل ته په تېښته لاړ. دغه وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې د ۱۸۳۰ع شا وخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرور خان ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتک په مشرۍ یې څلور زره لښکر ورکړو او د دغه لښکر په زور سرور خان د خپل پلار او ورور قاتلان و وژل او خپل بدل یې واخېستو او د خان د حفاظت د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا یې مظبوطه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ ع کښې سرور خان په کرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان ترشا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خوُلو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی. او هلته د پره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډز ډوز لګیا ؤ، آخر په همدې اله ګوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۷ ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یوځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د ړابړ په څمکه استوګن دي په دې څمکه په اول کښې د سوري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواني قبیلو خلک او سپېدل، خونړ مانخان کښتي خېل دغه خلک له دغه ځایه وشړل. دغه وخت د دولت خېلو د ټانک ځمکي پخپلو منځوکښې سره وویشلې. څوکاله پس د بختیارو قبیله چې په بنه بده کښې د میاخېلو سره ګډه وه، د سروانو سره په بدي اخته شوه، او د میاخېلو په مرسته یې سروانوته ماتي ورکړه او د سروانو ځمکه یې ونیوله، او پخپل منځ کښې یې سره وویشله. د دې نه وروسته د میاخېلو خلک د ده شپړ په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځینې لاکوچیان وو. د میاخېلو او بختیارو ځیني خلک لا اوس هم پرونده دي. د میاخېلو خانان لږ اختیار لري او د پروندو بېل خانان وي. د میاخېلو خلک بنه درانه او شتمن خلک دي. د دوی د مشري کور د سید خېلو په څانګه کښې وي، چې د خلاخېلو ذیله ده.

تتوړ:

تتوړ خلک په شماره کښې لږ دي، د دوی په عاد توړنو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکیلې کارکوي.

نیازیان:

نیازیان هم د لودیانو یوه څانګه ده دا خلک په اول کښې په شلګر او د غزني په شاوخوا ځمکو باندې پراته وو. او د دوی دغې علاقې نه داندړ او غلجو د بنسمنۍ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې يو لوی سلطنت جوړ کړو نو ... روه ... ته يې فرمانونه راولېږل او پښتانه يې هند ته - وبلل ، نو د نيازيانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هيبت خان نيازی او عيسیٰ خان نيازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان و وختو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سليم شاه فوځونو نيازيانو ته ډېر تاوانونه واړول او نيازيان ډېر کمزوي شول - نيازيان دا باسيند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنيالې پورې په اوږدو باندې او د ختکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر ميانوالي پورې په - ساره کډ و د پراته دي او دا علاقه د نيازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼي :

دوتاڼي هم په لوديانو کښې ګڼه دي ، لږه ستپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼي په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځينې د غزني خواو شاته هم ورځي .

خيسوري :

دا خلک هم ځان لوديان ګڼي . لږ خلک دي او دا باسيند په - قطبيزه غاړه او دا سمٰعيل خان د ېره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي . د دوی ځينې خلک د عيسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنيالې د يوه ورکوټي غره په خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کیږي.

بېلچ یا یلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو کډوي او ځینې وائي چې موږ د ولت خېل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډې شیخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزنې خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کټواز پراته وو، خو ورو وسته یې له سلیمان خېلو سره بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خېل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه ور وړه او دا واقعه د (۴۰۰) هـ خلور سوم هجري پېړۍ پیښه بنودلی شي. سلیمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړ او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې پکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤ چې ویلچ په نوم یوه قبیله شته دی. رسیاله

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د ټانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل، خوڅه موده پس د ولت خېلو د وی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د د ولت خېلو یوه څانګه ده د ګنداپور په کومک د وی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د تل په قطب برخه مېشته شول.

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپېدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای یوتهي قام او سپېدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو د وی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او د وی د علي پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخېل آباد دي. د ګمبیلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د ګمبیلې او کرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مالڅرو په دغه وخت کښې د نیازو مشر «مدی سارنګ» وچې مالدار ؤ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-
خېلو او عیسی‌خېلو نه په دې مرور شوچې دوی له یې سمه برخه
نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړ او مروتو
ور سره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو
آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو یوه برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې میچن‌خېل ستانه خلک دي، مروتو هم په
دوی څه غرض ونه کړو او تر او سه دوی په ټیټي میچن‌خېل پراته-
دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مغلي
بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې
ده او د واقعاتو نه داسې څرګ لګېدی شي چې لږ و د پر مروت به
په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي.
ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.
د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاري یوه برخه
د نوناخېلو یوه برخه، د موسی‌خېلو یوه برخه او د درې پلارو
یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلویدیځ
خواته تپې موسی‌خېل او نوناخېل، په منځنۍ برخه یې بهرام‌خېل او په
نمرخاته خوا یې درې پلاري اوسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخيل (۱)

دا خلک د ملا عثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او د لود يا نود لواڼو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کليو کښې ګډ وډ اوسيږي. دا متل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمدالله خو هرڅوک وايي خو خوله د ملا عثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دی.

۲- ممريزخيل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډېږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخيستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي (۲).

۴- دانی وال:

ځينې خلک د وی ختک کښې خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلی شي چې ملاخيل بيټني دي، خو نه د شجرو نه د وی لواني لوديان دي.

(۲) ځينې ملک زي د ننګرهار ولايت د کونړ کټ د اولسوالۍ په قلعتک کښې هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی خټک دي ، نه داخلك د مروتو د وتمانخېلو په ذيله پورې

منبلي او مروت دي .

۵- منګوخېل:

ځينې خلک دوی نيازي ګڼي ، خو نه دوی د مروتو د موسی خېلو په

څانګه کښې د بايزی سره ورګډ شوي دي .

۶- خانخېل:

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو يوه پښه ده .

د مروتو په علاقه کښې

نورقامونه

۱- د شيخ شاه روحاني اولاد:

ويلی شي چې دوی سيدان دي او په اولس کښې پيرخانه-

ګڼلی شي ، او اکثر کرکيله کوي .

د شيخ محمد شاه روحاني قبر د نر ملي د ممموزو په لمرخاته د

غره په سيمائي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲-میچن خېل:

په افغانستان کښې کډوړه پراته دي، خو ډېرې د زابل په ولایت کښې اوسېږي.

د بنو په علاقه کښې هم، ځینې میچن خېل د کرمې د سیند په قطب په یو ځای کښې چې په ټټي میچن خېل یادېږي اوسېږي.

۳- عیسئ خېل:

د عیسئ خېل اته څانګې دي: ابوخېل، خواجه خېل، ماما خېل، محمدزي زکوخېل، میراخېل، داورشاه خېل، احمد خېل دي.

په دغو کښې د درې وړونو اولاد پاتې دی او دا سې معلومېږي چې د نورو وړونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي.

۴- مشواڼي:

دا ټپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان بولي. د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکونکو مرحشیانی لیکلې ده، چې اصلاً مشواڼي دي. په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو ښاخ د داؤد خېل د داؤدخېلو سره پراته ګډ اوسېدل. او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالی (ټټي) کښې استوګن وو.

مشواڼي: د مروتو او عیسئ خېلو په د بنمنۍ کښې د مروتو ملګري وو، دا طائفه اوس په شادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلې ده، او څه مشواني دکُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دی، چې د بربرول ملک سید خان پکښې مشهور سړی و .

سلطان خېل، دا هم د نیازو د سارنګ خېلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو، او ورو وروسته یې د کورنیو جنګونو له امله دغه ځمکې پرېښودې، د عیسیٰ خېلو په صلاح د ختکو د غرهٔ په خوا کښې استوګن شول .

د لودیانو د اولادې څه لنډ شان حال ولیکلی شو . په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پراته دي او ملته په ډېر شمارکښې نشته دی، د وی او سوریان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي .

په هند کښې یو نوی ښار «لودیانه» هُم دې خلکو ودان کړی دی . د وی له ډېر پېخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قومیو مشربه د ستر ملک په نوم تاکل کېدهٔ او د هغه احکام به تام منل او د هغه دلاس لاندې نورو وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تام کښې تطبیقول .

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خو د اورنګ زیب د زوی بهادرشاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پیسې ترې د مال- شماریه په نامه اخیستې وې او احمدشاه ابدالي هم ترې یو څوا وښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارۍ په نوم اخیستل .

۵ - سروانړي :

دا منلې خبره ده چې سرواني د شاه حسین غوري د بلې ښځې (مهې) نه چې د بی بی متوبن وه ، زوی دی ويلی شي چې د سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې دا خلک د سليمان غره په لمنو - کښې دراېږ او هيود هوان په ځمکو پراته وو .

د سروانړي اولس خاني او مشري د سري يېپال په څانګه کښې د شيخ مليح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ويلی شي چې دا اوسنی رابڼ هم شيخ قتال ودان کړی دی . دا خلک د همايون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقۍ په وجه ډېر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د يونامومس دارۍ په مسئله د دوی او سوريانو ترمنځ د ښمنې راغله او په دغه وجه دواړه طائفې ډېرې کمزورې شوې او څه موده پس بختيارو پرې حمله وکړه او دوی يې دربه دیکه کړل ، ځينې پېښور ته لاړل او ځوک پنجاب ته ووتل او بختيارو او مياخېلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د ماليراو کوټلې نوابان د سروانړي په قبيله د سرپيال په څانګه کښې وه ، د دغه رياست باني شيخ صدرالدّين صدرجهان و چې د شيخ مليح قتال[1] په څانګه کښې راځي .

---

[1] د شيخ مليح قتال حوړ دوی دانا د مومند بابا ښځه وه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ور تللو، نو له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخيستې وه. نو کامياب شو، او بيا وروسته يې ورته خپله لورهم ورکړه، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاني قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل او نور

«کرلاني»

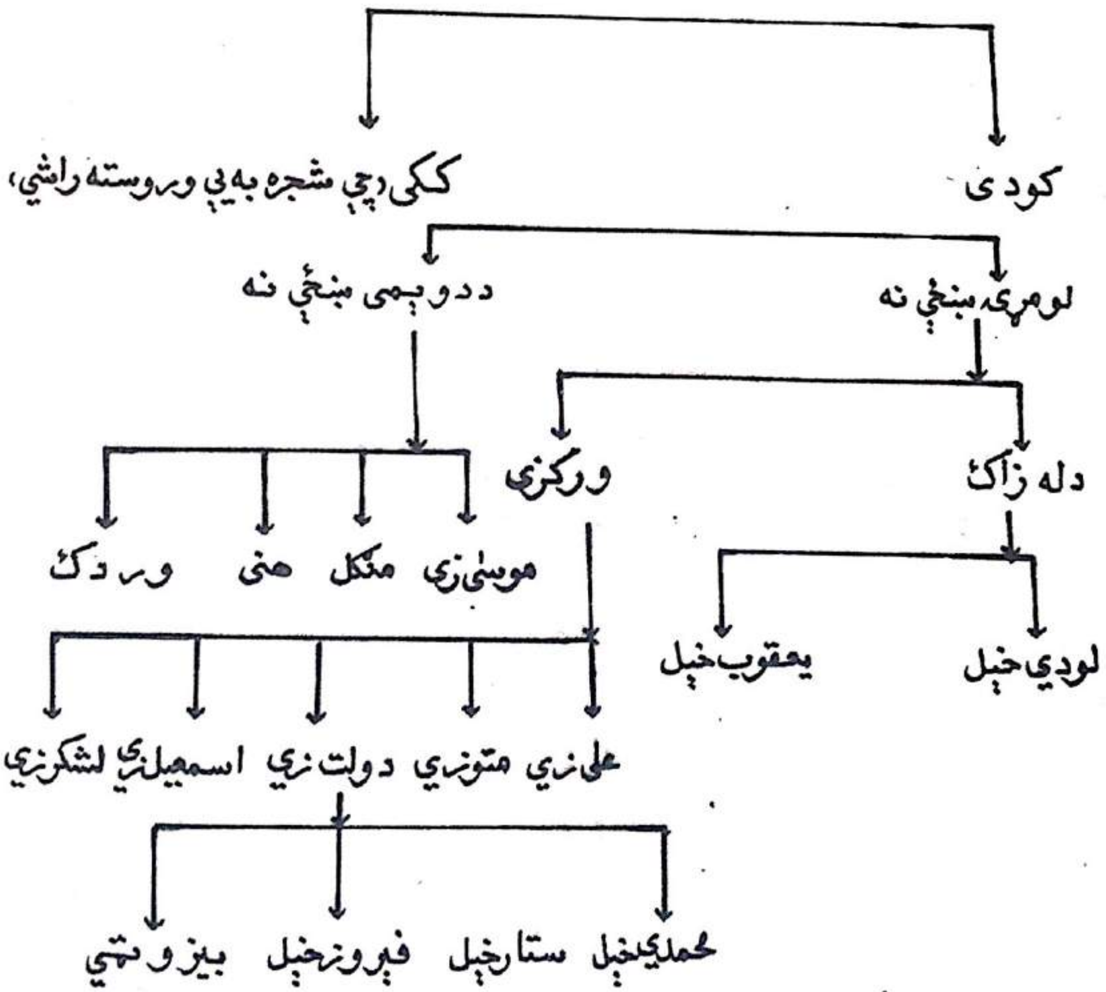

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلانړي

« محمّدی خیل »

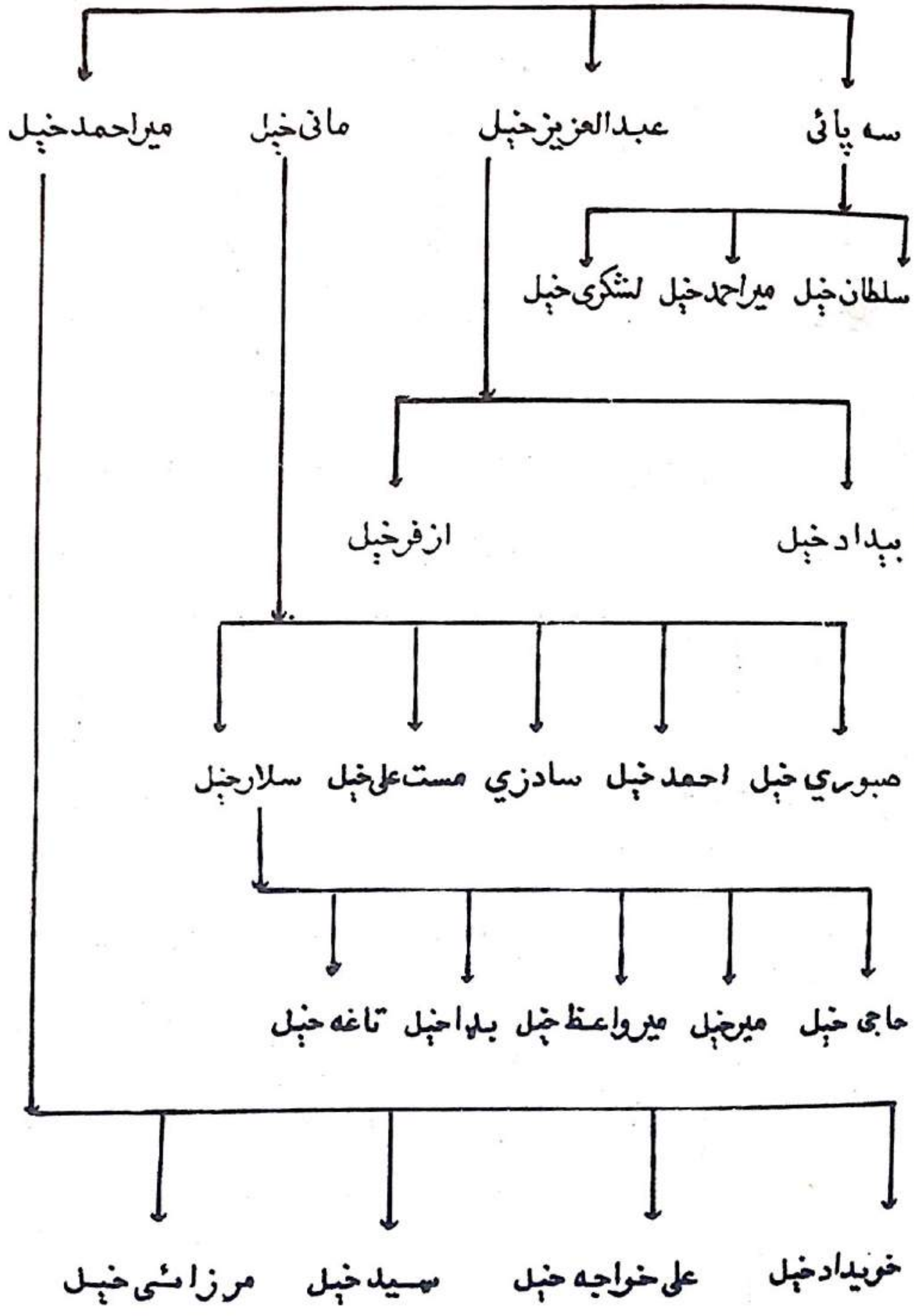

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«لودي خېل»

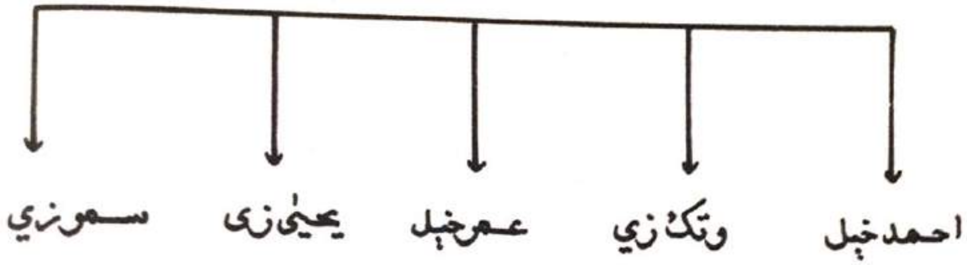

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

« يعقوب خېل»

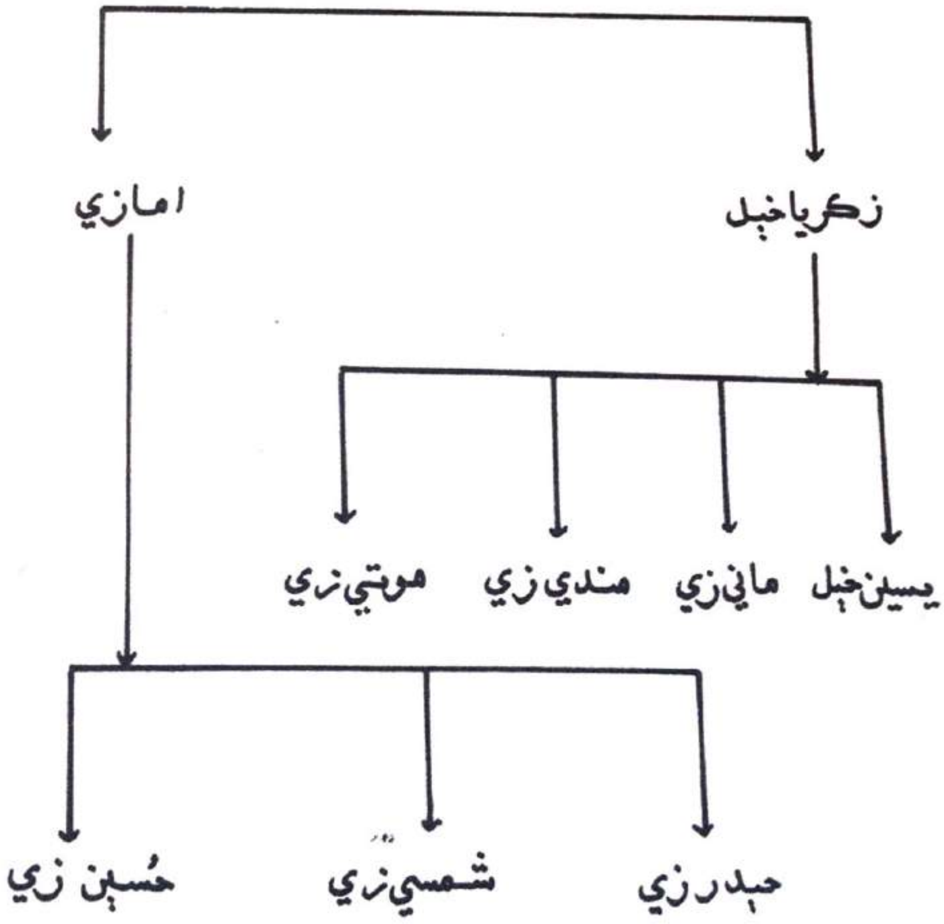

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

- رابیاخېل
- ممازي
- اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

- علي شېرزي
- ماموزي
- پاړي

او د منګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

- موسیٰ خېل
  - حسن خېل
  - خرخوړي
  - هیبی
  - مرکی
  - کمال خېل
- جاني خېل

کرلاني قبیله؛ وردک بن کودی

«وردک»

- مهیار
- میرخېل
- نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نور خېلونه هم شته دی. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ب: " اپریدي "

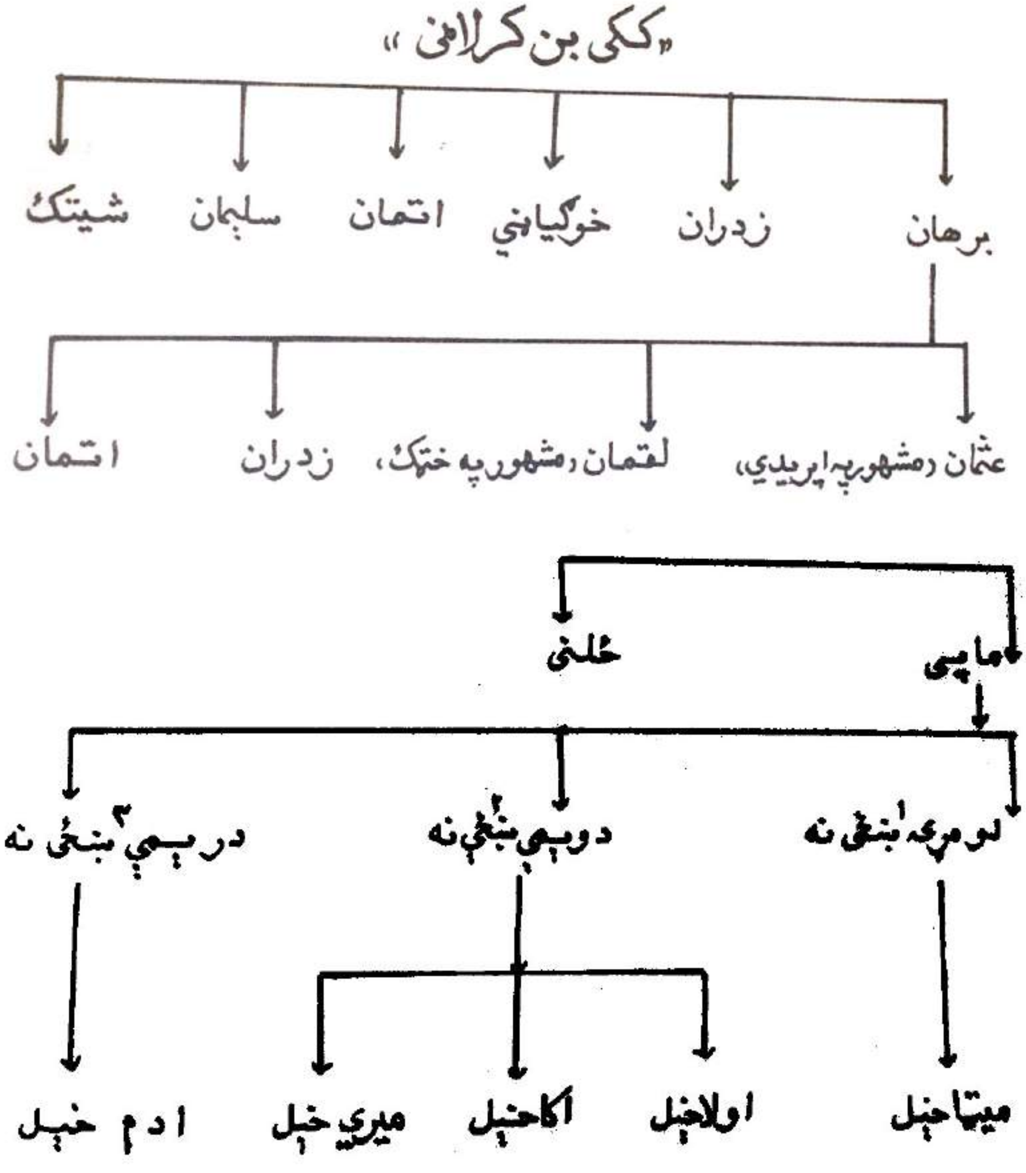

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

«اولاخیل»

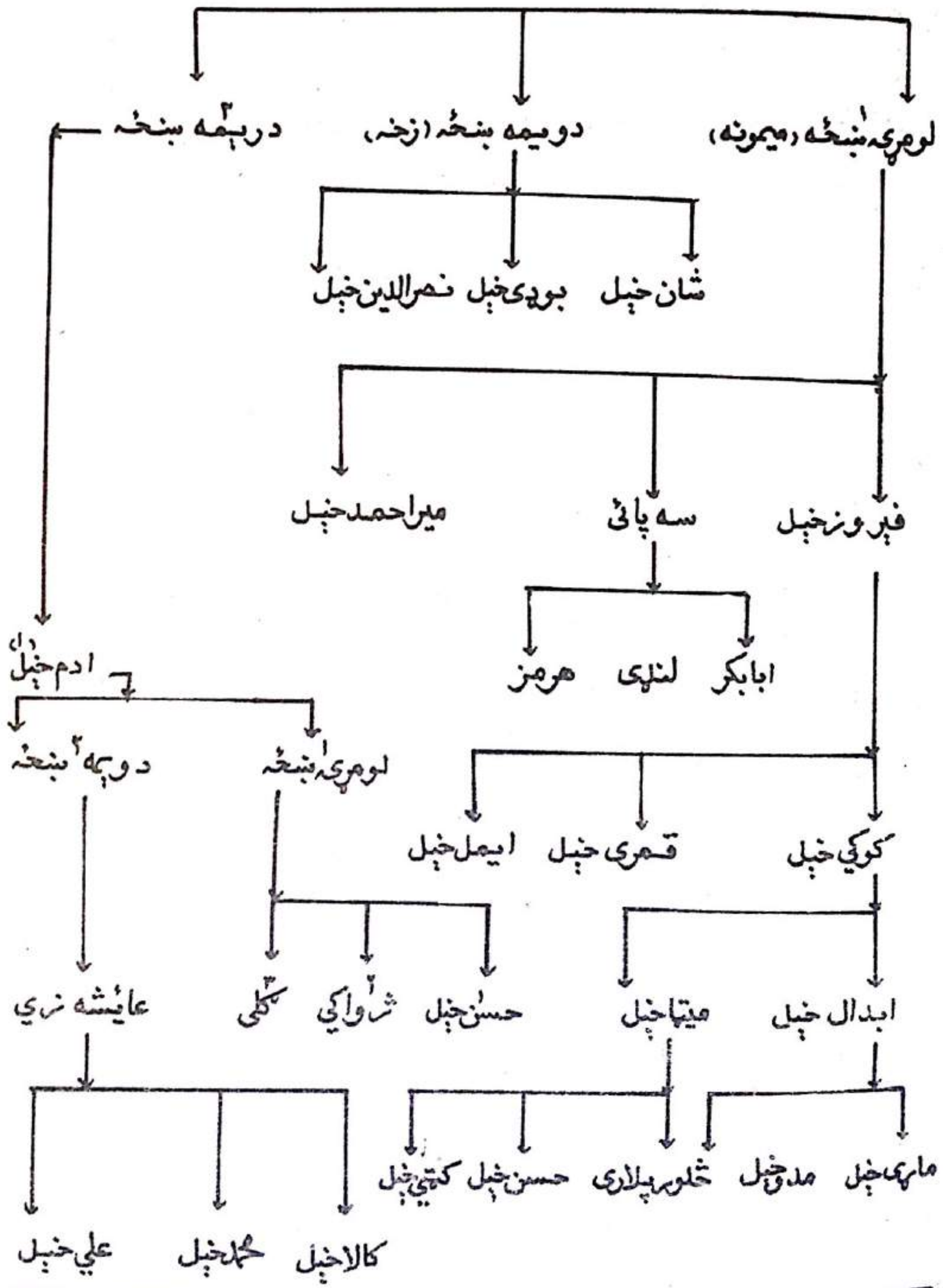

(۱) ځیني وایي چې ادم خیل د اولاد وی نه د ماپی زوی دا فریدی نفسی کیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

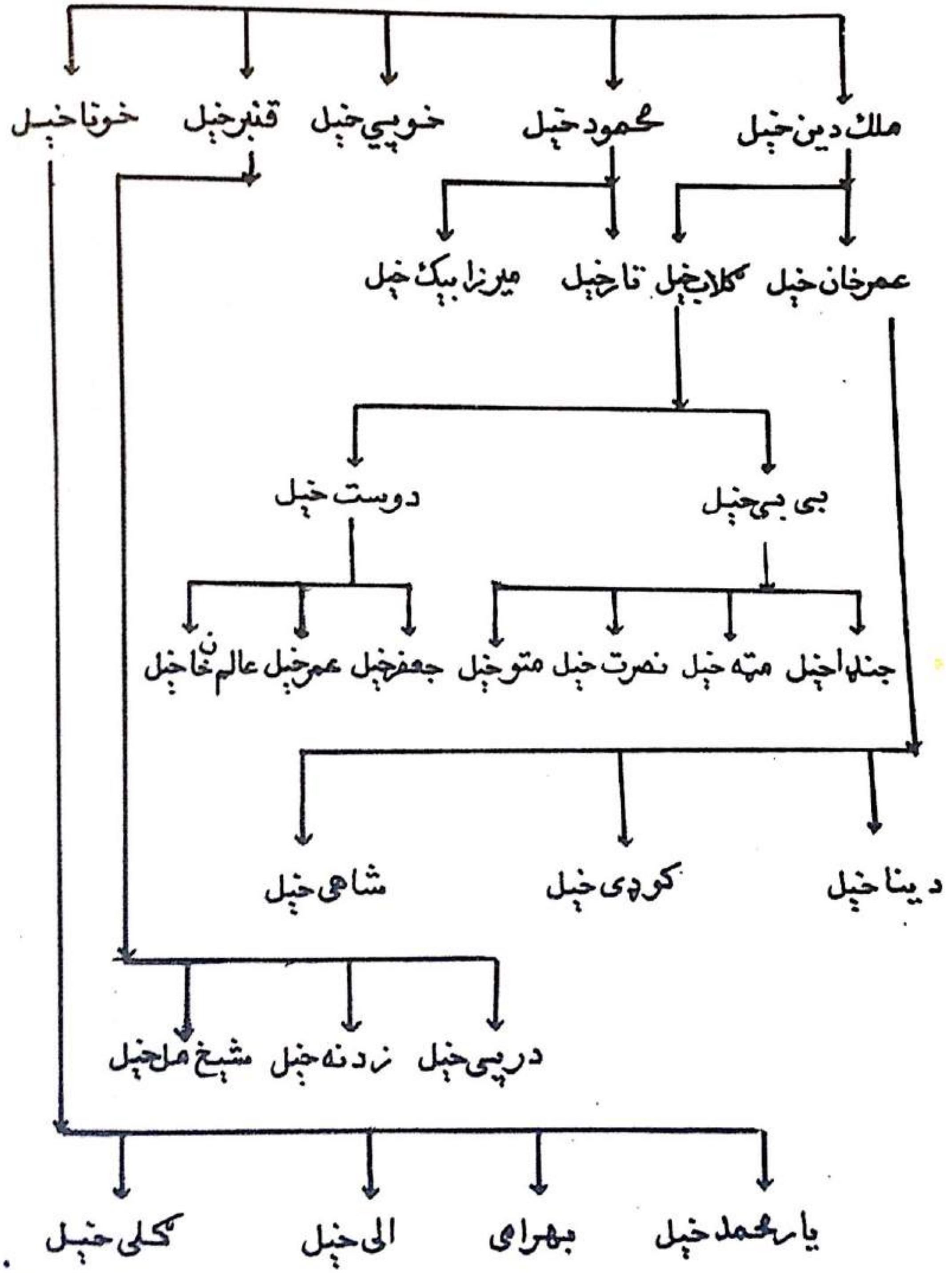

نوټ: د پاڼي اولادي ذکر وشو، د هغه د ورور خلني اولاد لر دی او په بنګښو کي استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي قبایل:

ج ـ «ځدران» زدران،

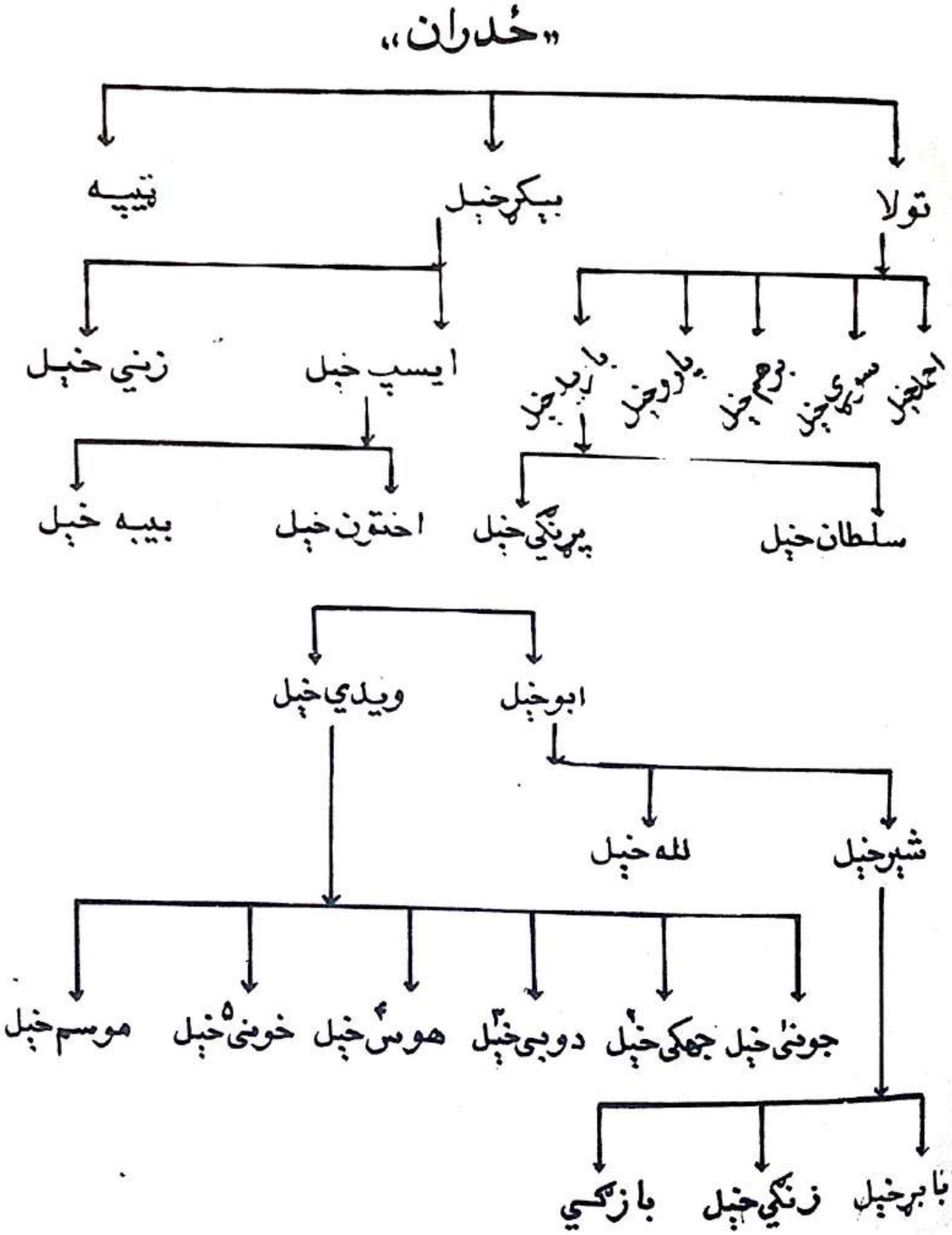

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زني خېل بن بېټه خېل بن خدران

«زني خېل»

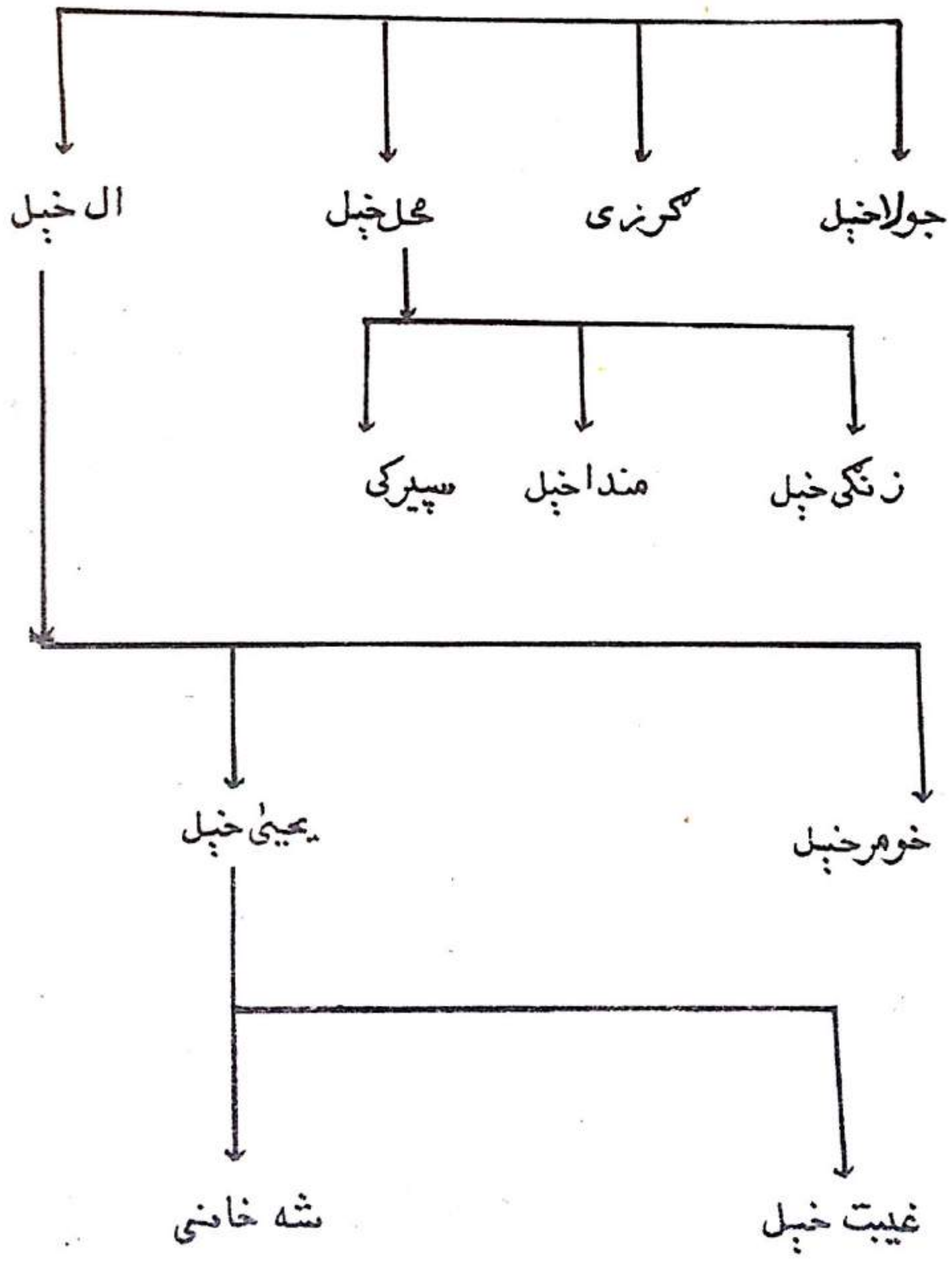

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانړي قبائل،

د ــ " خټک "

لقمان یعنی خټک بن برهان نه
" خټک "

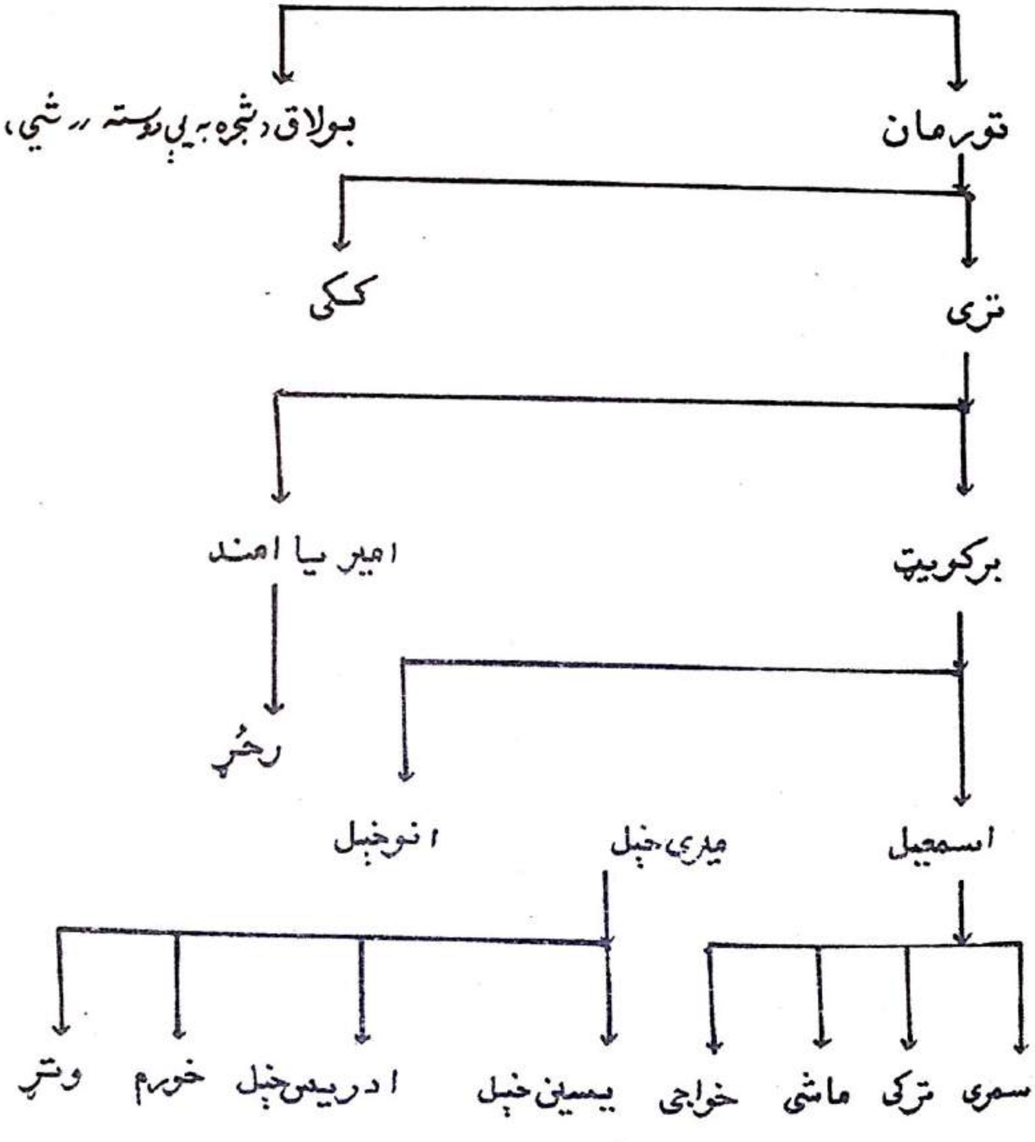

Kitaboona.BlogSpot.Com

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن تری بن ... بن لقمان خټک

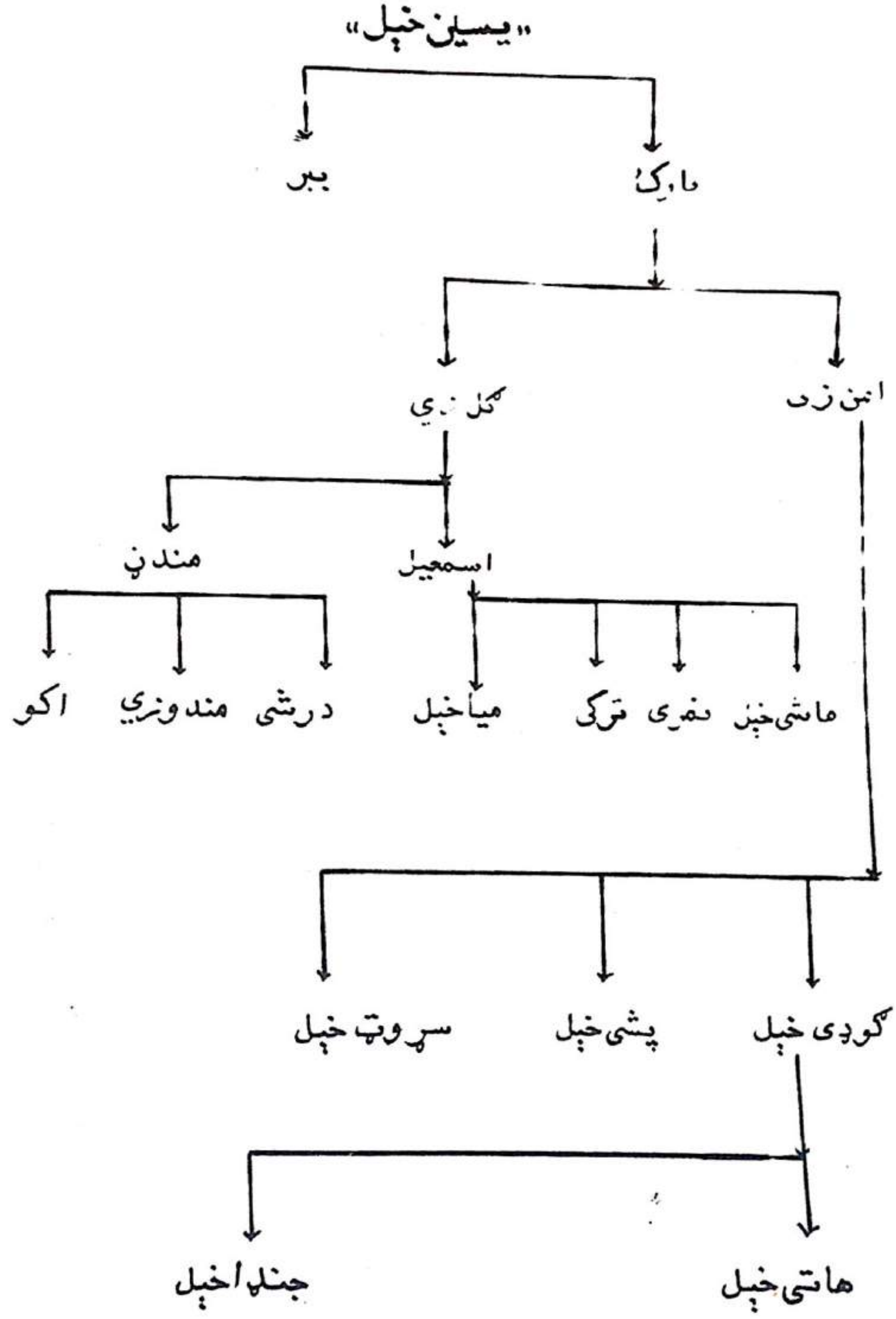

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکویټ بن تری بن تورمان بن لقمان خټک

«انوخېل»

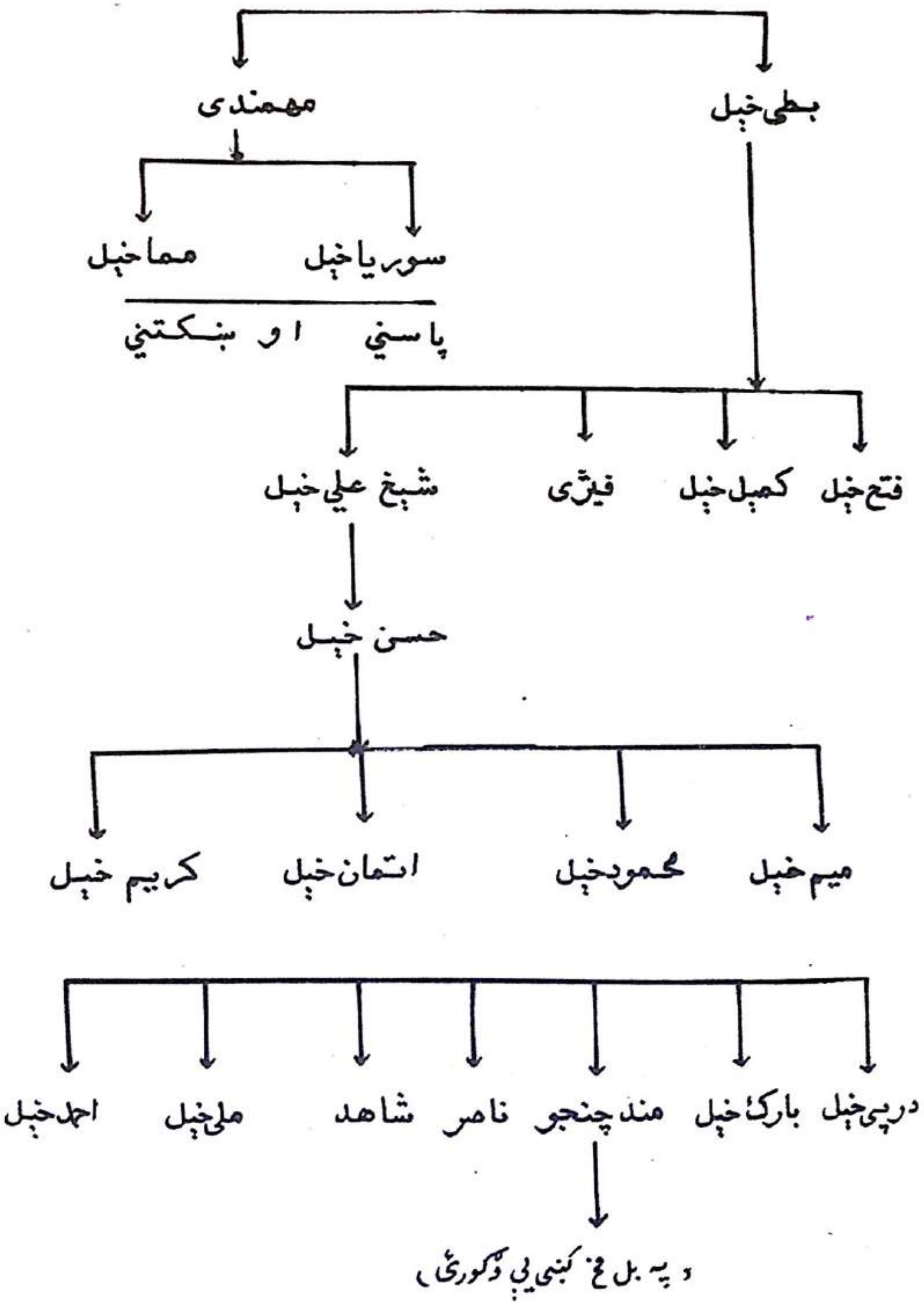

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چنجو"

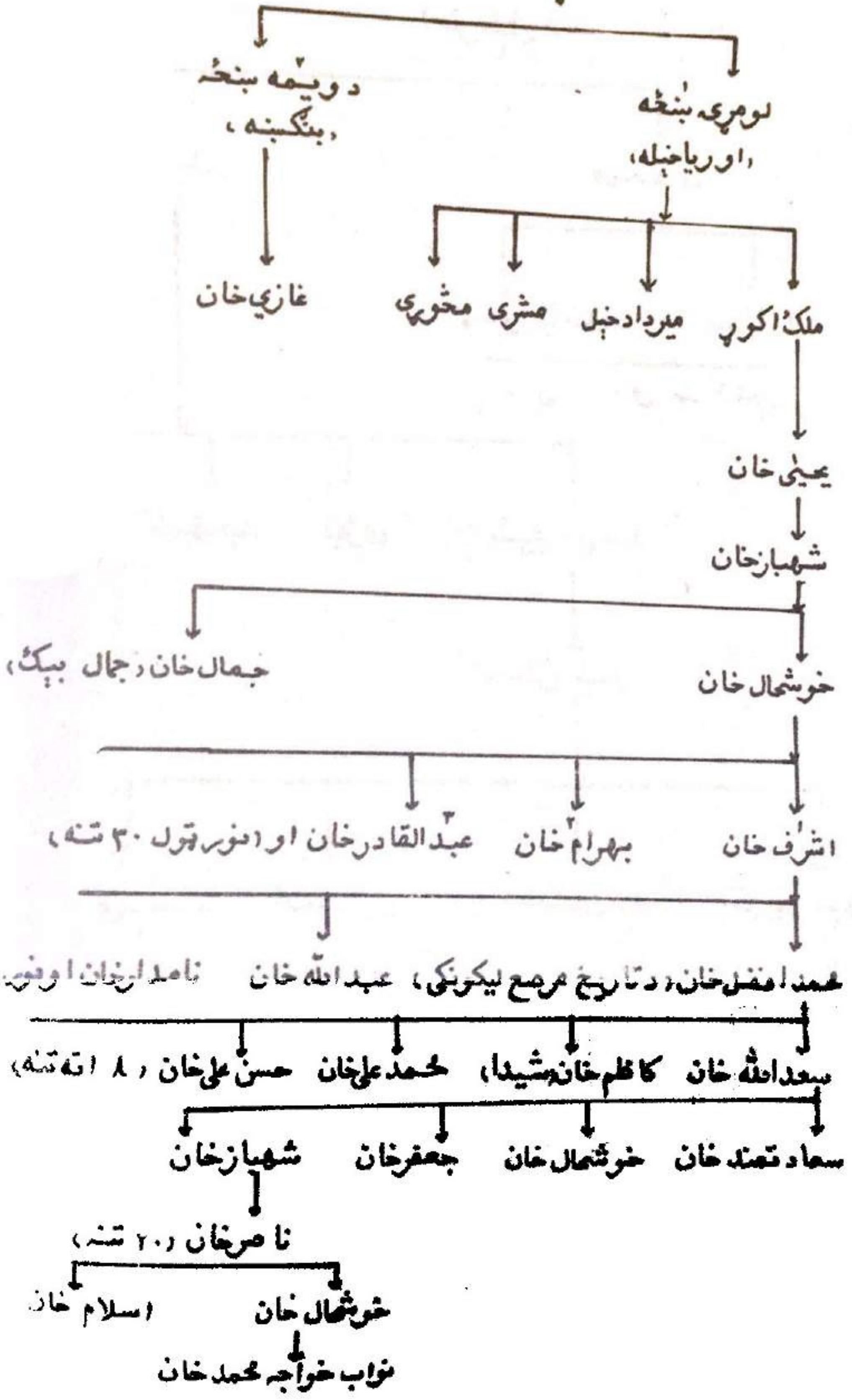

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

"خټک - بولاق"

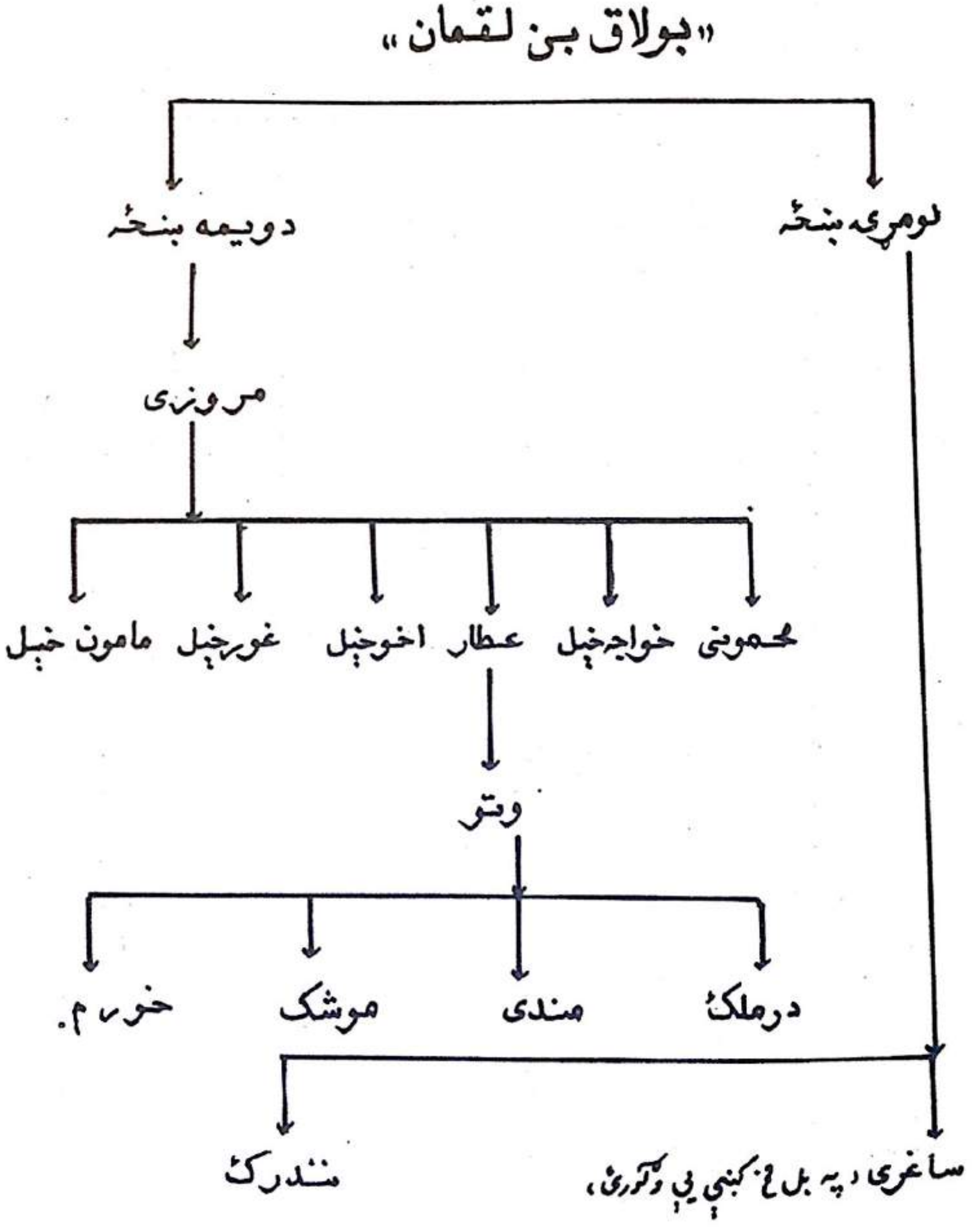

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

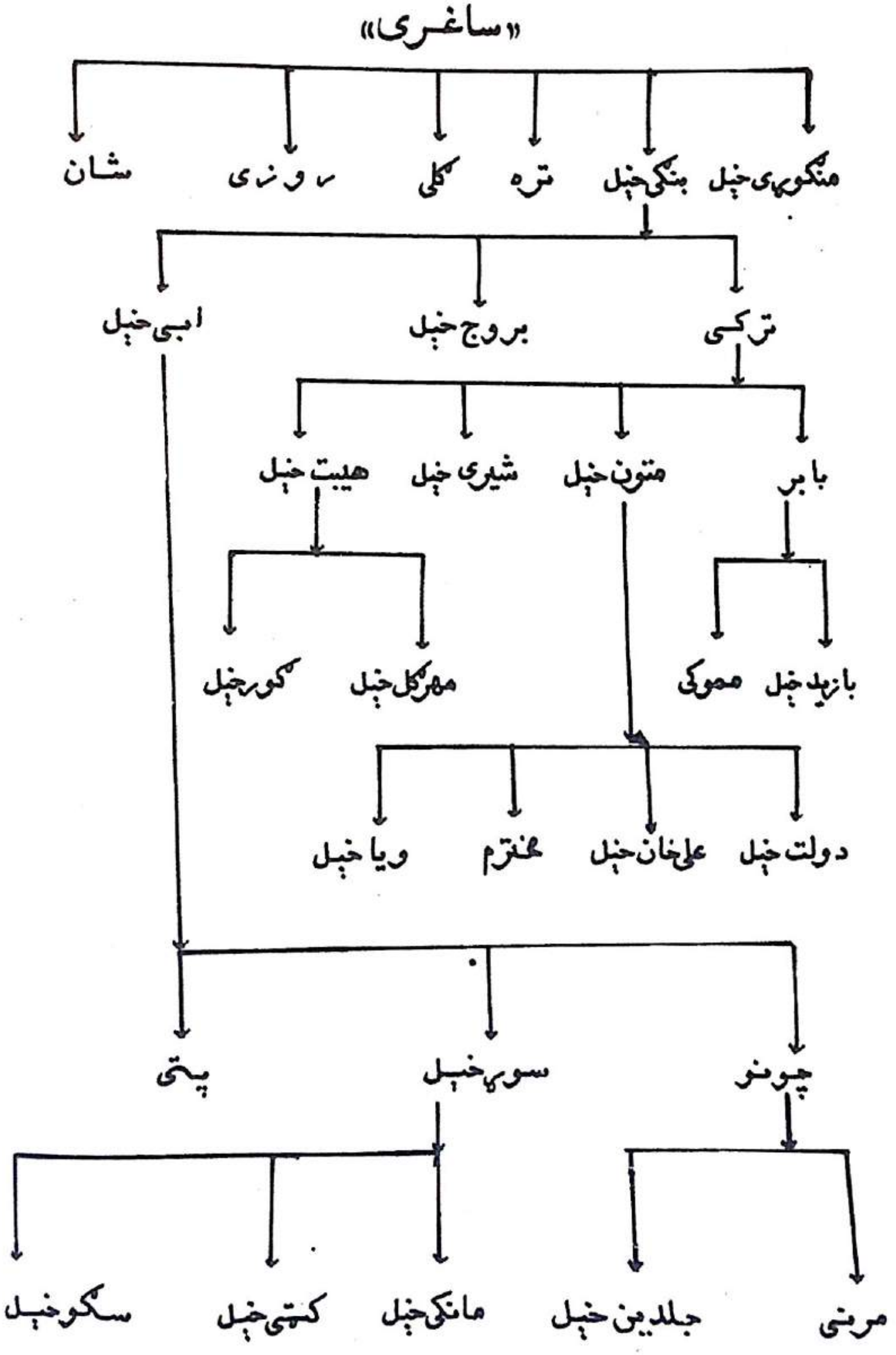

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپی بن ابی خیل بن بنگی خیل بن ساغری بن برلاق

«تپی»

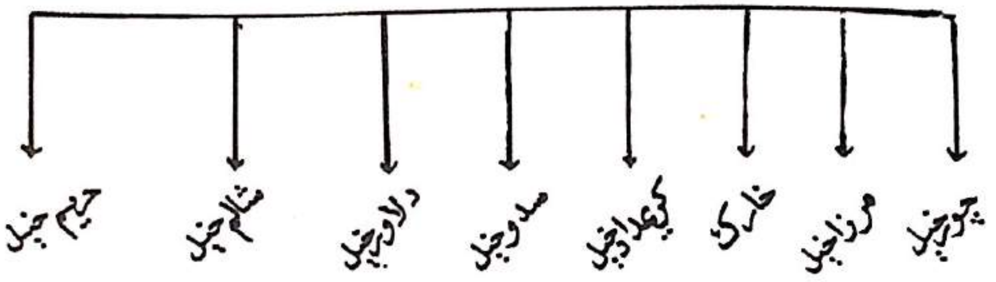

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

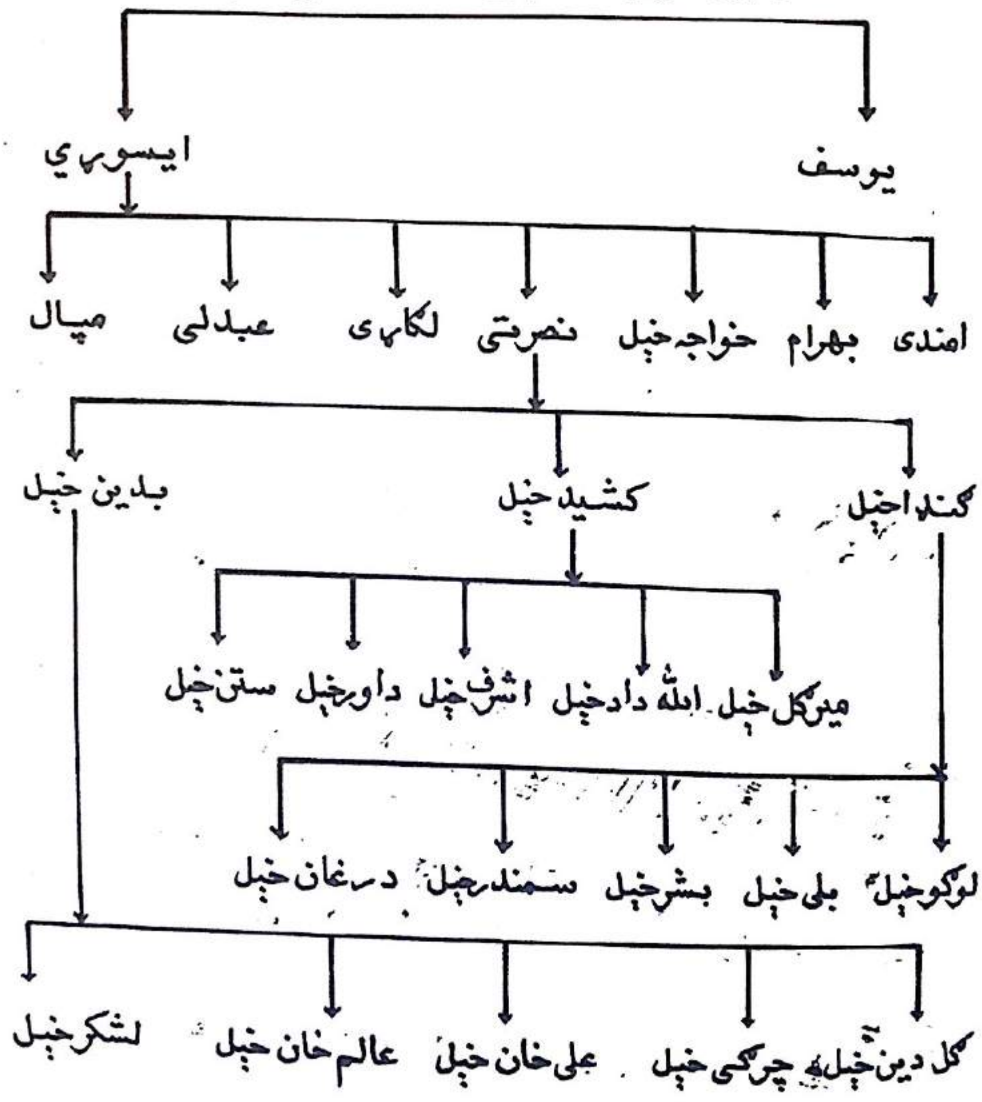

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

«اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -

بن کرلان

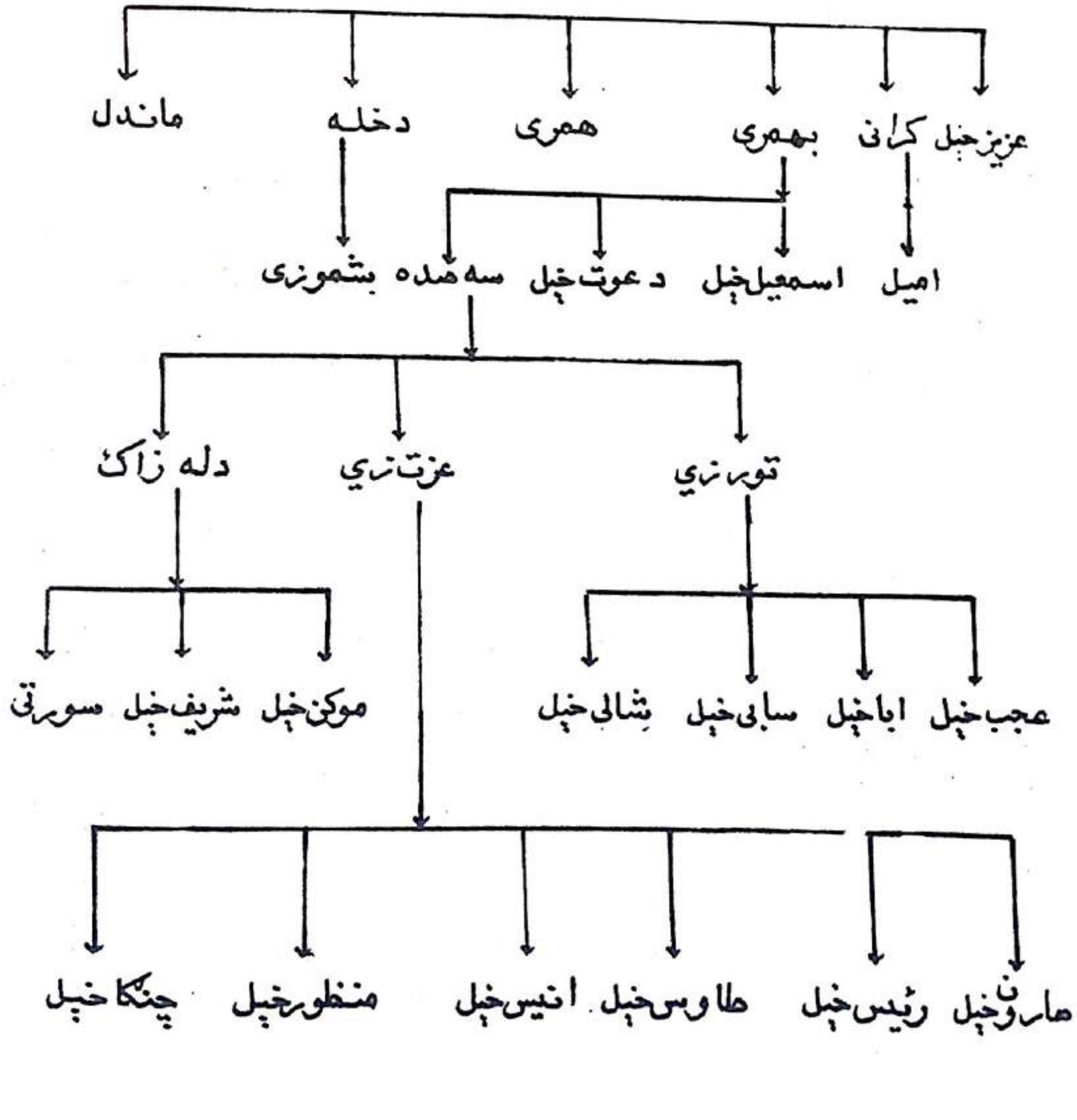

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«اسمعیل خېل»

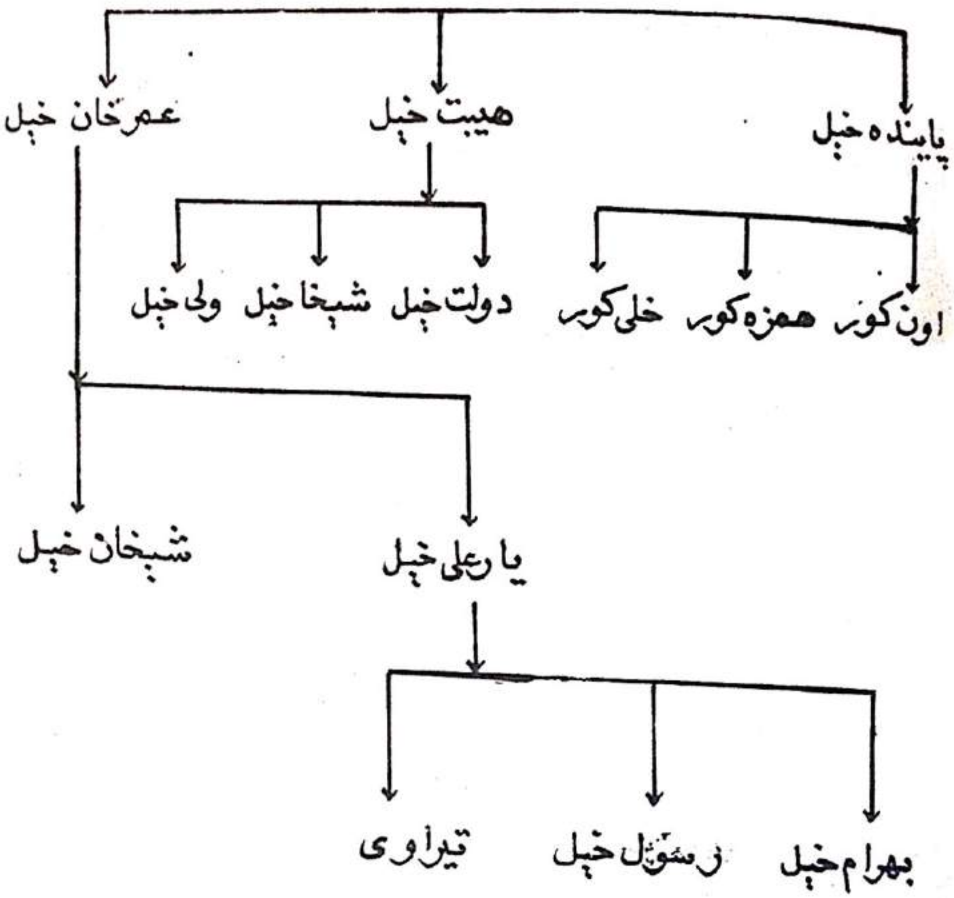

دعوت خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«دعوت خېل»

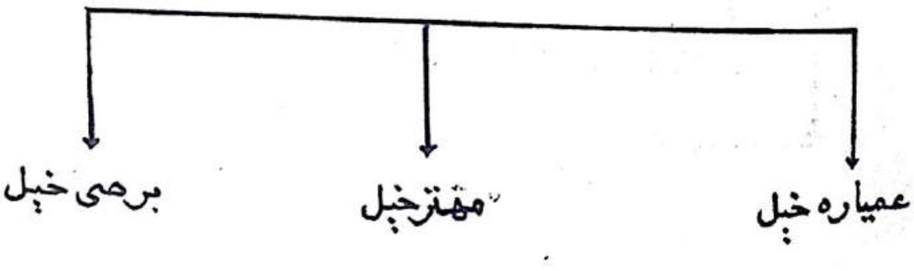

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن د عوت خېل بن بهمري بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

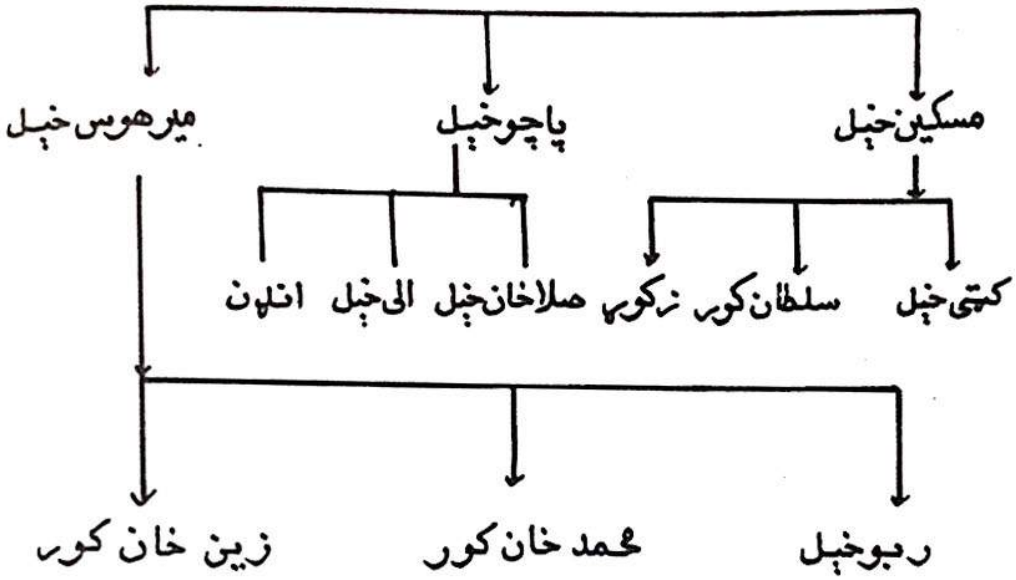

مهترخېل بن د عوت خېل بن . . . بن اتمانخېل

«مهترخېل»

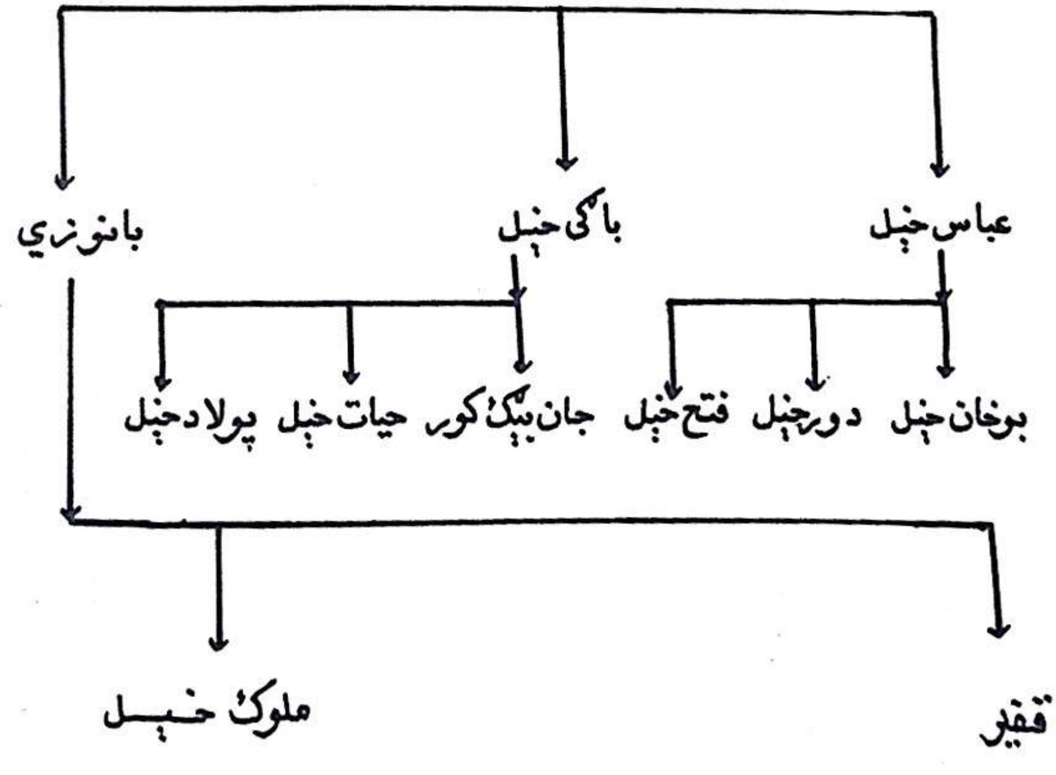

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برمی خېل»

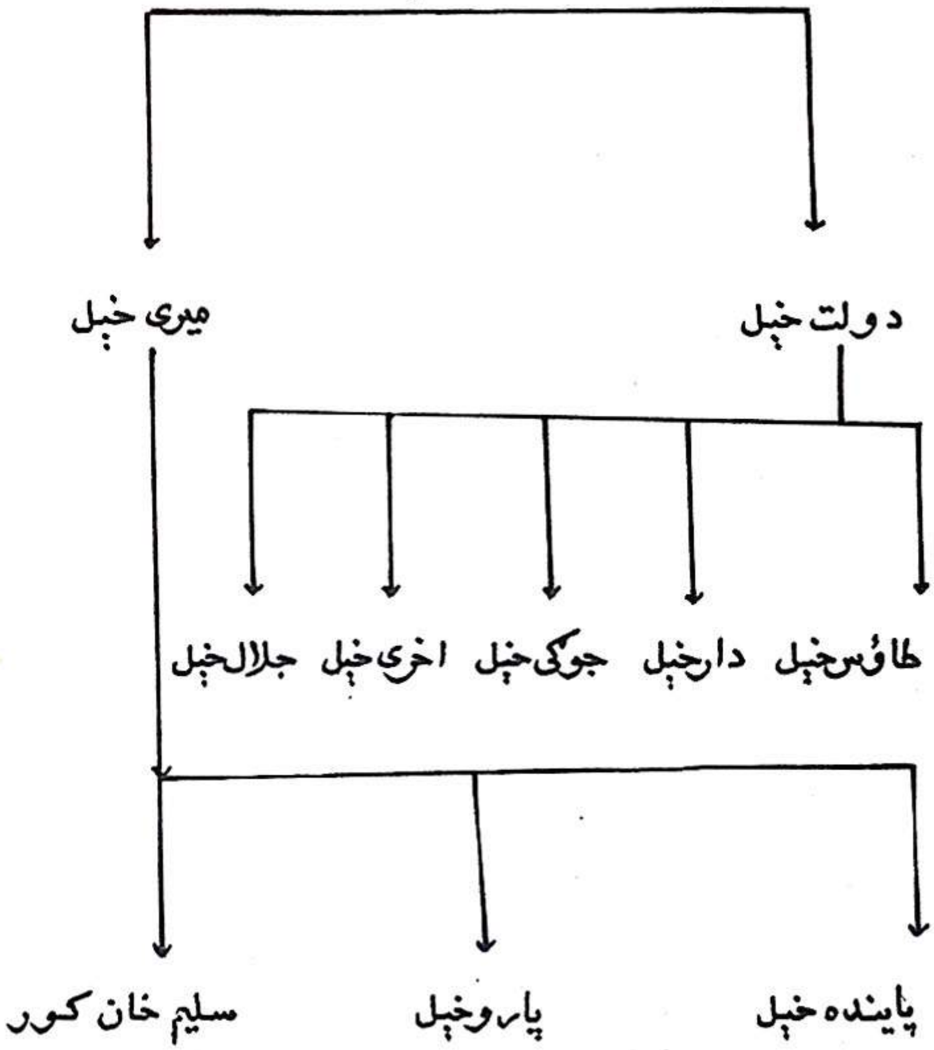

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائیل:

د «خوګیاڼي»

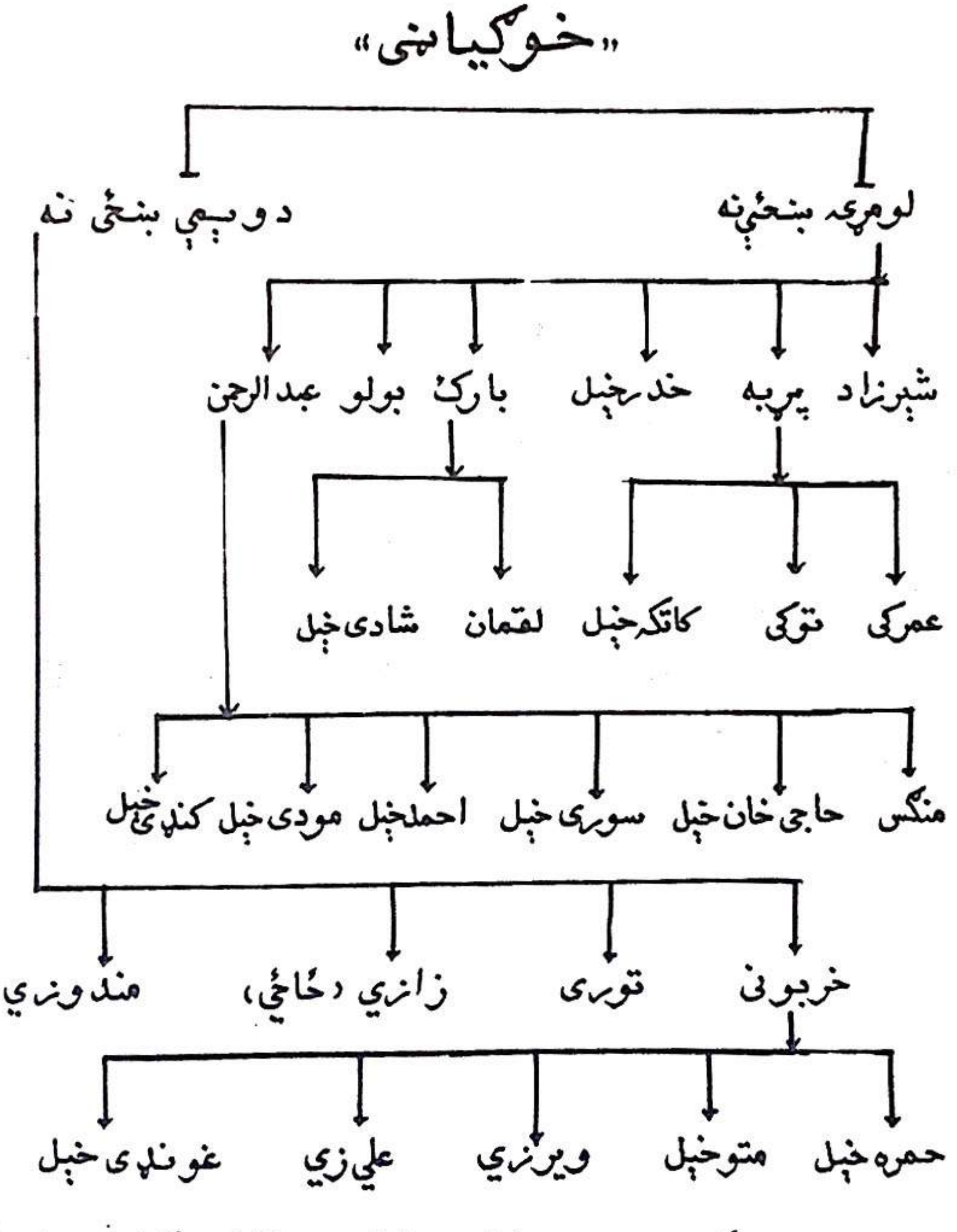

نوټ: وزیرخوګیاڼي نه دي دلالي وزیراولاده زرغلی له خوګیاڼو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل

د- وزیر، مسعود

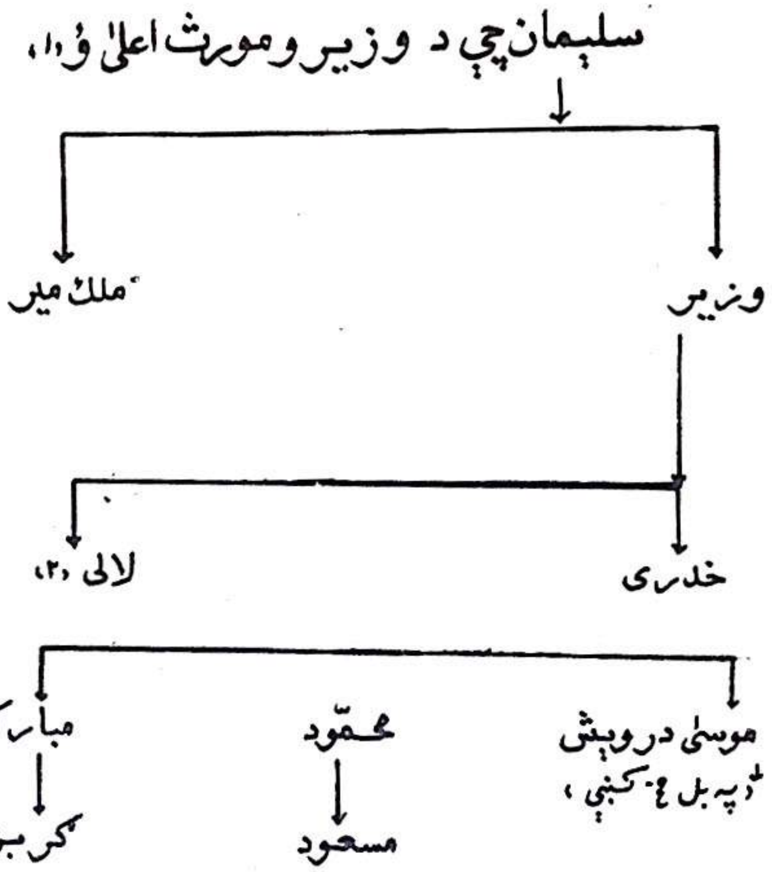

---

(۱) ځني خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی، او د وزیر نه خدري او لالی دی او د ملک میر نه بنګښ دی ص۱۲۷۴ د کېرو کتاب پټهان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدري ورور د وزیر زوی د ځپله ورور نه خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې یې د خوګیانو سره اوسېدلی او خوګیاني ګڼلی شي. "سیال"

Kitaboona.BlogSpot.Com

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

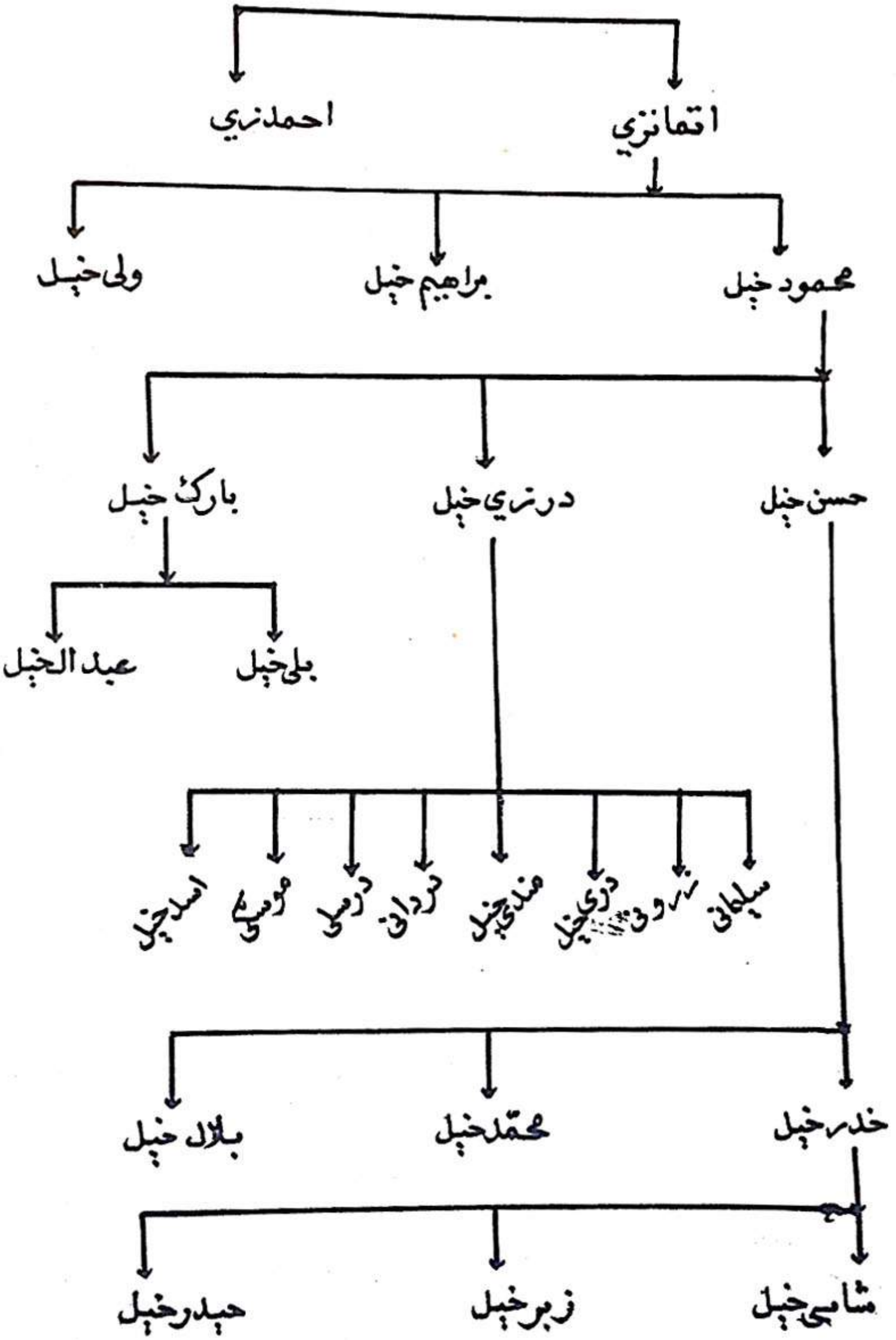

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ...بن وزیر

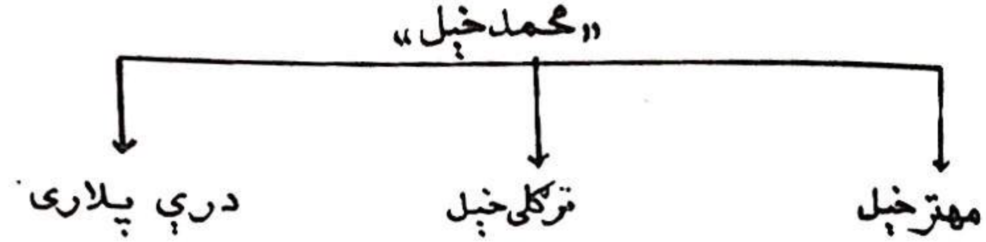

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . وزیر

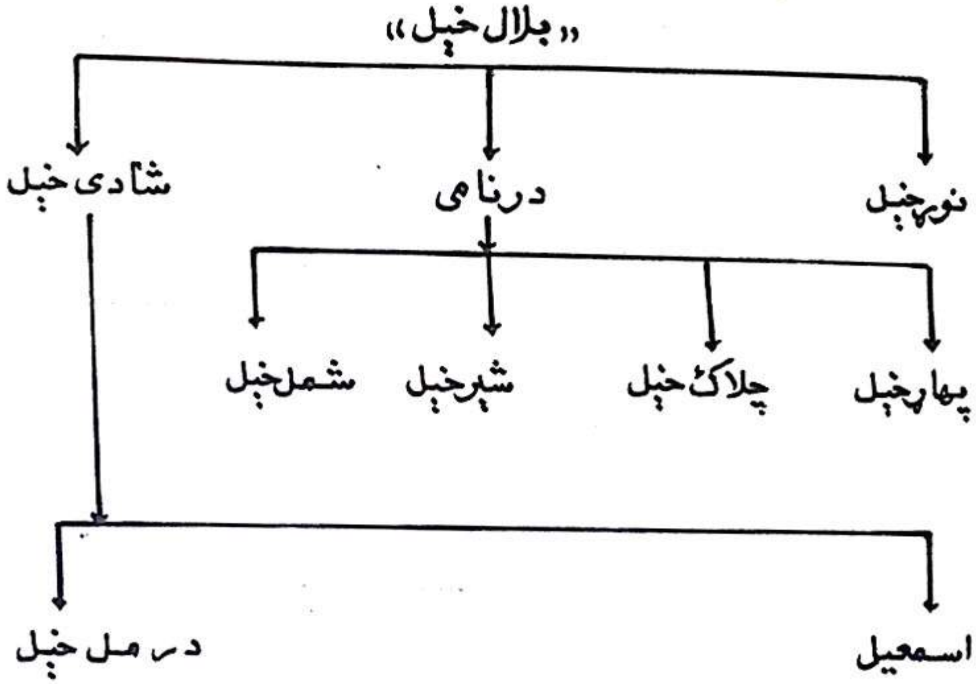

دمندي خېل بن د رزي خېل بن محمودخېل نه

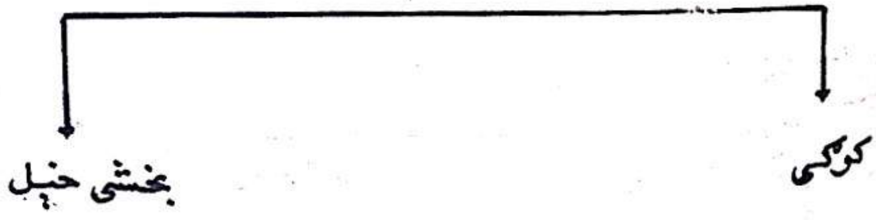

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردابنی بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرگرخېل
  - شیده خېل
  - بره خانی
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - همریزخېل
- توری

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکئ خېل
- قربان خېل
- عیسئ خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باری خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- دریپی خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دورخېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

"بارک خېل"

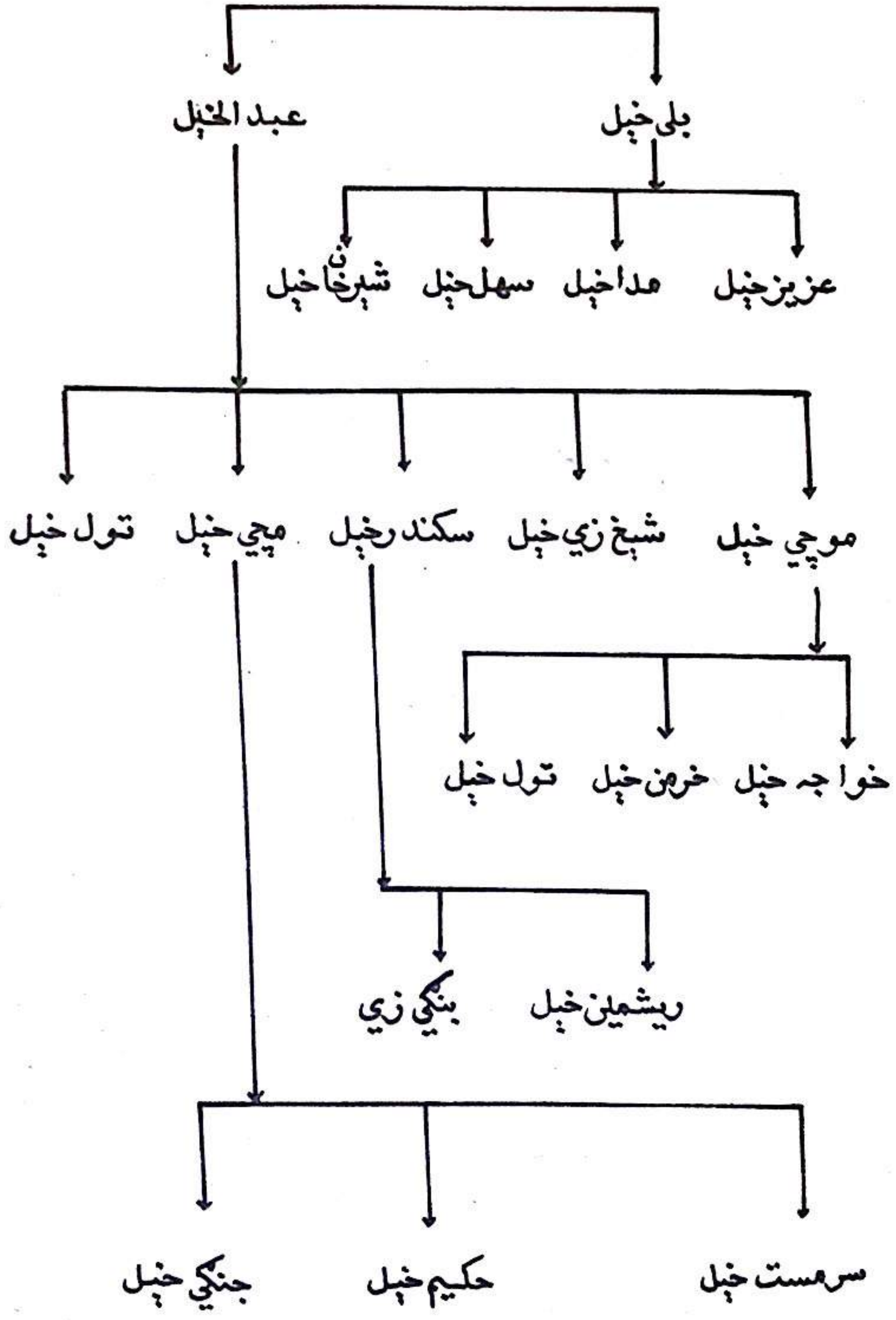

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

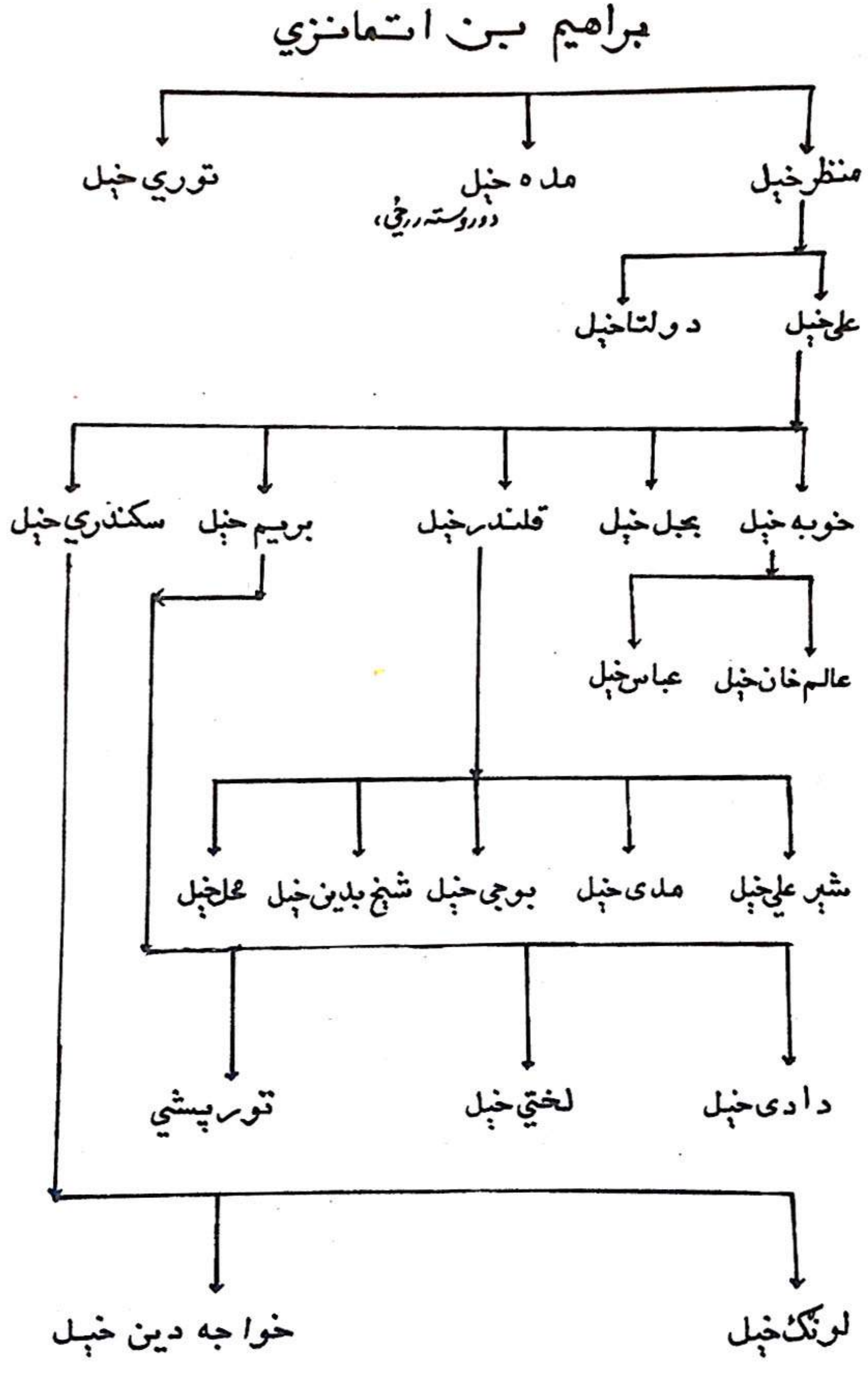

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

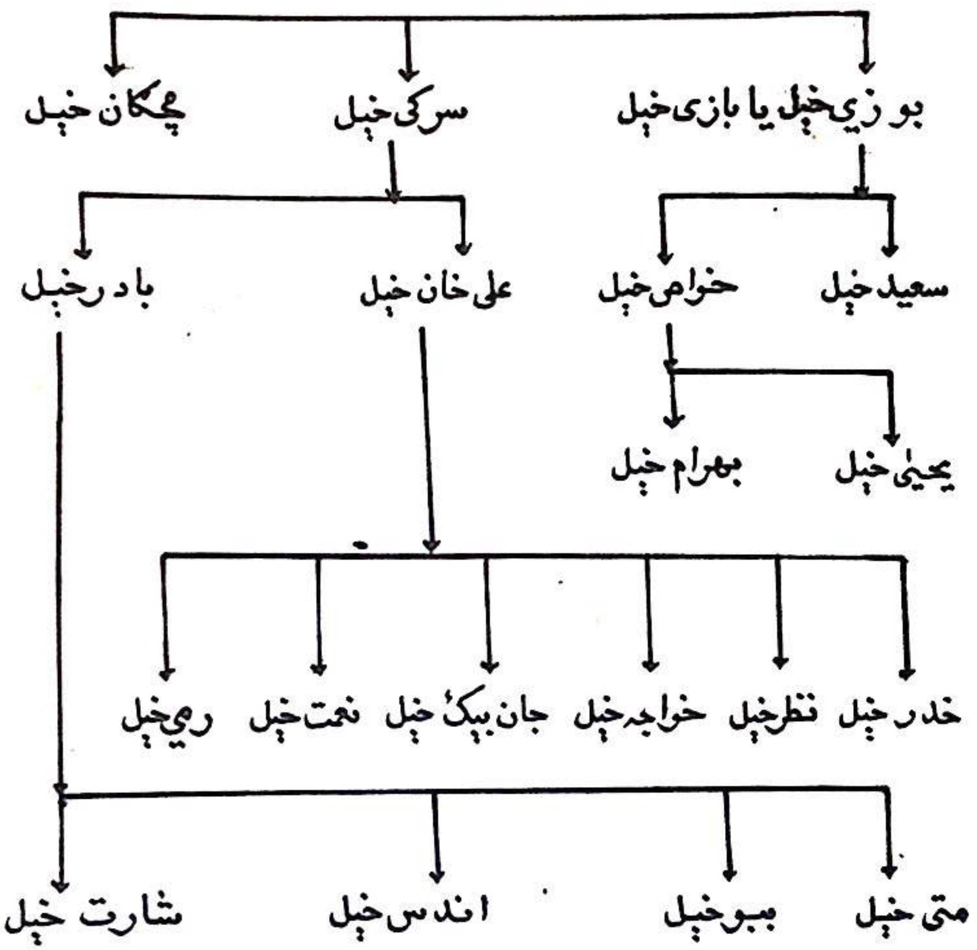

د توری خېل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

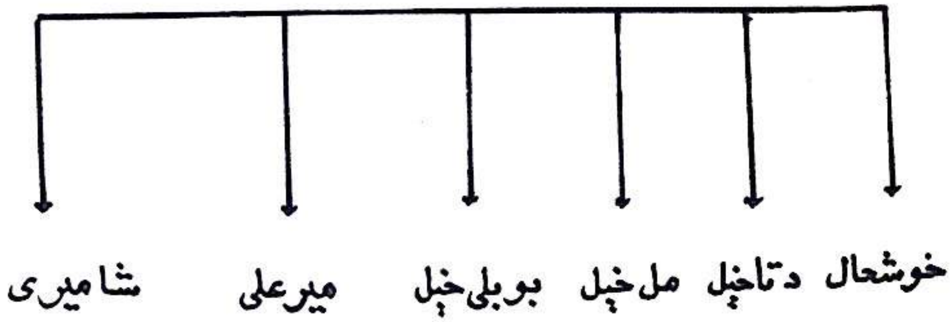

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توری خېل نه

- شېخاخېل
- علی خانی

د تاخېل بن توري نه

- جمالی
- عثمان خېل

د مل خېل بن توری نه

- هبشی خېل
  - رخړ خېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پېله خېل
  - سارخېل
  - علی خېل
  - اودی خېل

د بوبلی خېل بن توري نه

- سخی خېل
- سلیمی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

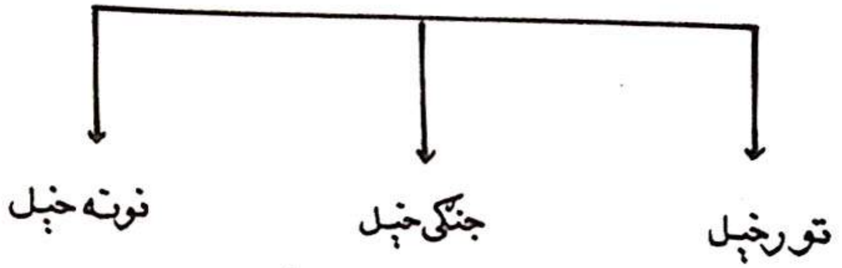

د ولی خېل بن وتمانزي نه

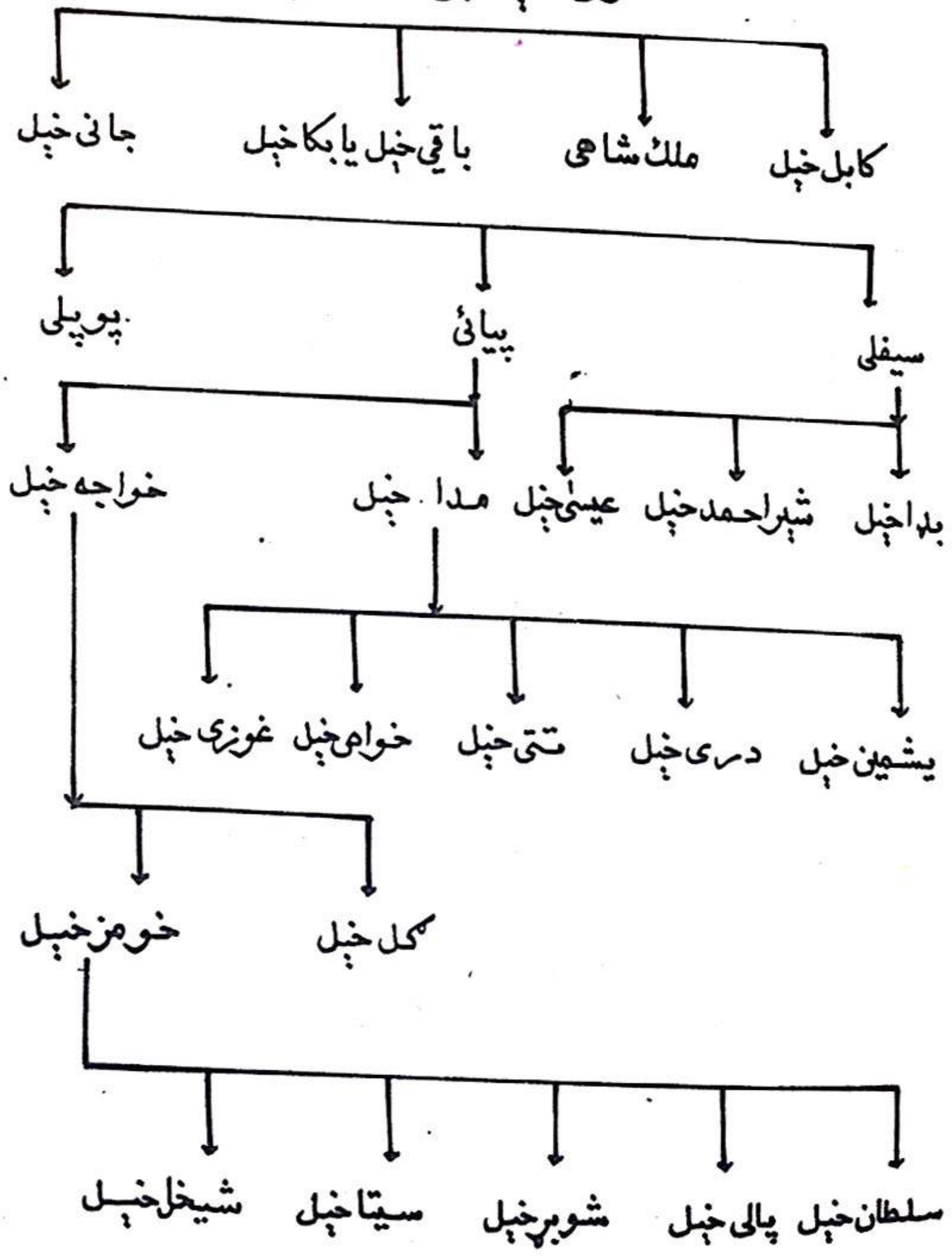

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» يا بكاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

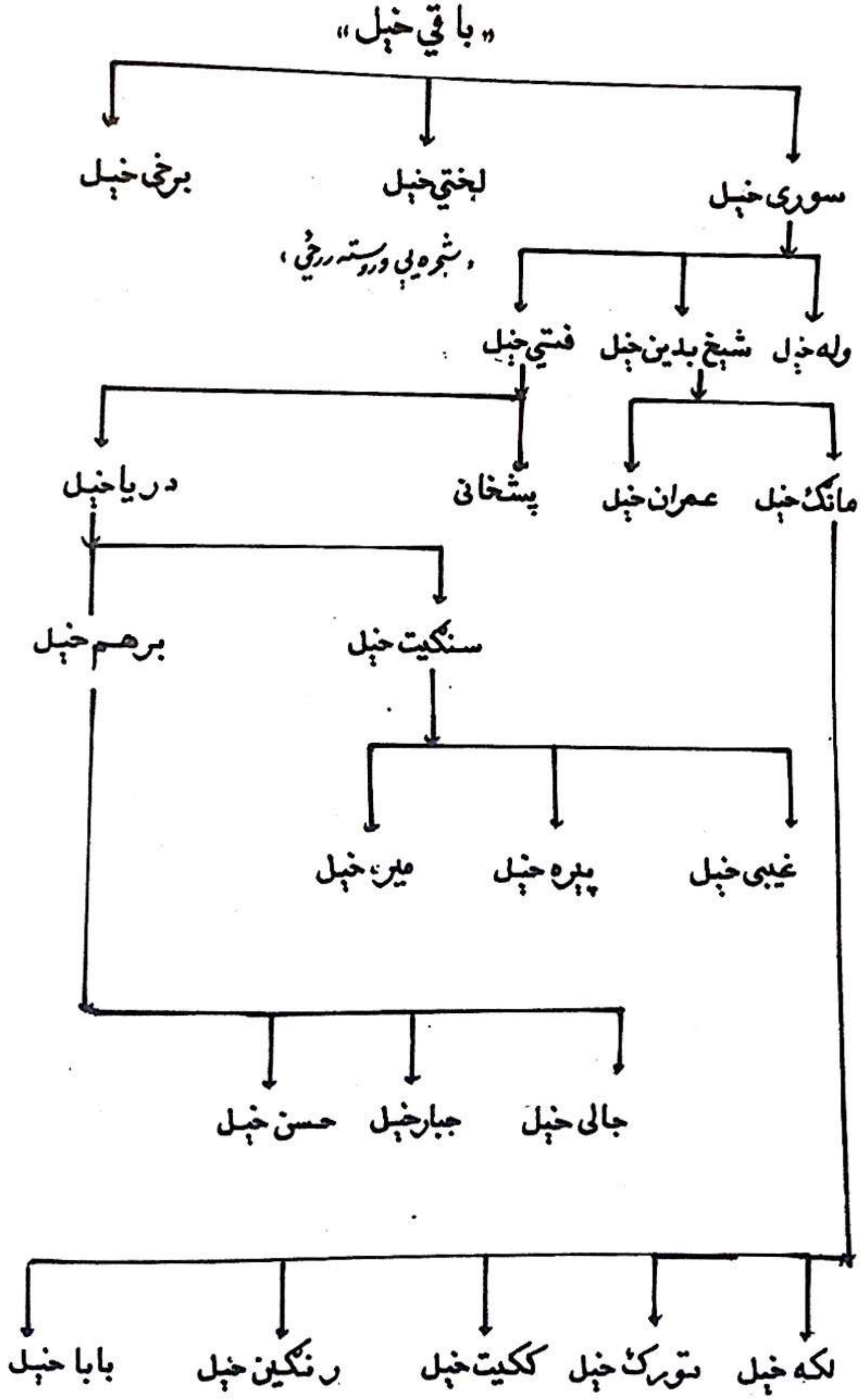

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختی خېل بن باقی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

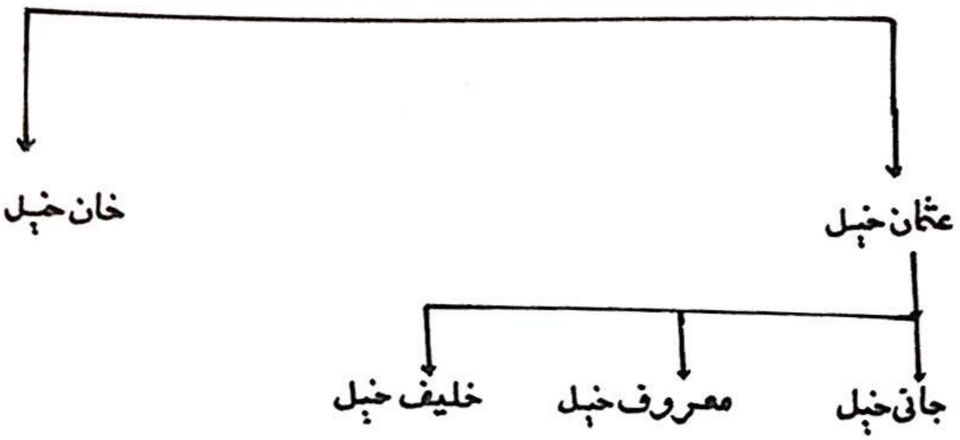

بری خېل بن باقي خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

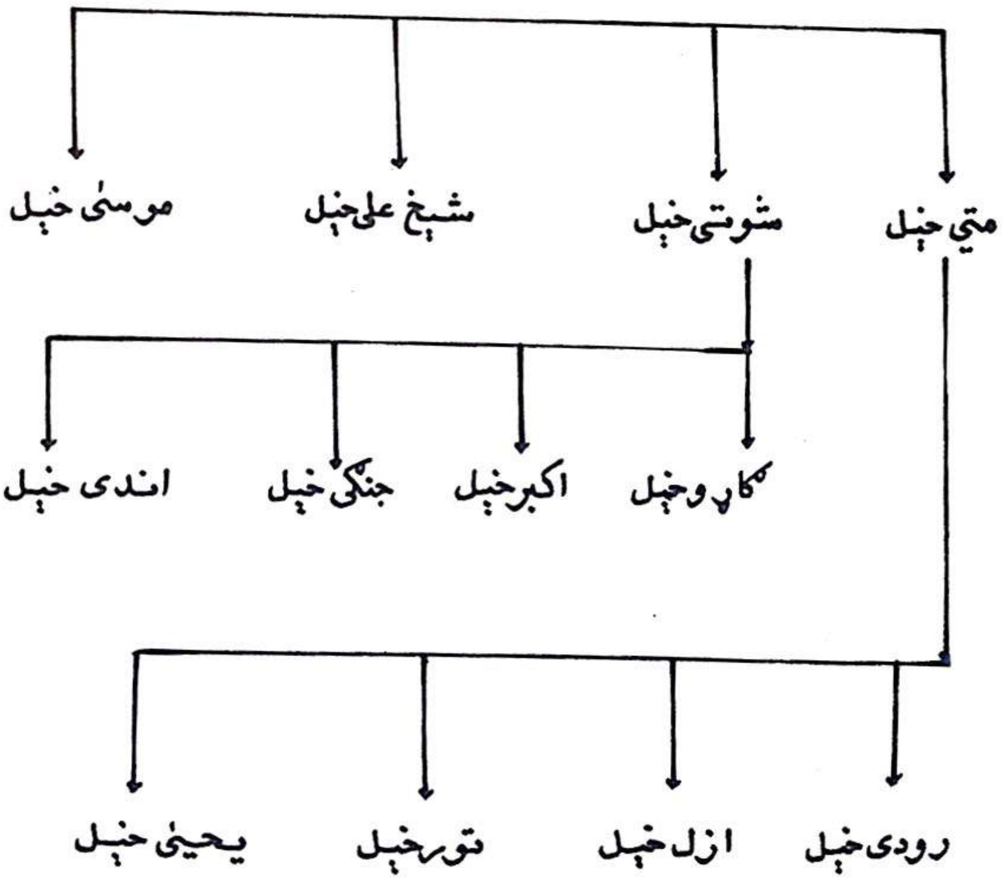

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

«جانی خېل»

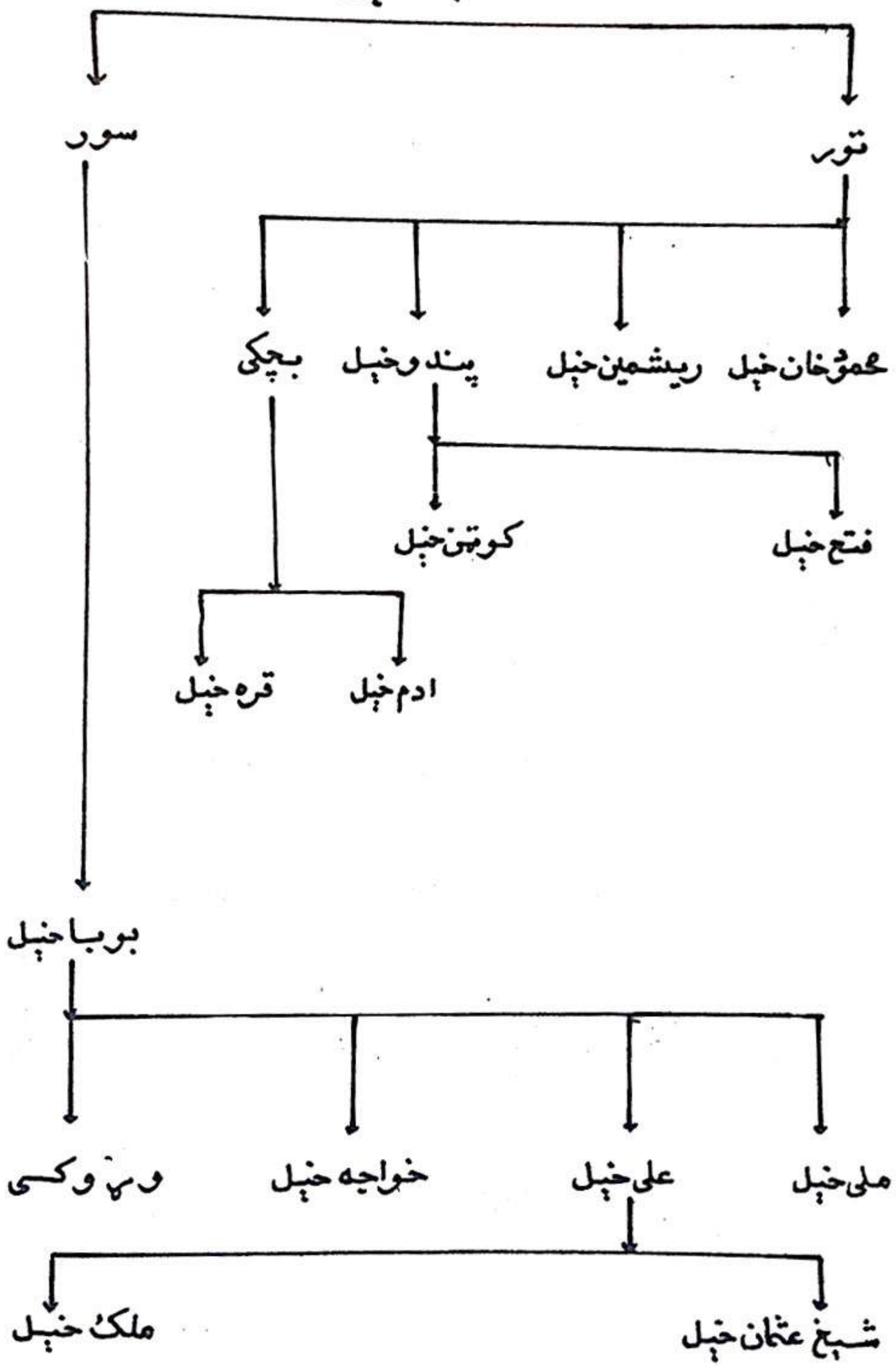

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر، احمدزی

«احمدزی»

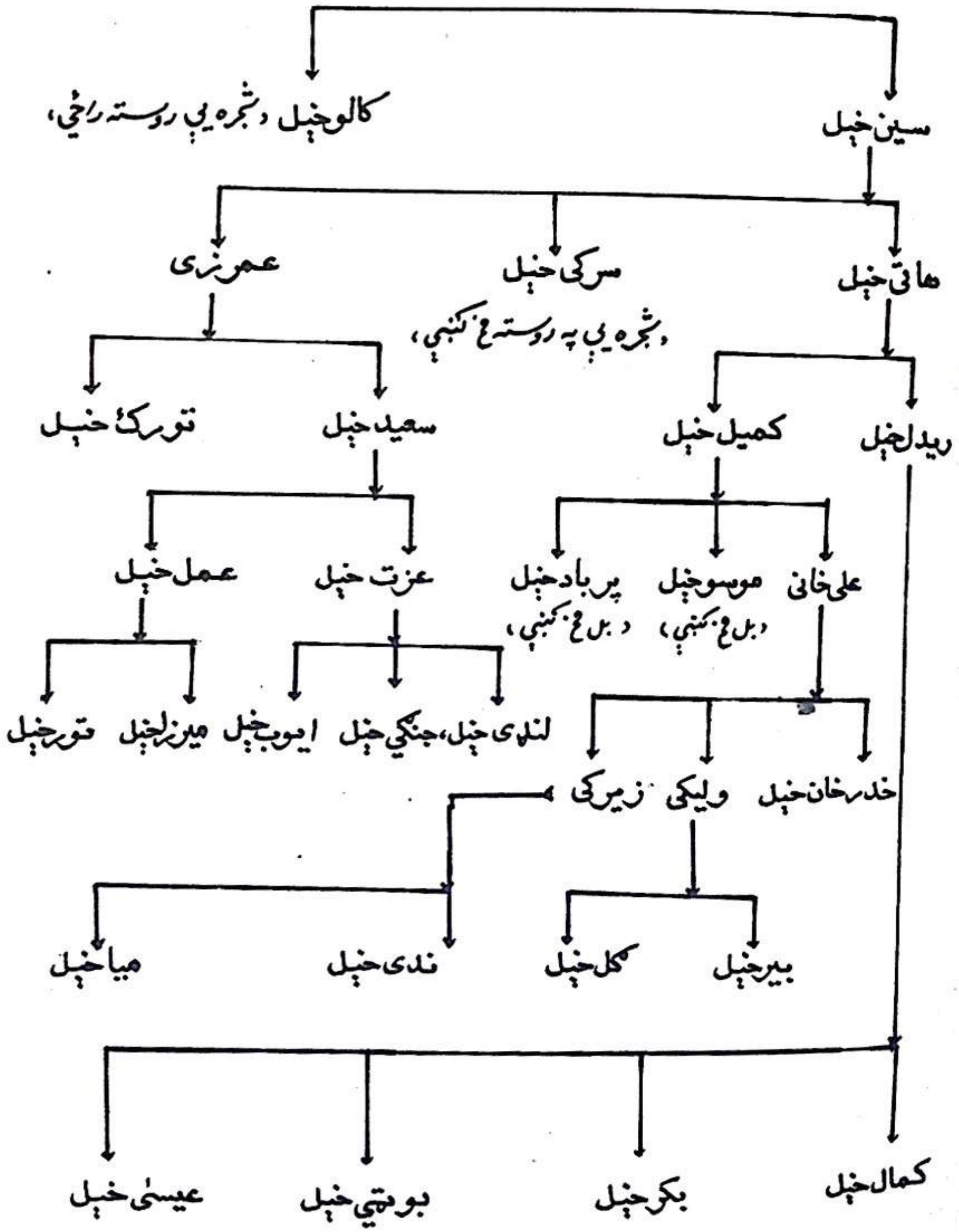

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سین خېل بن احمدزي.

«سرکي خېل»

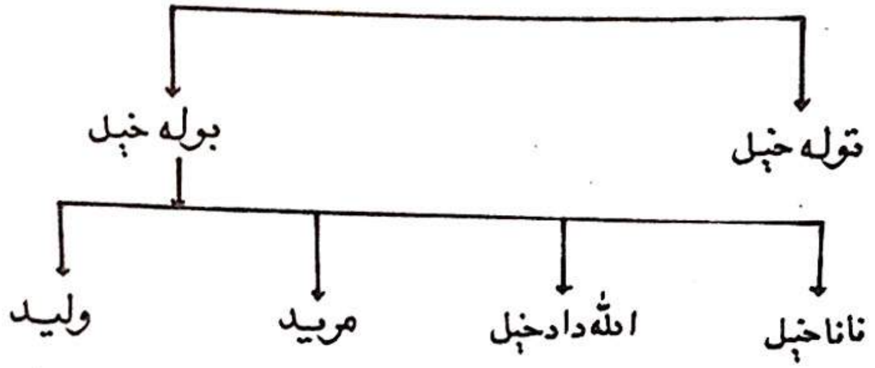

موسوخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

«موسوخېل»

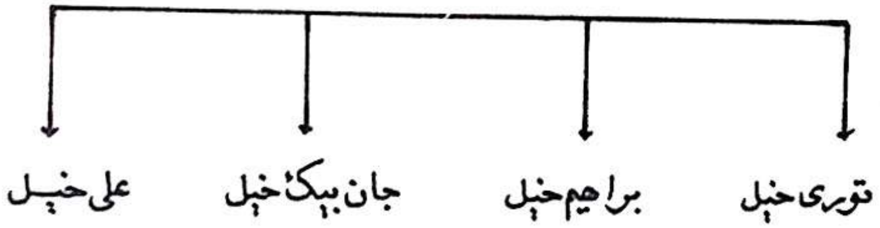

پربا دخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

«پرباد خېل»

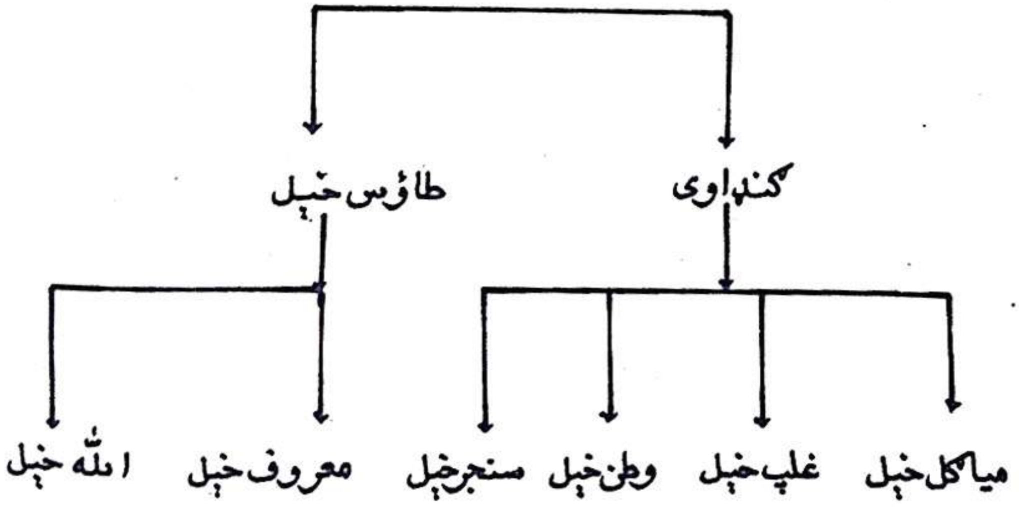

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخېل بن احمدزي

"کالوخېل"

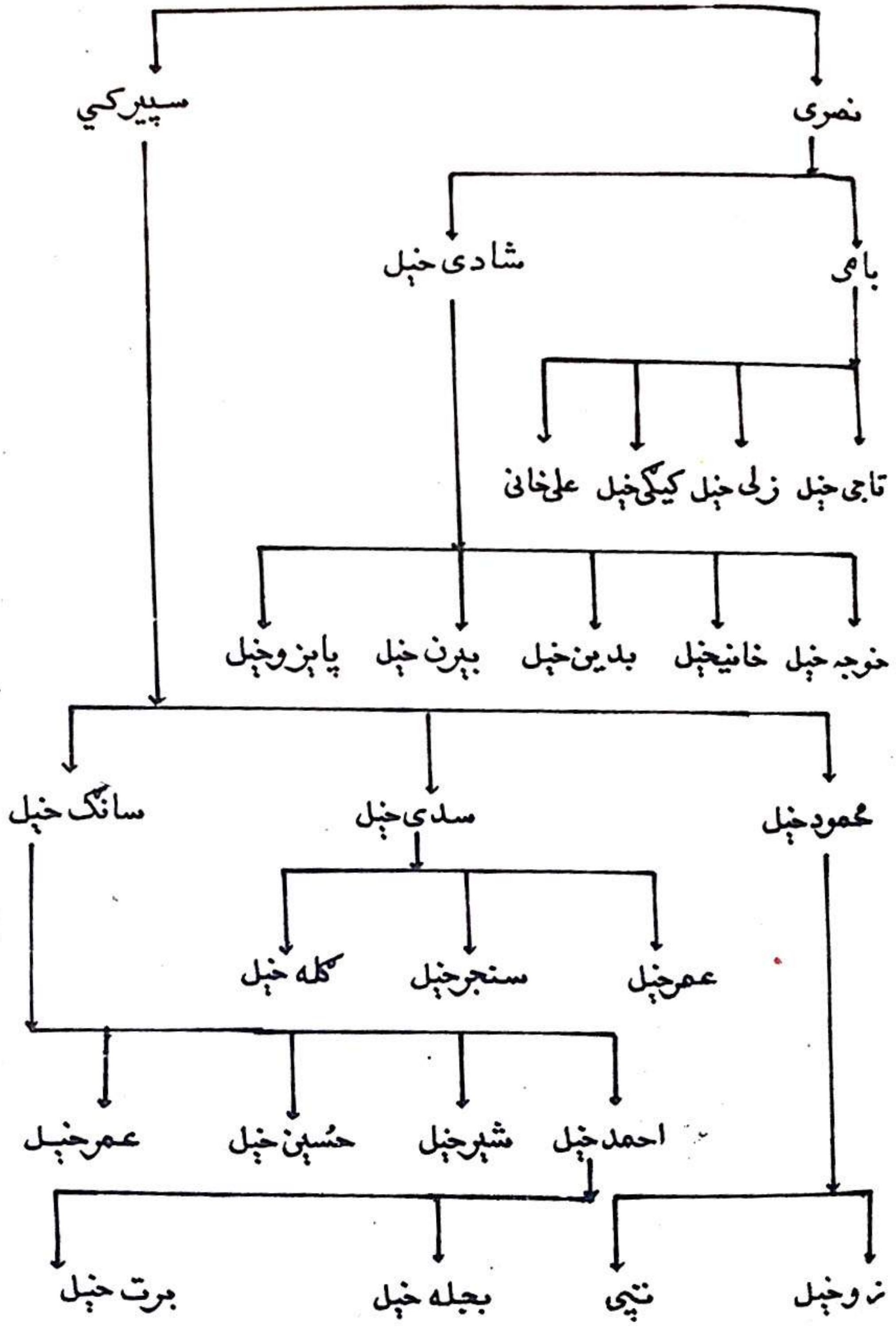

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي؛ مسعود بن محمود بن خدري بن وزير-
بن سليمان بن کرلاڼ

"مسعود"

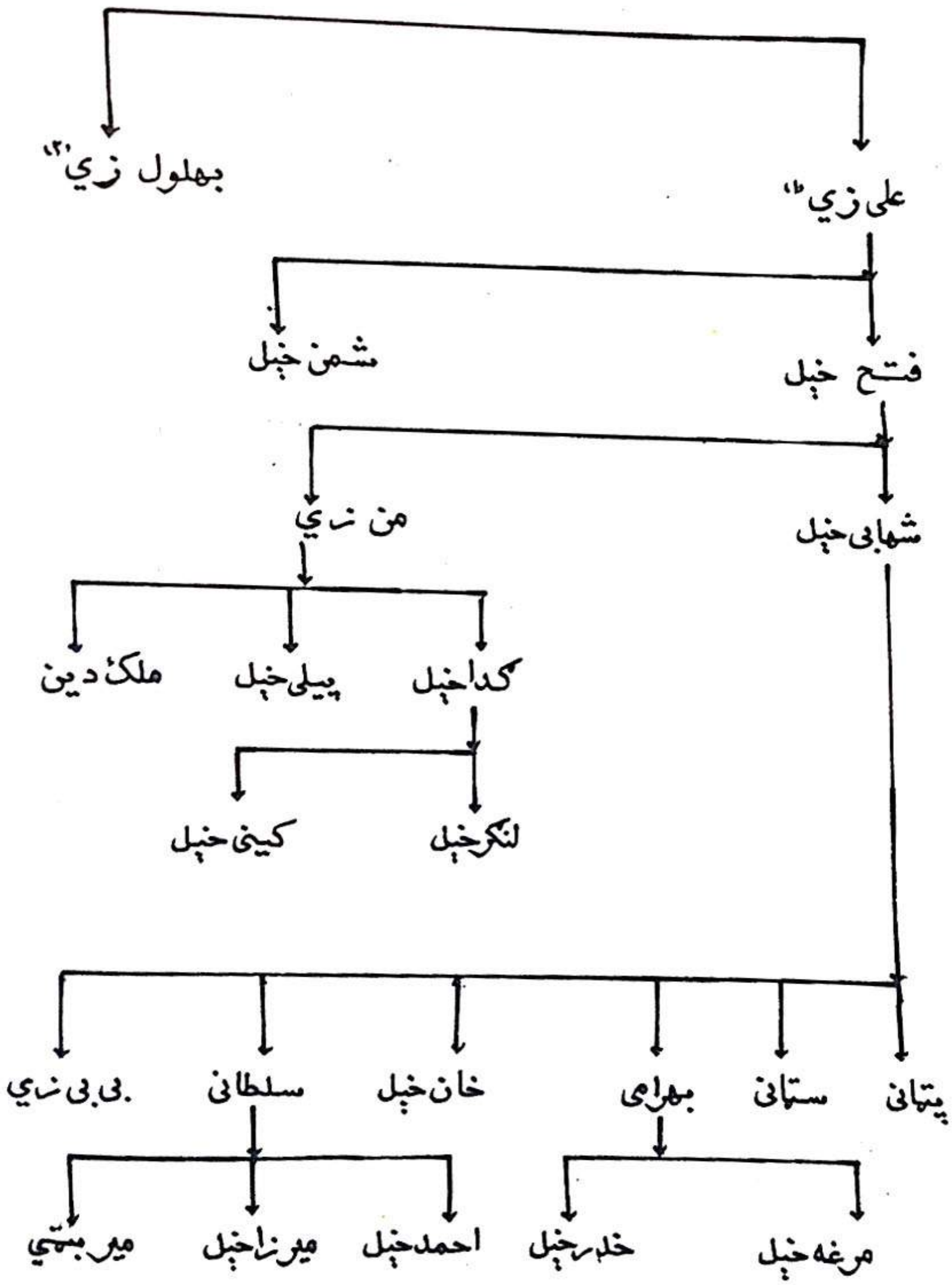

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خېل بن علي زي بن مسعود

«شمن خېل»

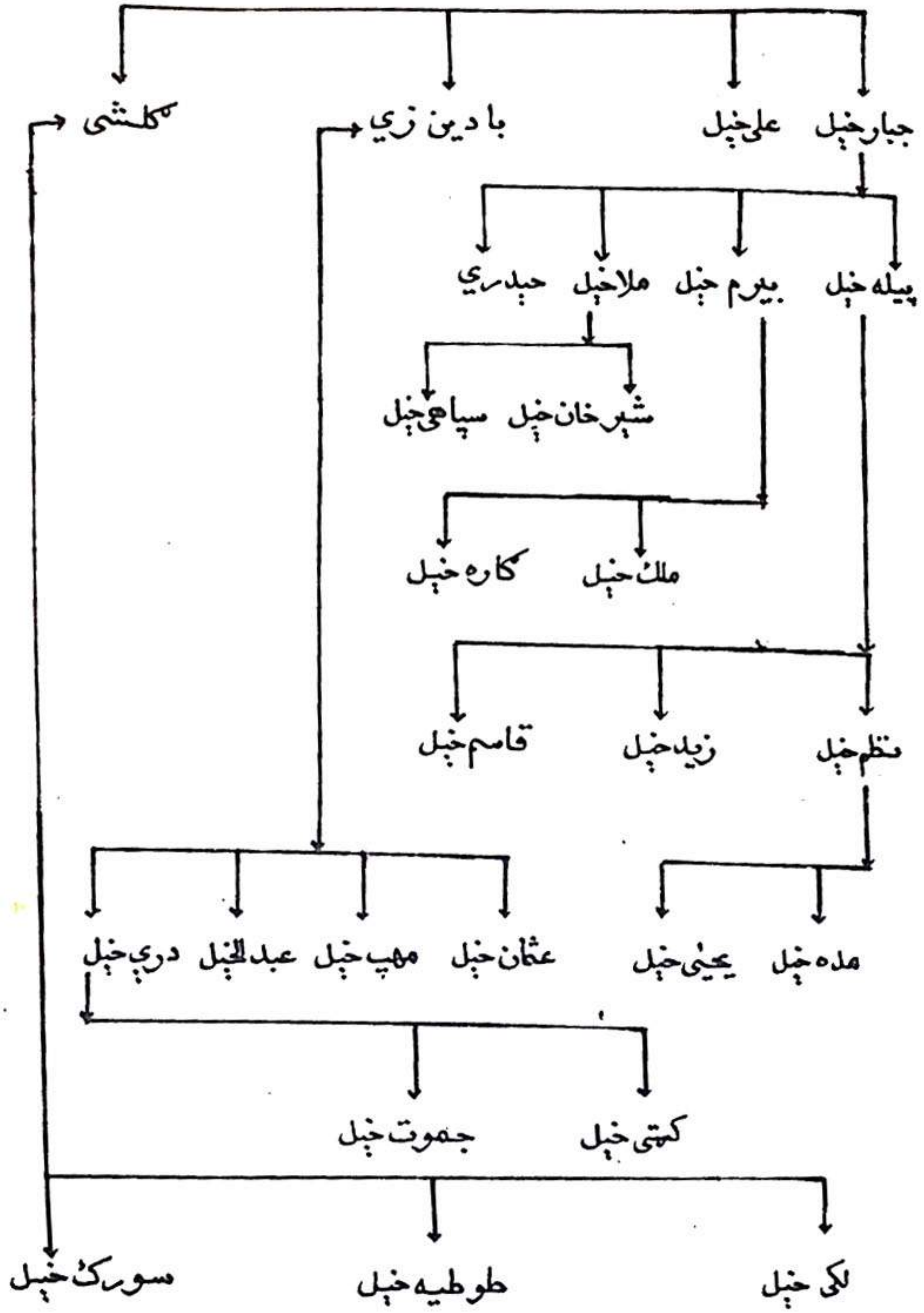

Kitaboona.BlogSpot.Com

علي خېل بن شمن خېل بن علي زى بن مسعود

«علي خېل»

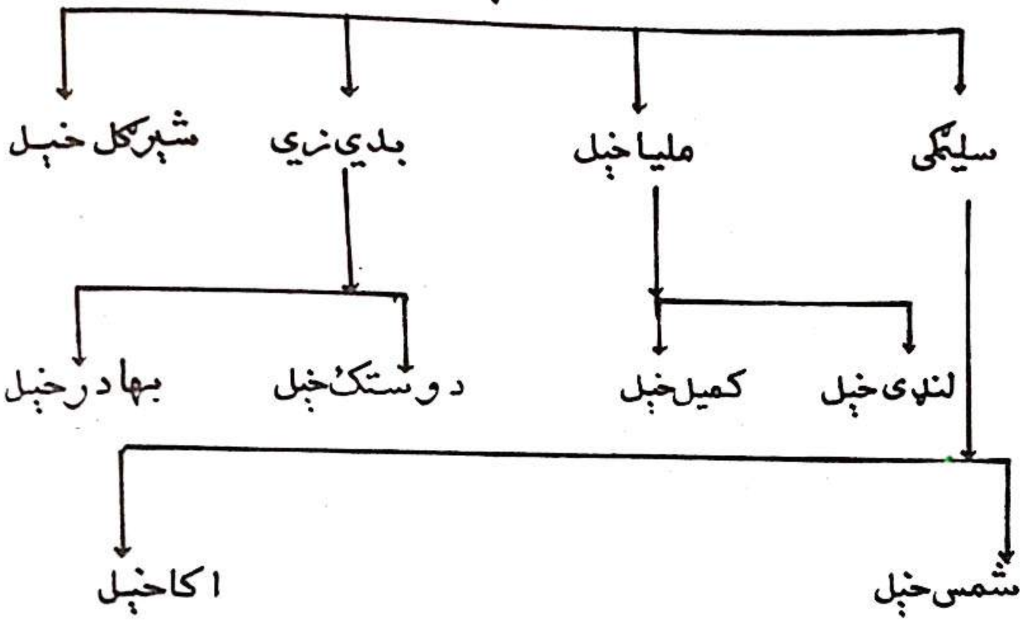

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدر زي بن وزير

«بهلول زي»

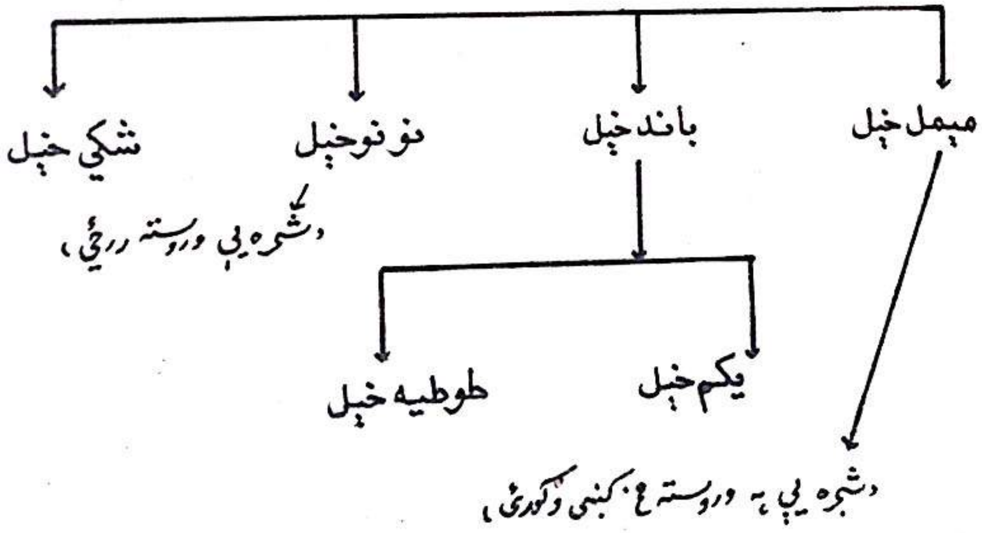

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیل‌خیل بن بهلول زي

«میمل خیل»

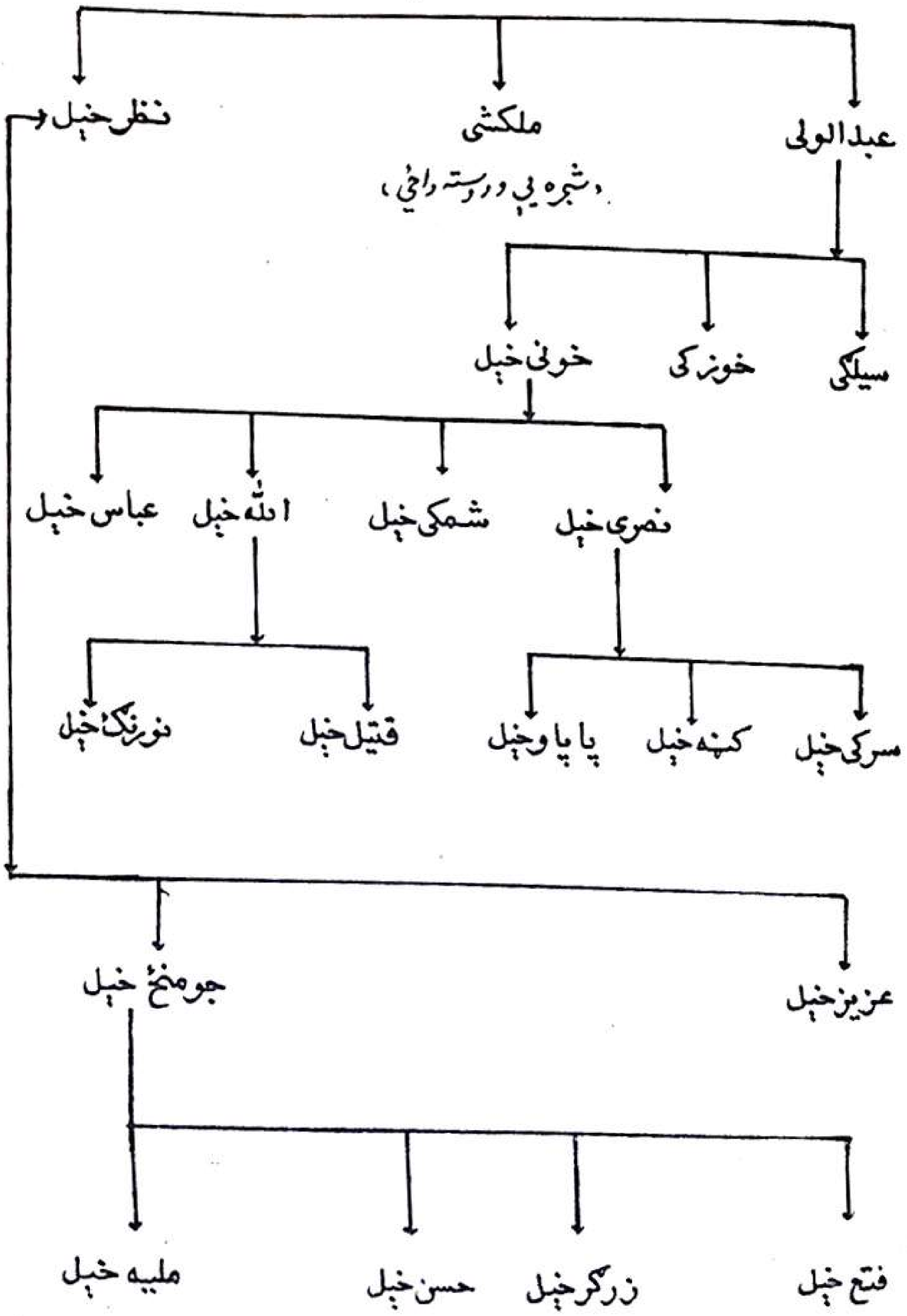

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

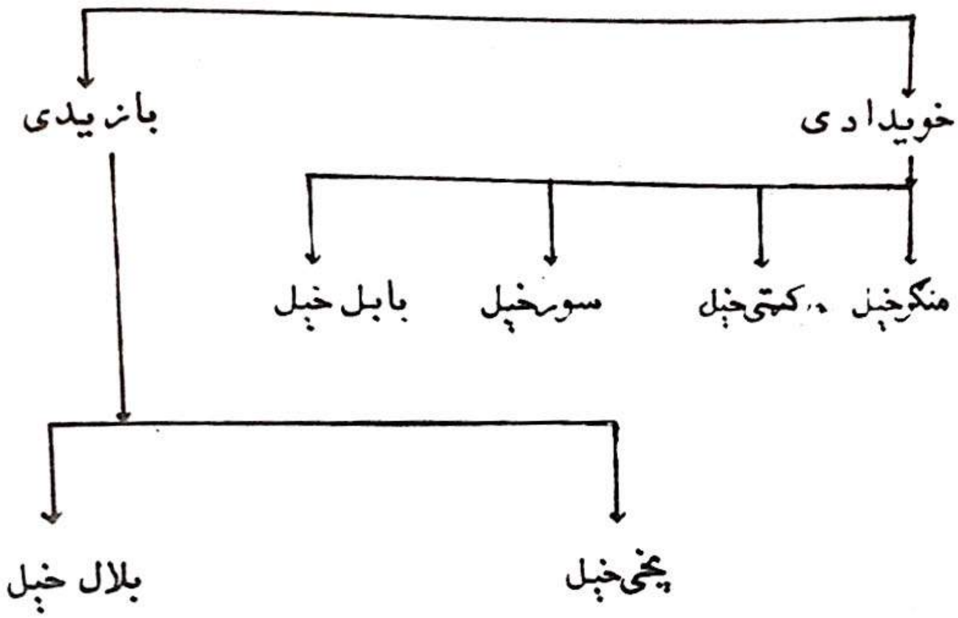

نونوخېل بن بهلول زي

«نونوخېل»

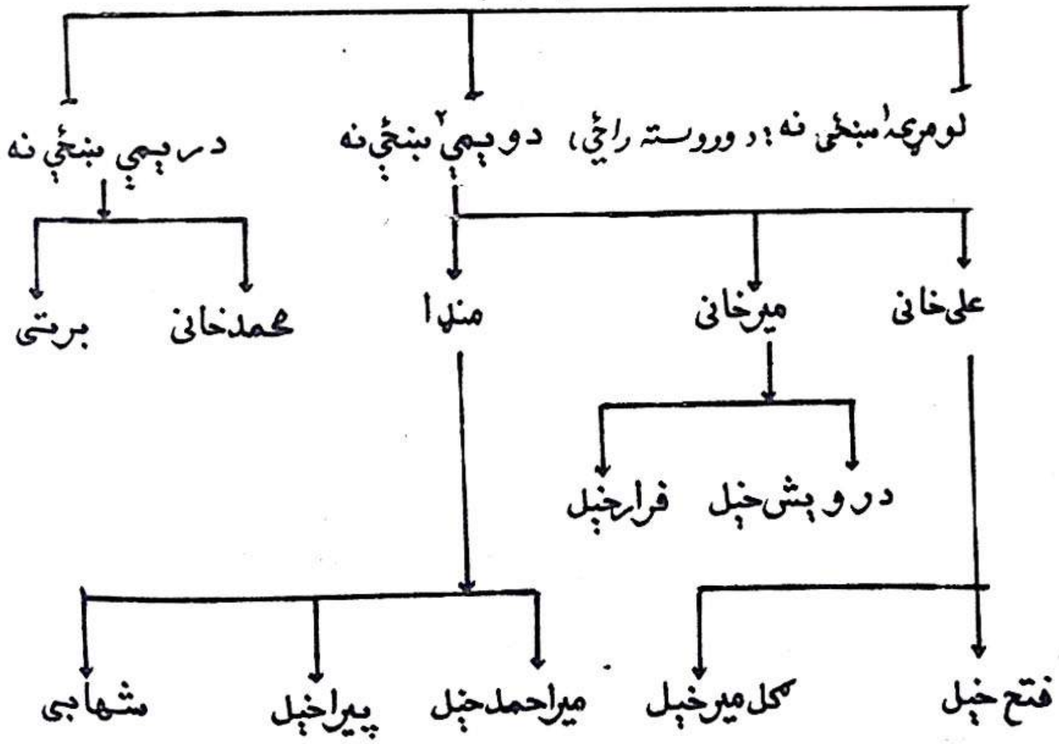

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښځې نه

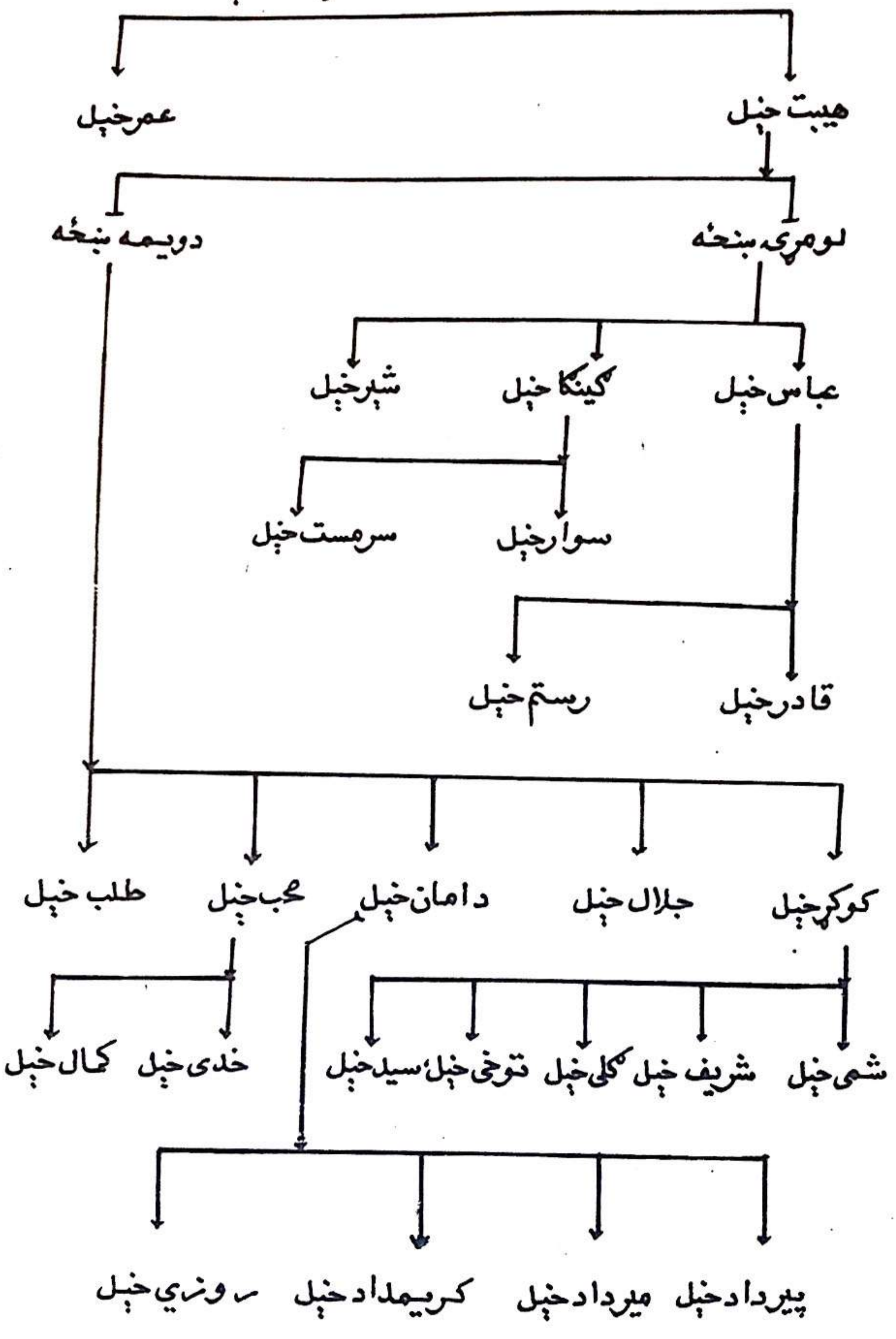

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

«شنکی»

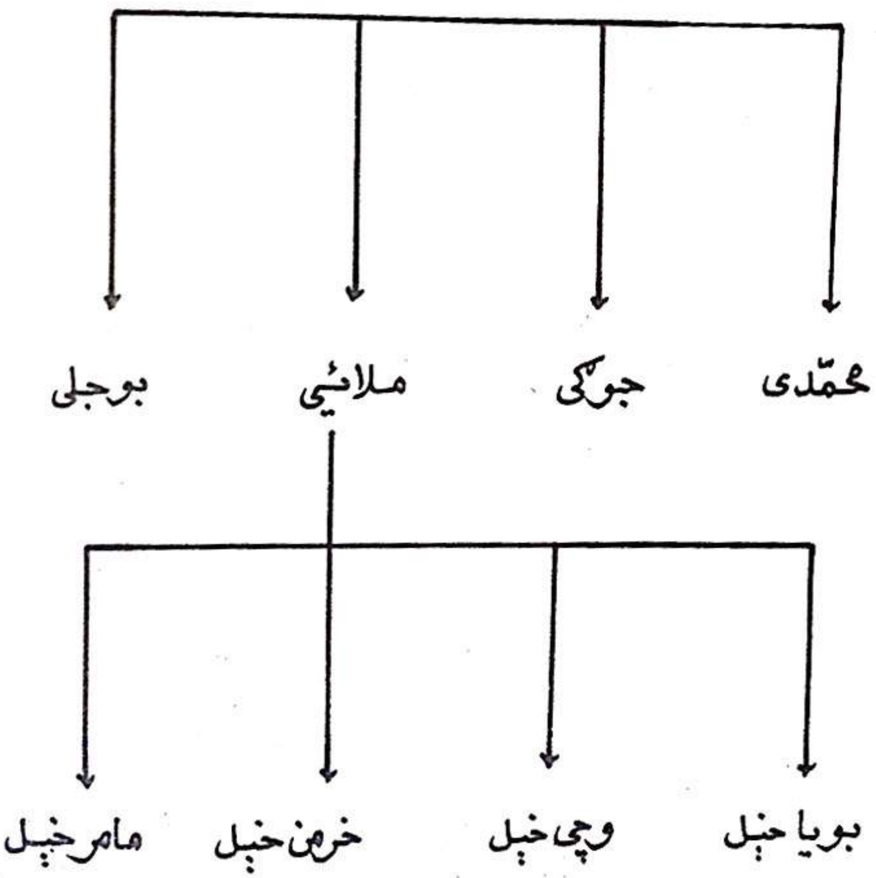

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل؛

ح ـ شیتک (دوړ)

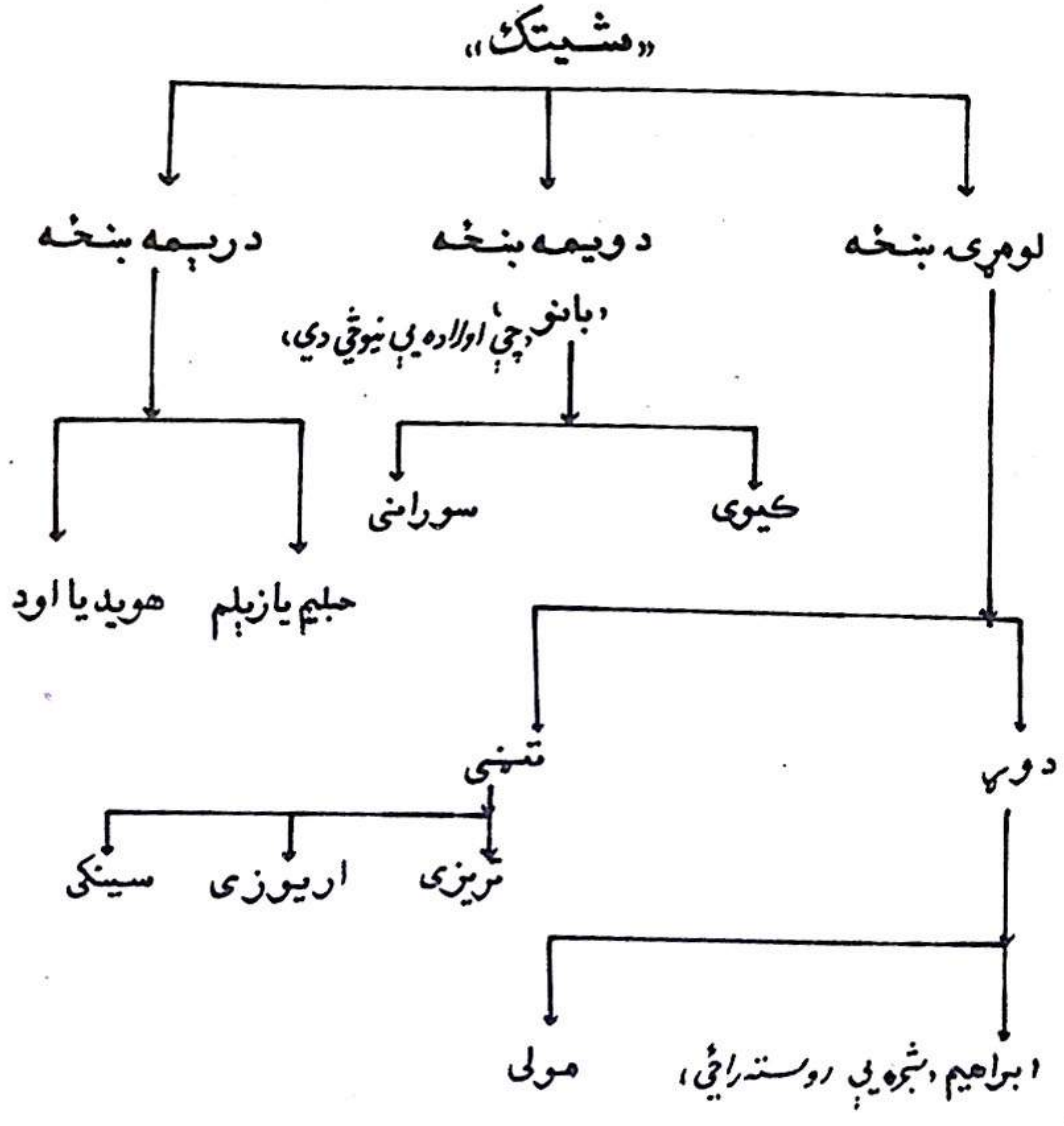

نوټ: تریزي تڼي دي ، خورشید جهان ۲۶۲ مخ ـ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولی بن دوړبن شیتک نه

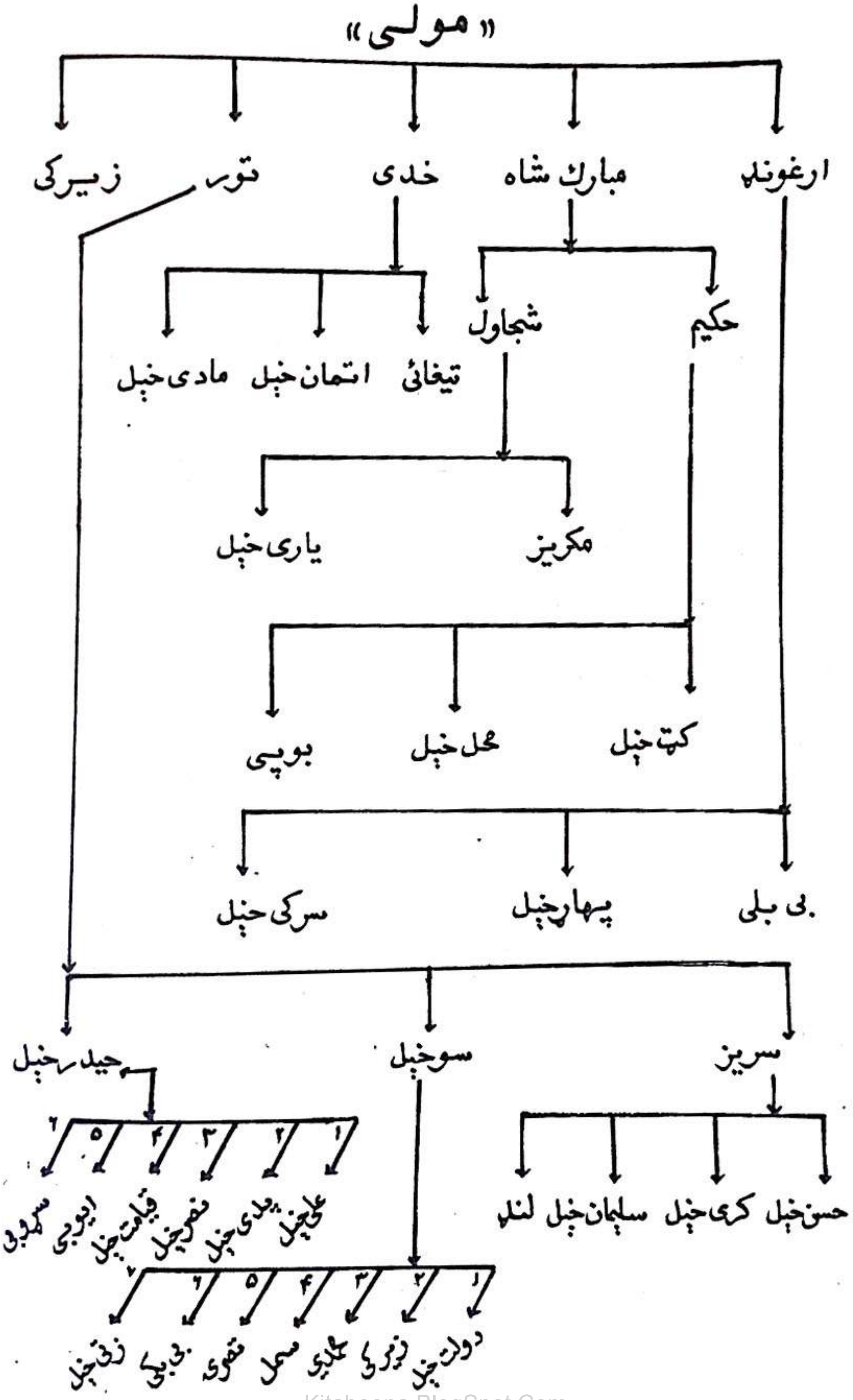

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابراهیم بن د وړبن شیتک نه

"ابراهیم"

- تپی
  - زړخېل
    - بته‌خېل
    - ړوزي‌خېل
    - مروت خېل
  - فیروزخېل
  - توري‌خېل
    - سپین‌خېل
    - کبیرخېل
  - بلالی
  - منه خېل
    - رجي خېل
    - ظفرخېل
    - سمی خېل
    - بنګښ خېل
- میرام شاه
- دولت خېل

"شیتک" کرلانی

"کیوی بن شیتک"

- میری
  - لومړۍ[1] بنځه
  - دویمه[2] بنځه
  - دریمه[3] بنځه
  - څلورمه[4] بنځه
- سمی

نوټ : اولاده یې په وروسته مخ کښې وګورئ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړۍ ښځې اولاده

«میری»

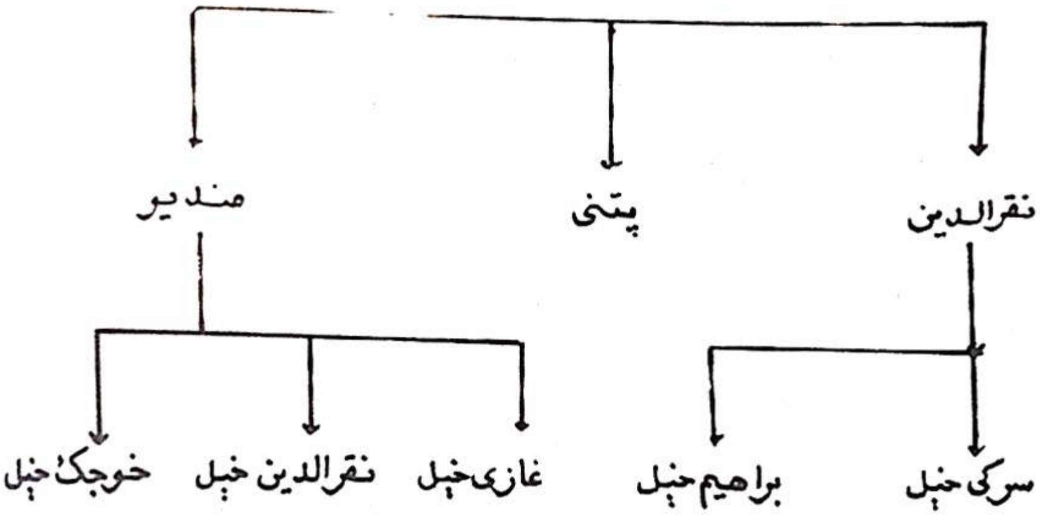

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

«ممه خېل»

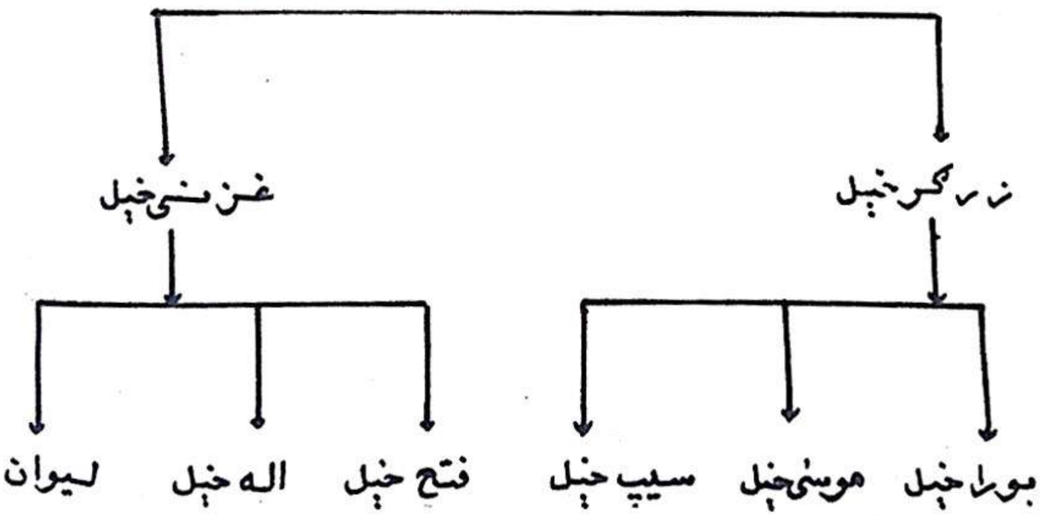

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) د میري بن کیوي بن شیتک د ړیي ښخي اولاده

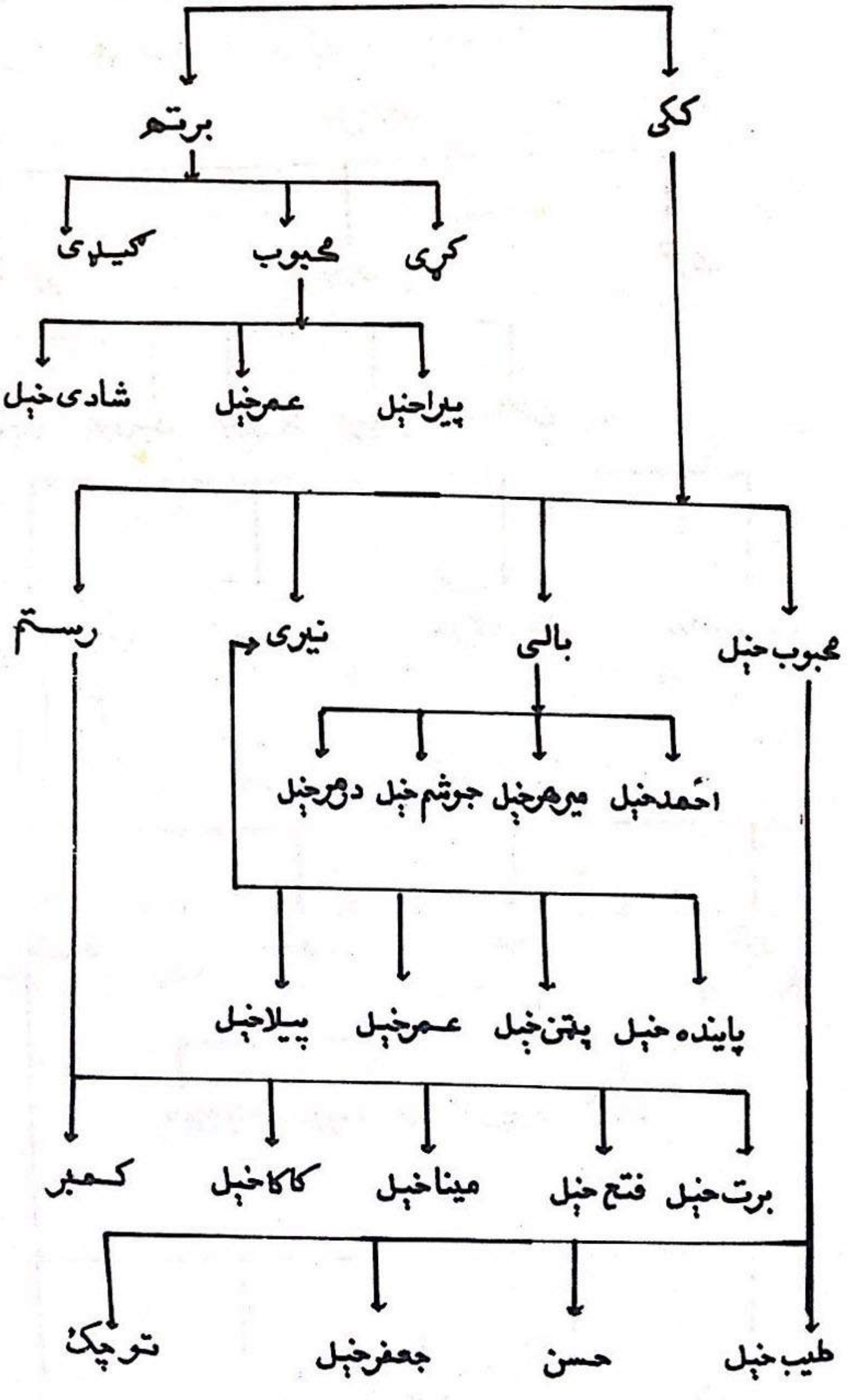

Kitaboona.BlogSpot.Com

(۴) د میری بن کیوی د څلوړمې نه

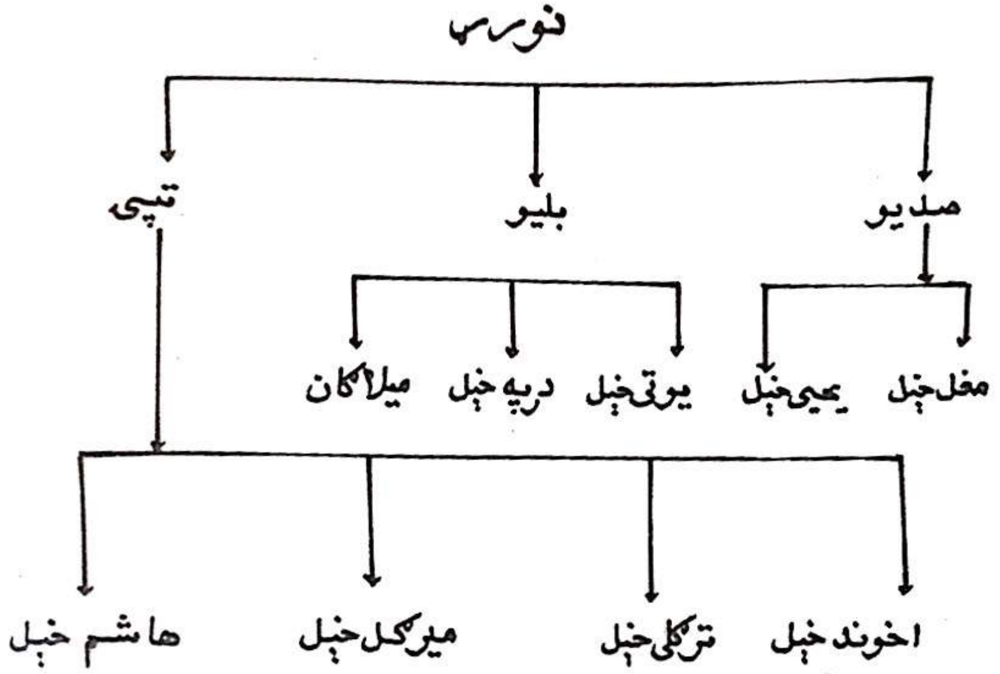

«سمی بن شیتک»

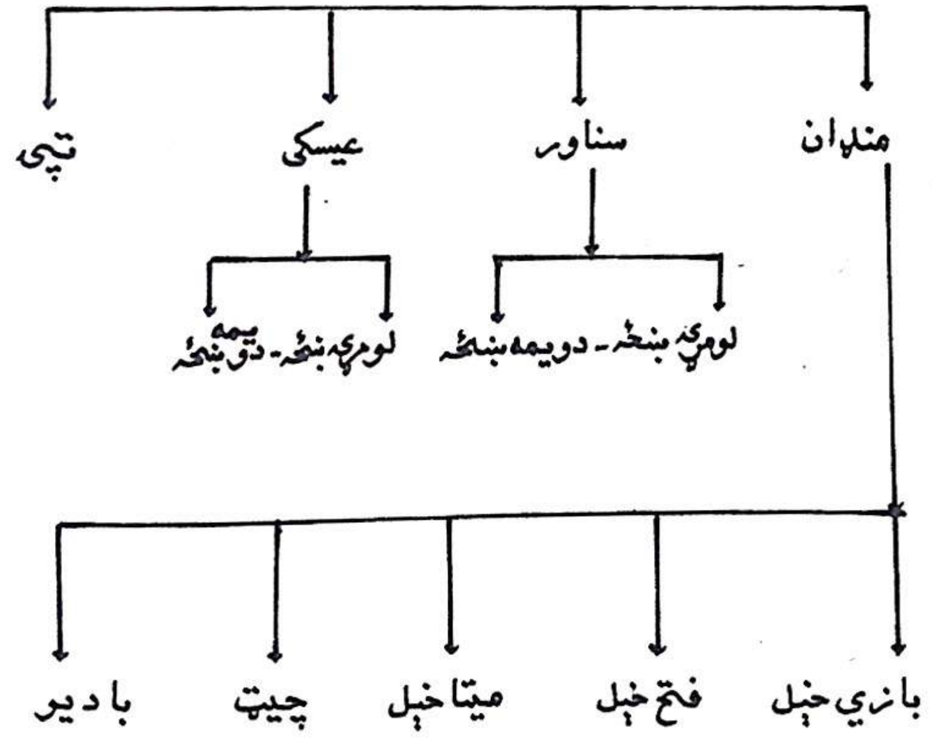

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بازی خیل»

- بامست خیل

فتح بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«فتح»

- عنایت خیل
- خوبی خیل
- افضل خیل

میتاخیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«میتاخیل»

- شمداد خیل
- میا داد خیل
- قاسم خیل
- ملک دین خیل
- کینکر
- حیدر خیل

چیټ بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«چیټ»

- سکندر خیل
- کنشی خیل
- لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

باديو بن منداړ بن سمی بن شيتک

"باديو"

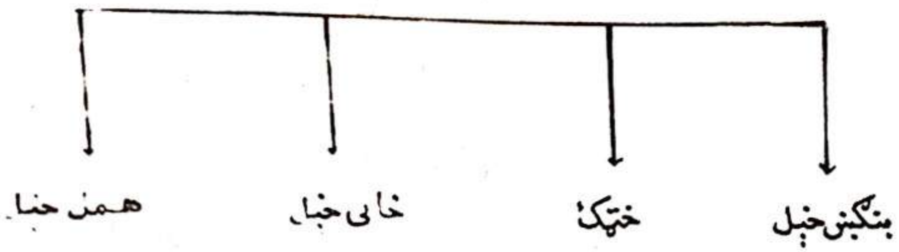

د سناور بن سمی له لومړۍ ښځې اینځل نه

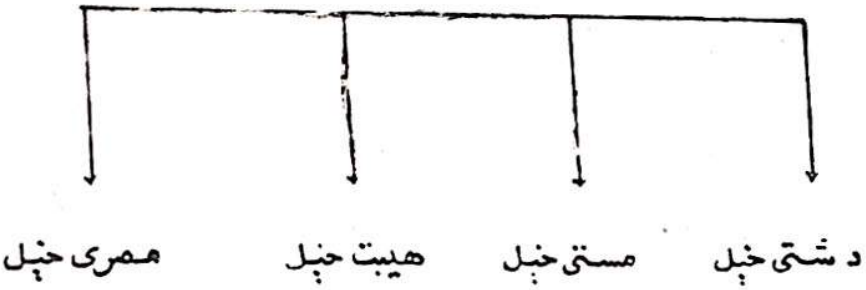

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

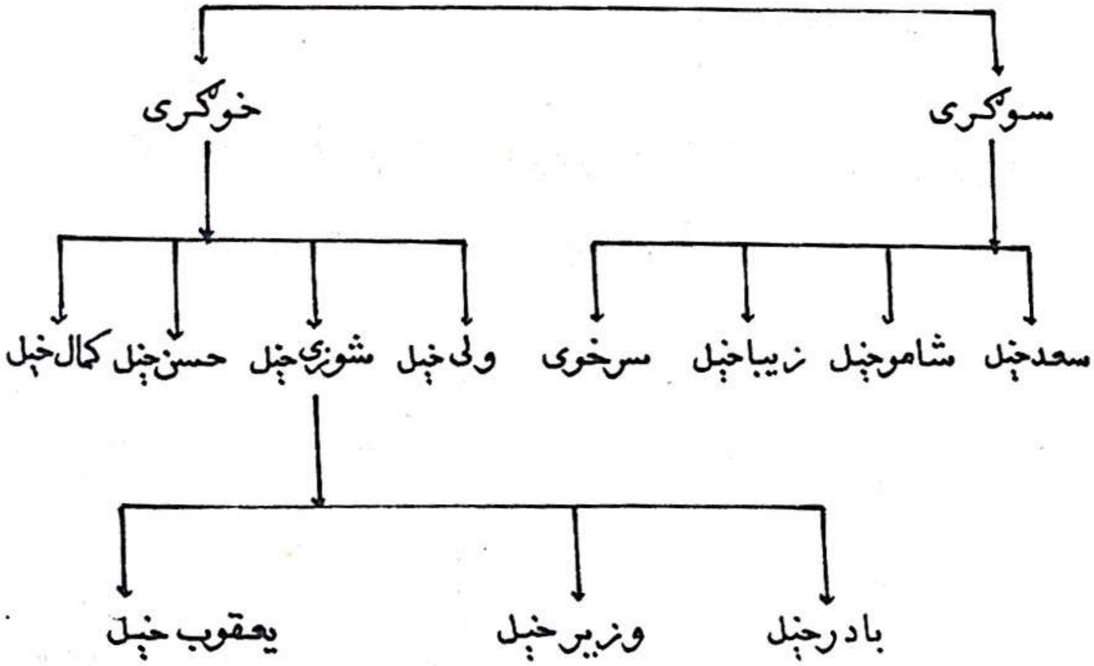

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عیسکی د لومړۍ ښځې نه

- حسن خېل
  - سنګر خېل
  - مالک خېل
  - سمل خېل
- سکندر خېل
  - هاتی خېل
  - ملیه خېل
  - محبت خېل
  - عمل خېل
- سمسی خېل

د عیسکی د دویمې ښځې نه

- بابر خېل
- ګل خېل
- جنډو خېل
- اسمعیل خانی
- بدل
- میلو

د تپې سمی نه

- میرا خېل
- اسمعیل خېل
- کهی
- تفل خېل
  - لومړۍ ښځه
    - هاتی خېل
    - ملیک خېل
    - دره خېل
    - منده خېل
    - رسول خېل
    - دولت خېل
    - تاجي خېل
    - متی خېل
    - میوه خېل
    - نظام خېل
  - دویمه ښځه
    - دوړي خېل
    - شخل خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سوریانی بن شیتک»

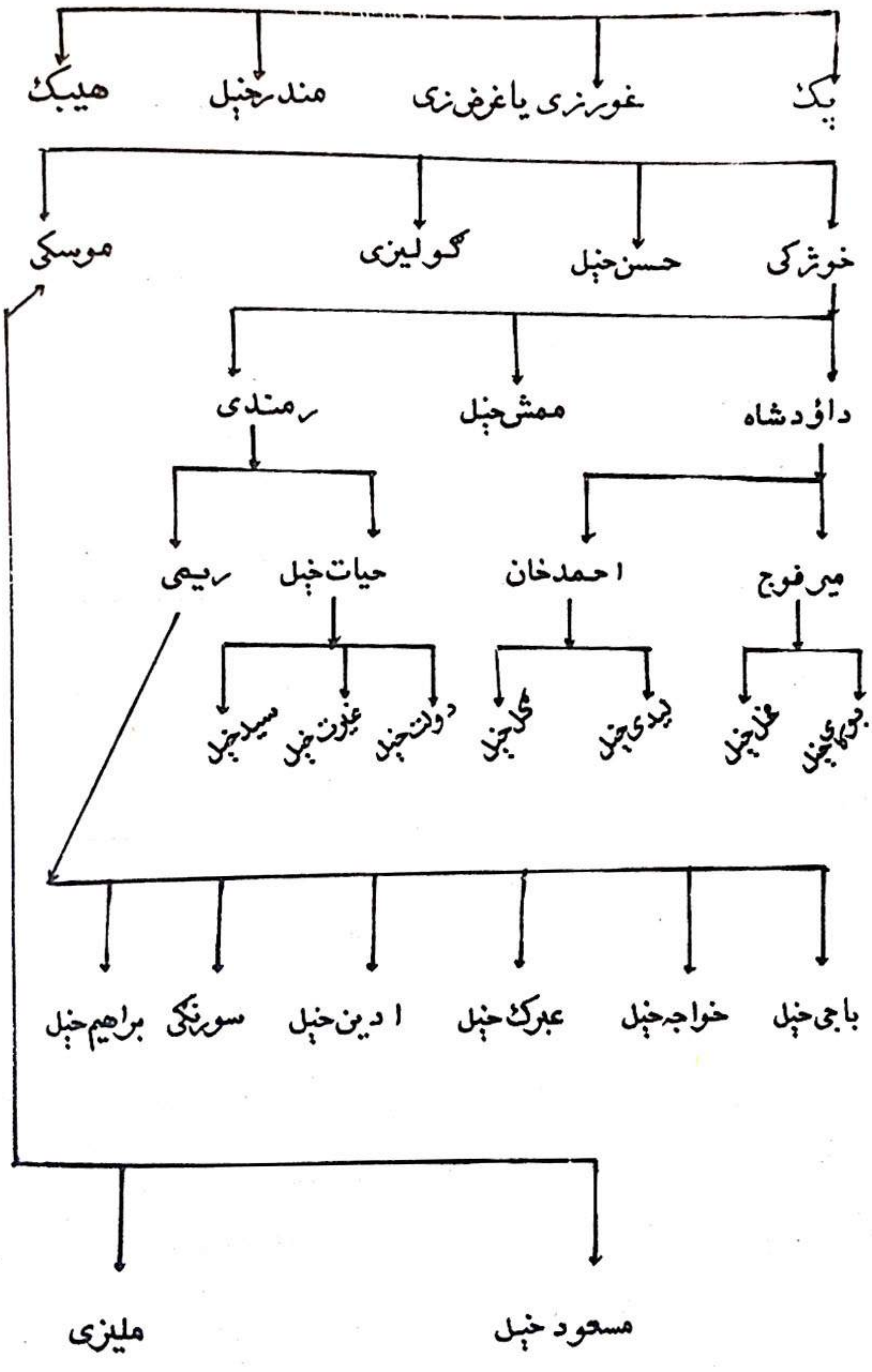

Kitaboona.BlogSpot.Com

مسعودخېل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخبل»

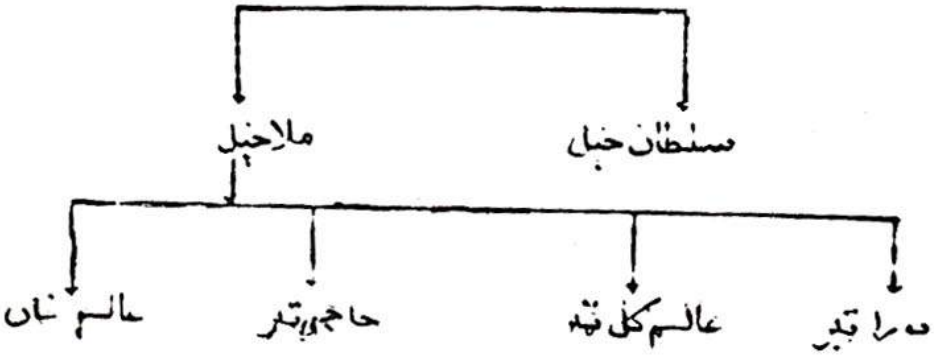

ملیری بن موسکی بن پک بن سوریانی

«ملیزی»

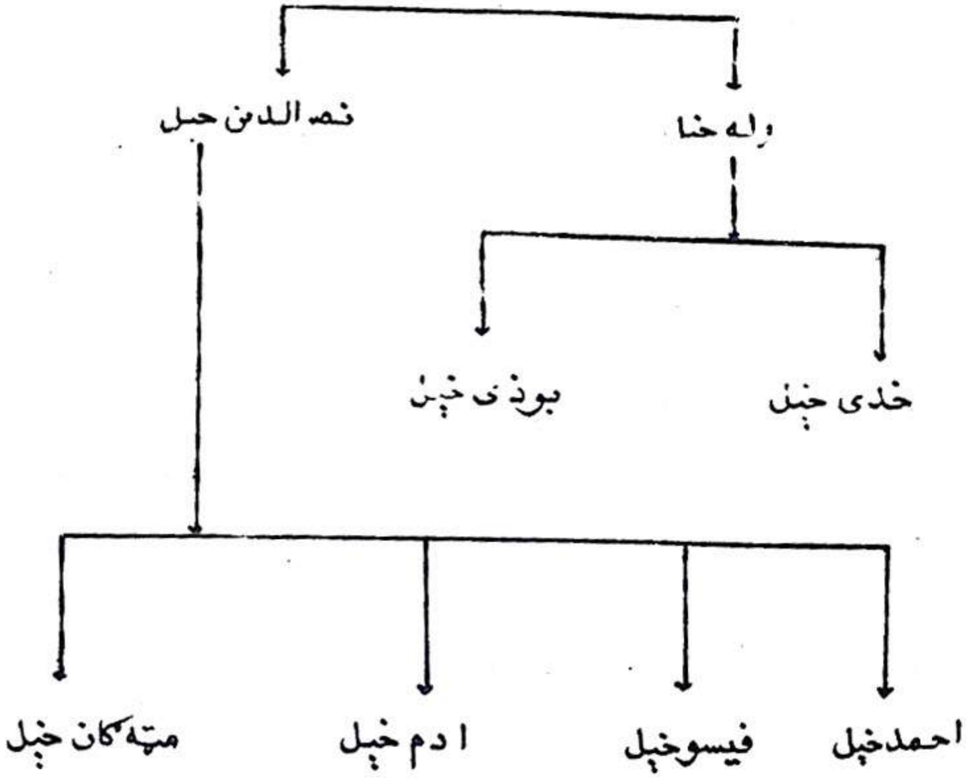

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوریاني نه

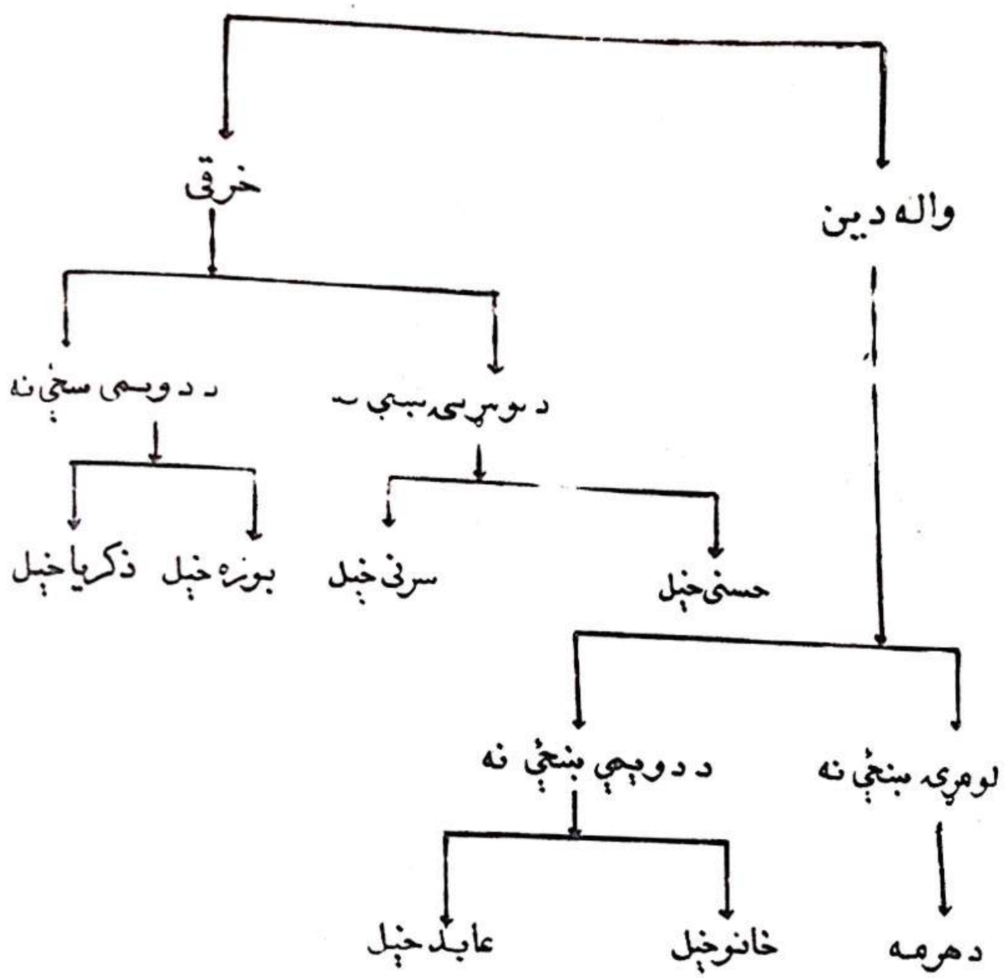

د هیبک بن سوریاني نه

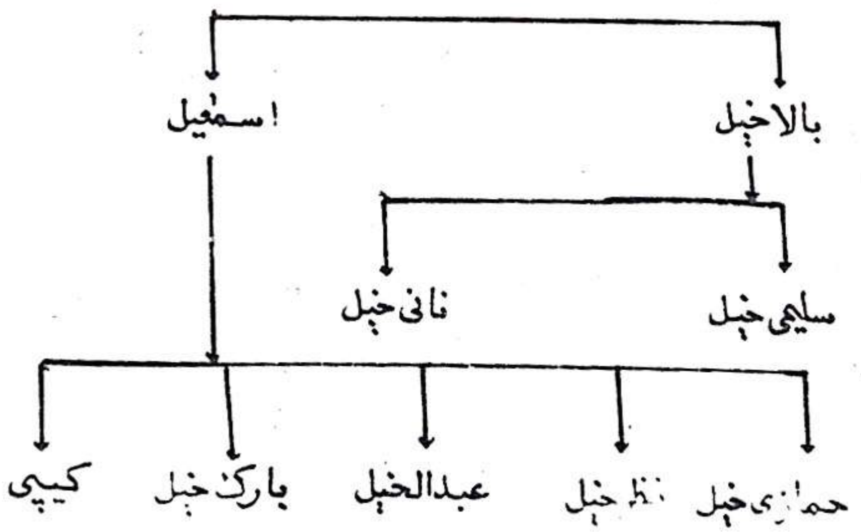

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

«بنګښ»

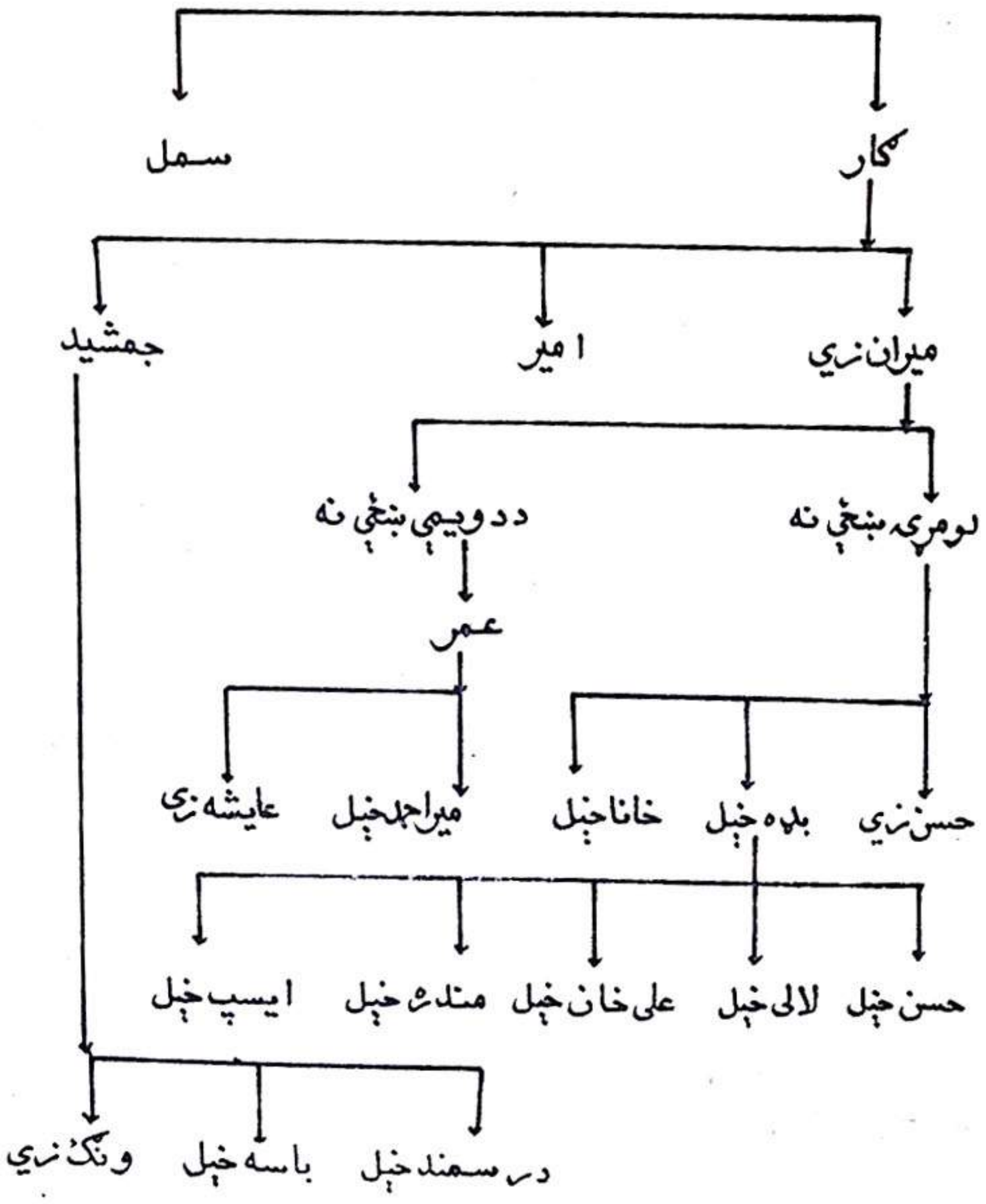

Kitaboona.BlogSpot.Com

د امیر بن ګار بن بنګښ نه

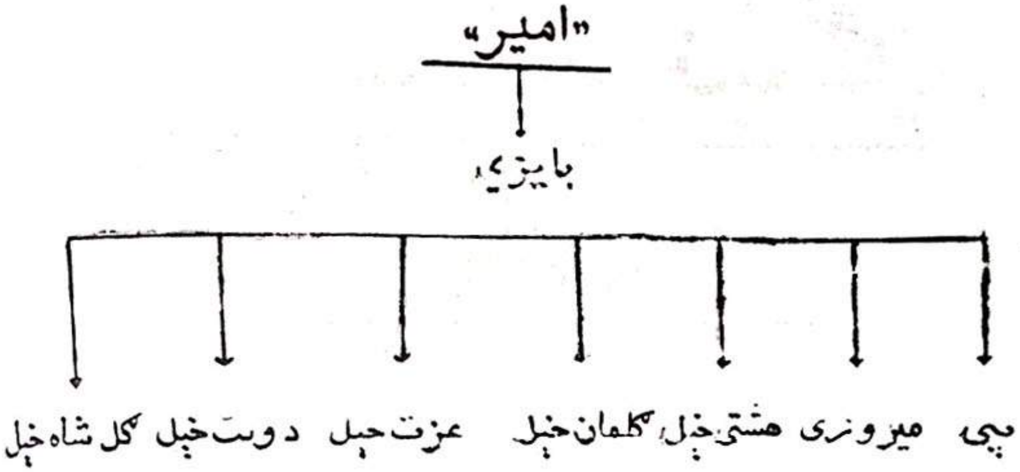

او د «سمل» بن بنګښ نه

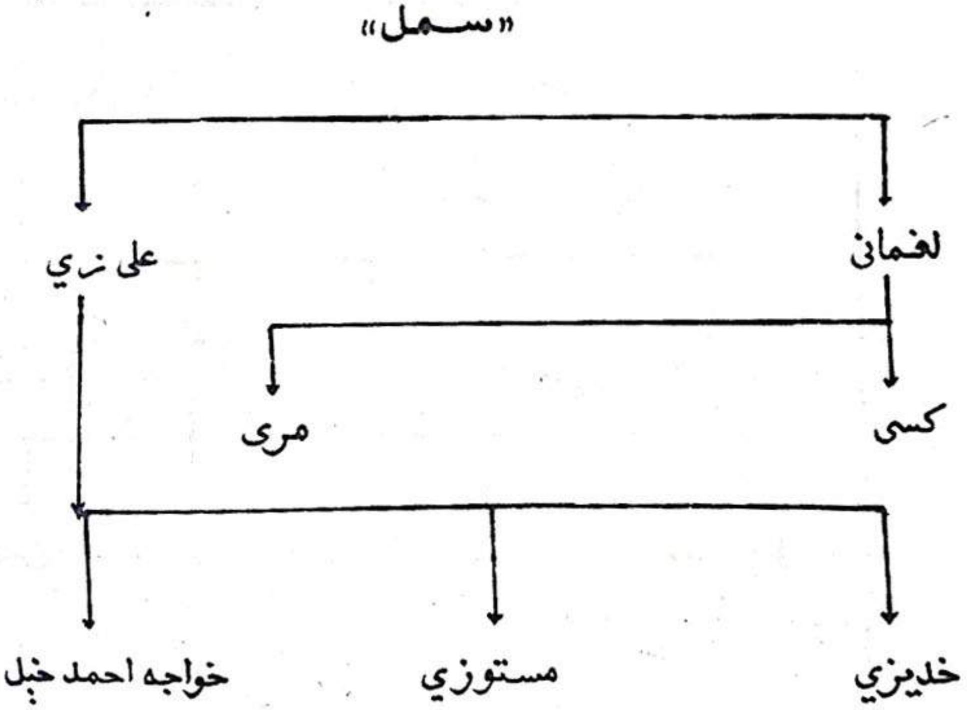

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرلاڼي قبائلو شجرې ولیکل شوې ، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي :

۱ : دله زاک ۲ : اورکزی ۳ : خوګیاڼي ۴ : اپریدي ۵ : خټک

۶ : وزیر ۷ : مسعود ۸ : شیتک ۹ : بنوڅي ۹ : دوړ ۱۰ خدران ،

۱۱ : توري ۱۲ : بنګښ ۱۳ : خاڅي ۱۴ : استمان خېل .

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو :

۱ : دله زاک :

دله زاک د وه طائفې دي ؛ لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه ځانګې هم پخپلو منځو کښې په وړو ، وړو ذیلو وېشل شوي دي ، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي .

ویل کیږي چې دله زاک لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو . ویلی شي چې د وی د دې علاقې ته د هندو شاهانو[۱] په زمانه کښې - راغلي او قبضه یې کړې وه . د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی . د میرزا الغ بیګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خواوشا د له زاک په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

[۱] هندو شاهان د کوشانیانو بقایا دي . (رستیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خوهرکله چې الغ بېګ د لاسه خانبې خېل راپه کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانبې خېلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او د له زاک پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لاهم داخلک (د له زاک) بنه زورور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال وُ او داسې معلومیږي چې له بابر سره یې تعلقات - ښه وو.

دله زاک ښه سوچه پښتانه دي، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نورو خلکو دېر کار کړی چې د پښتنونه خېل هم ونه بېل کړي، خو«اوبه په ډانګ نه بېلیږي». د دله زاکو د پښتنونزالی ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له خپلو لیکنو، نه لا ښه - کیږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی.

بابر داخلک هم د نورو پښتنو غوندې د «افاغنه» په نوم یاد کړي دي.

داخلک اوس دومره ډېر نه دي، د پېښور په علاقه کښې یې هم یو کلی شته دی او څه خلک یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسیږي، خو د نورو کرلانیو نه بېل دي او په ژبه، جامه (لباس، او خوی بوی کښې هم ترې بېل ښکاري.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کښتیو-
کښې مېشته ده. د کوهاټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې
خلک اوسېدونکي شته دي. ویلی شي چې د بنګښو نه ځکښې اورکزي
په ... دفه پراته وو او د بنګښو سره یې بدې تېرې شوي دي،
او هر چې د واړه خوا په جنګونو سخته شول، نو د رسمند په مقام
یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائې» نومې یو دم د ناځې
د دوی تر منځه روغه وکړه. د «دائې» ناځې دا فیصله ډېره
ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائې وویل: غر د ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه
فیصله عمل وشو او تر اوسه دغه وېش شته دی. د اورکزو
په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دي او
بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو
نه پرته نور اورکزي سُنّي مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي
شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګنډو سره وېشل
شوي دي. په رسو، رواج او عادتونو کښې دا پریدو په شان دي
او ځه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته وو خو د شینکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خواوشاته ورغلل او هلته استوګن شول. خدراڼ د دوی په سویل پراته دي. د منګلو او خدرانو تاریخ یو دی.

۴: هني:

د پښتنو د ځینو مؤرخینو لکه د «حیات افغاني» په حیال هني د منګل ورور بولي او د کرلاڼي قبایل یوه څانګه ده، خو د «خورشید جهان» مؤلف شیرمحمد ګنداپور وائي چې هغه «هني» چې د منګل ورور ؤ د هغه اولاده اوس نشته او وائي چې د منګلو او شینکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدی کښې د یرمړه دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هند ته په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوځت یا زوینشت – څانګه د بنګښو او ورکزو سره په ګډمه کښې د سپین غره په شمرخاته لوري په غره نو کښې آباد دي. دا خلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مسل دي، سپینه نحرې او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو سره هم شته دی هني کښې د کرلېږ کاروي.

د قبایلي مروجبر په لړ کښې شپږ د «سمل» په ګوند کښې دي.

۵: وردک:

دا خلک هم کرلاڼي دي. په غلطۍ ځینې خلک د وی سیدان ګڼي، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتونکښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چېرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي، او خلک یې احترام کوي. ټول وردک نه سیدان دي او نه وو. (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده).

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نور ودرې واړه خواوته یې غلجي پراته دي. د دوی علاقه یوه اوږده کڅه ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي. دا علاقه د غزني رود ته اوبه کیږي. تنګي، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات، سه آب ، جغتو، تکیه او چک[1] یې مشهور کلي دي. د دوی علاقه بنه او آباده ده. د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غنجې وریجې یې ډېرې مشهورې دي. بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېرشوي لکه : محمد جان خان غازي د افغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو.

په وردکوکښې ، میرخېل ، په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د «مهیار» و ، قبیله ده او بیا « نورزي » یا « نوري » څانګه ده . ـ

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک ځینې خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دي.

«مهیار»، «میرخېل» او «نوري» یې کښې مشهور خیلونه دي.

۶: اپریدی:

ویلی شي او لکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرنیکه نوم عثمان و چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وړه زامن وو، «ماپی» او «زلنی». د زلنی اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د «ماپی» درې ښځې وې، یوه یې «ترینه»، بله «زرینه» او د دریمه یې فاطمه نومېدله، چې د اولا دې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسني وخت کښې د اپرید واته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل ۲: قمبرخېل

۳: کوکی خېل ۴: زخه خېل

۵: اکاخېل ۶: سپاېي

۷: کمرخېل ۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره، کراړ او تیرا کښې پراته دي. نمرخاته پوله یې د خټکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب سېې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د مخوی علاقه پېښور دی ، د کچه ګړی نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهوا له کبله ډېر شهرت لري او د اپریدو مرکزی د ټولنې ځای دی . ځینې دا وائې چې داخلک دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یوناني مؤرخ «هیرو- ډوټس د پښتیخا (پښتونخوا) د کومو څلورو قامونو یادچې کوي ، په مخوی کښې یوه قبیله د « ایپی ریتی » هم یادوي او د الفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو داسې ښکاري چې دا خلک له ډېر پخوانه دلته پراته وو ، سکندراعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره راليږلی ؤ ، د مغه فوځ سره هم داخلک جنګېدلي وو .

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلک دي . د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان تر منځه یوه مشهوره لار ده . دخیبر دره د جمرود نه د لنډی خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵)ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیری یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمرود نه تر طورخم پورې د لارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک د جمرود نه شاګۍ قلا او بیا علي مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فټه اوچتوالی لري، د علي مسجد نه ځکښې سړک په یوه کڅه کښې تېر شوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک د لنډی خانې سره یوې تانې ته ورپرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې او سېدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواري شلماني رچي مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زوروردي.

د تیرا د باغ جومات داپریدو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. داپریدو په خیال دغه ځای ډېر مُهم دی. د خیبر درې خواوشا ډېر پخواني اثار موندلی شوي دي او له دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثار یې زیات د بدهر د عهد کښلی شي. د خیبر درې او سیدونکي خلك له پخوانه زوروروواودي.

د انګرېزانو او اپریدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو د انګرېزانو اقتدار نه دی منلی. د اپریدو خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دين خېل:

په ميدان چوره او په کجوری پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شلونالي په غاړه ډېر اوسيږي . قمبرخېل هم په ترې کښې کجوری ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خېل جغرافيائي موقعيت له کبله ډېر اهميت خاوندان دي . کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د باړې نه په قبله پراته دي . - همدغسې سه پائي هم په بازار کښې استوګن دي او په ترې کښې کجوری ته هم راکوزيږي په کجوری او دعالم ګودر په مقام د وسلوجوړولو وړې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د نارې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي ، او د آدم خېلو ډېره وداني د کراټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي .

د آدم خېلو برید په نمرخانه له خټکو سره لګېدلی دی ، د اپریدو څه خلک په دکن کښې هم شته دی او څه په پاڼي پټ او څه په کشمیر کښې هم آباد دي . او د وزیرستان په کاڼي ګرام کښې یې هم څه خلک شته دی .

۷ : کرلاڼی قبایل ، خټک :

ویلی شي چې د خټکو د مشر نیکه نوم لقمان ؤ ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ . لقمان هم په څه واقعه په خټک مشهور شوی دی .

د لقمان یا خټک د وه زامن وو : ۱ : تورمان ۲ : بولاق . د تورمان هم د وه زامن : ۱ : تری ۲ : لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده . د تري هم دوه زامن وو ، ۱ : برکویت ۲ : امیر یا امند . د دوی د اولا د یې تفصیل د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی .

ویلی شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی ، پراته وو ، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دی .

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملګرتیا د چنلي پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د « بنو » علاقې ته راغلي وو او په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمله یې وکړه چې تر وروځ پورې احمد زي وزیر پراته دي، څه موده پس د شیټکو او منګلو په منځ کښې بدي پیښه شوه او منګل په کډه کولو مجبور شول، خوختک لاهلته پراته وو، آخر د ختکو او شیټکو هم خړه راغله او ختک تر ې په کډه شو، او په کربوغه، تېرۍ، لاچي او شکودره یې اندا باسیند تر غاړې پورې په حمله یې واړول، په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه، په هم دغه وخت کښې د ویسی نه تر کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کرم له پلوه به بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، څو څه موده پس د اورکزو او بنګښو بدي پیښه شوه، د ختکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خړه وه، نو ختک او بنګښ سره یو شول او اورکزي یې ووهل او په نتیجه کښې ریسی، پنیاله، د زیړی نه تر نورځېر پورې ټوله علاقه یې راالاندې کړه او د ختکو او بنګښو تر منځ د لاچۍ او ګداخېلو غر برید شو.

د ختکو علاقې قطب ته یوسفزي، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او سویل ته یې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی په نمرخاته اباسیند بهیږي، د اباسیند نه پورې غاړه هم ختک شته دی ان تر باړې رسیدلي دي. «مکهډ» د ختکو مشهور ځای دی. ختک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي ختکو برخه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سوېلي خټکو برخه ده . د سوېلي خټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده ، غرونه یې هم غیرآباده دي. تېری ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنیزه او کاڼیزه ده او غرونه یې هم بې ښې بې توبښې دي . اکوړی ، شیدو ، نظام پور امیرا و امیرکلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بڼي خېلو خانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خېلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا بنې استوګن وو ، نو ملک اکو په "ګواز دره" کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مغلي په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرېنی وروړ ؤ . اکبر بادشاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او دا اټک د قلا د تعمیر او ودانۍ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سرک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین ږیري یې را وبلل او ورد دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو یې ورته وویل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته یې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکو ته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې یې د خیرآباد نه نیولی تر نوښاره پورې او د پېښور نه نیولی تر موسی درې پورې علاقه په جاګیر کښې ملک اکو ته ورکړه. خلوزي او سپین خاک هم د ده په جاګیر کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولی حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض ځنې سړی مقرر کړل او د لنډي سیند په سویلي غاړه یې مصري باندې ته ځامخ یو کلی هم ودان کړو چې تر اوسه پورې هم د ده په نوم "سرای اکوړه" مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ویلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پیر سباق په مقام ووژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) یحیی خان (مور یې میري خېله وه او نوم یې تارو که ؤ) (۲) نظام خان (مور یې بولاقه وه، نوم یې نندرکه ؤ). (۳) یوسف خان (مور یې غوریه خېله وه او دردانه نوم یې ؤ). (۴) تاتار خان (۵) خضر خان (٦) عبد الغفور ... ی واړه له یوې مور نه وو.) (۷) طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(موريې ئينه وه، او بايې نوم ؤ.) (۸): مصري خان (موريې خلوزي وه).

د پلار نه پس يحيئ خان د ختکو د رياست واکدار شو. د يحيئ خان په وخت کښې د ختکو او يوسفزو بدې پيښنه شوه او د جنګو لړ ى ونښته.

د يحيئ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، عثمان خان، شريف خان، جلال خان، محمد خان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان، آدم خان او فيروز خان.

د پلار له مرګه پس شهباز خان د ختکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجري کال زيږيدلی ؤ، د زيږيدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان ختک دا سې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيئ ښکلی فرزند

وه په جنګ کښې د رستم هسې ځرګند

چې تاريخ د زيږيدو يې د ده وغوښت

عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ هـ کال)

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د ختکو او يوسفزو بدي نوره هم ډيره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال $\frac{\text{۱۰۵۰هـ}}{\text{۱۶۴۰ع}}$ کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښيناست. خوشحال خان ختک په $\frac{\text{۱۰۲۲هـ}}{\text{۱۶۱۳ع}}$

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زېږېدلی او په ۱٦٨٩ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی.(۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د خټکو د سردارۍ په کار وټاکل شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاه جهان د زوی اورنګزیب مغلی باد شاه په وخت د خوشحال خان د مغلو سره ورانی راغلی او تعلقات یې خراب شول. د دې واقعاتو پوره تفصیل په تاریخ مرصع، او د پښتنانه د تاریخ په رڼا کښې لیکل شوی دی.

خوشحال خان یخپل ژوند د تمام مشری خپل مشر زوی اشرف خان[2] ته وسپارله، خو هغه هم د مغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولا شاه د پېښور مغلی حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په خټکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مغلو په لمسون راپورته شو، ځینې خټک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦٨٩ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل د ۲۵ نمبره منوبی ځای کښې د مغروریت په حال کښې د ۷٨ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنوکښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د دیوان خاوند، تخلص یې ,, هجري ,, دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړو. له همدې امله په ختکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د خپل پلار رخوشحال خان، مخالف و دريد او د مغلو مرسته يې کوله رچې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو ته هم مجبوره شو، اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان ختک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نور و اثار و برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن ورچې د وه تنه يکښې تر نورو زيات د ياد ونې وړ دي، ۱: محمد علي خان. ۲: سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمدعلي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېري کښې د پلار له مرګه پس د وا ړه وروڼه هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېري حمله وکړه، خو سعدالله خان ور ته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم وويستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن ورچې سعادتمند خان او خوشحال خان يکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېري کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤچې مرکز يې اکوړې ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو په نيت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شو او د هغه په فوځ کښې يې ګډون وکړ، په دې وخت- کښې محمدعلي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي وليد، نو په اکوړي يې حمله وکړه، په دې کوړنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې د دې واقعې نه خبر شو، د ټیری نه اکوړي ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې يې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میرمنوخان) سره نوکر شو. خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته يې ټول احوال وليکلو او د لښکرخان د نیولو خواست يې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته يې را وليږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې- لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره يې د ټیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خپل لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمد شاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو.
احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خپلې قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تیمور شاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او بادشاه ورته د سرفراز خان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خانۍ دوه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټیری کښې او سېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړې کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیري کښې حاکم شو، د شهباز خان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه ورور ناصر خان، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزي نوی شاه محمود باد شاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او دکابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه ورونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم د پر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د ټیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه[1] د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

[1]: دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وائي او پیرنګیان به ورته د ډيلي غوبن ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبي ختکو خانان:

د سردار سرفراز خان (سعادتمند خان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ، د هغه نه پس یې وراره فیروز خان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبي علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګه زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل، تر دې چې رنجیت سنګه ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه.

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه، نورو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ورولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو. له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ، خود رنجیت سنګه د نارو غۍ په الګوله کښې هغه د قیدنه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی، په دغو ورځو کښې د قطبي ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د ښځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شوا و سردار سلطان محمد خان ته به یې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خو څه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری سنګه[۱] پېښور ونیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتید و.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د خټکو میداني علاقه یې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه یې د خټکو خانانو ته په دې شرط پرېښوده چې د اټک او پېښور په مینځ کښې لار به د سیکانو د ټک او راټک د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به یې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی ووژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو. د سیکانو د ګورنر ابو طبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ کښې څو ځله تغیرا و تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

[۱]: جرنیل هري سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلانی قبایل: خدران:

خدران هم د کرلانیو یوه څانګه ده، دا ډیر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. د دوی د کرکیلې څمکه هم لږ او په دې علاقه کښې او بادام هم ډیر کیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او په قبله یې ګردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.

د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدی وې. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تیر شوي دي، لکه د المری بیرک خان چې ځا هد او غازي شخص و.

۹: اُتمان خیل:

دا قبیله هم کرلاڼي دي، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پښوانه ګډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي.

د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د وی په اول کښې د ګوملې په دره او تانک کښې اوسېدل او بیاله هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم تیکاو نه شواوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تراوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میځرې هم کیږي .

د دې خلکو ځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰: خوګیاني :

دا خلک هم کرلاني دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه دا دي :

شېرزاد ، پرېبه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) بوربوخېل لقمان خېل ، شادي خېل ، دا خلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري ، ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي.

ویل کیږي چې د شاه‌جهان (مُغلي بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل ووهل، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو یې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شېرزاد او خدرخېل دواړه تېږې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې.

د خوګیانو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي. دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سبه زر ور، تکړه او توریالي خلک دي. د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دي. لکه پړبه او دُرمان.

پړبه:

د خوګیانو یوه څانګه ده، خوله ډېرې مودې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او خانله پځېل نامه مشهوره ده، د دوی مشهور خیلونه دا دي:

میاخېل، بسي خېل، سردارخېل، محمودخېل، ترینزي، ملیزي رشي زي، ډوډه خېل او پوچي خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په حوست پراته وو خو د جهانګیر بادشاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړ او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پېښې شوې ، چې دوی یې ډېر کمزوري کړل .

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی .

درمان :

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د وی په شپږو څانګو وېش دي ، چې هغه دا دی :

حاجي خان خېل ، سوري خېل ، احمد خېل ، خودي خېل ، کُندي - او منګس . دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي ، او په حوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي .

۱۱ : حاجي :

دوی هم د کرلاڼو طبقې سره کډېږي او د شجرونه د خوګیاڼو یوه څانګه ده . دا خلک د « توریانو » نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د « اریوب » په ځمکه پراته دي . دوی په خوراک ښبنال ، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په شان دي ، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغوئ نه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د
دوی په مینځ کښې تل د ښمني هم وي .

۱۲: توریان :

دوی ته توري زي هم ویل کېږي ، دا د کُرمې وادۍ یوه مهمه
قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼلی شي او آخر په
کرلانو ګډېږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دي : حمزه خېل ، مستوخېل
ویرزي ، علیخېل او غونډۍ خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش
دي ، یوه ډله یې په میامرید مشهوره ده او نورو درېو ډلوته یې
درېوندي وایي . د دوی علاقه ښه ورانه ده ، دا خلک د عقیدې
په لحاظ شعیه دي او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلک
پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سیدانو
ډېر قدر کوي او هر یو یې د سیدانو مرید دي . دوی د مېلمه هم
ډېر قدر کوي . زړور او ښه توریالي خلک دي . د دوی په علاقه
کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دي ، خو چې له چا سره بدرګه وي ،
نو هغه ته هېڅ خطره نه وي . دا خلک ځینې مخصوص رسمونه هم
لري . د دوی په خیال ټول خلک دوه ډلې دي ، یوه یې ر ښتیني ده
او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ر ښنونې کښې او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي. نو د سرد پاسه یې دزې کوي او دا هم د دې له پاره چې هلک له ر ړوکوالی نه د ټوپک له دزو سره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله دزوځه ونه ویریږي.

۱۳: کرلاڼې قبایل، وزیره

ویل کیږي چې د دې قبیلې د مشرنیکه وزیرنوم ؤچې د سلیمان زوی د ککی نمسی او د کرلاڼی کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدري ۲: لالي.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست حنا وشا پراته وو او په غرونوکښې استوګن وو. د څوارلسمې[۱۴] عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبیلې په لور وغځېدل او د ټوچې په قطب د بنوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او وروو، ورو ویې دګرمې د رو نه ترګوملې پورې ډېره علاقه رالاندې کړه او پرې استوګن شول. د دوی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اوتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی دا دواړه قبیلې هم په نورو ډېرو وړو ذیلو کښې سره وېش دي، چې تفصیل یې مخکښې تېر شوی دی.

ویلی شي چې د خدري د رې زامن وو:

۱: موسئ چې په درویش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهېزګارا و متقي سړی ؤ. د موسی یا درویش قبر په «برمل» علاقه د ډېورنډ لین سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزیر دغه قبرته ورځي او دُعا کوي. ویلی شي چې د موسئ درویش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ویل کېږي چې دا دواړه په درویش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود یوزوی مسعود نومیده چې اولاده یې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دویم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو ښه سړی ؤ او د قبر یې وزیر خلک ډېر قدر کوي او د مبارک یوزوی ګربز ؤ چې اولادې نه یې «ګربز» ویل کېږي.

وتمان زي وزیرپخپل منځ کښې درې څانګې دي: محمود خېل براهیم خېل، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بیا ځانته نورې ډېرې ذیلې هم لري، چې په شجره کښې یې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزیر هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سین خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دي: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزي دي. او له دوی نه هم د ېرې ذيلي ښاخې شوي دي، دغه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصري او سپېرکي. نصري هم دوه ښاخه دي: باې خېل او شادي خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمد خېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او دغه هر يو ښاخ بيا خانته نورې د ېرې ذيلي هم لري چې تفصيل يې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو يو علي چې اولاده يې په علي زي يادېږي او بل زوی يې بهلول نومېده چې اولاده يې په بهلول زي يادېږي. د علي هم دوه زامن وو ديو نوم فتح او د بل زوی نوم يې «شمن» و. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتيه خېل وايي او د شمن اولادې ته شمن خېل يا شمن زي ويلی شي. دوی هم بيا نورې د ېرې ذيلي لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلېږي: همل خېل، باند خېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلي، ملکشي او ننظر خېل. په همدې ډول باند خېل هم دوه څانګې دي: ايکم خېل او طوطيه خېل. د نونوخېل درې ښنځې وې د اولې ښځې نه يې: هيبت خېل او عمرخېل دی. د دويمې نه يې: علي خاني، ميرخاني او منډا دي او له دريمې ښځې نه يې ميرخاني او برمتي دي. د دې ټولو نه نورې د ېرې ذيلي هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي .

د وزیرو مشهورې علاقې دا دي:

۱ : د شوال علاقه : په دې علاقه جلال خېل ، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې دا وتمانځېلو ذيلې دي .

۲ : د شاکۍ علاقه : دغه علاقه د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، اواره کځۍ ده ، په دې علاقه کښې ملکشي ، میامی ، شادیکي او خوناخېل استوګن دي . د دوی نه وربنکته هاتي خېل دي او سنډن خېل او سپېرکي - اوسیږي او د ټولو نه بنکته د مسعود و په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسیږي .

۳ : د برمل علاقه : د وزیرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وائي . دا د یوې درې په شکل ده . ځمکه یې اواره او د کرکیلې له پاره غوره ده . دا علاقه په څلورو ورو - ورو کځیو وېش ده . په دې کځۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګې سپیلي او پوپلي اوسیږي وزیر خلک په اوږي کښې خپل مالونه همدلته پیايي او د موسی درویش[۲] قبر هم په دې علاقه کښې دی .

۴ : رزمک علاقه : دا علاقه هم یوه وړه کځۍ ده آب وهوایې ډېره ښه ده . په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل ، چې دا وتمانزو ځانګې دي ، اوسیږي .

۵ : د خیسور علاقه یا دره : دا یوه وړه کځۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او سنه په بشکته وړوکي پراته دي.

۶: شرنه: د د وړو په قبله واقع ده، دلته مداخېل، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې برېکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: دجنوبي وزیرستان مرکز دی. «وانا» د وزیرو د علاقې دجنوبي برخې نه دګومل د درې په قطب ده او لوړ غرونه ترې تاؤ دي، چې سویلي څوړې یې دګومل تر درې پورې رسیږي. دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوري تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې د ګومل له سیند سره ګډیږي. د دې خوړ په دواړو غاړو ځمکه دکرنې وړ ده، خواکثره یې للمي او باراني ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده. د «وانا» علاقه تروده او په اوړي کښې د ماښوخاله ده، او ګذران پکښې ګران دی د وانا په منځ کښې د وتانی، چې د لود یانو یو ښاخ دی، او سیږي، او په نوره علاقه د احمدزو وزیرو څانګې او ذیلې پرتې دي. د وزیرو اکثره ټبې په اوړي کښې خېل مالونه دلته څروي.

۹: د بدر علاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د - کاڼي ګرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.
مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وخو نور وکلو نه پرته د مسعود و نورکلي واړه - واړه او دلښ سټل کور ونو نه ډېرنه دي. وزیر او مسعود په اصل کښې یو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوېښ دي. مسعود ډېرپه کاني ګرام او مکین پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتیا او شجاعت کښې زیات دي.
نن ورځ ټول مسعود په درېو لویو څانګو وېش دي، یعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.
د وزیرو مسعودو ژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نور خلک یې په خبرو په ګرانه پوهیږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو یکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموریتونه (عهدې) یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلې شي.
په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ربړې کړې دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.
د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د ډېر سکولونه جوړ شوي او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به زر مترقي شي.

کُربز :

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یو ځای او سپېدل خو د دوی او ښتنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دی کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلي دي. د دوی غرونه ډېره میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر :

د شجرې نه یې ځرګندېږي چې «لالي» د «خدري» ورور او د «وزیر» زوی دی. دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مړکړو، نو دوی او شیتکو د ښمني شوه. دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي. د خوګیانو وزیر هم داخلګ دي او دلالي تېر دی.

کرلاني قبایل: شیتک؟

د (دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کیدی شي.

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د بنځې "بانو" اولاده) یعنې (کیوي او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو. دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک او سېدل او که دا علاقه به شاړه وه. خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۶ع) کال د اورنګ زیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپیه کلنۍ مالیه - کیښودله او سید حسن نوی سړی یې په دوی حاکم کړ، خو د اورنګ زیب نه پس بیا داخلګ بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم هسې په نوم رعیت وو او ولږ څه به یې بادشاه ته د خراج په دول ورکول، خو د با دشاه له خوا کوم حاکم په دوی نه ؤ. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلګ بیخي آزاد شول.

دوړو نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، خو که بل څوک په دوی تېری کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځي دښمنۍ پرېږدي. عیدک، درپه خېل او امزوټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنې :

داخلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه ټپه ده او د دوړو دی. تنې په درېو برخو سره بېل شوي دي : ۱: اریوزي ۲: میرخېل ۳: سینکی.

داخلک د خوست نه په قبلیزه او سویلي برخه پراته دي. د دوی قبلیز غربنه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا بنه جنګیالی او توریالي خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوزي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېره کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت داخلک د پښتونوالي په دود ونو بنه ټینګ ولاړ دي.

دړګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه او لسوالي) پورې تړلي دي، خو اکثره سرکښي کوي.

۱۵: بنوڅي :

د دوی د مشرنیکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور کې نومیدله*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د «ککې میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوڅي شول. ویلې شي چې د شیتک درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوه اوتني دي، د بلې نه یې اکیوی او سوراني دي او دبلې ښځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د دوی اولادلن دی او په کیوي او سوراني کښې ورګډ شوی دی. دا خلک د توچي د رود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پیل کړې. په دغه وخت کښې په د غه علاقه کښې؛ انګل او منګل پراته وو او ورو- ورو شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونیوله. «انګل» تمام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه دچنل پیر په صلاح او مشوره په چنل میخ کښې سره وېش کړه او دا سې وېش یې وکړو: د کیوي مشرزوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورو «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککي درېیم زوی ؤ

---

(۱) او په شجرو کښې د شیتک د پلار نوم هم ککی ؤ او برهان خوګیاڼي او سلیمان سړ ورونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترټل پورې ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګل ؤ، خو اوس ښه ودانه ده.

۱۶: ګنداپور:

ویلی شي چې د ګنداپور مشر نیکه نوم ستوری یا ستوراني یا توراني (۱) ؤ چې د ستوریاني پنځه زامن وو: ۱: شېخی ۲: مېرېری، ۳: تری یا «ګنداپور» ۴: اسرار ۵: دهمړ. په دوی کښې د د همړ اولاد د پلار په نامه ستوریاني یادېږي او د نورو اولادې ګنداپور کښې ګډې دی، د ګنداپور مشهورې ټپې دا دي: یعقوب زي، براهیم زي، حسین زي، عمران زي، خوبی زي او درې پلارې.

ګنداپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو، په ترې کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل. د مغلي بادشاه شاه‌جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مېنځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د «ټانک» نه په وتلو مجبور شول، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنداپورنه مرسته وغوښتله، او ګنداپور ورسره کومک وکړو، او په مروتو یې په ګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه ووېستل. د کښتې نه پس

---

(۱) ځینې وایي چې محمد ګیسودراز اولاد دی، خو دا غلطه خبره ده، دا خلک پښتانه دي خو ګنداپور شیراني دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانخان په خوا هش کنډاپور هم د روړي په علاقه استوګن شو.
د کنډاپور د علاقې قطب ته د زلت خېل، سرين ته يې ماڅېن، قبلې ته
کوه سليمان او شمرحاته ته يې د د اسمعيل خان دی.

د دوی مشهور کلي: لاڅي، هکواړه، دومي، مدی، ... وبعرته،
کورت ظفر او هنر دي.

۱۷: بنګښ؛

بنګښ هم په کرلانوکښې نامنه طبقه ده. دا خلک په خالصه افغانه
هم مشهور دي.

ويل کېږي چې د دوی د مشر بيکه اسمعيل نوم ؤ، د هغه د وه
زامن وو زکار او سمل، لومړی داخلک د زرمت په علاقه کښې
په کرد پز پراته ووا و د خپلوکورنيوجنګونو له امله کمزوري شول.
دوی په خپلوکښې په دوو کوندونو وېش دي: زکار او سمل،
د زرمت د علاقې نه داخلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او دوی کډې
راوکړې او د سپين غره په سويل د کرمې، پېواړ او شلوزان په -
علاقه يې قبضه وکړه، خود ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پيدا
شوه. بنګښو د ختګو په مرسته ورکزي د کواټ نه وشړل، خو د
دوی ترمنځ د جنګونو دالړه لاروانه وه، آخر يې سوله وکړه د
قطب په لورغرنيزه علاقه د ورکزو ورسپده د بنګښو دره قبله
په نمرخاته اوږده او د غرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې اورکزي دي، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند، سترړي، توغ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې تمام څنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دی او څنې په هند کښې هم مېشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې د فرخ آباد نوابان په خته بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د بنواخلاقوله کبله ډېر ښه ياديږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو ګډيږي، شجره يې داسې ده:

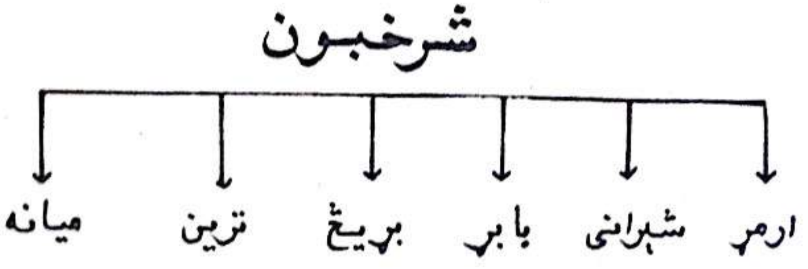

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو ګډيږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له ټولو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړ ولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحراکښې اوسیږي او پوله یې له شیرانو سره لګېدلې ده. دوی په دوداو د ستورکښې د شیرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سیږي په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدین غوري سره په لښکرو کښې برصغیر ته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي ، بیا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربي هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دی. په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي. په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په ځومبو کښې مېشته

---

(۱) : دلفتننټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نومي کتاب نه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي ، او غلجي (غلجي) ټول يو خپل منوزي دي، ټولو ورغلو پښتنو ته به په هند کښې روهيله ويل کېدل ، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او د وی زړور او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه ، چې ډېر یې یوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه نيولی تر يوپي پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو ، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفری راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ ، نو پښتنو نوابانو هم په خپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغارې وهلې .

د اتلسمې[18] پېړۍ په اوايلو کښې پښتانه د همالیه د لمنو نه نیولی تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول ، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه خو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د " رامپور " پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدلو اجازه ورکړه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د اوده ، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې شوې . لږ څه وخت وروسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ .

د پښتنو هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمي وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول ، لکه : ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور ، جوناګړ ، سوانړ ، بلاس نړ ، محمد ګړه ، پاټوډي ، رامپور ، ټونک ، بهوپال ، بلاس پور ، ګډی ، دوجانه ، پاوني ، کرډی ، منا داور ، پتهاري ، بنتهوا ، کورداني او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصائې له مخې په برصغیر کښې په مختلفو ځایونو کښې لکه : پنجاب ، راجپوتانه ، کشمیر ، بمبئي ، برودده ، مدراس ، میسور یوپي ، سي پي ، بهار او بنګال ، تهای لینډ ، چین او انګلستان کښې – تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو ، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو :

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو ، چې ښکاره یکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانئ یې په ملتان ، لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ، لودیانه ، جالندهر ګورداس پور ، هوشیارپور او په اټک کښې وې ، او په نورو – ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه : ضلع هزاره او نورو علاقو کښې د پنجاب په پښتنو کښې خویشګي پښتانه چې د څمند د ذیلې نه دي ،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېشکي لومړی د افغانستان په غوربند دره کښې او سپېدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل ، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند ، خوېشکي د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو ، او قصور یې ورته په جاګیر کښې ورکړی ؤ او خوېشکو ته به ټلکو قصوري پټهان ویل . وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو ، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې ، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو ، او خوېشکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو ، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او کامیاب شول او سوله وشوه ، خو وروسته بد مرغه پښتانه پخپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګه د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېشکي لاړل د ستلج په ښرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو ، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېشکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک او سپېدونکي پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو ذیلي سره تعلق لري هم په رهتک کښې او سپېدل ، او ځینې کاکړان هم د غلته وو او څوکلي یې لرل . د پاټودي حکمرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سېد ونکي پښتانه هم د پړنګي قبيلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې يې يولوی سلطنت جوړ کړو.

او ځينې نور پښتانه په لوديانه او پړاو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د ماليرکوټلې د رياست باني هم د شېراني قبيلې يو پښتون بزرګ صدرالدين خان ؤ چې د دغه رياست بنسټ يې ايښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په يو ځای استوګن شو او د دغه ځای نوم يې ماليرکېښود. په ۱۴۵۱ع کال ور ته سلطان بهلول لودی خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګير يې هم ورکړ او د خپلې قبيلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زېب په زمانه کښې د ماليرسره د کوټلې په څمکه د بازيد خان په نوم يوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د ماليرکوټلې په رياست مشهور شو.

په جلندهر کښې او سيد ونکي پښتانه لوديان، سوړيان او اوړمړ دی. او د کرنال او سيد ونکي پښتانه د قندهار نه راغلي خلك دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې دلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهيانه کښې او سيد ونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلك دی او بيا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور د بېر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهيانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پاني پت کښې د ېره شول .

د جهانګیر (مغلي باد شاه) په وخت کښې ، ځینې اپریدي د روښاني تحریک په ترړ فرار شوي ، هغوی هم دغې علاقې ته راوستل شوي دي .

په ملتان کښې او سېند ونګ پښتانه اکثر (ابدالي ، ترین) پښتانه دي ، چې د اورنګ زېب په وخت کښې د قندهار نه د غلته راغلي دي چې په دغه وخت ځمند پښتانه د غلته بنه په زور کښې وو .

په ۱۷۹۴ع کال دُ رانیانو نواب محمّد خان سدوزی په ډېرو کښې

کور نرمقرر کړو ، نو د هغه سره نورې پښتني کورنۍ هم ملتان ته ورغلې ، دا خلک علي زي ، اسمٰعیل زي ، خاکوراني او خوجکزي وو .

په پنجاب کښې وېر د کاکي زي ، ماموند ، ترکاڼي قبیلې خلک دي چې په جلندهر ، کوجرانواله ، بټاله او سیالکوټ کښې اوسیږی ، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعودخېل ، ایسپ خېل عمرخېل ، سلېمان خېل او بادین خېل دي .

په یوپي کښې : دُ ۱۹۳۱ع کال د سرشمیرنې (مردم شماری) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه یوازې په مرادآباد کښې وو ، چې اکثر یې کښې یوسفزي ، اپریدي ، بنګښ ، غوریاخېل ، کاکړ او لودي وو ، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهـ د وېژن کښې خلوېښت زره پښتانه وو، چې زیات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنگر په مغرب کښې استوګن وو او د سردهنه غازي آباد او هاپور د دوی مُهم مرکزونه وو. او د اکبر او شاه‌جهان په وخت کښې بیا څنې شدانې پښتانه په علیګړ او بلندشهر کښې استوګن کړې شول.

په یرونسمه عیسوي پېړۍ کښې داوده صوبې په څو ضلعو کښې پښتانه او سپلال او په هر دوی کښې هم دعوریاده ده کړ شته چې واثي موږ د علاءالدین غوري په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یو.

په (۱۷۵۰ع) کال، کښې د اپریدو دېرې کورنۍ په لکهوکښې مېشته شوي دي او څه وخت وروسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د ډېر پښتانه بهمرایچ او ګونډه ته تللي دي او کلي یې پکښې آباد کړې دي او په زړین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت وُ، د ډېرو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخېل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښو لومړی داور نګ زېب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د خپل مشر ملک حُسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې د دوی بنه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

هم ورکړی شوی و. د ۱۸۵۷ع کال د آزادۍ په جنګ کښې دوی له انګرېزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل حُسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کښې پښتنې آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ء په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه وروکښې په یوپی کښې تقریباً (۲۷۰۰۰۰) اووه ویشت زره لودي پښتانه پراته⁽¹⁾ وو. دوی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پېړۍ کښې د یلي او یوپۍ ته ورغلي وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته یې بیا د هر طاقت ومومندچې په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته ورغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یوپي کښې کاکړ دېر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه دوی ټیولي دي، او په خورجه کښې یې اکثریت مثل شوی دی. په فتح پور کښې د پښني "قبیلې څلور طائفې دریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دي.

---

(۱) پښې په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهاراوبنګال کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له دريو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېرپښتانه اوسېدل، چې د صغوى اهم مرکزونه پټنه اوبردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثرپښتانه يوسفزى، اتمان خېل او ږني وو.

په راجپوتانه کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې يونيم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته يې رياست په ټونک کښې هم وو، چې نواب اميرخان يې باني ؤ، داخلک يوسفزى، سالارزى او الياس زي وو، او دجهانګير په امرځه اپريدى هم دغلته راغلي وو.

منځنى (وسط) هند:

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خواکثريت په ګواليار، پهوپال او مالوه کښې وو. د پهوپال نواب حکمران فېروزخېل، دولت زي او ورکزي وو.

د دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګواليار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په پهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدّین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې چې د دیوګړهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو و نیوله نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت و. نور پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خامې د ستې وې او د امن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبائیل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ د پر پښتانه پکښې ورغلی وو.

په بمبیئ او برووده کښې:

ګجرات او مهاراشټهرته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګری ورغلي وو، وروسته په بمبیئ، احمد آباد او برووده کښې د دوی خوځلي ودانې شوي. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوړه وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې یولک شپږویشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په بړوده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به یې کولو.

د جیسور په ریاست کښې:

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکیلې کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپډل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمیر په ریاست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر- پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپریدي هم ووچې جهانګیر باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځینو روایاتو کښې راغلي دي چې بجری، تراړخېل، پلندري پوپچــه، اجره، او نوړو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دي، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندھ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارئ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځنۍ ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نودلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليکل، همدلته دا کتاب ختميږي، او په ډېر ادب او احترام يې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم.

م، ج سيال مومند

نومبر، ۱۹۸۵ع کال

عقرب، ۱۳۶۴هـ.ش کال

«کوډاخېل، مومند»

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چهاپ شوی آثار

م ـ ج سیال تصنیفات

۱. مومند بابا

۲. د مومندو غزاګانے

۳. د پښتنو قبیلو شجرې

۴. افغانستان کښې مهمې تاریخي پېښې

۵. په نولسمه پيړۍ کښې د افغاني تاريخ څه برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library